
Innst. 16 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget
frå kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 1 S (2016–2017)

**Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Løyvingar på statsbudsjettet for 2017 vedrør-
ande kapittel under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moder-
niseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18)**

Innhold

	Side
1. Innleiing	1
2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning	2
2.1 Innleiing.....	4
2.2 Generelle merknader	5
2.2.1 Generelle merknader frå Høgre og Framstegspartiet	5
2.2.2 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti	6
2.2.3 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet	7
2.2.4 Generelle merknader frå Kristeleg Folkeparti.....	7
2.2.5 Generelle merknader frå Senterpartiet	7
2.2.6 Generelle merknader frå Venstre	7
2.2.7 Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti.....	9
2.3 Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 1	13
2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor.....	13
2.3.2 Kap. 21 Statsrådet.....	13
2.3.3 Kap. 24 Regjeringsadvokaten.....	14
2.3.4 Kap. 502 Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger	14
2.3.5 Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	14
2.3.5.1 Post 1 Driftsutgifter	14
2.3.5.2 Post 22 Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	14
2.3.5.3 Post 23 22. juli-senteret.....	14
2.3.6 Kap. 520 Tilskudd til de politiske partier	14
2.3.6.1 Post 1 Driftsutgifter	15
2.3.7 Kap. 525 Fylkesmannsembetene	15
2.3.7.1 Post 1 Driftsutgifter.....	15
2.3.7.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	16
2.3.8 Kap. 3525 Fylkesmannsembetene.....	16
2.3.8.1 Post 1 Inntekter ved oppdrag.....	16
2.3.9 Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	16
2.3.9.1 Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres.....	16
2.3.10 Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål	16
2.3.10.1 Post 1 Driftsutgifter	16
2.3.10.2 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres.....	17
2.3.11 Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet.....	17
2.3.11.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	17
2.3.12 Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen	17
2.3.12.1 Post 1 Driftsutgifter	17
2.3.12.2 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres.....	18
2.3.13 Kap. 3533 Eiendommer utenfor ordningen.....	18
2.3.13.1 Post 2 Ymse inntekter.....	18
2.3.14 Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT	18
2.3.14.1 Post 1 Driftsutgifter	20
2.3.14.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	21
2.3.14.3 Post 23 Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, kan overføres	21
2.3.14.4 Post 25 Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, kan overføres	21
2.3.15 Kap. 545 Datatilsynet.....	21
2.3.15.1 Post 1 Driftsutgifter	23
2.3.16 Kap. 546 Personvernemnda	23
2.3.16.1 Post 1 Driftsutgifter	23
2.3.17 Kap. 2445 Statsbygg.....	23
2.3.17.1 Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres	23
2.3.17.2 Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres	23

	Side	
2.3.17.3	Post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, kan overføres	24
2.3.17.4	Post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter, kan overføres	24
2.3.17.5	Post 34 Videreføring av kurantprosjekter, kan overføres	24
2.3.17.6	Post 49 Kjøp av eiendommer, kan overføres	24
3.	Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig	25
3.1	Innleiing	29
3.2	Generelle merknader	29
3.2.1	Generelle merknader frå Høgre og Framstegspartiet	29
3.2.2	Generelle merknader frå Arbeidarpartiet	31
3.2.3	Generelle merknader frå Kristeleg Folkeparti	33
3.2.4	Generelle merknader frå Senterpartiet	34
3.2.5	Generelle merknader frå Venstre	36
3.2.6	Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti	39
3.3	Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 6	48
3.3.1	Kap. 490 Utlendingsdirektoratet	48
3.3.1.1	Post 1 Driftsutgifter	48
3.3.1.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	51
3.3.1.3	Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	51
3.3.1.4	Post 23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres	52
3.3.1.5	Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	52
3.3.1.6	Post 61 Tilskudd til kommuner som har mistet asylmottak	53
3.3.1.7	Post 70 Stønader til beboere i asylmottak	53
3.3.1.8	Post 71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	55
3.3.1.9	Post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, overslagsbevilgning	56
3.3.1.10	Post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, kan nyttes under kap. 496 post 60	56
3.3.1.11	Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres	56
3.3.2	Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet	57
3.3.2.1	Post 1 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	57
3.3.2.2	Post 3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	58
3.3.2.3	Post 4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	58
3.3.2.4	Post 5 Refusjonsinntekter	58
3.3.2.5	Post 6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	58
3.3.3	Kap. 491 Utlendingsnemnda	58
3.3.3.1	Post 1 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21	59
3.3.3.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, kan nyttes under post 1	59
3.3.4	Kap. 495 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	59
3.3.4.1	Post 1 Driftsutgifter	60
3.3.5	Kap. 496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	60
3.3.5.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres	61
3.3.5.2	Post 50 Norges forskningsråd	61
3.3.5.3	Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres	61
3.3.5.4	Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, overslagsbevilgning	62
3.3.5.5	Post 62 Kommunale innvandrertiltak	63
3.3.5.6	Post 71 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	65
3.3.5.7	Post 73 Tilskudd	66
3.3.6	Kap. 3496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	66
3.3.6.1	Post 1 Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	66
3.3.6.2	Post 2 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	66
3.3.7	Kap. 497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	67

	Side	
3.3.7.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan overføres	67
3.3.7.2	Post 22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	67
3.3.7.3	Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere..	67
3.3.8	Kap. 3497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	69
3.3.9	Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	70
3.3.9.1	Post 1 Driftsutgifter	70
3.3.9.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	71
3.3.9.3	Post 50 Forskningsprogrammer.....	71
3.3.10	Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene	71
3.3.10.1	Post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, kan nyttes under kap. 550 post 64	72
3.3.10.2	Post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, kan nyttes under kap. 550 post 62.....	72
3.3.10.3	Post 73 Merkur-programmet, kan overføres	72
3.3.11	Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping	73
3.3.11.1	Post 60 Regionale utviklingsmidler	73
3.3.11.2	Post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, kan overføres	74
3.3.12	<i>Kap 553 Omstillingsdyktige regioner</i>	74
3.3.12.1	Post 63 Grenseregionale Interreg-program, kan nyttes under kap. 553, post 60 og 65 ..	75
3.3.12.2	Post 75 Utflytting av statlige arbeidsplasser	76
3.3.13	Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling	76
3.3.13.1	Post 1 Driftsutgifter	77
3.3.14	Kap. 560 Sametinget	77
3.3.14.1	Post 50 Sametinget.....	77
3.3.15	Kap. 561 Tilskudd til samiske formål	78
3.3.15.1	Post 50 Samisk høyskole.....	79
3.3.15.2	Post 51 Divvun	79
3.3.16	Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter	79
3.3.16.1	Post 1 Driftsutgifter	79
3.3.16.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	79
3.3.17	Kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter	79
3.3.17.1	Post 2 Diverse inntekter	79
3.3.17.2	Post 3 Leieinntekter.....	79
3.3.18	Kap. 567 Nasjonale minoriteter	80
3.3.18.1	Post 22 Kollektiv oppreising til norske rom mv.....	80
3.3.18.2	Post 71 Tilskudd til Romanifolkets/taternes kulturfond.....	80
3.3.18.3	Post 73 Tilskudd til kvensk språk og kultur	81
3.3.18.4	Post 74 Kultur- og ressursenter for norske rom.....	81
3.3.19	Kap. 580 Bostøtte	81
3.3.19.1	Post 70 Bostøtte, overslagsbevilgning.....	82
3.3.20	Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak	83
3.3.20.1	Post 70 Boligetablering i distriktene	83
3.3.20.2	Post 75 Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig.....	83
3.3.20.3	Post 76 Tilskudd til utleieboliger, kan overføres	84
3.3.20.4	Post 78 Boligsosialt kompetansetilskudd, kan overføres	84
3.3.20.5	Post 79 Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, kan overføres	85
3.3.21	Kap. 585 Husleietvistutvalget	86
3.3.21.1	Post 1 Driftsutgifter	86
3.3.22	Kap. 3585 Husleietvistutvalget	86
3.3.23	Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet	86
3.3.23.1	Post 1 Driftsutgifter	87
3.3.23.2	Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling.....	87
3.3.23.3	Post 70 Tilskudd til Lavenergiprogrammet.....	87

	Side	
3.3.24	Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet	87
3.3.24.1	Post 4 Gebyrer, sentral godkjenning foretak	87
3.3.25	Kap. 590 Planlegging og byutvikling	88
3.3.25.1	Post 61 Bærekraftig byutvikling, kan overføres	89
3.3.25.2	Post 65 Områdesatsing i byer, kan overføres	89
3.3.25.3	Post 72 Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, kan overføres	89
3.3.26	Kap. 2412 Husbanken (unntatt 90-poster)	89
3.3.26.1	Post 1 Driftsutgifter	90
3.3.26.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter	90
3.3.27	Kap. 5312 Husbanken	90
3.3.27.1	Post 1 Gebyrer m.m.	90
3.3.28	Kap. 2426 Siva SF (unntatt 90-poster)	90
3.3.28.1	Post 70 Tilskudd	91
4.	Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	91
4.1	Innleiing	92
4.2	Generelle merknader	92
4.2.1	Generelle merknader frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre	92
4.2.2	Generelle merknader frå Høgre og Framstegspartiet	92
4.2.3	Generelle merknader frå Arbeidarpartiet	93
4.2.4	Generelle merknader frå Kristeleg Folkeparti	95
4.2.5	Generelle merknader frå Senterpartiet	95
4.2.6	Generelle merknader frå Venstre	96
4.2.7	Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti	99
4.3	Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 18	104
4.3.1	Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner	104
4.3.1.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	104
4.3.1.2	Post 60 Innbyggertilskudd	104
4.3.1.3	Post 63 Småkommunetilskudd	107
4.3.1.4	Post 64 Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64	107
4.3.1.5	Post 65 Regionsentertilskudd	109
4.3.1.6	Post 66 Veksttilskudd	109
4.3.1.7	Post 67 Storbytilskudd	109
4.3.1.8	Post 68 Rentekompensasjon vann og avløp	109
4.3.2	Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner	110
4.3.2.1	Post 60 Innbyggertilskudd	110
4.3.3	Kap. 573 Kommunereform	113
4.3.3.1	Post 60 Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	114
4.3.3.2	Post 61 Engangskostnader ved fylkessammenslåing	114
4.3.3.3	Post 62 Kompensasjonstilskudd	114
4.3.4	Kap. 575 Ressurskrevende tjenester	115
4.3.4.1	Post 60 Toppfinansieringsordning, overslagsbevilgning	115
4.3.5	Kap. 576 Vedlikehold og rehabilitering	116
4.3.6	Kap. 578 Valgdirektoratet	116
4.3.6.1	Post 1 Driftsutgifter	116
4.3.7	Kap. 579 Valgutgifter	117
5.	Forslag frå mindretal	117
6.	Tilråding frå komiteen	119
VEDLEGG 1 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
v/statsråd Jan Tore Sanner til Stortingets presidentskap, datert 9. november 2016		131

	Side
VEDLEGG 2 Brev fra Justisdepartementet v/statsråd Sylvi Listhaug til Stortingets presidentskap, datert 2. november 2016	132
VEDLEGG 3 Brev fra Justisdepartementet v/statsråd Anders Anundsen til Stortingets president, datert 4. november 2016	133
VEDLEGG 4 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner til stortingsrepresentant Karin Andersen, datert 28. november 2016 ...	134
VEDLEGG 5 Svar fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner på spørsmål fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, datert 5. desember 2016	135

Innst. 16 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget frå kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 1 S (2016–2017)

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om Løyvingar på statsbudsjettet for 2017 vedrørende kapittel under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområda 1, 6 og 18)

Til Stortinget

1. Innleiing

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen og Eirin Sund, frå Høgre, Frank J. Jenssen, Mudassar Kapur, Bjørn Lødemel og Ingjerd Schou, frå Framstegspartiet, Mazyar Keshvari og leiaren Helge André Njåstad, frå Kristeleg Folkeparti, Geir Sigbjørn Toskedal, frå Senterpartiet, Heidi Greni, frå Venstre, André N. Skjelstad, og frå Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, handsamar i denne innstillinga forslag om løyvingar på statsbudsjettet for 2017 under dei kapitla og postane som er fordelte til komiteen under rammeområda 1, 6 og 18.

Komiteen har ved vedtak i Stortinget 11. oktober 2016 fått tildelt kapittel under rammeområde 1 (Statsforvaltning), rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bustad) og rammeområde 18 (Rammeoverføringar til kommunesektoren mv.), jf. Innst. 1 S (2016–2017). Ved Stortingets vedtak 5. desember 2016 er netto utgiftsramme for rammeområde 1 fastsett til kr 9 152 467 000, for rammeområde 6 fastsett til kr 26 168 443 000 og for ramme-

område 18 fastsett til kr 171 853 060 000, jf. Innst. 2 S (2016–2017).

Komiteen viser til at det 3. desember 2016 blei inngått avtale om statsbudsjettet for 2017 mellom regjeringspartia Høgre og Framstegspartiet, og Kristeleg Folkeparti og Venstre. Det vert vist til handsaminga av Innst. 2 S (2016–2017) med lause forslag 5. desember 2016. Komiteen viser vidare til dei respektive partia sine merknader i denne innstillinga.

Komiteen viser til at i samsvar med Stortingets forretningsorden § 43 femte ledd skal berre dei forslaga som summerer seg til ramma for rammeområda 1, 6 og 18, og som er vedtekne ved handsaminga av Innst. 2 S (2016–2017), bli tatt opp til votering ved handsaminga av denne innstillinga.

Open høyring blei halden 20. og 21. oktober 2016. Følgjande organisasjonar deltok: KS, Østlandssamarbeidet, Hedmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Buskerud fylkeskommune, Finnmark fylkeskommune, NHO, Fagforbundet, Fellesorganisasjonen, Norsk sykepleierforbund, Norsk fysioterapeutforbund, Pensjonistforbundet, Frivillighet Norge, Norges frivilligsentraler, Norges Forskningsråd, Elektroforeningen, Opplysningsrådet for veitrafikken, Sabima, Sjømat Norge, Bokhandlerforeningen, Pensjonskasseforeningen, Unio, Norsk tjenestemannslag, Akademikerne, NITO, IKT-Norge, Norsk arkivråd, Norges blindforbund, Zero, Syklistenes landsforening, Friluftsrådernes landsforbund, Byggenæringens landsforening, Boligprodusentenes forening, NBBL, Naturvernforbundet, Norske arkitekters landsforbund, Lavenergiprogrammet, Nelfo, Næringslivets stiftelse for miljødeklarasjoner, Norsk Fjernvarme, Norsk forening mot støy, Norges handikapforbund, Norsk forbund for utviklingshemmede, Leieboerforeningen, Sametinget, Stiftelsen Saemien Sijte, Skogfinsk museumsbygg nå!, Taternes lands-

forening, Veiledningstjenesten for romanifolket og taterne, Stiftelsen romanifolkets/taternes kulturfond, Røde kors, Norsk folkehjelp, Norsk folkehjelp solidaritetsungdom, Norges idrettsforbund, Mira Ressursenter For Kvinner Med Minoritetsbakgrunn, Noas, Omod – Organisasjonen mot offentlig diskriminering, Grenseløs kjærlighet, Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (Seif), Caritas Norge, Press, Oppland fylkeskommune og Norsk leirskoleforening.

2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning

Oversikta nedanfor viser budsjettforslaga frå regjeringa i Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017), for rammeområde 1.

90-postar vert behandla av finanskomiteen utanfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapittel og postar i rammeområde 1

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
			Utgifter
<i>Regjering</i>			
20		Statsministerens kontor	
	1	Driftsutgifter	117 900 000
21		Statsrådet	
	1	Driftsutgifter	169 500 000
24		Regjeringsadvokaten	
	1	Driftsutgifter	95 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter	22 200 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
502		Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 502 post 70</i>	1 000 000
	70	Tilskudd til kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 502 post 21</i>	16 500 000
	71	Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	181 000 000
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	705 259 000
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	137 364 000
	23	22. juli-senteret	8 419 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 791 000
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer i regjeringsbyggene, <i>kan overføres</i>	8 200 000
520		Tilskudd til de politiske partier	
	1	Driftsutgifter	8 756 000
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	296 088 000
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	33 360 000
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	72 805 000
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes ungdomsorganisasjoner	21 580 000
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	8 039 000
525		Fylkesmannsembetene	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
	1	Driftsutgifter	1 842 681 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	161 175 000
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	89 037 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 505 000 000
	34	Etterbruk og salg av statens eiendom på Adamstuen	4 300 000
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	77 000 000
531		Eiendommer til kongelige formål	
	1	Driftsutgifter	26 101 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	32 251 000
532		Utvikling av Fornebuområdet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	99 000
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	10 200 000
533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	1	Driftsutgifter	20 224 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 600 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	1	Driftsutgifter	252 336 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 441 000
	22	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	36 000 000
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	95 542 000
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	86 497 000
	27	Opplæringskontoret OK stat	2 000 000
	71	Tilskudd til IKT-standardisering	794 000
545		Datatilsynet	
	1	Driftsutgifter	50 776 000
546		Personvernemnda	
	1	Driftsutgifter	1 920 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:	-213 200 000
		1 Driftsinntekter	-4 726 960 000
		2 Driftsutgifter	2 173 770 000
		3 Avskrivninger	1 224 014 000
		4 Renter av statens kapital	86 000 000
		5 Til investeringsformål	1 029 976 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	138 001 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	115 000 000
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	145 200 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 356 254 000
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	599 498 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	183 828 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	75 793 000
		Sum utgifter rammeområde 1	10 695 109 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3021		Statsrådet	
	2	Diverse refusjoner	100 000
3024		Regjeringsadvokaten	
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	18 000 000
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	2	Ymse inntekter	21 501 000
	3	Brukerbetaling for tilleggstjenester fra departementene	122 649 000
3525		Fylkesmannsembetene	
	1	Inntekter ved oppdrag	161 175 000
3531		Eiendommer til kongelige formål	
	1	Ymse inntekter	40 000
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	2	Ymse inntekter	3 121 000
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	2	Opplæringskontoret OK stat	3 000 000
	3	Diverse inntekter	1 750 000
	4	Internasjonale oppdrag	686 000
	5	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	36 000 000
	6	Betaling for tilleggstjenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	746 000
	86	Tvangsmulkt	100 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445		Statsbygg	
	39	Avsetning til investeringsformål	1 029 976 000
5446		Salg av eiendom, Fornebu	
	40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000
		Sum inntekter rammeområde 1	1 399 044 000
		Netto rammeområde 1	9 296 065 000

2.1 Innleiing

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 1 frå fleirtalet i komiteen, medlemene frå

Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, er ført opp under Tiltråding frå komiteen under kapittel 6 i innstillinga. Dette forslaget summerer seg til kr 9 152 467 000. Nettobeløpet avvik frå for-

slaga i Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017). Sjå tabell 1a.

Komiteen viser til at medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikkje fremjar forslag innanfor den vedtekne ramma, da dei respektive opplegga frå desse fraksjonane for disponering av ramme 1 avvik frå det vedtekne nettobeløpet. Sjå tabell 1a. Det blir vist til Innst. 2 S (2016–2017), der dei alternative budsjettforslaga til Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti går fram. Der desse avvik frå Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillinga.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget frå fleirtallet til vedtak om løyvingar under ramme 1.

2.2 Generelle merknader

2.2.1 *Generelle merknader frå Høgre og Framstegspartiet*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det er viktig å skape en enklere hverdag for folk flest gjennom forenkling av lover og regler, og fjerning av unødvendige og særnorske forbud og påbud. Disse medlemmer mener samfunnet må bli mindre byråkratisk, og at enkeltmennesket bør ha større frihet til å styre eget liv uten innblanding fra politikere og byråkrater.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at fellesskapets ressurser brukes mest mulig effektivt. Det skal stilles krav til bruk av skattebetalernes penger. Regjeringens arbeid med å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor er derfor av avgjørende betydning. Disse medlemmer viser til at regjeringen i den sammenheng har innført en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform, som forutsetter at alle statlige virksomheter gjennomfører tiltak for å bli mer effektive. Deler av gevinsten fra mindre byråkrati og mer effektiv bruk av pengene overføres til fellesskapet i de årlige budsjettene.

Disse medlemmer viser til Difis rapport om utviklingen i sentralforvaltningen fra 2016, der det fremgår at antallet ansatte i sentralforvaltningen (departementer og direktorater) økte med 2910 i perioden 2009–2013, som tilsvarer en årlig vekst på 3,8 pst. Tilsvarende tall for perioden 2013–2015 er en økning i antall ansatte på 211, en årlig vekst på 0,5 pst. Også når Difi har tatt hensyn til omorganiseringer og flytting av oppgaver, viser tallene at antall ansatte vokste mer i forrige stortingsperiode enn i perioden 2013–2015. Disse medlemmer mener dette viser at veksten i sentralforvaltningen er bremsset, og er enig med regjeringen i at det er viktig å fort-

sette arbeidet med å sikre en effektiv bruk av fellesskapets ressurser.

Disse medlemmer viser til at denne regjeringen har gitt fornying og digitalisering i offentlig sektor et stort løft. I 2016 har regjeringen blant annet startet arbeidet med modernisering av folkeregistret, utvikling av ny elektronisk offentlig postjournal, utvikling av selvbetjeningsløsning for startlån i Husbanken og etablering av digital nasjonal terreng- og høydemodell. I forslaget til statsbudsjett for 2017 foreslår regjeringen om lag 1,2 mrd. kroner til nye IKT- og digitaliseringstiltak. For å øke digitaliseringstempoet foreslås det å utvide medfinansieringsordningen for små og mellomstore lønnsomme digitaliseringsprosjekter. Dette vil gjøre det mulig å realisere enda flere nye IKT- og digitaliseringsprosjekter. Andre eksempler på digitaliseringstiltak er: IKT-modernisering i Nav og UDI, nytt registersystem i Brønnøysundregistrene og nytt analysesystem i PST.

Disse medlemmer er tilfreds med regjeringens satsing for å få flere traineeplasser til funksjonshemmede i staten, og vil understreke viktigheten av at utfordringene med å få flere funksjonshemmede ut i jobb ikke løses alene med økte bevilgninger. Utfordringene løses best gjennom et systematisk arbeid for å rekruttere flere statlige virksomheter og traineer til ordningen.

Disse medlemmer vil påpeke det faktum at regjeringen har faset ut oljefyr som grunnlast i statlige bygg i Statsbyggs eiendomsportefølje, to år før klimaforliket. Fossil olje som grunnlast i øvrige statlige bygg skal fases ut i løpet av 2018.

Disse medlemmer viser til at Norge gjennom en lang periode har stått i en økonomisk særstilling sammenliknet med andre land. Nå står vi overfor nye utfordringer. Lav oljepris, høyere arbeidsledighet i deler av landet og integrering av rekordmange flyktninger er noen av utfordringene. Regjeringens arbeid med omstilling, både i næringslivet og i offentlig sektor, må derfor fortsette.

Disse medlemmer peker på at regjeringen har satt i gang en rekke tiltak, blant annet arbeid med økt valgfrihet for innbyggerne, digitalisering i forvaltningen, enklere regelverk, styrking av arbeidet med ledelse og styring i staten og et omfattende arbeid for å redusere tidstyver i offentlig forvaltning. Disse medlemmer vil særlig fremheve regjeringens viktige arbeid med kommunereform, som går inn i en avgjørende fase når Stortinget skal vedta ny kommunestruktur våren 2017. For å sette kommunene i stand til å gi gode velferdstjenester, utvikle sine lokalsamfunn og løse fremtidens utfordringer, er vi avhengige av større og mer robuste kommuner. I tråd med Stortingets vedtak vil også en regionreform som

vil skape sterkere regioner, legges frem for Stortinget våren 2017.

Disse medlemmer understreker at det er organisasjons- og forhandlingsfrihet i Norge. Det betyr at arbeidstakere står fritt til å organisere seg i ulike forbund, som igjen står fritt til å fremforhandle avtaler på vegne av sine medlemmer. Disse medlemmer viser til at det som følge av dette er ulike avtaler for ulike forbund i arbeidslivet, herunder i offentlig sektor. I kommunesektoren har enkelte ansatte et eget kapittel i avtalen som innebærer at lønnsrammen kun fordeles lokalt, og i Spekter-området er det en rekke ulike avtaler. Også i det statlige tariffområdet har ulike arbeidstakerorganisasjoner valgt å inngå ulike avtaler, eksempelvis i Forsvaret følger noen ansatte hovedtariffavtalen for staten, mens andre medlemmer av LOs forbund Fellesforbundet er parter i en egen avtale, den såkalte Verkstedsoverenskomsten. Disse medlemmer konstaterer at de ulike hovedsammenslutningene har valgt å inngå ulike hovedtariffavtaler i det statlige tariffområdet.

Disse medlemmer viser til at staten har lagt til grunn at lønnsrammen for oppgjøret i det statlige tariffområdet skal forhandles med de sentrale partene, for å sikre en ansvarlig lønnsutvikling i tråd med frontfagsmodellen. Disse medlemmer understreker at hovedtariffavtalene for 2016–2018 i all hovedsak er likelydende, men med en ulik andel av lønnsmidlene til lokal fordeling. Videre vil disse medlemmer understreke det viktige prinsippet om at det er partene i arbeidslivet som forhandler om lønns- og arbeidsvilkår.

2.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens såkalte effektiviseringsreform. Disse medlemmer mener at regjeringens forslag om flatt effektiviseringskutt i alle statlige virksomheter vitner om manglende evne til å prioritere, og forutsetter at disse kuttene ikke tas på direkte tjenester til befolkningen. Befolkningens tilfredshet med det offentlige tjenestetilbudet er avgjørende for tilliten til og oppslutningen om fellesskapsløsninger og den norske velferdsmodellen. Disse medlemmer er opptatt av at demokratiutviklingen gis gode rammevilkår, og at regjeringen må legge til rette for at det norske demokratiet kan fortsette sin videreutvikling.

Disse medlemmer viser til at bevilgningene til enkelte av direktoratene ikke kommer fram i budsjettet. Disse medlemmer mener det i tillegg kan ha nytteverdi at bevilgningene til direktoratene framkommer samlet i budsjettet.

Disse medlemmer finner det for øvrig påfallende at antall byråkrater, med den definisjonen nåværende regjeringsparti Fremskrittspartiet brukte i opposisjon, øker. Så langt har regjeringen til gode å dokumentere at den såkalte effektiviseringsreformen har hatt noen effekt.

Disse medlemmer viser til at regjeringen fra 2017 innfører en modell for premiebetaling til Statens pensjonskasse (SPK) for de virksomhetene som ikke betaler premie i dag. Disse medlemmer viser til at NTL under høringen om statsbudsjettet uttrykte bekymring for at dette vil legge til rette for mer kjøp av tjenester fra private. Disse medlemmer vil advare mot en utvikling mot mer privatisering og konkurranseutsetting, og en svekkelse av de ansattes pensjonsrettigheter.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen har avtalt to ulike hovedtariffavtaler i staten. Lønnsstruktur og stillingsstruktur i staten må være oversiktlig, blant annet slik at Stortinget kan forsikre seg om at bevilgningene er benyttet i tråd med intensjonen. Det må derfor være et helhetlig system som er likt mellom ulike virksomheter. Et slikt system må samtidig kunne gi rom for lokale forskjeller som ivaretar behov for ulikheter mellom statlige virksomheter. Hovedtariffavtalen i staten må sikre staten styring med lønnsutviklingen, og gi mulighet for å ivareta likelønn, justere mellom grupper og på tvers av virksomheter. Den må samtidig gi mulighet for å gi alle lønnsutvikling og utjevne forskjeller gjennom sentrale tillegg.

Disse medlemmer påpeker at staten som sektor er særpreget av at den utfører langt mer myndighetsutøvelse enn i kommunal sektor, og i mindre grad består av tjenesteytende virksomheter. Det innebærer at staten som arbeidsplass er forskjellig fra både kommunene og privat sektor. Staten har langt flere ansatte med høyere akademisk utdanning enn kommunene. Det er i staten heller ikke mulig å kategorisere ansattegrupper ut fra yrkesbakgrunn eller utdanning, og dermed vil lagdelte lønnsystemer passe dårlig til de fleste statlige virksomheter. De statlige fagforeningene organiserer på tvers av utdanning og arbeidsoppgaver, noe som gjør det unaturlig å dele inn de ansattes lønnsystem etter utdanning eller fagorganisering.

Disse medlemmer har merket seg at mange tillitsvalgte og tilsatte er bekymret over at to ulike hovedtariffavtaler allerede nå skaper problemer og ikke bidrar til effektivitet.

Disse medlemmer vil påpeke at det ikke framstår som en modernisering med ulike tariffavtaler for folk som er tilsatt for å gjøre samme jobb, side ved side. Statstilsattes lønns- og arbeidsvilkår skal være transparente og forutsigbare. Den nye avtalestrukturen er et skritt i feil retning.

Disse medlemmer viser til at den forrige store endringen av statens lønns- og forhandlingsystem i 1991 var grundig utredet gjennom NOU 1990:32 Statens lønnskomité av 1988. Årets endringer bærer preg av mangel på utredning og konsekvensvurdering. Disse medlemmer mener at det bør nedsettes en lønnskomisjon for staten som har et helhetlig utgangspunkt og en målsetting om å skape enighet om et felles lønssystem for staten. Et slikt arbeid bør følge opp det arbeidet som foregår fram til mellomoppgjøret i 2017.

Disse medlemmer mener at det bør være et mål at det blir én hovedtariffavtale gjeldende for alle arbeidstakere i det statlige tariffområdet uavhengig av organisasjonstilknytning. Ved neste revisjon av hovedtariffavtalen i 2018 bør lønnsoppgjøret i staten gjennomføres slik at resultatet blir fire likelydende hovedtariffavtaler.

2.2.3 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av at ressursene i offentlig sektor brukes på en effektiv og hensiktsmessig måte. Vår felles velstand og velferd er avhengig av at vi bruker ressursene så effektivt som mulig, gitt de overordnede politiske prioriteringene.

Disse medlemmer mener at effektiv og innovativ bruk av IKT på alle områder i forvaltningen er et viktig innsatsområde. Samtidig som IKT-utviklingen går framover, må de grunnleggende forvaltningsverdiene som demokrati og rettssikkerhet ligge fast.

Disse medlemmer mener derfor at Datatilsynet og Personvernemnda er viktige verktøy for å ivareta rettssikkerhet for den enkelte innbygger.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor den såkalte effektiviseringsreformen økes med 0,3 pst. Disse medlemmer støtter forslaget, men har teknisk valgt å legge kutte i sin helhet på kap. 2309 post 1, under finanskomiteens rammeområde, jf. Innstilling 5 S (2016–2017).

2.2.4 Generelle merknader frå Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti legger vekt på at vi skal ha et velfungerende statsapparat som ivaretar de oppgaver og funksjoner som det er naturlig at løses på statlig nivå. Dette medlem vil fremheve at det kontinuerlig bør foretas en vurdering av balansen mellom stat, fylke og kommune, og legger subsidiaritetsprinsippet til grunn i tilnærmingen til offentlig planlegging og organisering. Beslutninger skal tas på lavest mulig hensiktsmessige nivå. Men det innebærer også at laveste nivå ikke nødvendigvis alltid er hensiktsmessig. Dette medlem ser frem til at regionreformen kan

demokratisere mange av beslutningene som ligger på statlige hender og på regional stat. Det er i dag et betydelig demokratisk underskudd i dette skjæringspunktet.

Dette medlem merker seg med tilfredshet at partistøtten denne gang er gitt en forsiktig økning. De politiske partiene på alle nivåer er bærebjelker i demokratiet vårt, og har gjennom mange år blitt stående på stedet hvil når det gjelder offentlig støtte. Det mangler ikke på offensive målsettinger for styrket demokrati på alle nivåer i samfunnsdebatten. Da må det følges opp med handlingsrom for de fremste demokratiske kanalene vi har.

2.2.5 Generelle merknader frå Senterpartiet

Komiteens medlem fra Senterpartiet legger vekt på et effektivt statsapparat med høy tillit i befolkningen. Dagens norske samfunn har generelt sett en offentlig forvaltning som på en god måte bidrar til å løse velferdsoppgaver og opprettholde rettsstaten. Samtidig kan byråkratisering og rettsliggjøring gå på bekostning av folkevalgt myndighet og demokratisk deltakelse.

Dette medlem mener regjeringens politikk bidrar til en sentralisering av aktivitet og beslutningsmyndighet. Gjennom reformer på mange samfunnsområder mister lokalsamfunn viktige offentlige tjenester. Myndighetsutøvelse flyttes over til direktorater og offentlige virksomheter på bekostning av folkevalgt styring. Senterpartiet vil reversere dette.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett for 2017 har lagt inn innsparinger på 5 pst. i forhold til regjeringens forslag på programkategori 13.00, til sammen 105 mill. kroner. Reduksjonene på de ulike kapitlene under statsforvaltningen til fordel for økte rammer til folkevalgte organ i kommunene og fylkeskommunene er nødvendig for å snu en utvikling hvor statsapparatet vokser, mens den lokale myndighetsutøvelsen svekkes.

2.2.6 Generelle merknader frå Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2017 foreslår at ramme 1 settes til kroner 9 057 972 000, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 238 093 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2017 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen, jf. Prop. 1 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017) Tillegg 1–5. Konkrete endringer på rammeområde 1 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem legger til grunn at årets statsbudsjett skal bli tidenes grønne budsjett, og at det derfor er nødvendig å presentere et alternativt statsbudsjett preget av nøktern pengebruk og en ambisiøs

miljøpolitikk som favner alle rammene. Også statsforvaltningen vil være preget av disse to hovedmomentene, og dette medlem viser derfor gjennomgående til forslag som gjør statsforvaltningen grønnere, mer effektiv og som hindrer unødvendig vekst i rammebevilgningen. Dette medlem vektlegger at forvaltningen har et ansvar for å gå foran både i miljøraken, og når det gjelder å inkludere samfunnets marginale grupper. Som en stor eiendomsforvalter plikter staten å gjøre slutt på fossil oppvarming av statlige bygninger, samtidig som kompetansen må heves rundt miljøvennlige innkjøp. Videre mener dette medlem at man må unngå unødvendig pengebruk innenfor forvaltning av statens kongelige eiendommer og i Statsbyggs eiendommer generelt. I økonomisk utfordrende tider er det uforsvarlig av regjeringen å bevilge store og tidvis unødvendige summer til disse to formålene, samtidig som det i andre rammer kuttes i bevilgninger til arbeidsmarkedstiltak og tiltak for samfunnets svakeste.

Dette medlem mener statsforvaltningen har et særlig ansvar for å gå foran med å tilby traineeplasser for funksjonshemmede. Dette er en viktig signaleffekt overfor næringslivet i tillegg til at det bidrar til å sysselsette en gruppe som hovedsakelig er avhengig av statlig støtte for å ta del i arbeidsmarkedet. Siden kun 20 plasser ble opprettet i 2015, mener dette medlem at det er på tide med et krafttak, og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er satt av 10 mill. kroner for å etablere 200 nye traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen.

Dette medlem understreker viktigheten av at årets budsjett blir et helhetlig grønt budsjett. For å sikre en grønnere statsforvaltning er det også her viktig med et kompetanseløft, og dette medlem viser til at Venstre derfor ønsker å gjeninnføre den tidligere ordningen på 15 mill. kroner som bidrar til offentlig kompetanse for miljøvennlige innkjøp under Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi).

Dette medlem registrerer også at flere statlige bygg fremdeles tar i bruk fossil oppvarming. Sett i sammenheng med at regjeringen nylig har undertegnet tidenes mest ambisiøse klimaavtale i Paris, mener dette medlem at også statsforvaltningen må ta en lederrolle i utfasingen av fossile brennstoff. På denne bakgrunn viser dette medlem til forslag fra Venstre i Innst. 2 S (2016–2017) om at Stortinget ber regjeringen fase ut fossil oppvarming i alle statlige bygg inklusive forsvarsbygg innen 2018 og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med konkret forslag så raskt som mulig.

Dette medlem mener Difi har en nøkkelrolle når det gjelder å bidra til mer lønnsomme IT-prosjekter i staten. Difis medfinansieringsordning har allerede båret frukter siden den ble etablert. Dette medlem

ønsker heller å bevilge ytterligere 50 mill. kroner til en medfinansieringsordning for å sikre utbyggingen av flere lønnsomme IKT-prosjekter i statsforvaltningen, og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017.

Dette medlem er bevisst på at hovedstaden befinner seg i en eksponentiell vekstfase. Dette gjelder spesielt for utvalgte bydeler som Majorstua, hvor bydelsutviklingen nå også gjør det nødvendig å overveie en endring i området rundt Politihøgskolen. Med det som bakgrunn vil dette medlem vise til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått bevilget 5 mill. kroner til en mulighetsstudie som kan evaluere hvilke kostnader man kan spare ved å eventuelt flytte Politihøgskolen.

Dette medlem understreker viktigheten av arkeologiske museer som en grunnpilar i formidlingen av tidlig historie til framtidige generasjoner. Arkeologisk museum i Stavanger spiller en viktig nasjonal og regional rolle i dette øyemed med et spesielt fokus på jernalderen. Dessverre har museet over flere år vært underfinansiert, og museumsbyggene har nå behov både for nybygg og ombygging. Derfor vil dette medlem bevilge 15 mill. kroner for å oppgradere Arkeologisk museum tilknyttet Universitetet i Stavanger.

Dette medlem er bevisst på at høye ambisjoner på miljø og klima samt skole og utdanning fører til behov for et nøkternt statsbudsjett. Med dette som bakgrunn vil dette medlem vise til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der bevilgningene er foreslått kuttet til byggeprosjekter som står utenfor husleieordningen, med 125 mill. kroner. Dette vil bety et rammekutt på 5 pst. i en ramme som ellers har vokst med 1,3 mrd. kroner siden 2015. Dette medlem forutsetter at kuttet kun vil bety en marginal faseforskyvning på nye bygg på NMBU og parkeringsanlegg tilknyttet Universitetet i Tromsø (UiT).

Dette medlem er også kritisk til overstadige bevilgninger til Statens kongelige eiendommer i et budsjett hvor det ellers må gjøres harde prioriteringer. Derfor viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der en går inn for å stryke den generelle bevilgningen til statens kongelige eiendommer på 12,3 mill. kroner. Siden bevilgningen på 26,1 mill. kroner til drift og vedlikehold av statens kongelige eiendommer består, vil dette ikke ha noen nevneverdig innvirkning på byggenes tilstand.

Dette medlem påpeker at det også er gode innsparingsmuligheter når det gjelder videreføring av ordinære byggeprosjekt i regi av Statsbygg. Ved å kutte bevilgningen på 120 mill. kroner, eller om lag 5 pst., vil man kun forsinke framdriften på prosjekter som sikker teknisk infrastruktur i regjeringsskvartalet og Nasjonalmuseet. I begge disse tilfellene handler det om bygg som uansett først vil stå ferdig i 2019,

og dette medlem mener derfor denne innsparingen frigir midler til andre, mer trengende budsjettposter uten å ha noen nevneverdig effekt på endelig resultat av de prosjektene som blir rammet av kuttet.

Dette medlem mener det ikke er hensiktsmessig å bevilge 76,8 mill. kroner til kjøp av eiendom av Statsbygg. Statsbygg sitter allerede på betydelige eiendommer, og kjøp av nye eiendommer kan vel så godt finansieres ved salg av eiendommer og

omprioriteringer innad i Statsbygg. Ved å stryke bevilgningen på 76,8 mill. kroner ønsker dette medlem å frigi ressurser til andre budsjettposter, samtidig som kuttet vil hindre en videre eksponentiell økning hos Statsbygg.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det samlet er foreslått følgende konkrete endringer under rammeområde 1, Statsforvaltningen:

Kap.	Post	Formål	Mill. kroner
540	1	200 ekstra traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen	10,0
540	1	Miljøvennlig innkjøp	15,0
540	25	Medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter	50,0
	32	Mulighetsstudie for å se på byutviklingsmuligheter og mulig reduserte kostnader ved en eventuell flytting av Politihøyskolen	5,0
2445	34	Nybygg og ombygging av Arkeologisk Museum ved Universitetet i Stavanger	15,0
530	33	Byggeprosjekter for husleieordningen	-125,0
531	45	Statens kongelige eiendommer	-12,3
2445	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekt, Statsbygg	-120,0
2445	49	Kjøp av eiendom Statsbygg	-75,8
Sum ramme 1: Statsforvaltningen			-238,1

2.2.7 *Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det legges fram et helhetlig forslag til endringer som fremmer fordeling og miljø.

Dette medlem viser til at Norge er et land med relativt små forskjeller, en sterk velferdsstat, høy arbeidsdeltakelse blant begge kjønn, sterke fagforeninger og en stabil økonomi. Dette har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Likevel kan dette snu. Forskjellene øker, arbeidsløsheten går opp og flere må jobbe i midlertidige stillinger.

Dette medlem fremmer et budsjettforslag som vil verne om det beste med det norske samfunnet, som små forskjeller, høy sysselsetting og sterke fellesarenaer. Det foreslås kraftfulle tiltak for å redusere forskjellene og viktige løft for velferden. Norge må være en del av klimaløsningen, ikke klimaproblemet. Det må gjennomføres også hele statsforvaltningen.

Dette medlem mener at for å møte dette må samfunnet sørge for et gjennomorganisert arbeidsliv og sterkere styring fra myndighetenes side. Dette medlem foreslår blant annet en kraftig styrking av Arbeidstilsynet, Skatteetaten og Økokrim. Dette medlem viser til at alle satsingene i alternativt budsjett for 2017 fra Sosialistisk Venstreparti er finansi-

ert innenfor en ramme med redusert oljepengebruk på 7 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens opplegg.

Dette medlem mener det er viktig at det stilles krav til bruk av skattebetalernes penger og mener derfor at utstrakt bruk av anbud og private løsninger i velferd, omsorg og renhold, slik regjeringen ønsker, må stoppes. Dette fører til at en stor andel av skattebetalernes penger ikke går til offentlige formål, men til store private utbytter til eiere og selskaper, hvorav noen også er plassert i skatteparadis og derfor ikke selv bidrar til det spleiselaget de taper penger ut av.

Dette medlem viser til det store behovet for flere kompetente og ansvarsfulle ansatte i velferd, omsorg, skole og helse og at anbudsutsetting medfører lavere pensjoner og på sikt også lavere lønninger for disse viktige yrkene.

Dette medlem er helt uenig i at det er rimelig å legge opp til at disse yrkene i framtida skal ha dårligere lønns- og pensjonsvilkår enn i dag, og at innsparingene som oppnås ved kutt i pensjoner og lønninger, skal tas ut i form av inntekter til eierne av selskapene som vinner anbud. De offentlige bevilgningene som brukes på kommersielle sykehjem, bør ikke gå til å berike et fåtall av privatpersoner i stedet for å sikre de som gjør jobben verdige lønnsforhold. Det er en svært dårlig bruk av skattebetalernes penger, en dårlig arbeidsgiverpolitikk som setter hele rekrutteringen til disse yrkene i fare og fører til at de

økonomiske skillene mellom eliten som har makt og penger, og ansatte som utfører det viktige arbeidet, øker.

Dette medlem vil føre en politikk som fører til mindre forskjeller og mindre sløsing med skattebetalernes penger.

Dette medlem viser til at staten er en meget betydelig arbeidsgiver. Det er derfor viktig at staten tar ansvar for å sikre likelønn, og å sikre hele stillinger til ansatte som ønsker det. Staten som arbeidsgiver har et stort ansvar for å ivareta og sikre at seniorne ansatt i staten og statlige virksomheter kan stå i jobb til pensjonsalderen, og at dette blir ivaretatt løpende og i prosessen med effektiviseringstiltakene foreslått i statsbudsjettet for 2017.

Dette medlem understreker statens særlige ansvar for å rekruttere og beholde ansatte med funksjonsnedsettelse i forvaltningen og i all statlig virksomhet. På tross av at det settes i verk tiltak for å bedre situasjonen, er allikevel andelen mennesker med funksjonsnedsettelse uten arbeid like høy. Statlig virksomhet må forsterke og ivareta sitt ansvar løpende, og særlig i prosessen med effektiviseringstiltakene foreslått i statsbudsjettet er det viktig å sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse ikke skyves ut, og at ny organisering ikke vanskeliggjør nyrekruttering.

Dette medlem viser til behovet for å sette i gang en tillitsreform, både på statlig og kommunalt nivå, der de ansattes faglige handlingsrom styrkes på bekostning av markedsprinsipper og byråkratisk kontroll.

Dette medlem mener det er nødvendig at det nye museumsbygget for Saemien Sijte blir realisert. Stortinget vedtok i forbindelse med statsbudsjettet for 2015 bevilgning til nytt forprosjekt for et rimeligere nybygg for museet. Arbeidet ble igangsatt i 2015. I høringen av statsbudsjettet for 2017 ble det klart at det ikke er nødvendig med oppstartsmidler i 2017, og det er derfor heller ikke satt av penger til dette i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett. Dette medlem mener det er avgjørende at det fattes et bevilgningsvedtak for oppstart av bygging i 2018 i tråd med fremdriften i planen for bygging.

Dette medlem viser til at det er et stort vedlikeholdsetterslep for fengslene i Norge. Det er også et stort behov for å planlegge igangsetting av utbyggingen av nye soningsplasser. De dårlige fasilitetene er hindrende for rehabiliteringen og gjør det blant annet vanskeligere for kvinner som er i soning. Dette medlem viser til at regjeringen har løst problemet med dårlig vedlikehold og få fengselsplasser ved å leie dyrere soningsplasser i Nederland som innebærer at de innsatte må sone langt fra familie og venner. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 for å

øke det ekstraordinære vedlikeholdet i fengslene med 20 mill. kroner og øke midlene til forprosjektering av nye fengselsplasser med 70 mill. kroner.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det er foreslått at rammeområde 1 økes med 60 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017).

Dette medlem påpeker at arbeidet med opprettelsen av helsearkivet på Tynset har pågått siden 2006 og har omfattet helsearkivet og senere sentraldepot for Arkivverket på Tynset. Dette medlem mener det er på høy tid at arbeidet nå kommer i gang etter at regjeringen har skapt stor usikkerhet om satsingen. Det er hele tre år siden regjeringen Stoltenberg II foreslo oppstartbevilgning for å iverksette prosjektet.

Dette medlem mener det er viktig at Statsbygg nå får ansvaret for prosjektet og at staten skal eie og drifte dette, slik forutsetningen var i de opprinnelige planene. Det er viktig at regjeringen har gått bort fra sitt tidligere forslag om en såkalt OPS-løsning hvor staten bare skal leie et privat bygg.

Dette medlem viser til mangelen på faglige grunner for å splitte opp den helhetlige arkivsatsingen hvor papirjournalene også skulle oppbevares på Tynset. Dette medlem mener en fullstendig arkivløsning som inkluderer oppbevaring av papirjournalene på Tynset, er det som best oppfyller helsearkivets faglige formål.

Dette medlem viser til at Statsbygg nå er i gang med å planlegge og klargjøre for byggestart. Et slikt bygg stiller derfor også ekstra krav til ressurser. Det vil kunne by på utfordringer å realisere et godt nok prosjekt innenfor den øvre grensen for prosjektet på 230 mill. kroner, og det kan være behov for å øke Statsbyggs ramme for prosjektet.

Dette medlem mener det er behov for å øke vedlikehold i fengsler og prosjektere flere nye fengselsplasser og prioriterer dette.

Dette medlem understreker viktigheten av at Skogfinsk museum realiseres så raskt som mulig. På statsbudsjettet for 2017 er det ikke behov for bevilgninger, men det forutsettes bevilgninger til oppstart av bygging i 2018.

Dette medlem mener det effektiviseringspålegget som regjeringen pålegger andre, også må gjelde regjeringen selv og eiendommer til kongelige formål.

Tabell 1a. Samanlikning av regjeringas forslag på rammeområde 1, med forslag frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, og dei alternative budsjetta frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Berre postar med avvik er med. Avvikstall i parentes. I heile tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
20		Statsministerens kontor					
	1	Driftsutgifter	117 900	117 900 (0)	117 900 (0)	115 000 (-2 900)	112 900 (-5 000)
21		Statsrådet					
	1	Driftsutgifter	169 500	169 500 (0)	169 500 (0)	159 500 (-10 000)	164 500 (-5 000)
24		Regjeringsadvokaten					
	1	Driftsutgifter	95 000	95 000 (0)	95 000 (0)	95 000 (0)	85 000 (-10 000)
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon					
	1	Driftsutgifter	705 259	703 333 (-1 926)	705 259 (0)	700 259 (-5 000)	705 259 (0)
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	137 364	136 894 (-470)	137 364 (0)	137 364 (0)	137 364 (0)
	23	22. juli-senteret	8 419	8 403 (-16)	8 419 (0)	8 419 (0)	8 419 (0)
520		Tilskudd til de politiske partier					
	1	Driftsutgifter	8 756	8 730 (-26)	8 756 (0)	7 756 (-1 000)	8 756 (0)
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	296 088	296 088 (0)	296 088 (0)	299 673 (+3 585)	296 088 (0)
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	33 360	33 360 (0)	33 360 (0)	33 757 (+397)	33 360 (0)
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	72 805	72 805 (0)	72 805 (0)	73 671 (+866)	72 805 (0)
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes ungdomsorganisasjoner	21 580	21 580 (0)	21 580 (0)	21 837 (+257)	21 580 (0)
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	8 039	8 039 (0)	8 039 (0)	8 134 (+95)	8 039 (0)
525		Fylkesmannsembetene					
	1	Driftsutgifter	1 842 681	1 838 069 (-4 612)	1 842 681 (0)	1 740 681 (-102 000)	1 842 681 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	161 175	160 702 (-473)	161 175 (0)	161 175 (0)	161 175 (0)
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen					

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
	33	Videreføring av byggeprosjekter	2 505 000	2 455 000 (-50 000)	2 455 000 (-50 000)	2 195 000 (-310 000)	2 505 000 (0)
531		Eiendommer til kongelige formål					
	1	Driftsutgifter	26 101	26 025 (-76)	26 101 (0)	26 101 (0)	21 101 (-5 000)
	45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold	32 251	32 251 (0)	12 251 (-20 000)	32 251 (0)	27 251 (-5 000)
532		Utvikling av Fornebuområdet					
	21	Spesielle driftsutgifter	99	98 (-1)	99 (0)	99 (0)	99 (0)
533		Eiendommer utenfor husleieordningen					
	1	Driftsutgifter	20 224	20 164 (-60)	20 224 (0)	20 224 (0)	20 224 (0)
540		Direktoratet for forvaltning og IKT					
	1	Driftsutgifter	252 336	266 711 (+14 375)	267 336 (+15 000)	251 336 (-1 000)	252 336 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 441	27 310 (-131)	27 441 (0)	27 441 (0)	27 441 (0)
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter	95 542	95 255 (-287)	95 542 (0)	95 542 (0)	95 542 (0)
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	86 497	86 272 (-225)	86 497 (0)	86 497 (0)	86 497 (0)
545		Datatilsynet					
	1	Driftsutgifter	50 776	50 639 (-137)	50 776 (0)	48 776 (-2 000)	50 776 (0)
546		Personvernemnda					
	1	Driftsutgifter	1 920	1 914 (-6)	1 920 (0)	1 920 (0)	1 920 (0)
2445		Statsbygg					
	24	Driftsresultat:	-213 200	-213 200 (0)	-213 200 (0)	-223 200 (-10 000)	-213 200 (0)
	2	Driftsutgifter	2 173 770	2 173 770 (0)	2 173 770 (0)	2 153 770 (-20 000)	2 173 770 (0)
	5	Til investeringsformål	1 029 976	1 029 976 (0)	1 029 976 (0)	1 039 976 (+10 000)	1 029 976 (0)
	30	Prosjektering av bygg	138 001	138 001 (0)	138 001 (0)	138 001 (0)	158 001 (+20 000)
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter	115 000	115 000 (0)	125 000 (+10 000)	115 000 (0)	115 000 (0)
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter	2 356 254	2 256 254 (-100 000)	2 256 254 (-100 000)	2 356 254 (0)	2 356 254 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	183 828	183 828 (0)	183 828 (0)	183 828 (0)	253 828 (+70 000)
		Sum utgifter	10 695 109	10 551 038 (-144 071)	10 550 109 (-145 000)	10 256 409 (-438 700)	10 755 109 (+60 000)
Inntekter (i tusen kroner)							
3525		Fylkesmannsembetene					
	1	Inntekter ved oppdrag	161 175	160 702 (-473)	161 175 (0)	161 175 (0)	161 175 (0)
		Sum inntekter	1 399 044	1 398 571 (-473)	1 399 044 (0)	1 399 044 (0)	1 399 044 (0)
		Sum netto	9 296 065	9 152 467 (-143 598)	9 151 065 (-145 000)	8 857 365 (-438 700)	9 356 065 (+60 000)

2.3 Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 1

Komiteen har ingen merknader til dei kapitla eller postane som ikkje er omtalt nedanfor, og viser til Prop. 1 S (2016–2017), Innst. 2 S (2016–2017) og dei generelle merknadene frå dei respektive partia.

Kapittel under Finansdepartementet

2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor

Forslag 2017: kr 117 900 000 Saldert budsjett 2016: kr 100 300 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at det er foreslått økte bevilgninger i statsbudsjettet for 2017 som knytter seg til overføring av biltjenesten, og lønns- og prisjustering i tillegg til overføring av pensjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at det ikke er gjennomført kutt i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i tråd med det som er skjedd i øvrig offentlig forvaltning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er lagt inn et kutt for å synliggjøre dette også i den politiske ledelsens budsjett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.2 Kap. 21 Statsrådet

Forslag 2017: kr 169 500 000 Saldert budsjett 2016: kr 159 600 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at det er forslag til økte bevilgninger i statsbudsjettet for 2017, og at dette skal dekke lønnsutgifter for regjeringsmedlemmene, statssekretærene og de politiske rådgiverne, og en del andre utgifter knyttet til den politiske ledelsen i departementene. I tillegg er biltjenestene slått sammen og overført, noe som fører til en økt bevilgning på posten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at det ikke er gjennomført kutt i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i tråd med det som er skjedd i øvrig offentlig forvaltning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis forslag i sitt alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er lagt inn et kutt i bevilgningene for å synliggjøre dette også i budsjettene til regjeringens medlemmer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.3 *Kap. 24 Regjeringsadvokaten*

Forslag 2017: kr 117 200 000 Saldert budsjett 2016: kr 84 600 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at bevilgningen på post 1 Driftsutgifter er foreslått økt med 32 mill. kroner selv om det i 2015 var en nedgang på saker sammenlignet med 2014. Dette er begrunnet med høyere lønnsutgifter for å sikre at advokater, spesielt de med møterett for Høyesterett, fortsetter hos Regjeringsadvokaten.

Komiteen vil påpeke at det er sentralt å beholde kvalifiserte ansatte i en tid med stadig mer kompliserte saker, og at rettskildematerialet blir stadig mer omfattende. Komiteen vil likevel understreke at stillinger som statlige ansatte ikke kan være lønnsledende.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

Kapittel under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

2.3.4 *Kap. 502 Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger*

Forslag 2017: kr 198 500 000 Saldert budsjett 2016: kr 174 400 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen merker seg at det i Prop. 1 S (2016–2017) foreslås en bevilgning på 198,5 mill. kroner for 2017, og har ingen innvendinger mot dette. Komiteen merker seg videre at det settes av 1 mill. kroner under spesielle tiltak som er tenkt brukt til fullfinansiering av partenes avsetning til digitale opplærings tiltak i statens felles regel- og avtaleverk, og har ingen merknader til dette. Komiteen merker seg også at det er foreslått 16,5 mill. kroner til tilskudd til kompetanseutvikling og 181 mill. kroner til tilskudd til midler til organisasjonenes opplærings- og utviklingstiltak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.5 *Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon*

Forslag 2017: kr 884 033 000 Saldert budsjett 2016: kr 800 866 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

2.3.5.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 510 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 1 926 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 703 333 000 kroner.

2.3.5.2 POST 22 FELLESENTGIFTER FOR DEPARTEMENTENE OG STATS MINISTERENS KONTOR

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 510 post 22 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 470 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 136 894 000 kroner.

2.3.5.3 POST 23 22. JULI-SENTERET

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 510 post 23 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 16 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 8 403 000 kroner.

2.3.6 *Kap. 520 Tilskudd til de politiske partier*

Forslag 2017: kr 440 628 000 Saldert budsjett 2016: kr 434 095 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at departementet foreslår en bevilgning i Prop. 1 S (2016–2017) på i overkant av 440 mill. kroner til de politiske partiene og deres ungdomsorganisasjoner for 2017, noe som innebærer en økning sammenlignet med året før. Komiteen har merket seg departementets redegjørelse knyttet til innføringen av elektronisk system for håndtering av søknader, saksbehandling og regnskapsrapportering. Formålet er å forenkle oppgavebyrden for partiene, samtidig som hensynet til økt åpenhet og innsyn for publikum ivaretas. Komiteen har videre merket seg at departementet tar sikte på at Fylkesmannen i Sogn og Fjordane fra og med 2017 overtar all behandling av søknader om statlig partistøtte på regionalt og kommunalt nivå, og dermed effektivisere ressursbruken i fylkesmannsembetene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har lagt inn økning i støtten til de politiske partier på 4,2 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag, slik at støtten kan holde tritt med kostnadsutviklingen.

2.3.6.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 520 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 26 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 8 730 000 kroner.

2.3.7 Kap. 525 Fylkesmannsembetene

Forslag 2017: kr 2 003 856 000 Saldert budsjett 2016: kr 1 694 851 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

2.3.7.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 525 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert

med 4 612 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 1 838 069 000 kroner.

Flertallet mener det har vært fornuftig å involvere fylkesmannen, sammen med KS, som tilrettelegger og koordinator i de lokale prosessene i kommunereformen. Fylkesmennene har nær kjennskap til kommunene og deres muligheter og utfordringer innen samfunnsutvikling, kompetanse, tjenesteyting m.m. Flertallet mener derfor også det har vært vesentlig å få synliggjort fylkesmennenes oppsummerende vurderinger og tilrådinger, basert på kommunenes prosesser og vedtak. Flertallet understreker at fylkesmennene er statens representanter som i denne sammenheng leverer innspill til regjeringens arbeid med den varslede saken til Stortinget våren 2017. Flertallet er uenige i påstander om at fylkesmennenes rolle i kommunereformen gjør dem til «politiske aktører».

Flertallet viser i denne sammenheng til behandlingen av kommunereformen i forbindelse med Innst. 300 (2013–2014), hvor flertallet bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre uttalte at partiene er

«...positiv til at regjeringa no viser til måla og prosessen med kommunereforma. Fleirtalet er òg positiv til at fylkesmennene og KS får viktige roller og at reforma er tenkt gjennomført med god lokal forankring.»

Videre vises det til at Stortinget ved behandling av kommuneproposisjonen for 2016 (Innst. 375 S (2014–2015)) fattet følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringa syta for at fylkesmennene kjem med si tilråding om kommunestrukturen i fylket etter at kommunane har gjort sine vedtak seinast 1. juli 2016.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener fylkesmennene under den sittende regjering er trukket inn i politiske prosesser på en uheldig måte. Deres rolle i regjeringens arbeid med kommunereformen er uttrykk for dette. Disse medlemmer mener tilliten til fylkesmennene som kontroll- og tilsynsorgan kan svekkes gjennom å gjøre dem til politiske aktører.

Disse medlemmer viser til at dagens regjeringsparti Fremskrittspartiet så sent som ved behandlingen av stortingsmeldingen om forholdet mellom stat og kommune i 2012 uttalte følgende:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets primærpolitikk og mener fylkesmannsembetets rolle i dagens forvaltningssystem bør avvikes.»

Disse medlemmer registrerer at Fremskrittspartiet har skiftet standpunkt når det gjelder fylkesmennes rolle i dagens forvaltningssystem og nå har gjort embetet til en viktig aktør i kommunereformen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de respektive partier i sine alternative budsjett har lagt inn 5 pst. besparelse på bevilgningene til fylkesmannsembetene i forhold til regjeringens forslag, jf. Prop. 1 S (2016–2017).

2.3.7.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 525 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 473 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 160 702 000 kroner.

2.3.8 *Kap. 3525 Fylkesmannsembetene*

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

2.3.8.1 POST 1 INNTEKTER VED OPPDRAG

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3525 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 473 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 160 702 000 kroner.

2.3.9 *Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen*

Forslag 2017: kr 2 694 337 000 Saldert budsjett 2016: kr 2 054 925 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

2.3.9.1 POST 33 VIDEREFØRING AV BYGGEPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket faseforskyver byggeprosjektet NMBU Campus Ås. Flertallet foreslår at kap. 530 post 33 settes ned med 50 000 000 kroner. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 2 455 000 000 kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet har redusert bevilgningen til statlige byggeprosjekter i landets sentrale områder med 310 mill. kroner, dette med bakgrunn i at det er en svært høy vekst i avsetningene til statlige byggeprosjekter i regjeringens budsjettforslag.

Komiteens medlem fra Venstre er bevisst på at høye ambisjoner på miljø og klima samt skole og utdanning fører til behov for et nøkternt statsbudsjett. Med dette som bakgrunn vil dette medlem vise til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å kutte bevilgningene til byggeprosjekter som står utenfor husleieordningen med 125 mill. kroner. Dette vil bety et rammekutt på 5 pst. i en ramme som ellers har vokst med 1,3 mrd. kroner siden 2015.

2.3.10 *Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål*

Forslag 2017: kr 58 352 000 Saldert budsjett 2016: kr 57 286 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

2.3.10.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 531 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 76 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 26 025 000 kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der posten er redusert.

2.3.10.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det i 2017 er planlagt reparasjons- og rehabiliteringsarbeider ved flere av de kongelige eiendommene. Utbedringene er nødvendige for å holde bygningene i forsvarlig og representativ stand. Utsettes arbeidene, øker risikoen for at skadeomfanget vil eskalere, noe som betyr økte reparasjonskostnader.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen foreslår 20 mill. kroner til utbedring av stallbygningen ved Det kongelige slott. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet ikke prioriterte oppstart av dette ved behandlingen av budsjettet for 2016.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Sosialistisk Venstreparti er kritiske til overstadige bevilgninger til statens kongelige eiendommer i et budsjett hvor det ellers må gjøres harde prioriteringer.

På denne bakgrunn viser komiteens medlem fra Venstre til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det blir foreslått å redusere den generelle bevilgningen til statens kongelige eiendommer med 12,3 mill. kroner på post 45 sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der posten er redusert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.11 *Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet*

Forslag 2017: kr 10 299 000 Saldert budsjett 2016: kr 10 698 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser videre til at Fornebu er et område som har et stort potensial når det gjelder utvikling av boliger og næringsliv. Staten har, relatert til dette kapittelet, i all hovedsak gjennomført sine oppgaver. Komiteen viser også at til staten bidrar med midler til utbyggingen av Fornebubanen, noe som legger til rette for å fortsette eiendomsutviklingen.

2.3.11.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 532 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 1 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 98 000 kroner.

2.3.12 *Kap 533 Eiendommer utenfor husleieordningen*

Forslag 2017: kr 46 824 000 Saldert budsjett 2016: kr 62 543 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at budsjettkapitlet omfatter verdifulle kulturhistoriske eiendommer som forvaltes av Statsbygg, men som ikke inngår i den statlige husleieordningen. Samlet bygningsareal er om lag 31 000 kvm og inkluderer diverse eiendommer som sorterer under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål.

Komiteen påpeker at Statsbygg skal utøve et faglig godt vedlikehold av eiendommene i nært samarbeid med antikvariske myndigheter. For å redusere vedlikeholdsetterslepet er det fra og med 2015 avsatt midler til ekstraordinært vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen, hovedsakelig på Bygdø Kongsgård, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Innst. 16 S (2014–2015).

2.3.12.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen.

Komiteen ser at det foreslås at bevilgningen på posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter på kap. 3533 post 2, jf. forslag til romertallsvedtak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 533 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 60 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S

(2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 20 164 000 kroner.

2.3.12.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, KAN OVERFØRES

Komiteen understreker at bevilgningen skal dekke ekstraordinært vedlikehold på eiendommene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.13 Kap. 3533 Eiendommer utenfor ordningen

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

2.3.13.1 POST 2 YMSE INNTEKTER

Komiteen viser til at bevilgningen i hovedsak gjelder inntekter fra parkering ved Bygdø Kongsgård.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.14 Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT

Forslag 2017: kr 500 610 000 Saldert budsjett 2016: kr 438 057 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er fagorgan for ledelse, organisering, offentlige anskaffelser og digitalisering av offentlig sektor. Helheten av virkemidler og kompetanse innenfor organisering, ledelse, kompetanseutvikling, digitalisering og anskaffelser skal ligge til grunn for Difis arbeid.

Komiteen viser til at det etter evaluering og gjennomgang av Difi er besluttet å videreføre og videreutvikle Difis rolle og funksjoner innenfor eksisterende organisatorisk ramme. I dette ligger det en klar ambisjon om at Difi skal være pådriver og premissgiver både i arbeidet med å realisere fastsatte mål og for utvikling av ny politikk på direktoratets fagområder.

Komiteen viser til at Statens innkjøpscenter ble etablert i Difi 1. januar 2016, og har ansvaret for å inngå og forvalte felles avtaler på vegne av statlige

virksomheter. Formålet er økt behovsdekning, økt konkurranse og bedre utnyttelse av fellesskapets ressurser.

Komiteen viser til at direktoratet er fagorgan for forebyggende IKT-sikkerhet i statsforvaltningen. Direktoratet har også ansvar for tilsyn med offentlige og private virksomheter etter forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT) løsninger.

Komiteen viser til at Difi forvalter de nasjonale felleskomponentene Digital postkasse til innbyggerne, ID-porten og Kontakt- og reservasjonsregisteret, samt flere andre fellesløsninger. Difi har også ansvaret for viktige samordningsfunksjoner, blant annet for koordinering av tjenester i e-forvaltning (Skate), Standardiseringsrådet og Nettverk for informasjonssikkerhet (NIFS).

Komiteen viser til at situasjonen i norsk økonomi har forsterket behovet for omstilling og bærekraftig utvikling i arbeidslivet med nye, lønnsomme arbeidsplasser. IKT er en avgjørende faktor for økt produktivitet i samfunnet. Forvaltningen skal ha høy tillit i befolkningen, og tilby gode og effektive offentlige tjenester. Enklere regler, mindre byråkrati og brukervennlige digitale tjenester vil skape en enklere hverdag og et bedre møte mellom offentlig sektor og innbyggerne.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen har bestemt at landets pensjonister og uføre heretter ikke skal kunne få skriftlig melding om sine utbetalinger per post som tidligere, fordi det ikke anses som en viktig melding. Dette medlem er svært uenig i dette. Eldre mennesker som aldri har hatt eller brukt IKT i hele sitt liv, skal ikke tvinges til å kjøpe PC og lære seg dette verktøyet i meget høy alder og kanskje i en situasjon der de har mer enn nok med å takle hverdagen. Dette medlem mener at regjeringen umiddelbart må sørge for at de av landets pensjonister og uføre som ønsker det, kan få sine meldinger om pensjons- og trygdeutbetalinger på papir som tidligere, og at det gis mulighet til å reservere seg mot elektronisk utsendelse, og viser til forslag om dette under behandlingen av arbeids- og sosialkomiteens budsjett.

Komiteen viser også til at arbeidet med digitalisering av offentlig sektor både er en del av forvaltningspolitikken og en del av den generelle IKT-politikken. Dette er nærmere omtalt i Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet (Digital agenda for Norge), som ble lagt frem i april 2016. Saken ble behandlet av Stortinget 29. november 2016, jf. Innst. 84 S (2016–2017).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti påpeker at det offentlige er en stor innkjøper og derfor også må være en sterk pådriver for innovasjon og næringslivet. Eksempler på dette er klima og miljø, tilgjengelighet og universell utforming, og velferdsteknologi. Det er derfor behov for sterke virkemidler for å stimulere til innovasjon i offentlige anskaffelser.

Disse medlemmer påpeker at samhandlingen mellom stat og kommune må forsterkes og at dette må skje etter en helhetlig plan. Det er i denne forbindelse nødvendig med tettere forpliktende samarbeid og styring av digitaliseringsarbeidet.

Disse medlemmer vil påpeke at for mange offentlige aktører og virksomheter i det offentlige Norge nå i altfor stor grad utvikler egne krav, noe som står i kontrast til regjeringens målsetting om forenkling av offentlig sektor.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en helhetlig plan for bruk av felles IKT-løsninger i hele offentlig sektor, på tvers av etater og forvaltningsnivåer.»

Disse medlemmer viser til behovet for å bygge opp og sikre at offentlig sektor og norske bedrifter innehar nødvendig kompetanse på IKT-feltet. Disse medlemmer viser til at flere saker denne høsten har satt søkelyset på IKT-sikkerhet, samfunnsikkerhet og personvern. Dette har også konsekvenser for den norske helsetjenesten og norske pasienter. Disse medlemmer viser til Lysne-utvalget og understreker viktigheten av å etablere en overordnet nasjonal kompetansestrategi innen IKT-sikkerhet og stiller seg kritiske til at regjeringen ikke har fulgt opp dette tiltaket. Videre påpekes viktigheten av å styrke kompetansen i tilsynene og samarbeidet på tvers av sektorer. Disse medlemmer viser også til at det er på overtid å inkludere IKT-tjenester i vurderingen av kritisk infrastruktur for grunnleggende samfunnsfunksjoner, og ser frem til at regjeringen fremmer et forslag til en ny lov om forebyggende sikkerhet. Disse medlemmer viser også til at Stortinget har bedt regjeringen fremme en stortingsmelding om samfunnsikkerhet innen utgangen av 2016. Denne meldingen foreligger ikke.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at en så viktig modernisering i offentlig sektor som digitalisering er, må følges opp slik at den kan tas i bruk i hele landet. Hvis det ikke skjer, vil digitaliseringen virke sentraliserende. Derfor mener dis-

se medlemmer at kuttene i bredbåndsatsingen regjeringen foreslår, må reverseres.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at det offentlige oppleves som imøtekommende og tilretteleggende i møte med innbyggerne, blant annet gjennom klart språk og god informasjon. Det offentlige, og særlig kommunene, opererer med en mengde ulike IT-systemer og har svært ulike servicenivåer. Digitale løsninger skal alltid være tilgjengelige der det er mulig i kontakten mellom kommunen og dens innbyggere og næringsliv.

Disse medlemmer viser til at det nå kan stilles krav i offentlige kontrakter om bruk av lærlinger til arbeid som skal utføres. I dag krever Statsbygg at 5 pst. og Difi at 7 pst. av arbeidet i kontrakten skal utføres av lærlinger. Disse medlemmer mener andelen kan økes, og at tilsvarende krav må settes i all statlig virksomhet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i kontraktsinngåelser om utført arbeid for all statlig virksomhet stilles konkrete krav om bruk av lærlinger minst på linje med kravene som stilles i Statsbygg og Difi.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil påpeke at regjeringen har ambisiøse mål om at offentlige virksomheter skal ta inn lærlinger, og at staten skal ta sin del av ansvaret. Regjeringen har økt lærlingtilskuddet med over 10 000 kroner, og det er foreslått en ytterligere økning på 2 500 kroner i 2017. I forbindelse med budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er lærlingtilskuddet ytterligere økt.

Målet om 20 pst. økning i antallet nye lærekontrakter i staten ved utgangen av 2015 sammenlignet med 2011 ble oppnådd, og statlig sektor hadde den største økningen i antall lærlinger sammenlignet med andre sektorer. Det er i dag om lag 1 100 lærlinger i staten. Disse medlemmer viser til at i 2013 hadde fem departementer åtte lærlinger til sammen, mens det i 2016 er 19 lærlinger fordelt på 14 departementer.

Regjeringen vil forsterke innsatsen ytterligere og har etablert opplæringskontoret OK Stat som en permanent ordning fra 2017. Opplæringskontoret jobber for at flere virksomheter rekrutterer flere lærlinger, etablerer kontakt med skoler og markedsfører staten som en attraktiv arbeidsgiver. Slik disse medlemmer ser det, har forsøksordningen vært vellykket. OK Stat startet med ni lærekontrakter i 2013. I dag har opplæringskontoret inngått kontrakter med 64 lærlinger, og tilbudet utvides til å omfatte Buske-

rud og Østfold. Disse medlemmer viser til at regjeringen har sørget for at DSS kan starte et eget program for sikkerhetslærlinger i 2017. Videre har regjeringen stilt krav om at hvert departement i styringen av underliggende virksomhet skal kreve at virksomheten knytter til seg minst én lærling, og at de minste virksomhetene bør samarbeide om å tilby lærlingsplasser. Regjeringen har også sendt ut et høringsfor- slag om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at offentlige innkjøp er store i volum og kan derfor være en stor pådriver for å få fram miljø- og klimavennlige løsninger i markedet. Denne muligheten må brukes for å bidra til å fremme produkter som er klima- og miljøvennlige i hele livsløpet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser behovet for å reetablere Difis arbeid med miljøkrav i offentlige anskaffelser. Forutsetningen for å etterleve den nye loven om offentlige anskaffelsers skjerpede miljøbestemmelser er økt kompetanse og profesjonalisering av innkjøpere som skal sikre at kravene oppfylles og regelverket følges. Det er derfor nødvendig at regjeringen tilfører Difi tilstrekkelige ressurser for å fylle denne rollen.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nødvendig styrking av Difi slik at det sikres at nye miljøkrav til offentlige anskaffelser blir gjennomført i praksis.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for å bygge opp og sikre at offentlig sektor og norske bedrifter innehar nødvendig kompetanse på IKT-feltet. Disse medlemmer viser til at styret i Helse Sør-Øst har vedtatt å tjenesteutsette IT-driften til en amerikansk underleverandør. Denne saken viser tydelig at Stortinget bør etablere en nasjonal strategi for kritiske samfunnsfunksjoner, blant annet livsviktig infrastruktur innen IKT, nødvendig nasjonal kompetanse på området og begrensinger i utflagging av viktige funksjoner og data. Staten må sikre at kortsiktig profitt ikke utsetter Norges befolkning for langsiktig risiko.

Disse medlemmer mener at Stortinget må kreve at visse tjenester alltid skal være plassert i Nor-

ge, og at det ikke bare gjelder bygningene og instrumentene, men også IKT-systemene og driftspersonellet. Kritiske tjenester skal fungere under alle forhold, også kriser og krig.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag under behandlingen av Meld. St. 27 (2015–2016), Innst. 84 S (2016–2017), om å be regjeringen:

- Etablere én digital inngangsport og -nøkkel til alle offentlige plattformer.
- Fremme en sak med forslag til hvordan løse personvernutfordringene knyttet til bruk av stordata, med mål om å skape bedre offentlige tjenester.
- Utrede et system etter modell fra Storbritannia for å teste nye tjenester på reelle brukere med friere regler og strengere tilsyn, hvor en benytter erfaringene fra brukerne til å utvikle løsningene, før de nye tjenestene oppskaleres.
- Utrede et system med ansvarlig hacking med mål om å sikre offentlige datasystemer.
- Utrede muligheten for at alt det offentlige vet om en person, skal personen også selv vite. Naturlige unntak vil være saker under etterforskning, hensyn til rikets sikkerhet og andre særskilte tilfeller.
- Fremme en sak hvor det foreslås tiltak for hvordan redusere sårbarhet og sikre nasjonal kontroll over kritisk IKT-infrastruktur.

2.3.14.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til Difi, grønne anskaffelser. Flertallet foreslår at kap. 540 post 1 økes med 15 000 000 kroner. Videre viser flertallet til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 540 post 1 innebærer at bevilgningen reduseres med 625 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det bevilget 266 711 000 kroner totalt på posten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet støtter økningen på 15 mill. kroner til Difi som flertallet foreslår i innstillingen, og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017.

Komiteens medlem fra Venstre mener statsforvaltningen har et særlig ansvar for å gå foran med å tilby traineeplasser for funksjonshemmede.

Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det blir foreslått bevilget 10 mill. kroner for å etablere 200 nye traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen.

Dette medlem understreker viktigheten av at årets budsjett blir et helhetlig grønt budsjett. Dette medlem viser i denne sammenheng til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det ble foreslått å gjeninnføre den tidligere ordningen på 15 mill. kroner som bidrar til offentlig kompetanse på miljøvennlige innkjøp under Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi).

Dette medlem viser til at det i Venstres alternative statsbudsjett for 2017 totalt på posten er foreslått bevilget 25 mill. kroner mer enn forslaget i Prop. 1 S (2016–2017).

2.3.14.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 540 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 131 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 27 310 000 kroner.

2.3.14.3 POST 23 UTVIKLING, FORVALTNING OG DRIFT AV DIFIS NASJONALE FELLESKOMPONENTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 540 post 23 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 287 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 95 255 000 kroner.

2.3.14.4 POST 25 MEDFINANSIERINGSORDNING FOR LØNNSOMME IKT-PROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen

(ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 545 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 225 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 86 272 000 kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener Difi har en nøkkelrolle når det gjelder å bidra til mer lønnsomme IT-prosjekter i staten. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det blir foreslått bevilget ytterligere 50 mill. kroner til Difis medfinansieringsordning sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Difi administrerer en ordning som bidrar til finansieringen av lønnsomme IT-prosjekter i staten. Ordningen har vært en enorm suksess og har allerede utløst lønnsomme prosjekter for milliarder. Dette medlem mener det neste naturlige steget er kommunene, slik at de tar i bruk de digitale mulighetene. Det er mange kommuner som henger etter, og der får ikke innbyggerne de digitale tjenestene de fortjener, og åpenbare gevinster for skattebetalerne blir ikke hentet ut.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en medfinansieringsordning for lønnsomme IT-prosjekter i kommunene etter modell fra den allerede etablerte ordningen i staten.»

2.3.15 Kap. 545 Datatilsynet

Forslag 2017: kr 50 776 000 Saldert budsjett 2016: kr 45 587 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen understreker at tillit og sikkerhet er overordnede verdier i arbeidet med personvern. En enkel og rimelig tilgang til store mengder data kan utfordre personvernet og innbyggernes tillit til at personvernet er sikret og hensyntatt.

Komiteen understreker og gir støtte til departementets påpekning om å drøfte personvernspørsmål tidlig i utrednings- og planprosesser.

Komiteen påpeker at ny teknologi og utvikling av nye teknologiske løsninger kan utfordre personvernet, men også gi mulighet for å sikre personvernet i nye former.

Komiteen understreker viktigheten av at elektroniske system er stabile, pålitelige og personvernvennlige, slik at innbyggerne har tillit til disse.

Komiteen vektlegger at tillit er en grunnleggende verdi for at innbyggere skal benytte elektronisk kommunikasjon i møte med offentlig forvaltning og næringslivet i alminnelighet.

Komiteen understreker at et oppdatert regelverk, Datatilsynets virksomhet og Personvernemnda som uavhengig overprøvingsinstans for Datatilsynets vedtak, skal sikre en forsvarlig ivaretagelse av personvernet.

Komiteen viser til at økende bruk av elektroniske hjelpemidler fører til at vi legger igjen stadig flere elektroniske spor, og behandling av personopplysninger forekommer i svært mange sammenhenger. Gode ordninger for personvern er avgjørende for å ivareta den grunnleggende retten til privatliv.

Komiteen merker seg at Datatilsynet fører tilsyn etter personopplysningsloven, pasientjournalloven, helseregisterloven, helseforskningsloven, politiregisterloven og lov om Schengens informasjonssystem.

Komiteen merker seg at Datatilsynet benytter flere metoder for å sikre at lover følges og mangler rettes. Videre ser komiteen viktigheten av at Datatilsynet tar stilling i personvernspørsmål.

Komiteen understreker viktigheten av at jo tidligere i en prosess personvern settes på dagsorden, jo lettere og rimeligere er det å ivareta personvern hensyn.

Komiteen vil understreke at et sterkt vern om den enkeltes privatliv er avgjørende for frihet og for demokrati. Frihet forutsetter vern mot utilbørlig registrering, overvåkning og inngripen i privatlivet.

Komiteen legger til grunn at borgerrettigheter skal vernes like godt i den digitale som i den analoge verden.

Stadig mer av vår hverdag og av private og offentlige aktørers virksomhet skjer på nett og ved hjelp av elektronisk kommunikasjon. Utviklingen av nye løsninger gjør at presset mot personvern blir stadig sterkere. Det må derfor stilles strenge krav til lagring, bruk og videreformidling av informasjon som er innhentet elektronisk, uavhengig av aktør.

Komiteen mener videre at det er viktig å oppnå en god balanse mellom personvern hensyn og bekjempelse av kriminalitet. Komiteen merker seg at regjeringen har varslet at EU-domstolens dom om datalagringsdirektivet vil gjennomgås grundig, og at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at vern om ens privatliv og egne personopplysninger blir utfordret i stadig større grad i et digitalisert samfunn. Ikke bare er det alle opplysninger som blir samlet i offentlige registre og

helsejournaler, men også det presset som oppleves av den enkelte innbygger om å inngå avtaler om bruk av personopplysninger på ulike sosiale medier.

Mange av disse avtalene som inngås for å bruke sosiale medier, er delvis kompliserte og vanskelig tilgjengelige språkmessig. De kan også framstå som uklare på hva den enkelte bruker faktisk gir tjenesteleverandørene muligheter til å gjøre når det gjelder bruk av personlige opplysninger.

Disse medlemmer mener at Datatilsynet og Personvernemnda er svært viktige verktøy for å informere og overvåke utviklingen i et stadig mer digitalisert samfunn.

At innbyggerne skal føle trygghet og skal være sikre på at personopplysninger som blir samlet inn ikke misbrukes eller kommer på avveie, er grunnleggende viktig.

Disse medlemmer viser til at Datatilsynet spesielt peker på at digitaliseringen av offentlig sektor blir tilrettelagt slik at en får god informasjonsflyt mellom virksomhetene, og at det da er vesentlig å sikre et godt personvern ved slik utveksling av informasjon, og at sikkerheten for personvernet er fullt ut til stede også når offentlige og private aktører utveksler informasjon om den enkelte innbygger ved digitale registre.

Det er også vesentlig at den enkelte innbygger får god informasjon om hvilke instanser som utveksler og behandler informasjonen og hva som er formålet med slik behandling, slik at hver enkelt innbygger kan være i stand til å sikre og trygge sitt eget personvern.

Disse medlemmer viser videre til Datatilsynets omtale av personvernet innenfor helse- og velferdsområdet. Det skjer store endringer i helse- og omsorgssektoren hvor stadig flere personopplysninger blir digitalisert som en del av effektiviseringen og forenklingen i offentlig sektor.

Dette er en utvikling som er nødvendig og riktig og kan bidra til at den enkelte får raskere hjelp og svar fra helse- og omsorgstjenestene. Utfordringen er allikevel tydelig ved at det er mange aktører og ulike organiseringer som gjør at ansvarsforholdene kan bli utydelige.

Disse medlemmer mener det er viktig at sensitive registre beholdes under nasjonal kontroll og styring.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at Datatilsynet og Personvernemnda er i stand til å gjennomføre tilsyn og kontroller samt følge opp de klagesaker som innkommer.

Disse medlemmer viser til følgende forslag som ble fremmet ved behandlingen av Meld. St. 37 (2015–2016):

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en redegjørelse for hvordan Norge ytterligere kan

sikre innbyggere og næringsliv mot at sensitive opplysninger kan bli tappet fra datasystemer og telefoner.»

2.3.15.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 545 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 137 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 50 639 000 kroner.

2.3.16 Kap. 546 Personvernemnda

Forslag 2017: kr 1 920 000 Saldert budsjett 2016: kr 1 887 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at Personvernemnda behandler klager over vedtak truffet av Datatilsynet.

Komiteen merker seg at Personvernemnda har omgjort flere saker i 2015 og at omgjøringsandelen er vesentlig høyere enn året før.

Komiteen ser med interesse på at antall klagesaker som er sendt Personvernemnda har gått ned, og det er grunn til å anta at det kun er de mest komplekse sakene som sendes til klagesaksbehandling.

Komiteen påpeker at alle virksomheter har ansvar for å handle i samsvar med gjeldende personvernlovgivning.

Komiteen understreker at Personvernemnda er klageorgan for vedtak fattet av Datatilsynet etter personopplysningsloven, helseregisterloven, helseforskningsloven, politiregisterloven og SIS-loven.

Komiteen har videre merket seg at stadig flere klagesaker gjelder overføring av opplysninger til utlandet. Dette er en naturlig konsekvens av økende internasjonal handel og internasjonalt samarbeid. Videre at mange av sakene omhandler helsesektoren.

Komiteen merker seg at det er en gjentakende erfaring at personvern må sees i sammenheng med andre rettsområder og da særlig forvaltningsretten. Videre at utviklingen i klagesakene er mer omfangsrike, krevende og mer tidkrevende enn tidligere.

2.3.16.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet

i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 546 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 6 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 1 914 000 kroner.

2.3.17 Kap. 2445 Statsbygg

Forslag 2017: kr 3 400 374 000 Saldert budsjett 2016: kr 3 323 986 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og respektive partiers merknader nedenfor.

2.3.17.1 POST 30 PROSJEKTERING AV BYGG, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for å øke fengselkapasiteten i Norge og avvikle leie av fengselsplasser i Nederland.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er avsatt til sammen 147 mill. kroner til prosjektering og/eller utvidelse av fengselkapasiteten under Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, jf. rammeområde 5.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 der det prioriteres midler til forprosjektering av nye fengselsplasser med 30 mill. kroner på kap. 2445 post 30.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

2.3.17.2 POST 31 IGANGSETTING AV ORDINÆRE BYGGEPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, peker på at forprosjektet for Saemien Sijte om kort tid vil være fullført og at en realisering av selve byggeprosjektet er en naturlig oppfølging av dette. Flertallet ser frem til at regjeringen melder tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er avsatt 50 mill. kro-

ner som en samlet startbevilgning til magasin for papirbasert arkiv ved Nasjonalbibliotekets anlegg i Rana og nybygg for Norsk helsearkiv på Tynset. Ved Norsk helsearkiv skal det etableres et digitaliseringsanlegg med ansvar for å digitalisere pasientjournaler. Det er i Kulturdepartementets budsjett for 2017 estimert et behov for 58 årsverk til Norsk helsearkiv, som får byggestart 2017 og forventet ferdigstillelse første halvår 2019. Helsearkivets planlagte ansvar for å også etablere et papirdepot er endret ved at oppbevaring av papirarkiv er flyttet til Rana.

Disse medlemmer forutsetter at gjennomføringen av etableringen av Norsk helsearkiv nå gis høy prioritet etter at prosjektet har vært gjennom en lang planleggingsprosess med mye endringer underveis. Gjennom etablering av et digitaliseringsanlegg vil det bli etablert høy kompetanse på dette området på Tynset. Det forventes derfor at digitalisering av Arkivverkets materiale også legges til Tynset slik som opprinnelig planlagt, i tillegg til Norsk helsearkivs organisasjon, datalagring og digitalisering. Statsbyggs ramme for prosjektet må økes slik at det dekker de oppgavene som Norsk helsearkiv og Arkivverkets, skal løse på Tynset.

Disse medlemmer viser til at det i 2015 ble bevilget midler til forprosjekt for et nytt og redusert utbyggingsprosjekt for Saemien Sijte. Forprosjektet må følges opp med bevilgninger til gjennomføring. Disse medlemmer mener planene for utbygging av Saemien Sijte nå har foreligget så lenge at det er på tide at prosjektet realiseres.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til Arbeiderpartiets merknader i Innst. 14 S (2016–2017).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til egne merknader om arkivsatsingen på Tynset under generelle merknader Ramme 1 i denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.17.3 POST 32 PROSJEKTERING OG IGANGSETTING AV KURANTPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Venstre er bevisst på at hovedstaden befinner seg i en eksponentiell vekstfase. Dette gjelder spesielt for utvalgte bydeler som Majorstuen, hvor bydelsutviklingen nå også gjør det nødvendig å overveie en endring i området rundt Politihøgskolen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det

blir foreslått bevilget 5 mill. kroner mer på posten sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) til en mulighetsstudie som kan evaluere hvilke kostnader man kan spare ved å eventuelt flytte Politihøgskolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.17.4 POST 33 VIDEREFØRING AV ORDINÆRE BYGGEPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket faseforskyver byggeprosjektet i nytt Nasjonalmuseum på Vestbanen. Flertallet foreslår at bevilgningen kap. 2445 post 33 reduseres med 100 000 000 kroner. Som følge av dette foreslås det totalt bevilget 2 256 254 000 kroner på posten.

2.3.17.5 POST 34 VIDEREFØRING AV KURANTPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Venstre understreker at Arkeologisk museum i Stavanger spiller en viktig nasjonal og regional rolle med et spesielt fokus på jernalderen. Dessverre har museet over flere år vært underfinansiert, og museumsbyggene har nå behov både for nybygg og ombygging. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det blir foreslått bevilget 15 mill. kroner mer på posten sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) for å oppgradere Arkeologisk museum tilknyttet Universitetet i Stavanger.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til et svært stort behov for ekstraordinært vedlikehold i fengslene og til at dette er prioritert i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 med 45 mill. kroner på kap. 2445 post 45.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

2.3.17.6 POST 49 KJØP AV EIENDOMMER, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Venstre mener at Statsbygg allerede sitter på betydelige eiendommer, og kjøp av nye eiendommer kan vel så godt fi-

nansieres ved salg av eiendommer og omprioriteringer innad i Statsbygg. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å stryke bevilgningen på 75,8 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3. Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig

Oversikta nedanfor viser budsjettforslaget fra regjeringa i Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017) for rammeområde 6.

90-poster vert behandla av finanskomiteen utanfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapittel og forslag i postar i rammeområde 6

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
			Utgifter
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	1 171 401 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 778 776 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	62 278 000
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 334 000
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	117 000 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	300 535 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak	477 162 000
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak ...	31 046 000
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	101 117 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttas under kap. 496 post 60</i>	20 997 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	16 623 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttas under post 21</i>	320 997 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttas under post 1</i>	8 773 000
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	263 484 000
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	43 823 000
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 000 000
	50	Norges forskningsråd	7 097 000
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	12 364 808 000
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 995 314 000
	62	Kommunale innvandreriltak	179 906 000
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 104 000
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	81 210 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 649 000
	73	Tilskudd	15 035 000
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	40 911 000
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	29 236 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 527 846 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	397 384 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 682 000
	23	Husleie for fellesareal m.m.	23 619 000
	50	Forskningsprogrammer	75 374 000
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene	
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under kap. 550 post 64</i>	459 200 000
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under kap. 550 post 62</i>	173 000 000
	66	Forenkling av utmarksforvaltning – forsøksordning, <i>kan overføres</i>	8 000 000
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	95 000 000
	73	Mercur-programmet, <i>kan overføres</i>	37 300 000
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	50 000 000
553		Omstillingsdyktige regioner	
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under kap. 553 post 63 og 65</i>	133 000 000
	63	Grenserregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65</i>	45 000 000
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 63</i>	130 000 000
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø ...	243 000 000
	76	Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling	
	1	Driftsutgifter	27 729 000
560		Sametinget	
	50	Sametinget	301 897 000
	54	Samefolkets fond	5 420 000
561		Tilskudd til samiske formål	
	50	Samisk høyskole	4 038 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
	51	Divvun	6 949 000
	72	Samisk språk, informasjon m.m.	3 084 000
563		Internasjonalt reindriftssenter	
	1	Driftsutgifter	5 946 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 609 000
567		Nasjonale minoriteter	
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 069 000
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	6 371 000
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 199 000
	71	Tilskudd til Romanifolkets/taternes kulturfond	5 374 000
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 032 000
	73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	4 832 000
	74	Kultur- og ressurscenter for norske rom	12 000 000
580		Bostøtte	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 875 300 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	466 534 000
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	887 460 000
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	22 120 000
	78	Boligosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	38 865 000
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	76 050 000
585		Husleietvistutvalget	
	1	Driftsutgifter	28 422 000
587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Driftsutgifter	100 241 000
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	44 587 000
	70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 678 000
590		Planlegging og byutvikling	
	61	Bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	19 613 000
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	19 639 000
	71	Internasjonale organisasjoner	830 000
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	34 171 000
	81	Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata, <i>kan overføres</i>	4 601 000
<i>Statsbankene</i>			
2412		Husbanken	
	1	Driftsutgifter	347 222 000
	21	Spesielle driftsutgifter	11 075 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	62 960 000
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000 000
	72	Rentestøtte	6 000 000
2426		Siva SF	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
	70	Tilskudd	49 650 000
	71	Tilskudd til testfasiliteter	50 000 000
		Sum utgifter rammeområde 6	32 593 588 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	111 651 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	18 623 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	1 767 973 000
	5	Refusjonsinntekter	8 521 000
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	20 997 000
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	270 875 000
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	254 136 000
	3	Tilskudd til integreringsmottak, ODA-godkjente utgifter	9 900 000
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	129 264 000
3563		Internasjonalt reindriftssenter	
	2	Diverse inntekter	2 609 000
	3	Leieinntekter	358 000
3585		Husleietvistutvalget	
	1	Gebyrer	1 038 000
3587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Diverse inntekter	103 000
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	44 728 000
5312		Husbanken	
	1	Gebyrer m.m.	10 936 000
	11	Tilfeldige inntekter	82 240 000
5326		Siva SF	
	70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000

Renter og utbytte mv.

5613   **Renter fra Siva SF**

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
	80	Renter	24 000 000
5615		Husbanken	
	80	Renter	3 013 000 000
		Sum inntekter rammeområde 6	5 777 952 000
		Netto rammeområde 6	26 815 636 000

3.1 Innleiing

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 6 frå komiteens fleirtal, medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, er ført opp under Tilråding frå komiteen under kapittel 6 i innstillinga. Dette forslaget summerer seg til kr 26 168 443 000, som er det nettobeløpet som er vedteke for dette rammeområdet ved handsaminga av Innst. 2 S (2016–2017). Nettobeløpet avvik frå forslaget til regjeringa i Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017). Sjå tabell 2a.

Komiteen viser til at medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikkje fremjar forslag innanfor den vedtekte ramma, da dei respektive opplegga frå desse fraksjonane for disponering av ramme 6 avvik frå det vedtekte nettobeløpet. Sjå tabell 2a. Det vert vist til Innst. 2 S (2016–2017) der dei alternative budsjettforslaga til Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti går fram. Der desse avvik frå Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillinga.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget frå fleirtalet til vedtak om løyvingar under ramme 6.

3.2 Generelle merknader

3.2.1 Generelle merknader frå Høgre og Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Høgre og Framskrittspartiet viser til at Norge er et land med store variasjoner og rikt mangfold, og disse medlemmer mener det er avgjørende å styrke vekstkraften i hele landet. En vellykket regional- og distriktpolitikk måles i hvilke muligheter mennesker og næringsliv har i distriktene, ikke på én bestemt budsjettpost. Satsingen på samferdsel, skatte- og avgiftslettelser, differensiert arbeidsgiveravgift, inntektssystemet for kommunene, helsetjenester, utdanning, forskning og innovasjon har stor betydning for å få til en god regional utvikling og regional balanse.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i budsjettet foreslår en samlet innsats i regional- og distriktpolitikken på 40,8 mrd. kroner.

Lave oljepriser og økt ledighet i deler av landet krever etter disse medlemmers mening en næringsvennlig politikk, som kan bidra til omstilling og grunnlag for fremtidig vekst i alle deler av landet. Disse medlemmer viser til at en stor del av den norske konkurranseutsatte industrien drives utenfor de store byene. Det er derfor viktig å redusere avstandsure og transportkostnadene, noe regjeringen følger opp gjennom en storstilt satsing på infrastruktur. Disse medlemmer vil i denne sammenheng fremheve satsingen på fylkesveinettet, hvor fjorårets satsing på fylkesveier trappes ytterligere opp med 200 mill. kroner. Totalt vil det med forslaget for 2017 være bevilget 1,4 mrd. kroner mer til fylkesvei over fylkeskommunenes budsjetter siden 2013.

Disse medlemmer viser til at budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer at den betydelige satsingen på fylkesveier i hovedsak videreføres, men at omdisponeringer i forliket innebærer at den samlede økningen i perioden 2013–2017 vil være 1,3 mrd. kroner.

Disse medlemmer mener innvandring er en kilde til mangfold, nye impulser og kulturell utveksling, og et bidrag til økonomisk vekst i Norge. Selv om innvandringen har gjort oss til en mer mangfoldig nasjon, ser disse medlemmer utfordringer knyttet til innvandring og integrering. Migrasjonskrisen til Europa førte til at Norge mottok 31 000 flyktninger i 2015, og en stor andel av disse vil få opphold. Disse medlemmer legger til grunn at Norges humanitære tradisjon tilsier at vi skal hjelpe mennesker i nød. Disse medlemmer legger samtidig ikke skjul på at utfordringene vi hadde før denne økningen nå vil bli betydelig større, og vil kreve at alle deler av samfunnet stiller opp for å sikre god integrering.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen i Prop. 1 S (2016–2017) følger opp viktige innstrammingsiltak fra Prop. 90 L (2015–2016) og integreringsiltak fra Meld. St. 30 (2015–2016) for å

håndtere den økte tilstrømmingen av flyktninger til Norge.

Disse medlemmer er enig med regjeringen i at det har vært nødvendig å håndtere innvandringen og antall asylsøkere, og støtter regjeringens arbeid som har redusert antall asylsøkere uten beskyttelsesbehov, gitt rask bosetting av personer som får opphold og raskere retur av personer uten lovlig opphold i Norge. Det er en sammenheng mellom ankomst, saksbehandling, bosetting og retur, noe som krever effektiv behandling i alle ledd, fra rask avklaring av identitet til å legge til rette for rask bosetting eller retur avhengig av utfallet av asylsøknaden. I den sammenheng støtter disse medlemmer regjeringens tiltak i Prop. 1 S (2016–2107) om styrket saksbehandling ved Utlendingsdirektoratet (UDI), selv om antallet asylsøkere har falt sterkt i år fra i fjor, og styrket satsning på asylreturer. Disse tiltakene er eksempler som gjør asylkjeden mer effektiv, til beste for det norske samfunnet og den enkelte.

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å ta ut 3 120 overføringsflyktninger i 2017, hvorav 3 000 plasser er forbeholdt syrere. Bakgrunnen for forslaget er den vedvarende krisen i Syria, den svært vanskelige situasjonen i Syrias naboland og at syriske flyktninger utsetter seg for stor risiko ved å reise over Middelhavet. Disse medlemmer viser til at dette også er i tråd med Stortingets vedtak. Disse medlemmer viser videre til at Norge deltar i EUs relokaliseringsprogram, og vil stille til sammen 1 500 plasser tilgjengelig for relokalisering til Norge i 2016 og 2017.

Disse medlemmer legger vekt på at tiden i mottak skal brukes effektivt, at bosetting i kommuner skal skje så raskt som mulig etter vedtak om opphold, at kvalifisering til arbeidslivet er målrettet, og at medbrakt kompetanse og utdanning skal brukes. Disse medlemmer støtter derfor tiltak i Prop. 1 S (2016–2017) som styrket samfunns- og kulturoppføring i asylmottak i tillegg til norskopplæring, og tiltak for å få flyktninger raskere i jobb.

Disse medlemmer mener det er en selvfølge at det stilles krav til kunnskaper om norsk språk og det norske samfunnet for dem som oppholder seg i Norge over tid. Dette krever en særlig innsats fra hver enkelt av dem som skal leve i Norge. De som skal inn i det norske samfunnet, må gis incentiver og muligheter til å delta i arbeidslivet og samfunnet for øvrig. Skal nye innbyggere lykkes, krever det innsats fra alle parter: myndighetene, lokalsamfunn, frivilligheten, arbeidsliv og næringsliv, og ikke minst av den enkelte innvandrers selv. Disse medlemmer vil i den sammenheng særlig trekke frem regjeringens forslag til nye integreringsmottak. Integreringsmottakene skal etableres i samarbeid med fem vertskommuner. Det blir viktig å finne frem til tiltak og

samarbeidsformer som gjør at beboerne tidlig kommer inn i et helhetlig kvalifiseringsløp som kan videreføres etter bosetting. Etablering av integreringsmottak er en oppfølging av Samarbeidsavtalen mellom regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti av 28. februar 2014, Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Stortingets anmodningsvedtak 434:10 (2015–2016) (integreringsforliket).

Disse medlemmer viser til at regjeringen har som mål at urfolk og nasjonale minoriteter skal få utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsnivå. Disse medlemmer støtter dette målet, og mener det er positivt å gi mennesker større frihet til selvstendig utfoldelse på blant annet det kulturelle plan. Disse medlemmer viser til at det offentlige utvalget som har utredet lovverk, tiltak og ordninger for de samiske språkene har avgitt sin rapport, og at denne nå skal følges opp. Disse medlemmer viser videre til at Sametinget har gitt uttrykk for at dagens budsjetteringsordning, med tildelinger over flere departementers budsjetter, oppleves som krevende for Sametinget som folkevalgt organ. Disse medlemmer viser til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har arbeidet med et utkast til rapport med vurdering av fordeler og ulemper ved ulike budsjetteringsmodeller. Rapporten er oversendt Sametinget høsten 2016, og departementet vil, med utgangspunkt i rapporten og i konsultasjoner med Sametinget, vurdere om det bør innføres en ny budsjetteringsmodell for Sametinget. Disse medlemmer vil også trekke frem den kollektive oppreisningen til norske rom hvor regjeringen foreslår midler til nytt kultur- og ressurscenter i 2017.

Disse medlemmer viser til at Norge har en sterk tradisjon for at folk eier sine egne boliger. Regjeringen har som mål at folk flest har mulighet til å eie sin egen bolig, noe disse medlemmer støtter.

Disse medlemmer mener regjeringen fører en sosial boligpolitikk. Regjeringens forslag om endringer i bostøtteordningen, slik at satsene justeres med prisutviklingen, er et godt tiltak som vil hindre at stadig flere faller ut av ordningen. Regjeringen retter dermed opp en stor svakhet etter de rød-grønnes omlegging av ordningen i 2009. Disse medlemmer viser til at regjeringen også foreslår at det er siste måneds inntekt som legges til grunn for beregning av bostøtte. Da vil bostøtten til enhver tid være tilpasset søkerens reelle økonomiske situasjon. Med godt samsvar mellom behovet for støtte og den støtten en husstand faktisk får, blir ordningen også mer rettferdig.

Disse medlemmer viser til at befolkningen i Norge øker raskt, særlig i og rundt de største byene. Det er derfor et stort behov for flere boliger i årene fremover, og disse medlemmer merker seg at regjeringen vil legge best mulig til rette for økt ut-

bygging. Offentlige reguleringer skal ikke unødvendig forsinke eller fordyre boligbygging, og disse medlemmer mener regjeringen allerede har tatt viktige initiativ i boligpolitikken. Disse medlemmer støtter regjeringen i målet om å sikre raske saksbehandling av byggesaker og forenkle plan- og bygningsloven.

3.2.2 *Generelle merknader frå Arbeidarpartiet*

INNVANDRING

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker betydningen av en streng og rettferdig asyl- og innvandringspolitikk. Dette betyr at vi skal gi beskyttelse til dem som trenger det, og returnere så raskt som mulig dem som ikke har behov for beskyttelse. Dette innebærer også at en holder kontroll med grensene og med asylankomstene til Norge; en god integreringspolitikk som legger til grunn at de som får opphold og skal bli, må komme i gang med livene sine og blir bidragsyttere; sikre at Norge overholder folkeretten og ivaretar asylsøkeres rettssikkerhet.

Disse medlemmer peker på betydningen av en innvandringspolitikk som ikke hemmer integreringen. Det er viktig at de som får opphold i Norge kommer raskt i gang med sine liv og ikke tilbringer lang tid i passivitet og uvisshet. Disse medlemmer mener det derfor er viktig å motvirke mer bruk av midlertidighet som kan hemme integreringen og på den måten skape en vanskelig situasjon for både samfunnet og enkeltpersoner.

INTEGRERING

Disse medlemmer ønsker å bygge integreringspolitikken på prinsippet: gjør din plikt – krev din rett. Mangfold er en ressurs for verdiskaping og utvikling. Vi skal stille krav og vi skal stille opp. Disse medlemmer mener det er avgjørende å legge til rette for arbeid og aktivitet. De som kommer til Norge, skal bli møtt med en forventning om å bidra i det norske samfunnet. Nøkkelen til god integrering er å lære seg norsk og komme ut i arbeid. Disse medlemmer mener det er viktig at dette arbeidet starter allerede ved ankomst til Norge.

Disse medlemmer mener at nøkkelen til god integrering er at man lærer seg norsk og kommer ut i arbeid. Samtidig er det også helt avgjørende at de som kommer seg ut i arbeidslivet, blir der. De fleste som har innvandret eller er etterkommere av innvandrere, klarer seg godt i det norske samfunnet. Men det er fortsatt utfordringer. Utdanning og kompetanse til alle utgjør en viktig del av den norske modellen. Det bidrar til å sikre produktiviteten slik at virksomhetene bedre kan bære reallønninger enn i andre land, ikke minst for lavlønnsgruppene. Disse medlem-

mer mener at press på arbeidsmarkedet ikke må avbøtes med lettvinde grep som lavlønn og deregulering av norsk arbeidsliv. Dette vil bidra til å skape større forskjeller mellom folk og ikke minst føre til at vi får A-, B- og C-lag i arbeidslivet.

Disse medlemmer mener det er viktig at Nav kan anvende regelverket fleksibelt for å få folk i aktivitet. Nav må også være tydelige på at fellesskapet ikke betaler livsoppholdet til personer som ikke vil delta i aktivitet eller arbeid på grunn av religion eller fordi man ikke forholder seg til grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Disse medlemmer mener at kontantytelser i størst mulig grad bør erstattes av tilbud om aktivitet, der det er mulig, og det skal som hovedregel knyttes aktivitetsplikt til sosialhjelp. Disse medlemmer understreker at kontantstøtte motvirker integrering. Den bør derfor avvikles og erstattes av en ventestøtte for dem som ikke får barnehageplass etter fødselspermisjonen.

Disse medlemmer mener det er viktig å sørge for at det er god kvalitet i alle asylmottak, uavhengig av eieform. Mottakenes plikt til å tilby meningsfull aktivitet til beboerne må etterleves.

Disse medlemmer viser til at mange av asylsøkerne som kommer til Norge skal bosettes i kommunene. Nærhet til kommunene, mindre flytting og raskest mulig permanent bosetting er viktige faktorer for en rask integrering. Kommunene bosetter nå stadig flere, noe som er svært positivt. Disse medlemmer understreker samtidig at kommunene også må settes i stand til å løse denne oppgaven uten å måtte kutte i skole, helse og omsorg.

Disse medlemmer peker på viktigheten av at kommunene og fylkeskommunene sikres tilstrekkelig med ressurser til å følge opp de nyankomne på best mulig måte. Det siste året har det dukket opp flere tilfeller hvor kommunene har påtatt seg ansvaret for å bosette flyktninger, for så å oppleve at de ikke mottar de flyktningene de har vedtatt å ta hånd om. Enkelte kommuner har rigget apparatet og ansatt folk for å møte de nyankomne i sine lokalsamfunn, for deretter å få beskjed om at de som skulle bosettes, ikke kommer likevel eller kommer lang tid etter det avtalte. Disse medlemmer mener det er uakseptabelt at det er kommunene som må bære ekstrakostnadene som følger av svikt fra statens side.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets medlemmer i fjor foreslo å øke bevilgningene til Sør-Varanger og Råde kommuner for at de på en god måte skulle kunne håndtere de utfordringer som fulgte av ekstraordinære asylankomster. Disse medlemmer understreker at regjeringspartiene den gang hevdet at det ikke var et behov for ytterligere midler til disse kommunene. Disse medlemmer registrerer at Sør-Varanger kommune nå skal i retts-sak med UDI etter at kommunen ikke har fått kom-

pensert sine ekstrautgifter som en følge av de ekstraordinære asylkomstene. Disse medlemmer forventer at regjeringen her rydder opp og sørger for at Sør-Varanger blir kompensert.

Disse medlemmer viser til at flere kommuner som har sagt seg villige til å bosette enslige mindreårige, har fått ekstrakostnader som en følge av at de ikke har mottatt, eller mottatt for sent, de personene som de har blitt enige med staten om å ta imot. Disse medlemmer forventer at regjeringen rydder opp i dette slik at kommunene ikke blir skadelidende for feil som ligger på statens side. Disse medlemmer understreker også betydningen av ryddighet i dialogen med kommunene også rundt dette spørsmålet og forventer at regjeringen her sørger for dette.

Disse medlemmer viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017.

DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKK

Disse medlemmer mener det må være et overordnet mål for all nasjonal politikk å bevare mangfoldet, og å utnytte ressursene og mulighetene i alle deler av landet. Disse medlemmer vil at alle skal kunne bosette seg der de ønsker, og at vi skal ha likeverdige levekår i alle deler av landet. Også for å ivareta våre nasjonale interesser er det viktig å sikre hovedtrekkene i bosettingen.

Tilgang på kompetansearbeidsplasser er avgjørende for å lykkes med dette. Som et lite land med åpen økonomi, kan vi ikke bli best i alt, men satser vi, kan vi bli best på noen områder. Norge må satse strategisk på de områdene hvor vi har særskilt kompetanse og hvor vi har sterke næringsklynger å bygge videre på – blant annet for å være ledende på sjømat, maritim virksomhet, energi, miljøteknologi og reiseliv.

Disse medlemmer vil føre en aktiv næringspolitikk for å hindre sterk ubalanse i vekstkraften i norsk næringsliv og hindre at noen regioner blir hengende etter i den økonomiske utviklingen. Et framtidsrettet næringsliv legger grunnlaget for morgendagens arbeidsplasser. Da er det sentralt å bygge opp under og videreutvikle de sterke nærings- og kompetansemiljøene vi har rundt om i landet. Det er et mål å videreutvikle arenaer som næringsklynger, næringshager og inkubatorer for å legge til rette for både nasjonalt og internasjonalt samarbeid i næringslivet.

Disse medlemmer mener at videre utvikling i de enkelte distriktene må skje ut fra en målrettet satsing på å utvikle mulighetene som finnes i de enkelte regionene. Dette må gjøres både gjennom generelle tiltak og en politikk tilpasset den enkelte regions sær-

trekk. Regionale fortrinn er i all hovedsak også nasjonale fortrinn. Utbyggingen av kompetanse må bygge opp under utviklingsmulighetene som finnes i de enkelte regionene, blant annet ved at utdannings- og forskningsinnsats rettes inn mot de regionale fortrinnene.

I dag spiller fylkeskommunene en vesentlig rolle i dette arbeidet, og bevilgninger til regional utvikling må sikre at dette ansvaret fortsatt kan ivaretas. I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 22 (2015–2016) foreslo Arbeiderpartiet flere oppgaver som ville styrket regionalt folkevalgt nivåts muligheter til å være en utviklingsaktør regionalt.

Regionale utviklingsmidler bidrar til å realisere nasjonale satsinger. Økt konkurransedyktighet, selselsetting og forbedrede rammebetingelser for næringslivet er blant målsettingene. Fordi midlene fordeles til fylkene, som har god kjennskap til utfordringene i de ulike regionene, kan de også tilpasses områdene særskilte forutsetninger og utfordringer. Det er stor spennvidde i tiltakene som iverksettes.

For fylkeskommunene er Innovasjon Norge et viktig verktøy, og mye av midlene delegeres dit. Analyser viser at de distriktstrettede lavrisikolånene er samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Regjeringens gjentatte kutt i regionale utviklingsmidler hindrer fylkeskommunene i å drive viktig utviklingsarbeid. Regjeringen har nå kuttet i midler til regional utvikling i samtlige av sine budsjetter denne stortingsperioden.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å bevilge 200 mill. kroner mer enn regjeringens budsjettforslag til regionale utviklingsmidler. I tillegg setter vi av 75 mill. kroner i omstillingsmidler til Andøya. Det settes også av 100 mill. kroner til ordningen med kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

BOLIG

Disse medlemmer mener bolig sammen med arbeid, utdanning og helse er de fire grunnpillarene i velferdsstaten. Norsk boligpolitikk har vært vellykket. De aller fleste bor i egen bolig, og Norge har en av verdens beste boligstandarder. Men de siste årene har boligprisene steget kraftig, og det er blitt vanskeligere for mange å etablere seg i sin egen bolig.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 89 S (2015–2016) der Arbeiderpartiet kommer med en rekke forslag for en mer aktiv boligpolitikk.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett der Husbankens lånerammer styrkes med 7 mrd. kroner, tilskudd til utleieboliger økes med 100 mill. kroner, områdesatsingen styrkes med 31,6 mill. kroner og boligsosialt kompetansetilskudd beholdes i Husbanken.

SAMISKE FORHOLD OG SAMETINGET

Disse medlemmer vil sikre gode rammevilkår for samiske språk, kultur, næringsliv og samfunnsnivå. Disse medlemmer vil prioritere å sikre at det er nok samiske læremidler av tilfredsstillende kvalitet i skolen, og å styrke bevilgningene til kulturformål.

Disse medlemmer viser til at kommunene er premissleverandører for gode tjenester til den samiske befolkningen. De må derfor kompenseres for sine merutgifter, og tospråklighetsmidlene må gjøres mer fleksible.

EFFEKTIVISERINGSREFORM

Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor den såkalte effektiviseringsreformen økes med 0,3 pst. Disse medlemmer støtter forslaget, men har teknisk valgt å legge kutte i sin helhet på kap. 2309 post 1, under finanskomiteens rammeområde, jf. Innstilling 5 S (2016–2017).

3.2.3 *Generelle merknader frå Kristeleg Folkeparti*

INNVANDRING OG INTEGRERING

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017, som prioriterer å gi barn på flukt en verdig og god omsorg og å styrke integreringen gjennom økt norskopplæring i mottak og ved å løfte frivillige organisasjoners integreringsarbeid.

Dette medlem viser til at barn i asylmottak er en sårbar gruppe som trenger minst like god omsorg og oppfølging som norske barn. Dette medlem foreslår derfor å styrke bemanningen og den barnefaglige kompetansen i hele asylkjeden med 20 mill. kroner. Dette medlem viser til at behovet er aller størst i mottakene for de eldste barna mellom 15 og 18 år, som i dag er unntatt fra bemanningsnormer og krav til kompetanse som gjelder for andre mindreårige asylsøkere. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått å styrke bo- og omsorgstilbudet for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år med 100 mill. kroner.

Dette medlem mener at det bør legges bedre til rette for rask bosetting og god oppfølging i kommunene av enslige mindreårige asylsøkere. Dette er en særlig sårbar gruppe som må sikres trygg og god omsorg. Dette medlem går imot regjeringens forslag om å endre refusjonsordningen for bosetting av mindreårige asylsøkere til en ordning med fast tilskudd.

Dette medlem viser til at dagens regjering har kuttet kraftig i støtten til livsopphold for asylsø-

kere, og senest i budsjettet for 2016 ble det allerede lave basisbeløpet kuttet med opp mot 20 pst. I neste års budsjett foreslår regjeringen ytterligere kutt, særlig rettet mot barnefamilier. Dette vil ramme de det gjelder hardt, bidra til økt barnefattigdom, og bli et hinder for deltakelse og integrering. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått å reversere dette kuttet ved å øke stønaden til barnefamilier i mottak med 5,4 mill. kroner.

Dette medlem mener fengsling og internering av barn bør unngås, og det bør legges til rette for en tvangsreturprosess i tråd med hensynet til barnas beste. Dette medlem viser til at Sivilombudsmannen i sin besøksrapport fra 22. april 2015 beskriver utreisesenteret ved Trandum som uegnet for barn. Derfor bør det investeres i alternativer, og dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er satt av 10 mill. kroner til et eget utreisesenter for barnefamilier til erstatning for internering på Trandum. Dette medlem viser videre til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det er foreslått videre å styrke arbeidet med realitetsorientering, informasjon og saksavklaring i regi av uavhengige organisasjoner (NOAS) med 4 mill. kroner. Denne veiledningen og realitetsorienteringen er viktig, og i noen tilfeller en forutsetning, for at asylsøkere med avslag velger assistert retur til hjemlandet.

Dette medlem viser til at språk er en viktig nøkkel for integrering, samfunnsforståelse og for å komme inn i og fungere i arbeidslivet. Regjeringen har kuttet norskundervisning i asylmottak kraftig i denne perioden. Dette medlem mener det er viktig å starte integreringsprosessen og språkopplæringen så tidlig som mulig, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å øke antallet timer med norskundervisning i mottak fra dagens 175 timer til 250 timer.

Dette medlem viser til at frivillige organisasjoner har en unik rolle i integreringsarbeidet, både ved å mobilisere gode krefter til å bidra med hjelp, støtte og opplæring til de nyankomne og gjennom at asylsøkere og flyktninger kan delta på den gode integreringsarenaen som deltakelse i frivillige organisasjoner, lag og foreninger er. Dette medlem viser derfor til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det er foreslått å øke tilskuddet til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner med 15 mill. kroner, og å styrke arbeidet til organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF) med et særskilt tilskudd på 1,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at saksbehandlingskapasiteten i utlendingsforvaltningen har blitt bygget opp i forbindelse med de store asylankomstene i

2015. Dette medlem vil understreke at denne ekstra kapasiteten nå må brukes til raskere behandling og bosetting av dem som med stor sannsynlighet vil få beskyttelse her i landet. Jo raskere en asylsøker får bosette seg i en kommune, desto raskere kan vedkommende delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn. Derfor bør bosettingsarbeidet i kommunene prioriteres. Dette medlem vil videre understreke at det er helt nødvendig å få ned saksbehandlingstiden i familiegjenforeningssaker.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår betydelig mindre rettshjelpsmidler til Norsk Organisasjon for Asylsøkere NOAS i 2017 enn i 2016, samtidig som behovet for rettshjelp og veiledning er stort. Rettshjelp er en viktig rettssikkerhetsgaranti, og rettshjelp, veiledning og saksavklaring er ofte en viktig forutsetning for å få til frivillig retur. For å styrke rettssikkerheten og muligheten til informasjon, hjelp og saksavklaring viser dette medlem til at det i Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 er foreslått å øke støtten til rettshjelpsarbeidet i regi av NOAS med 2,2 mill. kroner.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 hvor det også er foreslått å videreføre et tilskudd på 3 mill. kroner til informasjons- og veiledningstiltak overfor au pairer. Au pairsenteret er en uavhengig informasjons- og rådgivningstjeneste med spesialkompetanse, som kan bistå på annen måte enn UDIs generelle veiledningstjeneste. Senteret har blitt et knutepunkt for over 3 000 au pairer og deres vertsfamilier i Norge, og gir ikke bare viktig kunnskap om hvilke rettigheter en har, men hindrer også overarbeid og utnyttelse.

Dette medlem viser til at aldri før har flere mennesker vært på flukt i verden. I 2015 var over 65 millioner mennesker på flukt i sitt eget land eller over landegrensene. Dette medlem understreker at Norge har en plikt til å bidra til å avhjelpe dagens flyktningkrise, både ved å hjelpe i nærområdene og her hjemme. Dette medlem viser til regjeringens forslag om å ta imot 3 120 kvoteflyktninger i 2017, hvorav 3 000 fra Syria. Dette er i tråd med Stortingets vedtak av 19. juni 2015, hvor det fremgår at Norge skal ta imot 8 000 kvoteflyktninger fra Syria i perioden 2015–2017. Dette medlem står fast på denne avtalen. Dette medlem viser videre til at det ble avtalt en evaluering av avtalen mot slutten av avtaleperioden, og mener det er naturlig at denne evalueringen tas i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett våren 2017. Dette medlem mener at det er naturlig at Norge, i en periode med lavere asylansøker og godt utbygget mottakskapasitet i kommunene, vurderer antallet kvoteflyktninger framover.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett som legger på plass igjen

200 mill. kroner på posten regionale utviklingsmidler. Dette gjør Kristelig Folkeparti uten å svekke de distriktpolitiske tiltakene regjeringen har omdisponert disse midlene til.

Dette medlem imøteser den forestående regionreformen med stor forventning. Dette å skape nye og slagkraftige regioner som kan drive samfunnsutvikling basert på sine geografiske og naturgitte fortrinn, har potensial i seg til å være det viktigste distriktpolitiske tiltaket som er gjort på mange tiår. Dette medlem ser det derfor som utfordrende at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett valgte å omdisponere store deler av de midlene som var tenkt som verktøykasse for regionale utviklingstiltak året før regionreformen skal behandles av Stortinget. Når de nye regionene er på plass, vil det være vesentlig at mange av de statlige organene som forvalter distriktpolitiske virkemidler blir lagt inn under regional folkevalgt politisk styring.

3.2.4 *Generelle merknader frå Senterpartiet*

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det legges opp til en økt satsing i integreringspolitikken, distrikts- og regionalpolitikken og boligpolitikken.

Dette medlem mener regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017 viderefører en budsjettpolitikk som går i feil retning når det gjelder å dele på samfunns-goder. Senterpartiet vil bruke statsbudsjettet til å skape en mer rettferdig fordeling mellom ulike grupper, alle deler av landet og mellom fattige og rike land. Rettferdig fordeling er en av grunnpilarene i den norske velferdsstaten og blir etterprøvd gjennom våre prioriteringer innenfor budsjettområdene under dette rammeområdet: innvandring, regional utvikling og bolig.

INNVANDRING OG INTEGRERING

Dette medlem vil fremheve at Senterpartiet vil føre en ansvarlig og anstendig innvandringspolitikk. Vi skal sette menneskeverd i fokus. Norge skal i god tradisjon bidra med det vi kan for å forbedre en håpløs livssituasjon for millioner av mennesker. Vi må imidlertid ha kontroll med ankomstene til Norge og egne grenser om vi skal sikre god integrering slik at det norske samfunnet er i stand til å inkludere dem som kommer, på en god måte. Mennesker som søker asyl og opphold i Norge, skal ha trygghet for at rettssikkerheten ivaretas og at den enkelte får oppfylt sine rettigheter. Personer uten beskyttelsesbehov i henhold til norsk lov vil måtte returnere.

Dette medlem understreker at saksbehandlingstiden for asylsøknader må ned. Per 31. oktober 2016 var det om lag 18 600 beboere i mottak, blant disse har 5 500 fått innvilget søknad om asyl. Det er uholdbart at mange sitter og venter i månedsvis på

bosettingsintervjuet etter at vedtak om opphold er fattet. Bosetting må skje raskest mulig. Dette arbeidet må prioriteres slik at bosettingsklare flyktninger kan komme i gang med hverdagen sin.

Dette medlem viser til at integreringen skjer lokalt i møte med lokalsamfunnet. Derfor er det viktig at kommunene får tilført de ressursene som trengs for å bosette flyktninger. Dette medlem mener videre at regjeringen ikke i tilstrekkelig grad har erkjent kommunenes rolle i integreringspolitikken. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett økt satsene i integreringstilskuddet slik at kommunene får kostnadsdekning for bosetting av flyktninger. Dette er avgjørende for at kommunene skal kunne løse sin del av utfordringen med mottak og bosetting av flyktninger.

Dette medlem viser til regjeringens forslag om å legge om refusjonsordningen for kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige til en ordning med fast tilskudd. Dette er ikke i tråd med KS' anbefalinger. Dette medlem mener at en fast tilskuddsordning ikke vil dekke de faktiske utgiftene for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. En fast tilskuddsordning vil ramme de svakeste hardest, og Senterpartiet er bekymret for at dette vil svekke kommunenes evne og vilje til å bosette enslige mindreårige.

Dette medlem mener at enslige mindreårige asylsøkere er en sårbar gruppe med spesielle behov. Det må sikres en bedre oppfølging av denne gruppen. Senterpartiet står fast ved at staten må fullfinansiere kommunenes utgifter knyttet til bosetting av enslige mindreårige asylsøkere. Senterpartiet tar KS' anbefalinger til etterretning og foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2017 225 mill. kroner mer enn regjeringens forslag til dette formålet.

Dette medlem viser ellers til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er lagt inn 254,5 mill. kroner til integreringsformål utover regjeringens forslag. Senterpartiet vil styrke norskopplæringen for beboere i asylmottak. Senterpartiet vil også øke støtten til andre integreringstiltak gjennom de frivillige organisasjonene. Uten den frivillige innsatsen vil Norge ikke lykkes i mottaks- og integreringsarbeidet.

Dette medlem vil gjøre oppmerksom på at Senterpartiet i sitt alternative budsjett for 2017 ikke har prioritert regjeringens integreringsmottak med maks 500 plasser til de «mest motiverte asylsøkere». Den samlede summen på 19,9 mill. kroner som er fordelt på kap. 496 post 21, kap. 496 post 73, kap. 490 post 21 og kap. 490 post 60 er i Senterpartiets alternative statsbudsjett omdisponert til integreringsformål som omfavner alle asylsøkere og flyktninger.

Dette medlem viser til at Senterpartiets alternative budsjett oppgir endringer i forhold til regjerin-

gens budsjettforslag i Prop. 1 S (2016–2017). Senterpartiets merknader i innstillingen er basert på dette. I tabellene under rammeområde 6 er imidlertid nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) innarbeidet i framstillingen av Senterpartiets budsjettalternativ.

REGIONAL UTVIKLING

Dette medlem viser til at Senterpartiet vil føre en nærings- og arbeidslivspolitik som legger til rette for utvikling, optimisme og gode nærmiljø i alle deler av landet. Senterpartiet fremmer i sitt alternative statsbudsjett for 2017 forslag om en økning på 600 mill. kroner til distrikts- og regionalpolitikken og vil i tillegg styrke fylkeskommunenes rammer til fylkesveier og andre infrastrukturtiltak ut over regjeringens opplegg.

Dette medlem konstaterer at regjeringen gjennom hele fireårsperioden siden de kom til makten, har gjennomført en systematisk nedbygging av distriktspolitiske virkemidler gjennom budsjettpolitikken. Samtidig er det lagt opp til reformer som sentraliserer arbeidsplasser og bosetting.

Dette medlem viser til at regjeringens forslag til bevilgninger på programkategori 13.50 for 2017 er redusert med 1,3 mrd. kroner, eller 47 pst. fra nivået i forslaget til budsjett fra den rød-grønne regjeringen for 2014. Bevilgningskuttene har særlig gått ut over regionale utviklingsmidler gjennom fylkeskommunene og står i sterk kontrast til regjeringens uttrykte mål om å styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle.

BOLIG

Dette medlem mener det må føres en aktiv boligpolitikk som gir alle mulighet til å eie egen bolig eller leie bolig til en overkommelig pris.

Dette medlem vil understreke Husbankens sentrale rolle i gjennomføringen av boligpolitikken. Muligheten for tilskudd og lån gjennom Husbanken virker sterkt inn på tilgangen på boliger. Det er derfor ikke forsvarlig når regjeringen har redusert Husbankens utlånsrammer fra 25 mrd. kroner i det rød-grønne budsjettforslaget for 2014 til 18 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2017. I en situasjon hvor det er sterk etterspørsel etter bolig, bl.a. som følge av økt bosetting av flyktninger, er dette svært uheldig.

Dette medlem mener det er beklagelig at Stortinget i budsjettbehandlingen for 2015 sluttet seg til regjeringens forslag om å avslutte tilskudd til ordningen «boligetablering i distriktene». Evalueringen av ordningen viste gode resultater og tilsier en videreføring av satsingen. Senterpartiet foreslo dette i budsjettet for 2016, men fikk ikke Stortingets tilslutning.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor Husbankens rammer økes til 25 mrd. kroner og hvor ordningen «Boligetablering i distriktene» gjeninnføres.

3.2.5 *Generelle merknader frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår at ramme 6 settes til 24 977 386 000 kroner, som er en reduksjon på 1 838 250 000 kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2017 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen, jf. Prop. 1 S (2016–2017), jf. Prop. 1 S (2016–2017) Tillegg 1–5 (2016–2017). Konkrete endringer på rammeområde 6 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

INNVANDRING

Dette medlem har et positivt syn på migrasjon. Kulturell og økonomisk stimulans gjennom innvandring gjør samfunnet sterkere, rikere og mer mangfoldig.

Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt i hjemlandet sitt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe, og at Norge bør ta et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet. Dette medlem viser til regjeringens forslag om å ta imot 3 120 kvoteflyktninger i 2017, hvorav 3 000 fra Syria. Dette er i tråd med Stortingets vedtak av 19. juni 2015, hvor det fremgår at Norge skal ta imot 8 000 syriske flyktninger i perioden 2015–2017. Regjeringen foreslår å ta imot 120 kvoteflyktninger fra andre land enn Syria. Dette medlem mener at Norge også har et ansvar for å bidra i andre urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det på denne bakgrunn er foreslått å øke kvoten av kvoteflyktninger fra UNHCR med 1 000. Samlet vil dette medlem bevilge netto 49,3 mill. kroner mer over rammeområde 6 for å motta 1 000 flere kvoteflyktninger enn det som følger av regjeringens forslag. Etter OECD/DACs retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet til opphold i Norge og tilbakevending til hjemlandet klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2017 har foreslått at det netto bevilges 49,3 mill. kroner mer til kvoteflyktninger enn det som følger av regjeringens forslag. Se også rammeområde 5.

I 2015 søkte 31 150 mennesker om asyl i Norge. I siste prognose fra beregningsutvalget av 17. oktober 2016 er anslaget for 2016 redusert til

3 550. Det er betydelig lavere enn prognosen på 25 000 asylsøkere som ble satt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2016. Norge ser således ut til å få et rekordlavt antall asylsøkere i år. Til tross for lave ankomsttall i 2016 sitter det ifølge UDI 17 700 personer på asylmottak (tall per 24. oktober 2016). Dette medlem mener det derfor er viktig med målrettede tiltak overfor beboere på mottak. Asylmottakene må drives ut fra prinsippet om «integring fra første dag» hvor beboere på mottak skal få mulighet til å jobbe, lære språk og engasjere seg i samfunnet. Integring forutsetter både språkkunnskap og samfunnskunnskap. Flere må få tilbud om tilstrekkelig antall timer med opplæring. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å styrke norskopplæringen for asylsøkere i mottak med 11,6 mill. kroner, noe som innebærer en økning i antall timer med norskopplæring fra 175 til 200.

Dette medlem mener at barn i asylmottak har særlig behov for sosialisering og språkstimulering gjennom lek med andre barn. Dette medlem mener det derfor er behov for å styrke aktivitetstilbudet for barn i mottak fra 0–3 år utover regjeringens forslag, og foreslår å bevilge 10 mill. kroner til dette formålet. Dette medlem mener videre at alle barn i asylmottak bør få tilbud om barnehageplass, og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å bevilge ytterligere 70 mill. kroner til å sikre alle barn i mottak plass i barnehager. Barnehager er den aller viktigste integreringsarenaen for de yngste barna, noe som også bidrar til integrering av foreldrene. Gjennom sosialisering og språkstimulering i barnehagen vil barna også være bedre rustet ved skolestart.

Dette medlem viser til regjeringens forslag om å innføre en maksgrense på 10 000 kroner for støtte til barnerike familier i mottak. Barn i mottak er en sårbar gruppe, og forslaget innebærer at livssituasjonen for barn i barnerike familier blir forverret. Dette medlem mener forslaget svekker integreringen og bidrar til økt barnefattigdom, og støtter derfor ikke forslaget om maksgrense for ytelser til barnefamilier i mottak og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der regjeringens foreslåtte kutt på 5,9 mill. kroner er reversert.

Mange asylsøkere kommer fra områder med krig og konflikt. De bærer ofte på sorg og savn, men også grusomme erfaringer som de trenger hjelp til å bearbeide. I dag gjøres det ingen systematisk kartlegging av asylsøkeres psykiske helse. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative budsjett for 2017 der det settes av 20 mill. kroner til å foreta en utvidet helseundersøkelse ved ankomst, hvor asylsøkerens medisinske oppfølgingsbehov blir kartlagt. Undersøkelse i ankomstfasen kan gjennomføres av helseper-

sonell med særlig kompetanse på flyktningshelse og traumer.

Dette medlem vil understreke betydningen av frivillig arbeid på integreringsområdet. Det er viktig at det både gis tilskudd til tiltak på lokalt nivå og til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Regjeringen har foreslått å bevilge 1 835 mill. kroner til Human Rights Service (HRS). HRS er omstridt, og er etter dette medlems syn ikke å anse som et nasjonalt ressursmiljø på integreringsfeltet. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å kutte bevilgningen til HRS.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett der det i stedet er foreslått at støtten til Minotenk økes med 1,25 mill. kroner, og at støtten til Samora økes med 1 mill. kroner. Dette medlem viser til at det i Venstres alternative budsjett også er foreslått å videreføre støtten til Stiftelsen Fargespill på 2 mill. kroner. Fargespill bidrar til å fremme samhandling og forståelse mellom ulike etniske og religiøse grupper i samfunnet gjennom kunstnerisk virksomhet, musikk, sang og dans.

Dette medlem viser også til at Venstre vil videreføre tilskudd på 3 mill. kroner til informasjons- og veiledningstiltak overfor au pairer. Au pair-senteret er en uavhengig informasjons- og rådgivningstjeneste med spesialkompetanse, som kan bistå på annen måte enn UDIs generelle veiledningstjeneste.

Dette medlem viser videre til at det i Venstres alternative budsjett er foreslått å redusere økte bevilgninger til tilbakekallelse av oppholdstillatelser med 25 mill. kroner. Dette medlem mener også det er stort innsparingspotensial i en raskere avvikling av kontrakter knyttet til tomme asylmottak, og viser til sitt alternative statsbudsjett der det er foreslått å kutte 100 mill. kroner til drift av tomme asylmottak.

Dette medlem viser til at Venstre går imot regjeringens forslag om å endre refusjonsordningen for bosetting av mindreårige asylsøkere til en ordning med fast tilskudd. Endringen er provenynøytral i 2017.

REGIONAL UTVIKLING

Dette medlem mener det er viktig med en målrettet satsing på tiltak i distriktene for å skape entusiasme og engasjement for lokal utvikling. Dette må i hovedsak skje på grunnlag av lokale initiativ og interesser. Fylkeskommunene har ansvaret for å bistå kommuner og småsamfunn med de riktige tiltakene, og sitter nærmere utfordringene enn departement og staten gjør. Det er derfor fylkene som bør koordinere og prioritere hvilke prosjekter som skal få støtte til lokal mobilisering. At staten skal bidra til å gi støtte til noen få, bidrar mer til å synliggjøre en subjektiv

forskjellsbehandling enn å bygge opp under lokal mobilisering flest mulig steder.

Dette medlem viser til den pågående regionreformen som ble initiert av Venstre, og som har som mål å erstatte dagens fylkeskommuner med større folkevalgte regioner. For at regionene skal bli sterke og handlekraftige er det avgjørende at de får oppgaver og økonomisk frihet til å styre utviklingen i sin region. Dette medlem mener det blant annet er viktig med ordninger som bidrar til et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det derfor er foreslått å styrke ordningen med bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene med 100 mill. kroner, samt å reversere forslag om å omprioritere 200 mill. kroner fra ordningen til fylkesvei. Forslaget medfører en samlet styrking av ordningen med bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene på 300 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regionalt samarbeid over landegrensene gir økt tilgang på kompetanse og ressurser og bedre utnyttelse av felles muligheter. Norge deltar derfor i fire grenseregionale Interreg-program. Dette medlem viser til at engasjementet i programmene er foreslått redusert og delvis avvirket. Dette medlem mener det er viktig å videreføre det norske engasjementet i programmene og foreslår derfor å styrke Interreg-programmene med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag slik at programmene kan videreføres.

Statlige arbeidsplasser bidrar til å utvikle sterke og attraktive regioner, og det er derfor viktig at alle regioner får tilgang til slike arbeidsplasser. Svært mange statlige arbeidsplasser er lokalisert i Oslo, og Venstre har derfor inngått en avtale med regjeringen om å lokalisere flere statlige arbeidsplasser utenfor Oslo. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det derfor er foreslått å sette av 30 mill. kroner til planlegging og prosjektering knyttet til utflytting av statlige arbeidsplasser som en oppfølging av avtalen mellom Venstre og regjeringen.

Dette medlem viser til at SIVA er statens virkemiddel for tilretteleggende eierskap, nyskaping og næringsutvikling. En styrking av SIVA er en mer målrettet innsats for regional utvikling enn de regionale utviklingsmidlene. SIVA har etablert inkubatormiljøer rundt om i hele landet. Eierskapet til disse delles mellom SIVA, privat næringsliv, kommuner, fylkeskommuner, universiteter og høyskoler. Nøkkelen til suksess ligger i at miljøene kan bruke hverandres sterke sider. Inkubatormiljøene er spredt over hele landet, slik at attraktive arbeidsplasser også utvikles i distriktene. Ettersom konkurransekraften og tilgan-

gen på kapital er mindre i utkantene, er det svært viktig å lykkes med dette. Det er ikke bare god næringspolitikk, det danner også grunnlag for levende distrikter. Inkubasjon gir resultater i form av solide arbeidsplasser og økt verdiskaping, noe Norge trenger mer av. Dette medlem mener derfor at overføringene til SIVA må økes. Flere evalueringer viser at inkubatorordningen og innovasjonsmiljøene er for svakt finansiert. Ved å øke satsingen på inkubasjon er det mulig å årlig utvikle 300–400 nye bedrifter. Dette vil også gi resultater i form av avkastning og økte skatteinntekter. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det på denne bakgrunn er foreslått å styrke SIVAs programmidler med en økt bevilgning på 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Bevilgningen inkluderer 5 mill. kroner i tilskudd til Innovasjonssenter i Steinkjer, 2 mill. kroner til Romsdal Innovasjonssenter i Åndalsnes, 5 mill. kroner til innovasjonsbygg på Ås, 1 mill. kroner til Tindved næringshage og 1 mill. kroner til planlegging av inkubator på Gardermoen.

BOLIG

Dette medlem ønsker å prioritere mer til dem som trenger det mest. Det er over 6 000 bostedsløse i Norge, og tallet øker mest i gruppen mellom 18 og 24 år. I tillegg sliter mange med å skaffe seg og beholde en bolig. Barnevernsbarn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusavhengige. Særlig for dem som har hatt problemer i en tidlig fase av livet, vil det være avgjørende å ha en egen bolig under mest mulig stabile forhold. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag, og mange står i kø for å få bolig. Dette medlem mener derfor at det er viktig med flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet, og foreslår å bevilge 106 mill. kroner til 440 flere utleieboliger utover regjeringens forslag.

Dette medlem mener at Husbanken har en sentral rolle i boligpolitikken. Husbanken skal bidra til at flere vanskeligstilte får et godt sted å bo, og til at det blir flere boliger og bygg som møter fremtidens utfordringer med økende krav til miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger.

Lånerammen styrer Husbankens prioriteringer, og en økning av rammen gir et større rom for å hjelpe

flere. I dagens boligmarked er det mange som trenger hjelp til å skaffe egnet bolig, og utfordringene i boligmarkedet må også gjenspeiles i Husbankens låneramme. Videre opplever kommunene at det ved bosetting av flyktninger er utfordrende å skaffe til veie tilstrekkelig mange boliger. Husbanken har gode ordninger for kommuner som vil bygge boliger til bosetting av flyktninger, og en utvidet låneramme vil gi større rom for utbygging i en situasjon hvor kommunene skal bosette mange. Dette medlem viser på denne bakgrunn til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å utvide Husbankens låneramme med 7 mrd. kroner til 25 mrd. kroner. Utvidelsen medfører en økning av renteinntektene på 20 mill. kroner.

Behovet for flere miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger, bygg og uteområder er økende, og dette medlem mener det både er nødvendig å styrke kompetansen på området, og å stimulere til mer miljøvennlig boligbygging. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det derfor er foreslått å bevilge 22,1 mill. kroner mer enn regjeringens forslag til kompetansetiltak innen nær-nullenergibygg og energieffektivisering.

Dette medlem mener videre det er viktig å stimulere til mer energieffektivisering, og foreslår også å etablere et treårig prøveprosjekt for støtte til håndverkere som selger energieffektiviseringstiltak, dette som et ledd i Lavenergiprogrammet, som er et tiårig samarbeid mellom statlige etater og byggenæringen.

Dette medlem viser til at det er inngått et nytt tiårig program for områderettet innsats i Groruddalen. Områdesatsningen er en målrettet satsning som skal bedre både miljø- og leveforhold i Groruddalen. Dette medlem mener at slike satsninger gir større muligheter til å komme i arbeid og delta aktivt i samfunnslivet, og viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å styrke statens bidrag til ordningen med 17 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det samlet er foreslått følgende konkrete endringer under rammeområde 6, Innvandring, regional utvikling og bolig:

Kap.	Post	Formål	Mill. kroner
490	1	Øke antall timer norskopplæring for asylsøkere i mottak fra 175 til 200	11,6
490	1	Utvidet helseundersøkelse ved asylankomster	20,0
490	60	Gratis barnehage for alle barn på mottak	70,0
490	70	Ikke støtte regjeringens forslag om å sette et tak på 10 000 kroner per måned i ytelser til familier i mottak	5,9
490	71	Aktivitetstilskudd for barn i mottak	10,0

Kap.	Post	Formål	Mill. kroner
490	71	Videreføre tilskudd til informasjon og veiledning for au pairer	3,0
490	1		11,7
490	21		13,6
490	60		1,4
490	70		3,5
490	73	100 flere kvoteflyktninger (300 flere i 2017 og 700 flere i 2018)	6,6
490	75		1,8
495	1		9,4
496	60		4,2
497	60		3,7
496	71	Økt søtte til Minotenk (1,25) og Samora (1)	2,3
496	71	Stiftelsen Fargespill	2,0
550	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	300,0
553	63	Videreføring av Interreg-programmene	100,0
553	75	Utflytting av statlige arbeidsplasser (ny)	30,0
581	76	440 flere utleieboliger	106,0
587	22	Bolig og miljøtiltak	22,1
587	70	Markedsendringer i boligmarkedet	15,0
590	65	Områdesatsing i Groruddalen	17,0
2426	70	SIVA	50,0
490	21	Redusere økte bevilgninger til tilbakekallelser av oppholdstillatelse	-25,0
490	21	Raskere avvikling av kontrakter knyttet til tomme asylmottak	-100,0
496	61	Gå mot regjeringens forslag om å endre refusjonsordningen for bosetting av mindreårige asylsøkere	-2455,0
496	71	Kutte støtten til Human Rights Service	-1,8
3490	3		-1,9
3490	4	1000 flere kvoteflyktninger fra Syria (300 flere i 2017 og 700 flere i 2018) (ODA-godkjente inntekter).	-9,2
3490	6		-6,6
3496	1		-28,0
3490	4	Øke antall timer norskopplæring for asylsøkere i mottak fra 175 til 200 (ODA-godkjente inntekter).	-11,5
5615	80	Økte renter som følge av å øke Husbankens låneramme til 25 mrd. kroner (økte inntekter)	-20,0
Sum ramme 6: Innvandring, Regional, Utvikling og Bolig			-1838,2

3.2.6 Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at selv om flyktningkrisa i dag ikke er en like stor del av den norske debatten, står fremdeles verden overfor en av de største flyktningkatastrofene vi har sett. Millioner av mennesker på flukt er avhengige av vår støtte og solidaritet. Dette medlem mener Norge nå mer enn noensinne må stå fast på flyktningkonvensjonens forpliktel-

ser og bygge vår politikk både nasjonalt og internasjonalt på solidaritet og medansvar. Norge må ta internasjonale initiativ for å finne løsninger på den akutte situasjonen som fremdeles er i Syria og Jemen, og langsiktige løsninger som gjør at færre må flykte. Samtidig er det flere europeiske land som sliter med å håndtere de flyktningene som kom til Europa i fjor og som delvis har fortsatt å komme, men over langt farligere farvann.

Dette medlem mener at innvandring er en kilde til mangfold, nye impulser og kulturell utveksling, og et bidrag til økonomisk vekst i Norge. Mennesker må sees på som en ressurs, og samfunnet må møte utfordringene med innvandring med bedre muligheter til å forsørge seg selv og slå rot i samfunnet. Dette medlem vil påpeke at negativ retorikk og skremser fra regjeringen der det tegnes et svært negativt bilde av alle flyktninger og innvandrere, er ødeleggende for integrering og samhold. Regjeringens manglende internasjonale initiativ til å være en pådriver for en mer solidarisk fordeling av ansvar for flyktningene som har kommet til Europa, bidrar til utrygghet for at situasjonen igjen kan bli veldig uoversiktlig ved at europeiske land ikke tar ansvar, men sender flyktningene videre.

Dette medlem mener det trengs krafttak mot segregering, en aktiv og positiv integreringspolitikk, sterk likestillingspolitikk og sterke fellesarenaer som gir alle samme mulighet til å lykkes.

Det er viktigere enn noensinne at Norge bidrar slik at EUs relokaliseringmekanisme fungerer ved å ta initiativ til å ta imot asylsøkere som andre land ikke kan gi en god behandling eller en reell vurdering av deres asylsøknader.

Dette er spesielt viktig i en tid hvor Norge har bygget opp mottakskapasiteten og derfor har kapasitet til å motta og behandle slike asylsøkere.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett derfor foreslår at Norge tar imot 1 500 flyktninger fra andre konfliktområder i 2017, og at Norge tar imot 1 000 flere flyktninger gjennom EUs relokaliseringmekanisme.

Dette medlem mener at asyl- og innvandringspolitikken skal være rettferdig, solidarisk og rettssikker. Alle som søker beskyttelse, skal behandles med respekt og få tilstrekkelig rettshjelp. Personer uten beskyttelsesbehov skal raskt returneres. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 øker støtten til organisasjoner som driver med fri rettshjelp til utlendinger, og fri rettshjelpsordningen slik at dette kan ivaretas. I tillegg settes det av midler til lengeværende asylbarn.

Dette medlem viser til at noe av det viktigste vi kan gjøre er å sørge for at de som har og skal få beskyttelse i Norge, må bli integrert fra dag én. Det forutsetter, etter dette medlems syn, en helt annen satsing på integreringstiltak, språk og bosetting enn det regjeringen legger opp til, og viser til egne forslag i alternativt statsbudsjett og andre innstillinger behandlet i Stortinget siste år.

Dette medlem påpeker at Barneombudet og flere organisasjoner som arbeider med enslige mindreårige asylsøkere har kommet med bekymringsmeldinger om forholdene for enslige mindreårige

asylsøkere mellom 15 og 18 år. Bekymringsmeldingene går særlig på for lite bemanning og dårlig barnefaglig kompetanse. Dette medlem viser derfor til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår 100,9 mill. kroner til å øke den barnefaglige kompetansen i mottak.

Dette medlem vil gå klart imot forslaget om å opprette en ny lov for omsorgssenter som gjør det mulig å senke kravene til omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere, også dem under 15 år. Dette medlem vil minne om at disse barna har krav på den samme behandlingen som barn som er født i Norge, og at dette vil være et skritt i feil retning. Da er det ikke tilstrekkelig at det vil føre til besparinger på budsjettet.

Dette medlem vil også vise til forslaget om å legge om fra at kommunene får refusjon for barnevernsutgifter til enslige mindreårige asylsøkere, til en tilskuddsordning. Dette medlem mener at dette kan føre til at kommuner ikke vil ta imot barn som har større behov for omsorg og støtte enn det gjennomsnittet har. Forslaget kan derfor føre til at de barna som har størst behov for beskyttelse er de barna som likevel ikke vil få den støtten de trenger. Dette medlem viser derfor til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår å øke refusjonen kommunene får for barnevernstjenester til enslige mindreårige asylsøkere, og har satt av 220 mill. kroner til dette på kap. 854 post 65 under ramme 2.

Dette medlem vil vise til at det har vært flere høringsinstanser som har pekt på at ytelsene til dem som bor på mottak, er for små til å dekke de behovene de som bor på mottak har. Dette medlem mener det er på grensen til uforsvarlig å sette et tak på ytelser på 10 000 kroner til barnefamilier uten hensyn til faktisk behov, og mener at dette går utover barna. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor dette reverseres og ytelsene økes slik at de kommer opp på 2015-nivå.

Dette medlem viser til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) og reduksjon i utgifter på innvandrings- og integreringsområdet. Disse endringene er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, og det vil derfor vises til disse under de berørte poster.

INTEGRERING FRA DAG ÉN

Nøkkelen til vellykket integrering er å sikre alle mennesker som lever i Norge arbeid, utdanning og deltakelse i samfunnet, kombinert med en sterk velferdsstat som sørger for velferd til alle.

Det viktigste for å integreres i det norske samfunnet er å lære seg norsk. Språkopplæring er derfor en

av de viktigste satsningene om vi skal lykkes med integreringen. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har lansert behovet for at det bevilges en «språkmilliard» som omfatter språkopplæring på mottak, satsning på språk i introduksjonsprogram i kommunene, og satsning på barnehage og skole for barn på mottak og dem som er bosatt. I Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 er det derfor bevilget midler slik at den totale satsningen på språkopplæring blir på over 1 mrd. kroner.

Dette medlem mener at forholdene på mottak må være rettet inn mot integrering og sikre god livskvalitet til beboerne. Dette medlem understreker at norskopplæringen på mottak er viktig, og viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 reverserer regjeringens integreringshemmende kutt i antall timer norskopplæring fra 175 til 250 timer med 34,9 mill. kroner. Dette medlem mener at flere asylsøkere må få mulighet til å få arbeidstillatelse mens de venter på at søknaden blir behandlet, og viser til forslag fremmet i Meld. St. 30 (2015–2016) «Fra arbeidsliv til mottak».

Dette medlem mener at alle asylmottak bør utvikles til å integrere dem som søker beskyttelse her så fort de har kommet til Norge. Flere mottak må bli integreringsmottak, og det vises til at Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett dobler regjeringens satsning på integreringsmottak med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til at litt over 3 000 flyktninger i dag venter i asylmottak for å bli bosatt. Kommunene har deltatt i en historisk dugnad for å kunne bosette alle dem som kom i 2015 og som har fått opphold. Mindre flytting fra et sted til et annet og rask bosetting, helst i en kommune en er kjent i, bør tilstrebes. Kommunene må kunne settes i stand til å gjennomføre dette på en god måte, hvor det er forutberegnelighet slik at det ikke er kommunene som tar den økonomiske risikoen.

Kommunene må ha mulighet til å ta imot de flyktningene som skal bosettes uten å oppleve at dette må gå utover de andre oppgavene kommunene har. Derfor har Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett satt av 225 mill. kroner til å øke integreringstilskuddet i kommunene.

Dette medlem påpeker at flere kommuner har planlagt for et større antall bosettinger enn det som blir realisert og at de derfor nå får ekstrakostnad for flere ansatte og overdimensjonerte fasiliteter som det ikke lenger er behov for. Dette medlem mener dette er uakseptabelt og at dette må bæres av staten.

Dette medlem vil videre vise til at den foreslåtte omleggingen fra refusjon for barnevernskostnader for enslige mindreårige asylsøkere til et fast tilskudd gjør at mange kommuner opplever økonomisk usikkerhet. Dette medlem går imot denne ord-

ningen og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor dette er reversert.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet forslag om en ny bosettingsordning.

OMRÅDESATSING

Dette medlem viser til at prosjektene med gratis halvdagsplass i barnehage og gratis deltids-plass i SFO i områder med spesielle levekårsutfordringer, har vært svært vellykket. Å gå i barnehage er viktig for språkopplæring og integrering, og det gjør det lettere for flere kvinner med minoritetsbakgrunn å få tid og mulighet til å kvalifisere seg i arbeidslivet. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 derfor prioriterer 80 mill. kroner ekstra til å beholde og utvide prosjektet med gratis halvdagsplass i barnehage som regjeringen har fjernet, herunder å sikre at prosjektet med gratis kjernetid i barnehagen i Groruddalssatsingen også fortsetter. Videre prioriterer Sosialistisk Venstreparti 100 mill. kroner ekstra til utvidelse av gratis deltids-plass i SFO.

Dette medlem understreker at målrettet innsats for at flere kvinner med minoritetsbakgrunn kommer i jobb er viktig både for økonomisk selvstendighet og for integrering og likestilling. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett øker støtten til Jobbsjansen og Nav-tiltak med 50 mill. kroner i 2017 sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem vil vise til at det har vært en utvikling hvor flere mennesker har blitt såkalt radikaliserede og ekstreme. Dette medlem viser til viktigheten av forebygging for at ingen skal falle på utsiden av samfunnet ved å sørge for et samfunn med små forskjeller hvor alle har muligheter og får tilstrekkelig oppfølging blant annet i skolen, en retorikk som ikke skiller mellom «oss» og «dem», og ved å ha tiltak for å forebygge radikalisering.

Dette medlem mener at det integreringsarbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner, må anerkjennes og ikke angripes når de ytrer seg på bakgrunn av de erfaringene de har gjort. Flere organisasjoner driver opplæring og hjelp, og gir innvandrere mulighet til å delta på en frivillig arena, noe som er uvurderlig for å forstå og delta i det norske samfunnet. Det er derfor nødvendig å styrke disse organisasjonene som i mange tilfeller avlaster det offentlige apparatet med rettshjelp, veiledning og opplæring. Spesielt gjelder dette Selvhjelp for innvandrere som over tid har fått mindre bevilgninger enn lignende organisasjoner.

Dette medlem viser til at det kun er én kommune i landet som har en fungerende handlingsplan mot rasisme. Dette viser at arbeidet mot rasisme nep-

pe er særlig høyt prioritert av kommunene lokalt, selv om det selvsagt utføres mye bra arbeid i regi av eksempelvis skoler, barnehager, innen kulturfeltet og i frivillig sektor. Dette medlem mener at det systematiske og kontinuerlige arbeidet mot rasisme, hatfulle ytringer, antisemittisme o.l. må systematiseres og prioriteres på en mye sterkere måte enn i dag og at en god start er å lage en handlingsplan som skal ligge til grunn for dette arbeidet.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det settes av 10 mill. kroner til å styrke tilskuddsordninger til kommuner for forebygging av radikalisering, det settes av 5 mill. kroner til å øke støtten til organisasjoner som arbeider for integrering og som gir lavterskel hjelp til innvandrere, en særskilt sum på 2 mill. kroner til organisasjonen SEIF og 5 mill. kroner til å støtte organisasjoner som arbeider for å forebygge radikalisering.

BOLIG

Å skaffe nok boliger til alle er et politisk ansvar. Det har i 2016 i en del områder vært en eksplosiv vekst i boligprisene. Dette medlem viser til at markedet ikke klarer å sikre rask nok boligbygging til priser som folk flest har råd til. Dette medlem understreker at bolig først og fremst er et hjem og ikke et spekulasjonsobjekt, og dagens svært gunstige skatteregime for bolig er rigget for spekulasjon og høy prisvekst. Boligprisene blir fyrt opp av et skattesystem som kraftig favoriserer dem med flest og dyrest boliger. Skattesystemet er overmodent for endring. Dette er bakgrunnen for at Sosialistisk Venstreparti foreslår lavere skatt på inntekt og høyere skatt på eiendom.

Dette medlem mener at det med dagens prisvekst og spekulasjon i boligmarkedet er grunn til å frykte at mange ikke får ta del i drømmen om å eie egen bolig, og at de må leie i et lite regulert privat marked. Kommunene og staten må ta en mer aktiv rolle i boligmarkedet.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår å øke tilskuddene til utleieboliger med 100 mill. kroner, øke tilskuddene til å etablere nye boliger med 100 mill. kroner og satse på 1 000 nye studentboliger.

Dette medlem påpeker at det er viktig å se kommunenes arealplanlegging, behov for mer sosial boligbygging, planlegging for reduserte klimautslipp og områdeutvikling under ett. Boliger til alle må planlegges for å unngå segregering og slik at økning i transportbehov kan dekkes kollektivt, med sykkel og gange. Dette medlem viser til at det er foreslått å innlemme de boligsosiale tilskuddene i kommunenes inntektsramme. Dette medlem vil påpeke at dette innebærer at den enkelte kommunen vil

få så lite når denne summen fordeles, at det i realiteten betyr at tilskuddet forsvinner. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der det er foreslått å beholde tilskuddet på egen post. Dette medlem mener det er nødvendig å ta større politisk ansvar for utviklingen på boligmarkedet gjennom å styrke de boligpolitiske virkemidlene og endre skattesystemet for eiendom som i dag er rigget for spekulasjon og bidrar til økende økonomisk ulikhet. Det er nødvendig å etablere låneformer for dem som faktisk har god nok inntekt til å betjene et lån, men som mangler egenkapital – og samtidig forsterkede ordninger for dem som er vanskeligstilte og trenger bredere og mer omfattende virkemidler for å etablere seg og bo trygt.

Dette medlem mener Husbanken må ha en sentral rolle i å sikre nok boliger og gi flest mulig tilgang på et trygt sted å bo. Dette medlem viser til at lån fra Husbanken burde være viktig for unge som skal etablere seg på boligmarkedet selv om dette ikke er en gruppe som skal få lån i dag. Dette medlem mener at målgruppen for Husbanken bør utvides, og at det innføres flere tilskuddsordninger slik at det kan etableres ordninger som «Leie til eie» og muligheter for å få hjelp til egenkapital gjennom former for delt eierskap. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor lånerammen utvides til 28 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at bostøtten er særlig viktig for folk med lave inntekter og helt avgjørende for at mange i det hele tatt kan skaffe seg eller beholde et hjem. Dette medlem mener at det er behov for å sikre systematisk oppregulering av inntektsgrensene, og at boutgiftstaket blir økt slik at det dekker de faktiske boutgiftene. I dag er det færre som mottar bostøtte sammenlignet med få år tilbake, på tross av at boutgiftene har økt. I Husbankens siste årsrapport fremgår det at «boutgiftene øker betydelig mer enn økningen av bostøtten, samtidig som gjennomsnittsinntekten går ned». Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor bostøtten økes med 250 mill. kroner. Dette medlem vil også at bostøtten må endres slik at boutgiftstaket, inntektsgrensen og bostøttenivået justeres til 2010-nivå. De ulike elementene i ordningen må justeres hvert år for å holde tritt med boligpris- og inntektsutviklingen for dem som trenger bostøtte.

SAMISKE FORMÅL OG SAMETINGET

Dette medlem viser til viktigheten av at urfolk og nasjonale minoriteter får utviklet sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Det er derfor sentralt at det bevilges tilstrekkelige midler slik at disse formål kan oppnås.

Dette medlem viser til at den samiske urbefolkningen i Norge får tilskudd til Sametingets virksomhet og oppgaver over statsbudsjettet. Tilskuddene som regjeringen har foreslått til de samiske formålene har ikke fulgt den generelle utviklingen i økning sammenlignet med andre deler av budsjettet, og gjør at de samiske formålene kommer svakere ut og faller etter. Dette medlem mener at det er nødvendig at Sametinget får tilstrekkelig med midler til å utføre de oppgavene og ha den stillingen som institusjonen bør ha. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det er satt av en økning på 30 mill. kroner til Sametinget. Videre er det satt av 1,5 mill. kroner til styrking av den samiske dagspressen og 1,5 mill. kroner til oppstart for bygging av nytt bygg til Beaivvas samiske teater med 10 mill. kroner og styrking av Samisk høyskole.

Dette medlem viser til at Saemien Sijte i høringssuttalelse til komiteen har vist til at det ikke er behov for oppstartsmidler over statsbudsjettet for 2017, men i stedet en bevilgning til byggestart i budsjettet for 2018, noe dette medlem støtter.

DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKKEN

Dette medlem mener det er et overordnet mål for all politikk på ulike samfunnsområder å sikre god utvikling i hele landet, motvirke sentraliseringen, og å utnytte ressursene og mulighetene i alle deler av landet.

Også for å ivareta våre nasjonale interesser er det viktig å sikre hovedtrekkene i bosettingen.

Distriktene er avgjørende for arbeidsplasser, næringsliv og verdiskaping i Norge. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti vil bygge videre på en politikk som sikrer god aktivitet og utvikling i hele landet. Skal mennesker ha frihet til å bosette seg der de vil, trenger vi sterk offentlig støtte til næringsutvikling og en rettferdig kommuneøkonomi. Dette medlem viser til at regjeringen igjen kutter kraftig i de regionale midlene og kutter kraftig i Interregmidlene. Dette medlem mener slike kutt, i tillegg til blant annet endring i inntektssystemet for fylkeskommunene, fører til at regjeringen øker sentraliseringen. Dette medlem viser til at dette er vesentlige kutt som vil svekke arbeidet med næringsutvikling og sysselsetting i distriktene, og at dagens nivå på distrikts- og regionale tilskudd er lavere i antall kroner enn det var på begynnelsen av 90-tallet.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 styrker kommuneøkonomien kraftig, og øker distrikts- og regionaltilskuddene med 500 mill. kroner på kap. 550 og 553 og 50 mill. kroner i frie midler i rammen til fylkeskommunene. Videre viser dette medlem til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 styrker fylkeskommunenes muligheter til å drive kollektivtrafikk med 250 mill. kroner, bevilger 50 mill. kroner til næringsutvikling i fylkene og styrker klimatilpasning- og klimaarbeidet i fylkeskommunene med 50 mill. kroner. I tillegg foreslås 100 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for å kompensere fylkene for omleggingen av inntektssystemet.

Tabell 2a. Samanlikning av regjeringas forslag på rammeområde 6, med forslag frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre og dei alternative budsjetta frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Berre postar med avvik er med. Avvikstal i parentes. I heile tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
490		Utlendingsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	1 171 401	1 187 762 (+16 361)	1 171 401 (0)	941 401 (-230 000)	1 211 751 (+40 350)
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 778 776	2 200 405 (-578 371)	2 215 391 (-563 385)	2 212 091 (-566 685)	2 367 291 (-411 485)
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	62 278	62 006 (-272)	62 278 (0)	62 278 (0)	69 278 (+7 000)
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	4 334	4 321 (-13)	24 334 (+20 000)	4 334 (0)	4 334 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	300 535	230 469 (-70 066)	229 869 (-70 666)	226 969 (-73 566)	305 169 (+4 634)
	61	Tilskudd til kommuner som har mistet asylmottak	0	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)
	70	Stønader til beboere i asylmottak	477 162	308 350 (-168 812)	314 250 (-162 912)	314 250 (-162 912)	363 300 (-113 862)
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	31 046	31 046 (0)	66 146 (+35 100)	34 046 (+3 000)	29 046 (-2 000)
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger	101 117	101 117 (0)	122 217 (+21 100)	151 117 (+50 000)	101 117 (0)
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	20 997	20 997 (0)	20 997 (0)	20 997 (0)	30 897 (+9 900)
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	16 623	15 623 (-1 000)	15 623 (-1 000)	15 623 (-1 000)	18 323 (+1 700)
491		Utlendingsnemnda					
	1	Driftsutgifter	320 997	320 187 (-810)	320 997 (0)	280 997 (-40 000)	320 997 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	8 773	8 747 (-26)	8 773 (0)	8 773 (0)	8 773 (0)
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	263 484	262 727 (-757)	259 884 (-3 600)	258 484 (-5 000)	287 584 (+24 100)
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere					
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	43 823	43 704 (-119)	43 823 (0)	40 723 (-3 100)	43 823 (0)
	50	Norges forskningsråd	7 097	7 076 (-21)	7 097 (0)	7 097 (0)	7 097 (0)
	60	Integreringstilskudd	12 364 808	12 134 571 (-230 237)	12 131 071 (-233 737)	12 334 571 (-30 237)	12 345 871 (-18 937)
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger	3 995 314	3 768 338 (-226 976)	1 164 338 (-2 830 976)	3 768 338 (-226 976)	3 988 338 (-6 976)
	62	Kommunale innvandrertiltak	179 906	179 906 (0)	229 906 (+50 000)	179 906 (0)	353 906 (+174 000)
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	81 210	85 460 (+4 250)	129 410 (+48 200)	101 210 (+20 000)	87 375 (+6 165)
	73	Tilskudd	15 035	15 035 (0)	15 035 (0)	5 035 (-10 000)	31 035 (+16 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere					
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap	40 911	40 816 (-95)	40 911 (0)	40 911 (0)	40 911 (0)
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	29 236	29 195 (-41)	29 236 (0)	29 236 (0)	16 236 (-13 000)
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 527 846	2 303 003 (-224 843)	2 337 903 (-189 943)	2 337 503 (-190 343)	2 355 953 (-171 893)
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	397 384	396 327 (-1 057)	397 384 (0)	292 384 (-105 000)	387 384 (-10 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	88 682	88 443 (-239)	88 682 (0)	68 682 (-20 000)	88 682 (0)
	50	Forskningsprogrammer	75 374	75 155 (-219)	75 374 (0)	75 374 (0)	75 374 (0)
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene					
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	459 200	519 200 (+60 000)	519 200 (+60 000)	459 200 (0)	459 200 (0)
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	173 000	373 000 (+200 000)	173 000 (0)	173 000 (0)	173 000 (0)
551		Regional utvikling og nyskaping					
	60	Regionale utviklingsmidler	0	0 (0)	275 000 (+275 000)	500 000 (+500 000)	400 000 (+400 000)
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	50 000	50 000 (0)	150 000 (+100 000)	150 000 (+100 000)	125 000 (+75 000)
552		Interreg-programmene					
	72	Interreg-programmene ØKS, Botnia og Urbact	0	0 (0)	19 900 (+19 900)	0 (0)	25 000 (+25 000)
553		Omstillingsdyktige regioner					
	63	Grenseregionale Interreg-program	45 000	50 000 (+5 000)	45 000 (0)	45 000 (0)	45 000 (0)
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling					
	1	Driftsutgifter	27 729	27 649 (-80)	27 729 (0)	27 729 (0)	27 729 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
560		Sametinget					
	50	Sametinget	301 897	301 617 (-280)	333 897 (+32 000)	303 897 (+2 000)	331 897 (+30 000)
561		Tilskudd til samiske for- mål					
	50	Samisk høyskole	4 038	4 021 (-17)	4 038 (0)	4 038 (0)	5 638 (+1 600)
	51	Divvun	6 949	6 928 (-21)	6 949 (0)	6 949 (0)	6 949 (0)
563		Internasjonalt reindrifts- senter					
	1	Driftsutgifter	5 946	5 929 (-17)	5 946 (0)	5 946 (0)	5 946 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	2 609	2 601 (-8)	2 609 (0)	2 609 (0)	2 609 (0)
567		Nasjonale minoriteter					
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 069	1 060 (-9)	1 069 (0)	1 069 (0)	1 069 (0)
580		Bostøtte					
	70	Bostøtte	2 875 300	2 875 300 (0)	2 875 300 (0)	2 875 300 (0)	3 125 300 (+250 000)
581		Bolig- og bomiljøtiltak					
	70	Boligetablering i distriktene	0	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)	0 (0)
	75	Tilskudd til etablering og til- pasning av bolig	466 534	466 534 (0)	466 534 (0)	466 534 (0)	566 534 (+100 000)
	76	Tilskudd til utleieboliger	887 460	887 460 (0)	987 460 (+100 000)	887 460 (0)	987 460 (+100 000)
	78	Boligsosialt kompetansetil- skudd	38 865	38 865 (0)	10 565 (-28 300)	38 865 (0)	52 865 (+14 000)
	79	Tilskudd til heis og tilstands- vurdering	76 050	76 050 (0)	76 050 (0)	76 050 (0)	100 050 (+24 000)
585		Husleietvistutvalget					
	1	Driftsutgifter	28 422	28 345 (-77)	28 422 (0)	28 422 (0)	28 422 (0)
587		Direktoratet for byggkvali- tet					
	1	Driftsutgifter	100 241	99 985 (-256)	100 241 (0)	98 241 (-2 000)	100 241 (0)
	22	Kunnskapsutvikling og in- formasjonsformidling	44 587	44 430 (-157)	44 587 (0)	44 587 (0)	44 587 (0)
590		Planlegging og byutvikling					
	65	Områdesatsing i byer	19 639	19 639 (0)	30 139 (+10 500)	19 639 (0)	19 639 (0)
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	34 171	34 171 (0)	55 271 (+21 100)	34 171 (0)	64 171 (+30 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
2412		Husbanken					
	1	Driftsutgifter	347 222	346 191 (-1 031)	347 222 (0)	347 222 (0)	347 222 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	11 075	11 043 (-32)	11 075 (0)	11 075 (0)	11 075 (0)
2426		Siva SF					
	70	Tilskudd	49 650	64 440 (+14 790)	49 650 (0)	49 650 (0)	49 650 (0)
	71	Tilskudd til testfasiliteter	50 000	50 000 (0)	30 000 (-20 000)	55 000 (+5 000)	90 000 (+40 000)
		Sum utgifter	32 593 588	31 388 030 (-1 205 558)	29 281 969 (-3 311 619)	31 676 769 (-916 819)	33 218 884 (+625 296)

Inntekter (i tusen kroner)

3490		Utlendingsdirektoratet					
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	111 651	111 258 (-393)	111 651 (0)	111 651 (0)	110 651 (-1 000)
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	18 623	17 562 (-1 061)	17 623 (-1 000)	17 623 (-1 000)	21 473 (+2 850)
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	1 767 973	1 374 310 (-393 663)	1 386 197 (-381 776)	1 386 197 (-381 776)	1 435 197 (-332 776)
	5	Refusjonsinntekter	8 521	8 486 (-35)	8 521 (0)	8 521 (0)	8 521 (0)
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	20 997	20 997 (0)	20 997 (0)	20 997 (0)	30 897 (+9 900)
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere					
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	270 875	251 326 (-19 549)	252 125 (-18 750)	252 125 (-18 750)	294 125 (+23 250)
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	254 136	154 723 (-99 413)	154 978 (-99 158)	154 978 (-99 158)	154 978 (-99 158)
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere					
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	129 264	85 198 (-44 066)	86 199 (-43 065)	86 199 (-43 065)	98 599 (-30 665)
3563		Internasjonalt reindrifts-senter					
	2	Diverse inntekter	2 609	2 601 (-8)	2 609 (0)	2 609 (0)	2 609 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
	3	Leieinntekter	358	357 (-1)	358 (0)	358 (0)	358 (0)
3585		Husleietvistutvalget					
	1	Gebyrer	1 038	1 035 (-3)	1 038 (0)	1 038 (0)	1 038 (0)
3587		Direktoratet for bygg- kvalitet					
	4	Gebyrer, sentral godkjen- ning foretak	44 728	44 593 (-135)	44 728 (0)	44 728 (0)	44 728 (0)
5312		Husbanken					
	1	Gebyrer m.m.	10 936	10 898 (-38)	10 936 (0)	10 936 (0)	10 936 (0)
5615		Husbanken					
	80	Renter	3 013 000	3 013 000 (0)	3 033 000 (+20 000)	3 043 000 (+30 000)	3 048 000 (+35 000)
		Sum inntekter	5 777 952	5 219 587 (-558 365)	5 254 203 (-523 749)	5 264 203 (-513 749)	5 385 353 (-392 599)
		Sum netto	26 815 636	26 168 443 (-647 193)	24 027 766 (-2 787 870)	26 412 566 (-403 070)	27 833 531 (+1 017 895)

3.3 Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 6

Komiteen har ingen merknader til dei kapitla eller postane som ikkje er omtala nedanfor, og viser til Prop. 1 S (2016–2017), Innst. 2 S (2016–2017) og dei generelle merknadene frå dei respektive partia.

Kapittel under Justis- og beredskapsdepartementet

3.3.1 Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

Forslag 2017: kr 5 081 269 000 Saldert budsjett 2016: kr 7 988 687 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og respektive partiers merknader nedenfor.

Komiteen viser til at asylinstituttet er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som har beskyttelsesbehov. Komiteen vil videre understreke at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger. Komiteen viser til at Utlendingsdirektoratet (UDI) skal iverksette innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikk innenfor Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde, samt gi faglig baserte bidrag til utviklingen av regelverk og politikk på området.

3.3.1.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen på posten dekker utgifter til drift av UDI. UDI hadde en bemanning per 1. oktober 2015 tilsvarende 910 årsverk. På bakgrunn av den sterke økningen i antall asylsøkere til Norge i 2015 ble UDIs saksbehandlingskapasitet betydelig økt i 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Komiteen ser at Norge skal ta imot 1 500 asylsøkere gjennom EUs relokaliseringsprogram i 2016 og 2017. Det er i statsbudsjettet for 2016 bevilget penger til formålet, men grunnet stor usikkerhet knyttet til gjennomføring av uttaket ble hele beløpet bevilget på kap. 490.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til partienes budsjettforlik av 3. desember 2016 hvor den barnefaglige kompetansen i hele asylkjeden styrkes med 20 mill. kroner. Flertallet legger til grunn at midlene disponeres på post 1, og forutsetter at midlene disponeres slik at de bidrar til å styrke arbeidet med den barnefaglige kompetansen i så vel Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som Politiets utlendingsenhet.

Flertallet viser videre til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) i budsjettforliket økes fra 0,5 til 0,8 pst. noe som for kap. 490 post 1 innebærer at bevilgningen reduseres

med kr 3 639 mill. kroner i forhold til Prop. 1 S (2015–2016) med Tillegg 1–5.

Totalt foreslås en bevilgning på kap. 490 post 1 på 1 187 762 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 der det er lagt inn 20 mill. kroner til barnefaglig kompetanse i hele asylkjeden.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet legger Norges humanitære tradisjon til grunn, som tilsier at vi skal hjelpe mennesker i nød og verne om retten til asyl. I den sammenheng viser disse medlemmer til at Norge har et av de største bidragene til relokalisering av flyktninger fra Italia og Hellas med til sammen 1 500 asylsøkere i 2016 og 2017. Disse medlemmer viser også til et bredt flertall i Stortinget som i 2015 vedtok å ta imot 8 000 overføringsflyktninger over en treårsperiode. I tillegg kommer hjelpen Norge bidrar til i nærområdene. Disse medlemmer vil også minne om at Norge tok imot 31 000 flyktninger i 2015, hvor en stor andel fortsatt venter på en kommune og et hus å bo i. Disse menneskene skal også integreres i det norske samfunnet og gis muligheter til å skaffe inntektsgivende arbeid.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener fengsling og internering av barn bør unngås, og det bør legges til rette for en tvangsreturprosess i tråd med hensynet til barnas beste. Dette medlem viser til at Sivilombudsmannen i sin søksrapport fra 22. april 2015 beskriver utreiseseenteret ved Trandum som uegnet for barn.

Derfor bør det investeres i alternativer, og dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å sette av 10 mill. kroner til et eget utreiseseenter for barnefamilier til erstatning for internering på Trandum.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at flyktningkrisen ikke er over selv om det er få asylsøkere som kommer til Norges grenser. Dette medlem viser til den enorme og økende flyktningekatastrofen i Syria og landene rundt, i Jemen og Irak, forverret sikkerhetssituasjon i Afghanistan – og krig og konflikt i mange land på det afrikanske kontinent. Nå som før er det fattige naboland som bærer byrdene. Tyrkia, Hellas og Italia har fremdeles svært mange flyktninger som trenger beskyttelse. Den europeiske relokaliseringsmekanismen er avhengig av at land som Norge bidrar til å fordele flyktningene på en rettferdig måte. Dette medlem vil også vise til at Norge har hatt en stor oppbygging av mottaksapparatet og har kapa-

sitet til å ta imot flere asylsøkere gjennom denne mekanismen. Dette medlem mener også at det er et behov for å ta imot flere overføringsflyktninger, også fra andre land enn Syria, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017, i forhold til regjeringens forslag, der det foreslås å ta imot 1 000 flere relokaliseringflyktninger og 1 500 flere overføringsflyktninger og gis bevilgninger til dette. Dette innebærer en økning på 40,3 mill. kroner som er foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til brev av 15. november 2016 fra UDI til regjeringen der de ber om at bestemmelsen fra juni 2014 om at barn med begrenset opphold i Norge ikke skal bosettes i fosterhjem eller i en kommune, revurderes. Bestemmelsen gjelder barn som ikke har krav på beskyttelse, men som får opphold av sterke menneskelige hensyn. Det fører til at enslige mindreårige blir sittende lenge på mottak uten å bosettes.

UDI skriver blant annet at mottak og omsorgscentre ikke er skikket steder for barn å vokse opp og at lite voksenkontakt er uheldig for barns utvikling.

Disse medlemmer deler dette synet. Dette fremmer ikke god integrering, og kan heller skape grobunn for utfordringer på både individ- og samfunnsnivå. Disse medlemmer viser til at alle barn som oppholder seg i Norge har like rettigheter og skal behandles som norske barn og at norske myndigheter har plikt til å behandle barna likeverdig.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fjerne bestemmelsen fra juni 2014 om at barn med begrenset opphold i Norge ikke skal bosettes i fosterhjem eller i en kommune.»

Dette medlem er svært kritisk til grunnlaget for og måten om lag 60 ungdommer fra Afghanistan har blitt pågrepet og internert på Trandum. Dette var i hovedsak gutter som oppga å være enslige mindreårige ved ankomst til Norge, men som er satt som overårige etter medisinsk aldersundersøkelse. Mange ble pågrepet før de ble underrettet om vedtaket. Dette medlem mener ungdommenes rettssikkerhet ikke er godt nok ivarettatt, og er bekymret for manglende hensyn til deres unge alder og sårbarhet. De medisinske aldersundersøkelsene som benyttes i UDIs aldersvurdering er dokumentert usikre og svært omstridte i medisinskfaglige miljøer. Dette

medlem vil i den sammenheng vise til at Folkehelseinstituttet har gjort UDI, Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet oppmerksomme på at de ikke anser nåværende metoder tilstrekkelig vitenskapelig fundert, og at aldersestimater basert på disse oppgis med utilstrekkelig og uklare usikkerhetsmargin.

Dette medlem viser til at statsråd Sylvi Listhaug opplyste Stortinget den 15. november 2016 om at:

«Der det er tvil om alderen, vil tvilen alltid komme disse til gode, slik at de da vil bli kategorisert som under 18 år.»

Ettersom det er såpass faglig tvil om aldersvurderingene slik at det er en risiko for at barn sendes alene tilbake til usikre områder uten tilstrekkelig omsorg, vil dette medlem på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om en midlertidig stans av utsending av unge asylsøkere med avslag i saker hvor asylsøkere har oppgitt å være mindreårige, men har blitt oppjustert til å være overårige av utlendingsmyndighetene inntil det er foretatt en ny aldersvurdering av Folkehelseinstituttet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i 2015 og 2016 har vært mange plasser i asylmottak som har stått tomme, og at det nesten er brukt 1,4 mrd. kroner på tomme plasser. UDI har i dag ikke noe eksternt tilsyn med inngåelse av kontrakter med dem som drifter asylmottak. Det er heller ingen ekstern gjennomgang av hvorvidt kontraktene er oppfylt og brukerne får de fasilitetene de har krav på. UDI har også i perioden hatt for lite kapasitet til å følge opp kontraktspartene.

Disse medlemmer viser til at flere kommuner lyttet til statens sterke anmodning om å ta imot flere asylsøkere og flyktninger i perioden med høye asylankomster. Disse kommunene inngikk avtaler om bosetting, opprettet asylmottak og ansatte personell. Nå må kommuner som har fått beskjed om å legge ned asylmottak, selv ta regningen og dekke innvesterings- og utviklingskostnader. Disse medlemmer mener det er urimelig å straffe kommuner som har vist vilje til å bosette flyktninger. Staten må dekke de ekstrakostnadene som har oppstått som følge av redusert behov for asylmottak.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått 50 mill. kroner i kompensasjon til de kommunene som er rammet av store ek-

strakostnader som følge av en rask endring i mottaksstruktur.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en netto-kostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 11,7 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ved behandling av Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk, ble det vedtatt at «Stortinget ber regjeringen etablere en uavhengig tilsynsordning for asylmottaksdrift».

Flertallet vil be regjeringen følge opp vedtaket.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Justis- og beredskapsdepartementets omtale i Prop. 1 S (2016–2017) om oppfølging av anmodningsvedtakene 528 og 921 side 349 og 353 som omhandler tilsyn, og registrerer at anmodningsvedtakene er under behandling, og at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti vil be regjeringen komme tilbake med forslag i revidert budsjett for 2017 og fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre igangsetting av en uavhengig tilsynsordning for asylmottaksdrift i revidert budsjett for 2017.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet understreker at uavhengig tilsyn av mottaksdrift bør tillegges eksisterende tilsynsorganer, eksempelvis fylkesmannen. Det bør ikke etableres nye organer da det vil medføre unødvendig byråkrati.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at mange asylsøkere kommer fra områder med krig og konflikt. De bærer ofte på sorg og savn, men også grusomme erfaringer som de trenger hjelp til å bearbeide. I dag gjøres det ingen systematisk kartlegging

av asylsøkeres psykiske helse. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å bevilge 20 mill. kroner til å foreta en utvidet helseundersøkelse ved ankomst, hvor asylsøkerens medisinske oppfølgingsbehov blir kartlagt. Undersøkelse i ankomstfasen kan gjennomføres av helsepersonell med særlig kompetanse på flyktninghelse og traumer.

3.3.1.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningsbehovet på posten avhenger av antall asylsøkere, gjennomsnittlig belegg i mottakene og sammensetningen av beboergruppen. Botiden påvirkes av en rekke faktorer, der spesielt saksbehandlingstiden i asylsaker, bosettingstakten og retur gjennomføringen er viktig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 490 post 21 reduseres med 563 385 000. Videre viser flertallet at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 490 post 21 innebærer at bevilgningen reduseres med 14 986 000 kroner i forhold til Prop. 1 S (2015–2016) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det bevilget totalt 2 200 405 000 kroner på posten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at barn i asylmottak er en sårbar gruppe som trenger minst like god omsorg og oppfølging som norske barn. Disse medlemmer viser til at behovet er aller størst i mottakene for de eldste barna mellom 15 og 18 år, som i dag er unnatt fra bemanningsnormer og krav til kompetanse som gjelder for andre mindreårige asylsøkere.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å styrke bo- og omsorgstilbudet for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å redusere økte bevilgninger til tilbakekallelse av oppholdstillatelser med 25 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette medlem mener også det er stort innsparingspotensial i en raskere avvikling av kontrakter knyttet til tomme asylmottak, og viser derfor igjen til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å kutte 100 mill. kroner til drift av tomme asylmottak. Dette medlem mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 13,7 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at alle mottak skal være integreringsmottak, og at kvaliteten i alle mottak må styrkes slik at alle tilbys omfattende språk-, kvalifiserings- og integreringstiltak så raskt som mulig, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 der det settes av 4 mill. kroner til dette på denne posten og 16 mill. kroner på kap. 496 post 73.

Dette medlem viser til at det er helt nødvendig å styrke den barnefaglige kompetansen og bemanningen på mottak og viser til at Sosialistisk Venstreparti har prioritert barna med 100,9 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er satt av penger til å ta imot 1 000 flere flyktninger gjennom EUs relokaliseringsmekanisme og 1 500 flere overføringsflyktninger (kvoteflyktninger). Dette innebærer en økning på posten på henholdsvis 51,6 mill. kroner og 20,4 mill. kroner.

Dette medlem viser for øvrig til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

3.3.1.3 POST 22 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, TOLK OG OVERSETTELSE

Komiteen viser til at posten dekker tolking og oversettelse i kommunikasjonen mellom søker og UDI i første instans. Bevilgningen skal også dekke kvalitetssikringsarbeid i forbindelse med intervju og oversettelser samt formidling av vedtak. Videre dekker bevilgningen utgifter til nødvendig oversettelse av originaldokumenter. Det forventes at UDI vil

gjennomføre intervju med en lavere andel av asylsøkere som følge av at Politiets utlendingsenhet gjennomfører intervju av asylsøkere fra Syria. På denne bakgrunn er bevilgningen foreslått redusert i Prop. 1 S (2016–2017).

Komiteen vil påpeke at på bakgrunn av det høye antallet asylsøkere til Norge i 2015 ble bevilgningen til personell økt, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Forslaget om å videreføre økt saksbehandlerekapasitet i UDI vil også medføre utgifter til tolk ifm. behandlingen av asylsaker, jf. omtale på kap. 490 post 1.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 490 post 22 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 272 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 62 006 000 kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til det store behovet for tolk og at det er prioritert med en økning på 7 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

3.3.1.4 POST 23 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KUNNSKAPSUTVIKLING, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal brukes til å understøtte UDIs oppgaveløsning gjennom kunnskapsutvikling om innvandring. Bevilgningen foreslås i Prop. 1 S (2016–2017) redusert i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen for statlige virksomheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til partienes budsjettforlik av 3. desember 2016 hvor den barnefaglige kompetansen i hele asylkjeden styrkes med 20 mill. kroner, plassert på kap. 490 post 23. Flertallet legger imidlertid til grunn at midlene disponeres på kap. 490 post 1, og viser til merknad under post 1.

Flertallet viser videre til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) i budsjettforliket økes fra 0,5 til 0,8 pst. noe som for kap. 490. post 23 innebærer at bevilgningen reduseres med 13 000 kroner i forhold til Prop. 1 S (2015–2016) med Tillegg 1–5.

Samlet foreslås en bevilgning på kap. 490 post 1 på 4 321 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at barn i asylmottak er en sårbar gruppe som trenger minst like god omsorg og oppfølging som norske barn. Dette medlem viser til at under behandlingen av Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk, fattet Stortinget følgende vedtak: «Stortinget ber regjeringen styrke den barnefaglige kompetansen i hele mottakskjeden.» Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås å styrke bemanningen og den barnefaglige kompetansen i hele asylkjeden med 20 mill. kroner.

3.3.1.5 POST 60 TILSKUDD TIL VERTSKOMMUNER FOR ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at vertskommunetilskuddet skal dekke utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av mottak i kommunen. I tillegg til det ordinære vertskommunetilskuddet omfatter ordningen et særtilskudd ved omsorgsplassering og tilskudd til kommuner som har inngått avtale med UDI om alternativ mottaksplassering av asylsøkere. Tilskuddsordningen forvaltes av UDI og utbetales automatisk kvartalsvis av UDI når det foreligger kontrakt med asylmottakets driftsoperatør i den respektive kommunen. Kommunene trenger ikke å søke om tilskudd. Bevilgningsbehovet på posten avhenger av antall mottak og antall plasser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 490 post 60 reduseres med 70 066 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017). Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 230 469 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en netto-

kostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 1,4 mill. kroner.

Dette medlem mener at alle barn i asylmottak bør få tilbud om barnehageplass og viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å øke forslaget til bevilgning med ytterligere 70 mill. kroner for å sikre alle barn i mottak plass i barnehager.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det på kap. 490 post 60 settes av 67 mill. kroner til å dekke barnehageplass til alle barn i barnehagealder i mottak.

Dette medlem vil også vise til at posten i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett økes med henholdsvis 2,1 mill. kroner og 5,6 mill. kroner for å kunne ta imot 1 000 flere flyktninger gjennom EUs relokaliseringmekanisme og 1 500 flere overføringsflyktninger.

Dette medlem viser til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet, som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

3.3.1.6 POST 61 TILSKUDD TIL KOMMUNER SOM HAR MISTET ASYLMOTTAK

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått 50 mill. kroner i kompensasjon til de kommunene som får store ekstrakostnader som følge av en rask endring i mottaksstruktur.

3.3.1.7 POST 70 STØNADER TIL BEBOERE I ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til stønadsordning for økonomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak som ikke kan dekke dette selv, og andre nødvendige ytelser. Økonomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak utbetales av driftsoperatører av asylmottak og blir refundert av UDI.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 490 post 70 reduseres med 168 812 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 308 350 000 kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 3,5 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen har kuttet kraftig i støtten til livsopphold for asylsøkere, og senest i budsjettet for 2016 ble det allerede lave basisbeløpet kuttet med opp mot 20 pst. I budsjettet for 2017 foreslår regjeringen ytterligere kutt, særlig rettet mot barnefamilier. Dette vil ramme dem det gjelder hardt, bidra til økt barnefattigdom, og bli et hinder for deltakelse og integrering. Disse medlemmer viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2017 hvor regjeringens kutt foreslås reversert.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 hvor regjeringens kutt foreslås reversert.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til anmodningsvedtak nr. 68.6.1 hvor Stortinget ber regjeringen:

«sørge for at nivået på ytelsene til asylsøkere skal være av en slik art at Norge ikke fremstår som økonomisk attraktiv i forhold til sammenlignbare europeiske land. Disse vurderingene må skje fortløpende.»

Som en del av oppfølgingen av anmodningsvedtaket har Justis- og beredskapsdepartementet i tildelingsbrev til UDI for 2016 gitt UDI i oppdrag å:

«... ha oversikt over nivået og sammensettingen av ytelser til beboere i mottak i sammenlignbare europeiske land, og følge med på relevante endringer disse landene gjør mhp. sine ytelser.»

UDI har observert at et gjennomgående prinsipp i pengeutbetalinger til beboere i mottak i ulike europeiske land er at jo større familieenhet, jo mindre pengestøtte utbetales pr. person. Disse medlemmer viser til at regjeringen som et resultat foreslår at samlede ytelser til familier i mottak ikke skal overstige 10 000 kroner pr. måned. Disse medlemmer støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017), som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det tas sikte på innføring av betalingskort uten mulighet for kontantuttak til utbetaling av ytelser for alle beboere i mottak i løpet av første halvår 2017. Disse medlemmer viser til at tiltaket skal hindre at asylsøkere blir presset til å bruke ytelsene de mottar som beboere i mottak til å betale gjeld til menneskesmuglere. Tiltaket skal også hindre at enslige mindreårige asylsøkere blir presset til å sende penger til familien. Dette bidrar til å redusere incentivet familier har til å sende sine barn på en farefull ferd til Europa. Disse medlemmer mener at dette er alvorlige utfordringer som må tas på alvor, og støtter regjeringens forslag for å løse dette.

Disse medlemmer har registrert innvendinger mot tiltaket, som blant annet handler om at mangel på kontanter vil sette begrensninger særlig for barn i deres normale livsutfoldelse. Dette gjelder mulighet til å gå på kino, loppemarkeder, låne penger av hverandre på mottak, kjøp av medisiner etc. Disse medlemmer viser til at det nå jobbes med den praktiske tilretteleggingen for innføring av betalingskort i mottak, og at det i denne forbindelse også ses på praktiske løsninger på denne type problemstillinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til regjeringens forslag om å innføre betalingskort for alle asylsøkere ved mottak, og for dette formålet foreslås bevilget 5 mill. kroner over post 1 i Prop. 1 S (2016–2017). Disse medlemmer viser til Innst. 391 L (2015–2016) hvor flertallet ber regjeringen utrede hvorvidt kontantytelser til enslige mindreårige kan erstattes av betalingskort.

Disse medlemmer presiserer at Innst. 391 L (2015–2016) taler for en mulig innføring av betalingskort for enslige mindreårige asylsøkere og ikke for alle asylsøkere, slik regjeringen nå foreslår i budsjett for 2017.

Disse medlemmer viser til at en forutsetning for å innføre betalingskort må være at det finnes muligheter for å ha tilgang til mindre kontantbeløp. Betalingskort skal ikke innskrenke mindreårige asylsøkeres mulighet til å delta i ulike aktiviteter i lokalsamfunnet. Videre må tiltaket være grundig utredet før det implementeres.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår å sette et tak på 10 000 kroner i ytelse til hver familie som bor på asylmottak uavhengig av antall barn, noe som gir en innsparing på 5,9 mill. kroner. Dette vil føre til at flere barn på asylmottak vil leve i fattigdom, og går kun utover barna.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det er satt av 5,9 mill. kroner for ikke å innføre et tak på 10 000 kroner i maksimalt beløp per familie slik regjeringen har foreslått. Med regjeringens forslag vil en familie på seks stykker få 55 kroner dagen per person å leve for. Det er klart at det ikke vil dekke nødvendige utgifter ved sykdom eller til så enkle ting som vinterklær.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det er foreslått å sette av 30 mill. kroner til å øke størrelsen på stønadene opp til 2015-nivå.

Dette medlem viser videre til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er tatt høyde for mottak av 1 000 flere flykninger gjennom EUs relokaliseringsmekanisme, og 1 500 flere overføringsflykninger. Dette innebærer en økning på posten på henholdsvis 13,8 mill. kroner og 5,25 mill. kroner.

Dette medlem viser til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet, som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Dette medlem mener at forslaget om innføring av betalingskort uten kontantuttak er uverdigg og vil vanskeliggjøre hverdagen til mennesker som allerede er i en krevende situasjon. Siden asylsøkere uten oppholdstillatelse ikke har personnummer, får de ikke vanlige bankkort. Betalingskortene til asylsøkere fungerer derfor ikke i alle betalingsautomater. Dette gjør at beboere på mottak tar ut kontanter for å betale egenandel hos legen, tannlegen og på sykehus og for andre behov som busskort. For å spare penger kjøpes ofte klær og utstyr på loppemarkeder hvor man ikke har betalingsautomater.

Dette medlem viser til at etter regjeringens to siste kutt i økonomiske ytelser er det vanskelig for beboere å få pengene til å strekke til, og på de fleste mottak eksisterer en delingsøkonomi hvor man er solidariske og låner kontanter av hverandre, for eksempel hvis noen blir syke og ikke har nok penger igjen til medisiner. Dette medlem mener at regjeringen ikke har tatt disse konsekvensene med i betraktning, og at forslaget vil ha en negativ påvirkning på asylsøkernes helsesituasjon og mulighet til deltakelse i lokalsamfunnet.

Regjeringen har ikke kunnet vise til noen dokumentasjon på at asylsøkere sender store penger ut av landet. Dette er derfor en unødvendig pengebruk som gjør livet til dem som bor på asylmottak litt vanskeligere.

På bakgrunn av dette fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen beholde muligheten for kontantuttak fra betalingskort til asylsøkere.»

Dette medlem har derfor foreslått et kutt på kap. 490 post 21 på 5 mill. kroner som regjeringen har foreslått å bruke på innføring av kort uten mulighet for å ta ut kontanter.

Dette medlem viser for øvrig til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet, som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

3.3.1.8 POST 71 TILSKUDD TIL AKTIVITETSTILBUD FOR BARN I ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til tilskuddsordning for aktivitetstilbud for barn i mottak. Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til at barn i mottak får en meningsfull hverdag og en så normalisert barndom som mulig innenfor rammene av et asylmottak. Tilskuddsordningen skal bidra til fysisk aktivitet, tilegning av ferdigheter gjennom forskjellige aktiviteter og økt mestringfølelse for barna. Tilskuddsordningen lyses ut og forvaltes av UDI. Tiltakene har bidratt til at barn i mottak har fått flere muligheter til å være med på sportslige og kulturelle aktiviteter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig å sørge for at det er god kvalitet i alle asylmottak, uavhengig av eieform. Mottakenes plikt til å tilby meningsfull aktivitet til beboerne må etterleves.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås å øke tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak med 32,1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at barn i asylmottak har særlig behov for sosialisering og språkstimulering gjennom lek med andre barn. Dette medlem mener det derfor er behov for å styrke aktivitetstilbudet for barn i mottak fra 0–3 år utover regjeringens forslag, og viser til sitt alternative statsbudsjett hvor det er foreslått å bevilge 10 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser også til regjeringens forslag om å legge ned Norsk Folkehjelps au pair-senter. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 hvor dette foreslås reversert med kostnad på 3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag om å avvikle tilskuddet til informasjons- og veiledningstiltak til au pairer. Au pair-senteret er en uavhengig informasjons- og rådgivningstjeneste med spesialkompetanse, som kan bistå på annen måte enn UDIs generelle veiledningstjeneste. Senteret er blitt et knutepunkt for over 3 000 au pairer og deres vertsfamilier i Norge, og gir ikke bare viktig kunnskap om hvilke rettigheter en har, men hindrer også overarbeid og utnyttelse. Disse medlemmer viser til de respektive partiers alternative budsjett for 2017 hvor det er foreslått 3 mill. kroner til fortsatt drift av Au pair-senteret.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens forslag om å avvikle tilskuddet til informasjons- og veiledningstiltak til au pairer. Disse medlemmer vil understreke at så lenge det finnes en au pair-ordning i Norge, så må lavterskeltilbud som dette opprettholdes. Au pair-senteret som driftes av Norsk Folkehjelp har opplevd en økning i antall henvendelser siden oppstarten i 2012. Flere au pairer henvender seg til senteret for hjelp og veiledning når de først havner i en arbeidskonflikt med vertsfamilien. Det er også en verdifull møteplass hvor det jevnlig arrangeres ulike aktiviteter. Disse medlemmer støtter ikke avvikling av tilbudet, og viser blant annet til de respektive partiers alternative budsjett for 2017 hvor det er foreslått 3 mill. kroner til fortsatt drift. Disse medlemmer registrerer at kuttet ikke er rettet opp i forliket.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Au pair-senteret er en uavhengig informasjons- og rådgivningstjeneste med spesialkompetanse, som kan bistå på annen måte enn UDIs generelle veiledningstjeneste. Dette medlem viser også til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å videreføre tilskuddet på 3 mill. kroner til informasjons- og veiledningstiltak overfor au pair-er.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.1.9 POST 72 RETUR AV ASYLSØKERE MED AVSLAG OG TILBAKEVENDING FOR FLYKTNINGER, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, understreker betydningen av at de som får avslag på sine søknader om opphold i Norge returneres raskest mulig. Flertallet viser også til at det i størst mulig utstrekning bør tilstrebes å få i stand frivillige returer. Flertallet viser til at regjeringen har foreslått å kutte i bevilgningen til frivillige returer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor regjeringens kutt foreslås reversert.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås bevilget 4 mill. kroner til veiledning og informasjon for barnefamilier om retur i regi av uavhengige organisasjoner (NOAS). Denne veiledningen, informasjonen og realitetsorienteringen er viktig, og i noen tilfeller en forutsetning, for at asylsøkere med avslag velger assistert retur til hjemlandet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås bevilget 50 mill. kroner til bedre tilrettelegging for personer som returnerer til opphavslandet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

3.3.1.10 POST 73 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., STØTTETILTAK, KAN NYTTES UNDER KAP. 496 POST 60

Komiteen viser til at formålet med posten er å finansiere støttetiltak i forbindelse med UNHCRs, og eventuelt andre organisasjoners, arbeid med gjenbosetting av flyktninger. Dersom midler på posten ikke blir benyttet til støttetiltak, vil de bli benyttet til å overføre flyktninger til Norge. Bevilgningen vil bli benyttet i nært samarbeid med UNHCR. Utplassering av personell bidrar til å øke UNHCRs kapasitet til å fremme saker til land med kvote for overføringsflyktninger. Ved å styrke dette arbeidet bidrar Norge til bedre ivaretagelse av flyktningene, og til at land som vurderer å ta imot flyktningene på kvoten får

nødvendig informasjon. Tilskudd gis direkte fra departementet uten utlysning.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 6,6 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at det er svært viktig å støtte dem som frivillig returnerer for å bli gjenbosatt. Derfor er det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 avsatt 9,9 mill. kroner til støttetiltak til gjenbosetting utover regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.1.11 POST 75 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at bevilgningen på posten dekker reiseutgifter for overføringsflyktninger og reiseutgifter for flyktninger som vender tilbake til hjemlandet. Bevilgningen dekker også utgifter i forbindelse med mottak av overføringsflyktninger. I tråd med Stortingets vedtak av 19. juni 2015 er det lagt til grunn for bevilgningsforslaget i Prop. 1 S (2016–2017) utgifter knyttet til uttak av 3 120 overføringsflyktninger, herunder 3 000 syriske flyktninger, i 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 490 post 75 reduseres med 1 000 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 15 623 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S

(2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet er foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 1,8 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at mange flyktningfamilier ikke har råd til å få sin familie samlet fordi reiseutgiftene er høye. Dette medlem mener denne regjeringen er særlig familieuvennlig gjennom at de vil hindre familier som har blitt splittet i krig og under flukt i å finne sammen igjen, i form av urimelig krav til inntekt, lang ventetid og manglende satsing på rask behandling av familieforeningssaker som nå kan ta svært lang tid. Å hindre familier i å være sammen er Sosialistisk Venstreparti imot, og dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der bevilgningen på posten for reiseutgifter til flyktninger økes med 2,7 mill. kroner.

Dette medlem viser til de endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet, som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

3.3.2 Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og de respektive partiers merknader nedenfor.

Komiteen viser til at etter OECD/DACs (Development Assistance Committee) retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet til opphold i Norge og tilbakevending til hjemlandene klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Hvilke utgifter som skal regnes som bistand er regulert av OECDs retningslinjer. Retningslinjene er internasjonale og standardiserte, og har vært gjeldende siden 1969. Norsk praksis er å innrapportere utgifter knyttet til asylsøkere og flyktnings første år i Norge som bistandsutgifter, i tråd med regelverket fra OECD.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at restansene på asylsaksbehandling og familieforeningssaker er svært stor. UDI har hatt en stor økning i antall ansatte, og det forutsettes at regjeringen nå bruker ledig kapasitet på disse sakene og ikke på tilbakekallsaker for mennesker som ikke har gjort noe ulovlig og som har bodd

her på midlertidige tillatelser lenge. Denne politikken er Sosialistisk Venstreparti sterkt imot.

Dette medlem viser til at regjeringen ikke på noen måte lever opp til sin egen trontale der det står:

«Familien er den grunnleggjande eininga, byggesteinen og verdiformidlarer i samfunnet.»

Når en ser hvordan regjeringen behandler mennesker som finner kjærlighet og stifter familie på tvers av landegrenser, er det ikke denne tankegangen som ligger til grunn. Man tvinger gifte til å leve adskilt. Barn nektes å være sammen med begge foreldrene, og risikerer å vente i år på å få leve som en familie. Familier lever i daglig utrygghet selv etter et tiår i Norge fordi regjeringen har startet med tilbakekall av oppholdstillatelser av veltilpassede familier. Barn som kun snakker norsk sendes til land de aldri har sett.

Dette medlem mener denne familie- og barne-uvennlige politikken må stanses.

Dette medlem mener regjeringen må prioritere innsatsen på retur mot dem som er alvorlig kriminelle og gjør landet utrygt og ikke kaste ut folk som oppholder seg her lovlig med en midlertidig tillatelse og som aldri har gjort noe galt her. Norge må legge menneskerettighetene til familier, til enkeltmennesker og barnas særlige vern gjennom Barnekonvensjon og norsk lovverk til grunn for all politikk, også på utlendingsrettens område.

3.3.2.1 POST 1 RETUR AV ASYLSØKERE MED AVSLAG OG TILBAKEVENDING FOR FLYKTNINGER, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at utgifter til tilrettelegging for at flyktninger skal kunne vende tilbake til hjemlandet og utgifter til at personer med avslag på asylsøknad skal kunne returnere, i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3490 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 393 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 111 258 000 kroner.

3.3.2.2 POST 3 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det er foreslått i Prop. 1 S (2016–2017) at 18,6 mill. kroner av utgiftene på kap. 490 post 1 og post 75, knyttet til administrative tjenester i forbindelse med flyktningers reise, rapporteres som utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3490 post 3 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 61 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 3490 post 3 reduseres med 1 000 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 17 562 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

3.3.2.3 POST 4 ASYLMOTTAK, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3490 post 4 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 11 887 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 3490 post 4 reduseres med 381 776 000 kroner

sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 1 374 310 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

3.3.2.4 POST 5 REFUSJONSINNTEKTER

Komiteen viser til at posten består av refusjon for andre virksomheters bruk av IKT-systemet DUF, samt andre mindre refusjoner. Det er foreslått i Prop. 1 S (2016–2017) å avvike brukerbetaling for politiet til drift av fellestjenester i UDI.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3490 post 5 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 35 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 8 486 000 kroner.

3.3.2.5 POST 6 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at utgifter knyttet til gjenbosetting av flyktninger i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det er foreslått i Prop. 1 S (2016–2017) at 21 mill. kroner av utgiftene på kap. 490, post 73 blir rapportert inn som utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.3 *Kap. 491 Utlendingsnemnda*

Forslag 2017: kr 329 770 000 Saldert budsjett 2016: kr 278 667 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.3.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, KAN NYTTES UNDER POST 21

Komiteen viser til post 1 Driftsutgifter og at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til drift av UNE, herunder saksbehandlingsutgifter, eksklusive utgiftene til nemndmøter.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår å bevilge 15,7 mill. kroner til økt saksbehandlingskapasitet i UNE. Komiteen viser til at saksinngangen til UNE vil øke i 2017 som følge av at UDI har behandlet et større antall saker. Komiteen registrerer at regjeringen foreslår at kap. 491 post 1 reduseres med 40 000 kroner i forbindelse med overgangen til digital post til innbyggere og næringsliv, samt at pensjonsutgiftene foreslås overført fra Statens Pensjonskasse til hver enkelt virksomhet. For kap. 491 post 1 innebærer dette at bevilgningen foreslås økt med 29,5 mill. kroner.

Komiteen viser til at bevilgningen på kap. 491 post 1 foreslås redusert med 1,4 mill. kroner i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen for statlige virksomheter. Komiteen registrerer at det for hele posten foreslås en bevilgning på 321 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 491 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 810 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 320 187 000 kroner.

3.3.3.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, NEMNDBEHANDLING, KAN NYTTES UNDER POST 1

Komiteen viser til post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, og at bevilgningen på posten skal dekke utgifter knyttet til nemndmøter. Komiteen viser til at det er den enkelte nemndleder som, ut fra regelverket, avgjør hvorvidt det skal settes nemnd i den enkelte sak. Komiteen registrerer at nemndutgiftene omfatter bl.a. godtgjørelse for reise og opphold for nemndmedlemmer og tolker, samt reise- og oppholdsutgifter for advokater og klagere. Komiteen viser til at posten også skal dekke saksomkostningene til klager i henhold til forvaltningsloven § 36, samt reise- og oppholdsutgifter for sakfører i forbindelse med tvungent verneting for utlendingsaker.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 491 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 26 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 8 747 000 kroner.

3.3.4 Kap. 495 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Forslag 2017: kr 263 484 000 Saldert budsjett 2016: kr 252 460 000.

Tidl. kap. 820 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til drift av IMDi og at det innenfor rammen for 2016 ligger oppgaver knyttet til arbeidet med uttak og bosetting av overføringsflyktninger, blant annet til kulturorienteringsprogram og til informasjonsvirksomhet om flyktninger.

Komiteen viser til at IMDis driftsbevilgning i 2016 ble styrket med 32 mill. kroner og at det vil være et stort bosettingsbehov også i første halvår 2017. Komiteen registrerer også at antall flyktninger i norskopplæring og introduksjonsprogram vil være høyt også i 2017.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at refusjonsordningen for kommunale barnevernstiltak til enslige mindreårige legges om til en ordning med fast tilskudd, og at tilskuddet slås sammen med det særskilte tilskuddet som kommunene mottar ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Komiteen viser til at det foreslås at IMDi skal forvalte det nye tilskuddet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at mange av asylsøkerne som kommer til Norge skal bosettes i kommunene. Nærhet til kommunene, mindre flytting og raskest mulig permanent bosetting er viktige faktorer for en rask integrering. Flertallet viser til at kommunene nå bosetter stadig flere, noe som er svært positivt. Det understrekes samtidig at kommunene til enhver tid må settes i stand til å løse denne oppgaven uten å måtte kutte i skole, helse og omsorg. Flertallet viser til at kommunene og fylkeskom-

munene må sikres tilstrekkelig med ressurser til å følge opp de nyankomne på best mulig måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse medlemmer i sine respektive alternative statsbudsjett for 2017 foreslår fullfinansiering av kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere og at dagens ordning med refusjon for slike tiltak ikke legges om.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at det bør legges bedre til rette for rask bosetting og god oppfølging i kommunene av enslige mindreårige asylsøkere. Dette er en særlig sårbar gruppe som må sikres trygg og god omsorg. Disse medlemmer går imot regjeringens forslag om å endre refusjonsordningen for bosetting av mindreårige asylsøkere til en ordning med fast tilskudd.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener regjeringens forslag om fast tilskuddsordning for kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere ikke følger opp anbefalingene fra KS. Disse medlemmer mener at en fast tilskuddsordning ikke vil dekke de faktiske utgiftene til barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Disse medlemmer mener dette vil svekke kommunenes evne og vilje til å bosette enslige mindreårige asylsøkere, og kan derfor ikke støtte forslaget fra regjeringen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at kommunene bør få dekket sine reelle utgifter til barnevern som er nødvendig for å gi enslige mindreårige asylsøkere tilstrekkelig omsorg. En omlegging til et generelt tilskudd per barn vil føre til at kommuner vegrer seg for å ta imot barn som har spesielle eller store utfordringer. Dette er de barna som bør bosettes først, ikke sist. Dette medlem vil derfor gå imot endringen og beholde refusjonsordningen til kommunene slik at dette betales ut fra rammeområde 2, og viser til forslag om dette i Innst. 2 S (2016–2017).

3.3.4.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 495 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert

med 757 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 262 727 000 kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 9,4 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til ordningen med minoritetsrådgivere i skolen. Minoritetsrådgiverne dekker et behov mange elever har for å snakke om sensitive temaer som ekstrem kontroll og frykt for tvangsektenskap. At skoleledelsen ser deres arbeid som en del av skolens virksomhet, er avgjørende for å lykkes med forebygging. Det forebyggende arbeidet skjer i stor grad gjennom gutte- og jentegrupper, opplegg i skoleklasser og annet. Dette bidrar til økt kunnskap og bevissthet blant elevene om menneskerettigheter og likestilling, refleksjon rundt foreldrenes og barnas rolle i beslutninger om ekteskap og retten til å ta egne valg.

Ordningen er evaluert av IMDi i «Erfaringer og anbefalinger fra Minoritetsrådgivernes arbeid i 2014».

Evalueringen viser gode resultater og at tid, tilgjengelighet og tillit er viktige forutsetninger for å avdekke saker og ivareta de unge når de først tar steget ut og forteller om sin situasjon. Evalueringen viser at sterk involvering fra skolens ledelse er en viktig faktor for å lykkes. Dette medlem ønsker derfor å styrke dette arbeidet og viser til alternativt statsbudsjett for 2017 der arbeidet er styrket med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis forslag om å ta imot 1 500 flere kvoteflyktninger og 1 000 flere flyktninger gjennom relokaliseringmekanismen i EU og at det ble foreslått en økning i bevilgningen på dette området på 14,1 mill. kroner i finansinnstillingen.

3.3.5 *Kap. 496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere*

Forslag 2017: kr 16 741 946 000 Saldert budsjett 2016: kr 9 375 776 000.

Tidl. kap. 821 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen vil understreke viktigheten av at personer som får opphold i Norge, raskt blir bosatt i en kommune. Rask bosetting bidrar til raskere integrering og til at vedkommende raskere får delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn. Komiteen viser til at lang botid i mottak preget av passivitet og usikkerhet om framtiden er en utfordring for integreringen. Derfor er det viktig å fortsette arbeidet for rask bosetting, men også legge til rette for at integreringen kan starte allerede i mottakene for dem som vil få opphold i Norge.

Komiteen vil trekke fram den innsatsen som gjøres av mange frivillige organisasjoner i integreringsarbeidet. Deltakelse i frivillige organisasjoner og aktiviteter bidrar til å skape nettverk og sosiale relasjoner, i tillegg til økt kunnskap om det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at frivillige organisasjoner gjør et svært viktig arbeid, både for integrering og for å hindre radikaliseringsarbeid. Et eksempel på dette viktige arbeidet er organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF) som er en bred organisasjon som tilbyr lavterskel hjelp til alle innvandrere innenfor mange ulike temaer som Nav, skole, arbeid, oppholdstillatelse, familiegjengforening, økonomiske problemer, tvangsekteskap, æresrelatert vold o.l.

3.3.5.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KUNNSKAPSUTVIKLING, KAN OVERFØRAST

Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til faste prosjekter og evalueringer, samt til prosjekter innenfor samarbeidsavtalen med SSB. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 3,1 mill. kroner til evaluering og kompetanseheving i forbindelse med forsøket med integreringsmottak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 496 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 119 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 43 704 000 kroner.

3.3.5.2 POST 50 NORGES FORSKNINGSRÅD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 496 post 50 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 21 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 7 076 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at mange som kommer til Norge som flyktninger har opplevelser som må bearbeides. Traumatiske lidelser og påfølgende hindre i utdanning og arbeidsliv er en utfordring som Arbeiderpartiet tar på stort alvor. Disse medlemmer mener at den økte tilstrømmingen til Norge gjør det nødvendig å øke forståelsen for bakgrunnen til de som skal integreres i Norge. Derfor er det viktig å styrke forskningen på integrering, samt skaffe det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for at de som møter flyktningene til daglig også har forutsetninger for å forstå vanskene som noen i denne gruppen strever med.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås å styrke forskningen med 15 mill. kroner for å skaffe datagrunnlag på nyankomne flyktninger.

Disse medlemmer viser for øvrig til at denne satsingen er blitt ført på et annet rammeområde, kap. 1136 post 50. Den skulle imidlertid vært ført på kap. 496 post 50.

3.3.5.3 POST 60 INTEGRERINGSTILSKUDD, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes utgifter i forbindelse med bosetting og integrering i bosettingsåret og de neste fire årene. Tilskuddet skal også bidra til at kommunene kan drive et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid. Komiteen vil understreke at et tilstrekkelig stort integreringstilskudd er avgjørende for at kommuner skal påta seg ansvar for bosetting av flyktninger. Det er også avgjørende for at kommunene skal kunne tilby gode tjenester og oppfølging slik at flyktningene blir integrert i det norske samfunn så raskt som mulig.

Komiteen viser til at regjeringen vil videreføre ordningen med et ekstratilskudd til kommunene på 50 000 kroner per person som bosettes innen septem-

ber 2017 utover det kommunene ble anmodet om fra IMDi i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 496 post 60 reduseres med 230 237 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 12 134 571 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås 200 mill. kroner mer i integreringstilskudd utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder, og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 4,2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser videre til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet, som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Dette medlem mener at formålet med integreringstilskuddet skal være å dekke en kommunes utgifter i forbindelse med mottak og bosetting av flyktninger. Slik skaper man en vilje til å ta imot flyktninger, og risikoen for kostnadene skyves ikke fra stat til kommune. Bosetting av flyktninger skal etter forutsetningene dekkes gjennom egne tilskudd, og ikke gjennom rammetilskuddet til kommunene. Dette oppnås ikke fullt ut i alle kommuner i dag. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor integreringstilskuddet styrkes med 205 mill. kroner.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag hvor det samlet sett foreslås å ta imot 1000 nye relokaliseringflyktninger og 1500 overføringsflyktninger, noe som gir en økning på 6,3 mill. kroner på posten.

3.3.5.4 POST 61 SÆRSKILT TILSKUDD VED BOSETTING AV ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at enslige mindreårige flyktninger er en sårbar gruppe som trenger rask bosetting for å få trygg og stabil omsorg. Komiteen viser til at regjeringen foreslår å endre dagens refusjonsordning for kommunale barnevernstiltak til enslige mindreårige til en ordning med fast tilskudd.

Komiteen viser videre til at regjeringen foreslår å videreføre ordningen fra 2016 med et særskilt tilskudd til kommunene på 100 000 kroner per enslig mindreårige flyktning som blir bosatt i 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 496 post 61 reduseres med 226 976 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 3 768 338 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringens forslag om å videreføre ekstratilskudd til kommunene ved bosetting av flyktninger vil være viktig for å kunne bosette flest mulig, også mindreårige asylsøkere. Disse medlemmer viser til at det også gis et ekstratilskudd på 500 000 kroner per person som bosettes fra institusjon/tilrettelagt avdeling, totalt 112 mill. kroner. Disse medlemmer ser også at regjeringens budsjettforslag innebærer en videreføring av ekstratilskuddet til kommunene ved bosetting av enslige mindreårige, og at dette ekstratilskuddet er på 100 000 kroner for hver enslig mindreårig som bosettes i 2017, totalt 148 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår at refusjonsordningen for kommunale barnevernstiltak til enslige mindreårige legges om til en ordning med fast tilskudd fra 1. januar 2017. Disse medlemmer viser til at omleggingen ikke innebærer en reduksjon i de samlede overføringene til kommunene for bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Disse medlemmer viser til at en omlegging av ordningen vil være en kraftig forenk-

ling av regelverket og medføre redusert forvaltningsarbeid i kommune og stat. Omleggingen vil også øke forutsigbarheten og ikke straffe kommuner som driver effektivt. Etter disse medlemmers oppfatning vil omleggingen gi kommunene større fleksibilitet og sterkere insentiver til å bosette flere enslige mindreårige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at mange av asylsøkerne som kommer til Norge skal bosettes i kommunene. Nærhet til kommunene, mindre flytting og raskest mulig permanent bosetting er viktige faktorer for en rask integrering. Disse medlemmer viser til at kommunene nå bosetter stadig flere, noe som er svært positivt. Det understrekes samtidig at kommunene til enhver tid må settes i stand til å løse denne oppgaven uten å måtte kutte i skole, helse og omsorg. Disse medlemmer viser til at kommunene og fylkeskommunene må sikres tilstrekkelig med ressurser til å følge opp de nyankomne på best mulig måte. Disse medlemmer viser til at disse medlemmer i sine respektive alternative statsbudsjett for 2017 foreslår fullfinansiering av kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere, og at dagens ordning med refusjon for slike tiltak ikke legges om.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å reversere regjeringens forslag om å endre refusjonsordningen for bosetting av mindreårige asylsøkere til en ordning med fast tilskudd.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at kommunene bør få dekket faktiske barnevernsutgifter til enslige mindreårige asylsøkere i stedet for et generelt tilskudd slik at kommunene ikke vegrer seg for å ta imot barn som trenger ekstra hjelp og omsorg. Dette medlem foreslår derfor å styrke dagens refusjonsordning framfor et stykkprissystem og øke den statlige refusjonen til kommunene tilsvarende med 220 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, slik det er foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017.

Dette medlem viser videre til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet, som er inn-

arbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

3.3.5.5 POST 62 KOMMUNALE INNVANDRERTILTAK

Komiteen merker seg at formålet med bevilgningen er å styrke integreringsarbeidet i kommunene. I 2017 skal midlene blant annet brukes til å dekke foreldrebetaling for gratis kjernetid i barnehage for fire- og femåringer i bydel Søndre Nordstrand i Oslo, utviklingsmidler til kommunene, Jobbsjansen, områdesatsing på Grønland og i indre Oslo øst, nasjonalt bo- og støttetilbud for personer over 18 år som er utsatt for tvangsekteskap eller æresrelatert vold, og tilskuddsordning til regionale etablerersentre for innvandrere.

Komiteen viser til komiteens enstemmige merknad om Norsk senter for flerkulturell verdiskaping (NSFV) i Drammen i forbindelse med statsbudsjettet for 2015 (Innst. 16 S (2014–2015)). Senterets formål er å bidra til bedriftsetableringer for høyt utdannede innvandrere. NSFV ble etablert av NHO i 2005 og driftsmessig tatt over av Buskerud fylkeskommune i 2012. Komiteen viser til at NSFV oppgir å ha bidratt til etablering av 236 virksomheter etter oppstarten, hvorav en firedel er aksjeselskaper. 51 pst. av de 1023 registrerte kursdeltagerne fra 107 nasjoner er kvinner. NSFV samarbeider tett med IMDi i sitt utviklingsarbeid for innvandrere.

I 2015 ble senteret etablert som nasjonalt kompetansesenter for sektoren. Komiteen er kjent med at dette blant annet omfatter veiledningstiltak overfor fylkeskommunene, en nasjonal webportal, kurs- og kompetansetilbud i ulike deler av landet mv. For å kunne ivareta rollen som nasjonalt kompetansesenter mener komiteen at NSFV i utgangspunktet bør motta en bevilgning på minimum 2016-nivå over en periode, slik at senteret kan fortsette sitt utviklingsarbeid. Departementet bes videre om å evaluere ordningen med tilskudd til etablerervirksomhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen ikke foreslår et kutt i Groruddalssatsingen, men har inngått en ny avtale etter at den gamle gikk ut. Et nytt tiårig program for områderettet innsats i Groruddalen skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter der behovene er størst. Programmet foreslås samfinansiert over flere departementers budsjett med totalt 33,3 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett.

Videre viser disse medlemmer til at regjeringen i tillegg foreslår å bevilge 17 mill. kroner til en ny områdesatsing på Grønland i Oslo. Midlene skal blant annet gå til bomiljøtiltak, til oppfølging av barn, unge og familier samt kvalifiseringstiltak for

beboere i området og til styrking av politiet. Formålet med tiltakspakken er å redusere kriminalitet, samt bedre levekår for beboere i området.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er bra at regjeringen setter av penger for å løfte Grønland- og Tøyen-området i bydel Gamle Oslo i Oslo kommune. Dette medlem er likevel uenig i at det er større bevilgninger til politiet som vil bøte på problemer knyttet til bomiljø.

Dette medlem vil heller vise til at en styrket kommuneøkonomi, slik som det er foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, gir kommunen rom til å sørge for flere fritids- og kulturtilbud til barn og unge, og til en større områdesatsing i boligområder som trenger oppgradering. Dette medlem vil bl.a. vise til et nasjonalt løft for bibliotek, noe som er en svært viktig møteplass på tvers av generasjoner og tilhørighet. Dette er tiltak som vil være positive for barn og unges oppvekstmiljø. I tillegg vil den sterke økningen i kommuneøkonomien som er foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, gi rom for kommunene til å gjennomføre tiltak for nettopp å sikre at boområder gir gode vilkår for oppvekst.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker at Arbeiderpartiets integreringspolitikk bygger på prinsippet: Gjør din plikt – krev din rett. Disse medlemmer mener det er avgjørende at vi både skal stille krav og at vi skal stille opp. Disse medlemmer mener at de som kommer til Norge, skal bli møtt med en forventning om å bidra i det norske samfunnet og at nøkkelen til god integrering er å lære seg norsk og komme ut i arbeid. Videre er det avgjørende at de som kommer seg ut i arbeidslivet, blir der. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke satsingen på Jobbsjansen med 10 mill. kroner, styrke NOKUTs arbeid med kompetanse og kartlegging med 10 mill. kroner, styrke gratis kjerne-tid i SFO/AKS i områdesatsingen med 40 mill. kroner, øke bevilgningen til områdesatsingen i byene med 10,5 mill. kroner samt styrke tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling (områdesatsing) med 21,1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at det må satses mye sterkere på gode bomiljø og tiltak som fremmer inkludering. Et av de beste tiltakene for bedre integrering er områdesatsinger i områder med stor minoritetsandel, som gagnar alle. Dette gjør at alle blir inkludert, og at de som bor i området opplever positive tiltak som

binder folk sammen og gir en felles identitet å være stolt av.

Et tiltak som har hatt stor suksess er gratis hel-dagsplass i barnehagene i flere bydeler i Oslo. Dette har ført til at mange flere har gått i barnehage, lært språk og gjort at mødre lettere kan gå ut i jobb. Dette medlem vil videreføre ordningen og foreslår derfor i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 en økning på 80 mill. kroner til gratis halvdagsplass i barnehager i bydelene Grorud, Stovner, Alna og Bjerke og en utvidelse av ordningen. Et annet tiltak er gratis deltidsplass i SFO/AKS. Dette medlem vil i utgangspunktet peke på at alle barn bør kunne delta i skolefritidsordning etter skolen. Dette gjelder spesielt i områder med høy minoritetsandel hvor deltakelsen er lav. Prøveordning med gratis deltidsplass i skolefritidsordning, eller aktivitetsskole i Oslo kommune, har vist at deltakelsen går kraftig opp og gjør at barna får være sammen med andre barn sammen med kompetente voksne, i stedet for andre typer barnepass som besteforeldre eller eldre søsken. En slik satsing i en del områder gjør at integreringen går bedre og er positivt for hele lokalsamfunnet.

Dette medlem viser til at det i regjeringens forslag legges opp til at staten skal bidra mindre enn Oslo kommune til Groruddalssatsingen. Dette medlem mener at staten bør bidra like mye som kommunen til Groruddalssatsingen, og øke bevilgningene til andre områdesatsinger som er svært effektive for å styrke integreringen. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der kap. 496 post 62 økes med 39 mill. kroner til områdesatsing.

Dette medlem viser til at Jobbsjansen har bidratt til at mange kvinner som i utgangspunktet ikke hadde noen tilknytning til arbeidslivet, og har hatt vanskeligheter med å få seg arbeid, kommer seg ut i jobb. At også innvandrerkvinner er i arbeid er svært viktig for integrering, det er viktig for å få økt uavhengighet og det er viktig for et likestilt samfunn. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås å øke kap. 496 post 62 med 50 mill. kroner til Jobbsjansen og aktivitetstiltak gjennom Nav.

Dette medlem vil vise til at gratis halvdagsplass for fire- og femåringer i barnehage har vært en suksess der det har vært forsøkt i områder med høy innvandringsandel. Det har sørget for at mange barn som ellers ikke ville ha begynt i barnehage, har fått deltatt i det sosiale fellesskapet eller språkopplæringen som er der. Det er en lite byråkratisk ordning, som gir et insentiv for å arbeide i motsetning til regjeringens ordning hvor en mottaker som begynner å arbeide eller får mer lønn, vil bli straffet med en høyere barnehagekostnad. Dette medlem viser derfor til

Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det settes av 80 mill. kroner slik at ordningen kan videreføres slik den var i prøveperioden og utvides. Dette medlem vil også vise til at det er svært viktig å styrke arbeidet for å forebygge radikaliserings hos ungdom. Det er derfor foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett å øke tilskuddet til kommuner som arbeider mot radikaliserings med 5 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.5.6 POST 71 TILSKUDD TIL INNVANDRERORGANISASJONER OG ANNEN FRIVILLIG VIRKSOMHET

Komiteen mener det er viktig å ta i bruk alle ressurser i integreringsarbeidet og at frivilligheten kan spille en særlig viktig rolle for å skape kontakt mellom lokalsamfunn og mennesker som er på asylmottak. Disse organisasjonene kan nå fram på andre måter enn offentlige myndigheter og besitter ofte unik kompetanse og unike nettverk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet foreslår at kap. 496 post 71 økes med 4,25 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017), hvorav 1,25 mill. kroner til Minotenk, 1 mill. kroner til Samora, og 2 mill. kroner øremerket til stiftelsen Fargespill. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 85 460 000 kroner.

Flertallet viser til at organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF) jobber for økt selvhjulpenhet blant innvandrere til Norge, ved at den bistår med å finne fram i det norske samfunnet slik at den enkelte kan tilegne seg nok informasjon til å løse egne problemer. Over år har bevilgningen til organisasjonen stått stille, samtidig som antall saker og henvendelser har økt betydelig.

Flertallet ønsker å styrke SEIFs arbeid rundt omkring i Norge, og ber regjeringen sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2016–2017) innenfor posten omfordele 500 000 kroner fra tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak til tilskudd til nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet, og disponere slik at tilskuddet til SEIF i 2017 blir økt med 500 000 kroner sammenlignet med 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet understreker betydningen av innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet og viser til at NOAS og SEIF har stor pågang som følge av ekstraordinære asylankomster i 2016. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 og forslag når det gjelder tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet. Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å øke bevilgningene til aktiviteter for barn i mottak med 32,1 mill. kroner

Disse medlemmer understreker betydningen av frivilligheten i integreringsarbeidet generelt og på asylmottakene spesielt. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås å styrke frivilligheten på mottakene med 50 mill. kroner og viser til at 1 mill. kroner av disse skal gå til Røde Kors' besøkstjeneste på Trandum.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at frivillige organisasjoner og sivilsamfunnet spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivilligheten skaper de gode møteplassene hvor vi, på tvers av våre ulikheter, møtes og deltar i meningsfulle aktiviteter. Dette er arenaer for blant annet meningsutveksling, dialog, samhold, deltakelse – lavterskeltilbud hvor folk kan senke skuldrene i sosialt samspill med andre.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås 20 mill. kroner utover regjeringens forslag til integreringstiltak i regi av frivillig sektor.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at frivillige organisasjoner har en unik rolle i integreringsarbeidet, både ved å mobilisere gode krefter til å bidra med hjelp, støtte og opplæring til de nyankomne og gjennom at asylsøkere og flyktninger kan delta på den gode integreringsarenaen som deltakelse i frivillige organisasjoner, lag og foreninger er. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å øke tilskuddet til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner med 15 mill. kroner, i forhold til regjeringens forslag, og å styrke arbeidet til organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF) med et særskilt tilskudd på 1,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at denne til-

skuddsordningen blant annet har som mål å skape møteplasser og aktiviteter i lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen. Peacepainting er en uavhengig stiftelse som organiserer maleverksteder for barn og ungdom – slik at de kan uttrykke seg gjennom et ordløst språk. Dette er en stiftelse som nettopp skaper møteplasser og aktiviteter i ulike lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen, og som dermed bidrar med verdifullt arbeid på ulike måter overfor det enkelte barn og i fellesskapet, blant annet ved at Peacepainting med sitt arbeid bidrar til at barn fra konfliktråder bearbeider sine traumer.

Komiteens medlem fra Venstre vil understreke betydningen av frivillig arbeid på integreringsområdet. Det er viktig at det både gis tilskudd til tiltak på lokalt nivå og til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Regjeringen har foreslått å bevilge 1,835 mill. kroner til Human Rights Service (HRS). HRS er omstridt, og er etter dette medlems syn ikke å anse som et nasjonalt ressursmiljø på integreringsfeltet. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det er foreslått å kutte bevilgningen som er foreslått til HRS.

Dette medlem viser i stedet til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å øke støtten til Minotenk med 1,25 mill. kroner, og at støtten til Samora økes med 1 mill. kroner. Dette medlem viser videre til forslaget om å videreføre støtten til Stiftelsen Fargespill på 2 mill. kroner i Venstres alternative statsbudsjett.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at frivillige organisasjoner gjør et svært viktig arbeid for integrering og for å hindre radikaliseringsprosess. De tilbyr hjelp og støtte til mange som ikke får hjelp av det offentlige. SEIF er en bred organisasjon som tilbyr lavterskelhjelp til alle innvandrere innenfor mange ulike temaer.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor nettopp tilskuddet til slike frivillige organisasjoner økes. SEIF har fått lavere bevilgning enn det arbeidet skulle tilsi, og dette medlem vil derfor foreslå å øke denne posten med 2 mill. kroner øremerket til SEIF.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås en økning på 1 mill. kroner til Stiftelsen Fargespill, og i tillegg 5 mill. kroner til fordeling på de andre organisasjonene, slik at det foreslås bevilget til sammen 8 mill. kroner.

3.3.5.7 POST 73 TILSKUDD

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at så mange mottak som mulig må være integreringsmottak slik at de som kom-

mer til Norge kan komme i aktivitet, lære seg norsk og få seg jobb dersom de har beskyttelsesbehov og får opphold. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det foreslås en dobling av satsingen på integreringsmottak på til sammen 20 mill. kroner, hvorav 16 mill. kroner på denne posten. Dette omfatter en økning på 4 mill. kroner til integreringsrådgivere på kap. 490 post 21 i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.6 Kap. 3496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.6.1 POST 1 INTEGRERINGSTILSKUDD FOR OVERFØRINGSFLYKTNINGER, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3496 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 799 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 3496 post 1 reduseres med 18 750 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 251 326 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

3.3.6.2 POST 2 SÆRSKILT TILSKUDD VED BOSETTING AV ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet

i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3496 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 255 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 3496 post 1 reduseres med 99 158 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 154 723 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

3.3.7 **Kap. 497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere**

Forslag 2017: kr 2 597 993 000 Saldert budsjett 2016: kr 2 031 258 000.

Tidl. kap. 822 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.7.1 POST 21 SPEIELLE DRIFTSUTGIFTER, OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til post 21 Spesielle driftsutgifter – opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til å utvikle kompetanse, metoder, lærebøker og andre læringsressurser for den obligatoriske opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, samt dekke lønn og driftsutgifter i Kompetanse Norge (tidligere Vox), som tar hånd om dette arbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 497 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 95 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 40 816 000 kroner.

3.3.7.2 POST 22 PRØVER I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen viser til post 22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Komiteen registrerer at bevilgningen skal brukes til å dekke utgifter til utvikling og vedlikehold av prøver, oppmelding, informasjon om og gjennomføring av prøver, til sensur og tilbakemelding til opplæringsstedene om resultatene på prøvene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 497 post 22 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 41 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 29 195 000 kroner.

3.3.7.3 POST 60 TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen viser til post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, herunder introduksjonsloven. Komiteen viser til at målet med tilskuddsordningen er at kommunene tilbyr opplæring til voksne innvandrere med rett og plikt eller rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, slik at de lærer tilstrekkelig norsk til å kunne fungere i yrkes- og samfunnsliv. Opplæringen skal skje i samsvar med introduksjonsloven med forskrifter. Tilskuddet går også til gjennomføring av prøver i norsk og samfunnskunnskap. Komiteen understreker også at tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven er todelt for at personer som har et morsmål som ligger nærmere norsk, og som mestrer det latinske alfabetet, vil lære norsk raskere enn andre.

Komiteen viser til post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, herunder opplæring i norsk og kultur- og samfunnskunnskap for asylsøkere i mottak. Komiteen understreker at formålet med norskopplæring for asylsøkere i mottak er at asylsøkere skal tilegne seg basisferdigheter i norsk slik at de kan kommunisere på enkel norsk i mottak og i lokalmiljøet. Komiteen registrerer at asylsøkere i dag kan få inntil 175 timer opplæring i norsk. Komiteen viser også til at regjeringen vil innføre opplæring i kultur- og samfunnskunnskap for asylsøkere i mottak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at gjennom budsjettforliket reduseres posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 497 post 60 reduseres med 224 843 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 2 303 003 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet legger vekt på at tiden i mottak skal brukes effektivt, at bosetting i kommuner skal skje så raskt som mulig etter vedtak om opphold, at kvalifisering til arbeidslivet er målrettet og at medbrakt kompetanse og utdanning skal brukes. Disse medlemmer støtter derfor integreringstiltakene i Prop. 1 S (2016–2017) som styrket samfunns- og kulturoppklæring i asylmottak i tillegg til norskopplæring, og tiltak for å få flyktninger raskere i jobb. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å bevilge 23,3 mill. kroner til å innføre 50 timer opplæring i kultur og samfunnskunnskap i mottak. Disse medlemmer mener forståelse av norsk kultur og samfunn er viktig for integreringen. Disse medlemmer vil også fremheve at regjeringen har foreslått 5,4 mill. kroner over Kunnskapsdepartementets budsjett til en ordning hvor flyktninger med helse-, lærer- eller teknologiutdanning kan få formalisert denne i Norge og komme seg raskt ut i arbeidslivet. Disse medlemmer mener språk, forståelse for norsk kultur og arbeid er sentrale områder for en god integrering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at nøkkelen til god integrering er å lære seg norsk og komme ut i arbeid. Dette arbeidet må starte ved ankomst til Norge.

Disse medlemmer viser til at det var regjeringen som kuttet norskopplæringen som asylsøkere får på asylmottak fra 250 timer til 175. Dette gjør at de som bor på mottak får mindre tid til å lære norsk, og vil bli dårligere integrert.

Disse medlemmer viser til at det i respektive partiers alternative budsjett for 2017 foreslås å øke antall norsktimer man kan få i mottak med 75 timer,

til totalt 250 timer. Disse medlemmer understreker også at tidlig innsats ikke minst handler om å gi barna et godt utgangspunkt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener målet må være at alle barn i asylmottak skal ha ordinær barnehageplass, og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å skaffe barnehageplass til treåringer.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at språk er en viktig nøkkel for integrering, samfunnsforståelse og for å komme inn i og fungere i arbeidslivet. Regjeringen har kuttet norskundervisning i asylmottak kraftig i denne perioden. Dette medlem mener det er viktig å starte integreringsprosessen og språkopplæringen så tidlig som mulig, og foreslår derfor å øke antallet timer med norskundervisning i mottak fra dagens 175 timer til 250 timer. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 der det foreslås bevilget 34,9 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlem fra Venstre understreker nøkkelfunksjonen språk har i integreringsøyemed, og vil i denne sammenheng vise til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det blir foreslått å styrke norskopplæringen for asylsøkere i mottak med 11,6 mill. kroner, noe som innebærer en økning i antall timer med norskopplæring fra 175 til 200.

Dette medlem mener at Norge har et ansvar for å bidra i mange urolige områder og at Norge også må ha rom for å ta imot flyktninger fra andre områder enn Syria. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det samlet blir foreslått å motta 1 000 flere kvoteflyktninger (300 i 2017, 700 i 2018). Samlet over flere poster vil dette forslaget ha en nettokostnad på 49,3 mill. kroner i 2017. Under denne posten vil det medføre en kostnad på 3,7 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil også vise til at det i alternativt budsjett er satt av 18 mill. kroner til å dekke utgifter knyttet til flere overførings- og relokaliseringsflyktninger.

Dette medlem vil vise til endrede anslag på innvandrings- og integreringsområdet som er innarbeidet i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Komiteen viser til post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, herunder oppfølging og kontroll av

tilskuddsordningene. Komiteen viser til at det gjennom den årlige kartleggingen fra Beregningsutvalget gis en oversikt over om det er et rimelig samsvar mellom tilskuddet og kommunenes utgifter til opplæring. Dersom kommunene gjennomfører opplæring til en lavere kostnad enn det tilskuddet har mottatt, kan kommunene beholde tilskuddene uavkortet.

Komiteen viser til at kommunene ikke er forpliktet gjennom lov til å tilby opplæring i norsk og kultur- og samfunnskunnskap til asylsøkere i mottak, men dersom kommunen mottar tilskudd, må den gi opplæring i samsvar med retningslinjene for tilskuddet. Komiteen viser også til at dersom opplæring for asylsøkere i mottak ikke er gjennomført i tråd med retningslinjene, vil det etter en konkret vurdering kunne bli aktuelt å kreve tilskuddet tilbakebetalt.

3.3.8 Kap. 3497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader under innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at etter OECD/DACs (Development Assistance Committee) retningslinjer kan visse utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger i Norge klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Komiteen registrerer at det foreslås at 129,3 mill. kroner av utgiftene knyttet til opplæring i norsk og kultur- og samfunnskunnskap for asylsøkere blir rapportert inn som utviklingshjelp. Komiteen registrerer også at det tilsvarende beløpet blir ført som inntekt på kap. 3497 post 1.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3497 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 1 001 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket reduserer posten som følge av nye anslag på innvandrings- og integreringsområdet. Flertallet foreslår at kap. 3497 post 1 reduseres med 43 065 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 85 198 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til omtale av nye anslag på

innvandrings- og integreringsområdet i Innst. 2 S (2016–2017) som er innarbeidet i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Kapittel under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at budsjettstrukturen innenfor programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikken, er endret i regjeringens budsjettopplegg for 2017. Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping og kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling er fjernet til fordel for kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene og kap. 553 Omstillingsdyktige regioner. Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling videreføres som for tidligere år.

Flertallet registrerer at omleggingen legger opp til en sterkere statlig styring av bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikken. Fylkeskommunene vil fortsatt være aktør i prioriteringen av midlene som stilles til disposisjon, men en større andel bindes opp gjennom statlige føringer.

Flertallet viser til at ved siden av omleggingen av programkategori 13.50, er de samlede bevilgninger til distrikts- og regionalpolitikken redusert. Samlet bevilgningsramme for 2014 var i det framlagte budsjettet fra den rød-grønne på regjeringen på 2 757,993 mill. kroner. For 2017 foreslår regjeringen en samlet ramme på 1 455,229 mill. kroner.

Flertallet viser til Stortingets behandling av Meld. St. 22 (2015–2016) Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver. Stortingets flertallet støttet i sin behandling fokuset på fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler. Dette bygger på at det folkevalgte regionale nivået har de beste forutsetningene for å avveie ulike hensyn i virkemiddelbruken i arbeidet med regional nyskaping og næringsutvikling. Flertallet mener regjeringens forslag til omlegging av disponeringen av midlene til distrikts- og næringsutvikling er lite i samsvar med vurderingene som gjøres i Meld. St. 22 (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er tilfreds med at regjeringen legger til rette for vekst og utvikling i hele landet gjennom investeringer i infrastruktur, kunnskap, forskning og innovasjon. Disse medlemmer vil framheve at vekstfremmende skatteletter er særlig viktig i distriktene, der lokalt eierskap står sterkt. De totale bevilgningene til distriktspolitiske tiltak er på vel 40 mrd. kroner. Disse medlemmer er tilfreds med regjeringens betydelige satsing på fylkesveier. Bedre fylkesveier kommer særlig næringsliv og be-

folkning i distriktene til gode. Disse medlemmer viser til at bevilgningen til fylkesveier med dette forslaget er trappert opp med 1,4 mrd. kroner i perioden 2013–2017, en økning som er større enn reduksjonen i regionale utviklingsmidler. Disse medlemmer viser til at budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer at den betydelige satsingen på fylkesveier i hovedsak videreføres, men at omdispenseringer i forliket innebærer at den samlede økningen i perioden 2013–2017 vil være 1,3 mrd. kroner. I tillegg er det bevilget 1,2 mrd. kroner til blant annet bedre tunnelsikring, ras- og skredsikring og tilskudd til gang- og sykkelvei i 2017.

Disse medlemmer er videre tilfreds med at regjeringen spisser innsatsen mot bedriftsrettede tiltak.

Disse medlemmer viser til at målstrukturen i fylkeskommunen er endret, men at fylkeskommunen fortsatt har frihet til å omdisponere mellom ulike formål på poster.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag under behandlingen av Meld. St. 22 (2015–2016) og til at Sosialistisk Venstreparti ikke kan støtte en regionreform som i realiteten tapper nivået for oppgaver og tegner et nytt norgeskart uten at regionene får viktige og nye store oppgaver, som sykehus, næringspolitikk, arealplanlegging og lignende, slik dette medlem foreslo.

Dette medlem mener det trengs en spissing og styrking av de regionale utviklingsmidlene. Folkevalgte og nærings- og organisasjonsliv i regionene er avgjørende for å realisere det grønne skiftet. Dette medlem mener derfor at ordningen med omstillingsdyktige regioner og distrikts- og næringsutvikling bør endres til Bærekraftige fylker, og at midlene avgrenses mot å brukes i olje- og gassrelatert utvikling, slik at midlene går til framtidsrettede næringer og fellessatsinger. Fordelingsnøkkelen mellom fylkene videreføres.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen revidere ordningen med omstillingsdyktige regioner og distrikts- og næringsutvikling slik at midlene avgrenses mot å brukes i olje- og gassrelatert utvikling.»

Dette medlem mener at denne satsingen også må innebære at minst 2 mill. kroner fra hvert fylke settes av til å utvikle desentralisert høyere utdanning og kompetanseheving lokalt og regionalt. Det vises i den sammenheng til komitéinnstillingen for regionreformen, Innst. 377 S (2015–2016).

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 styrker kap. 550 og 553 med til sammen 500 mill. kroner utover regjeringens forslag.

3.3.9 Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader under innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Forslag 2017: kr 585 059 000 Saldert budsjett 2016: kr 504 438 000.

Komiteen viser til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2016–2017) og påpeker viktigheten av at departementet er en tydelig og forutsigbar forvalter av gjeldende lover, regler og tilskuddsordninger.

Komiteen er opptatt av at vi har en effektiv ressursforvaltning med faglig kompetente ansatte og gode rutiner for saksbehandling. Komiteen merker seg at departementets utredning om Fylkesmannens framtidige struktur skal være ferdig høsten 2016 og vil utgjøre grunnlaget for å beslutte eventuelle endringer i embetsstrukturen.

Komiteen merker seg at arbeidet med Nordisk samekonvensjon skal avsluttes i 2017.

Videre merker komiteen seg at Norges forskningsråd vil utlyse prosjekter på antisemittisme og jødisk liv i Norge i dag samt på kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur i Norge i dag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet understreker behovet for streng budsjettstyring og behovet for å redusere kostnadene, og viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er lagt opp til 5 prosent kostnadsutt i forhold til regjeringens budsjettforslag under programkategori 13.00.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti påpeker at det i regjeringens opprinnelige forslag ikke var gjennomført kutt tilsvarende de avbyråkratiserings- og effektiviseringskrav regjeringen stiller til den øvrige offentlige forvaltning.

Dette medlem viser til sitt alternative statsbudsjett hvor det er lagt inn kutt for å synliggjøre at slike krav også må gjelde politisk ledelse.

3.3.9.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 500 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert

med 1 057 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 396 327 000 kroner.

3.3.9.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 500 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 239 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 88 443 000 kroner.

3.3.9.3 POST 50 FORSKNINGSPROGRAMMER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 500 post 50 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 219 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 75 155 000 kroner.

3.3.10 *Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene*

Forslag 2017: kr 772 500 000 Saldert budsjett 2016: kr 0.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringens mål for kap. 550 er at bevilgningene skal bidra til et omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene. 459,2 mill. kroner av en samlet ramme på 772,5 mill. kroner disponeres på post 62 til låne- og tilskuddsordninger i distriktene hvor alle ordningene forvaltes av Innovasjon Norge. Det heter at midlene delegeres til fylkeskommunene som er oppdragsgiver for Innovasjon Norge. På post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, foreslås i Prop. 1 S (2016–2017) bevil-

get 173 mill. kroner, noe som er en nedgang på om lag 47 pst. ifølge departementet.

Flertallet merker seg at departementet legger opp til at bevilgningene på post 66, som er en forsøksordning for forenkling av utmarksforvaltningen, skal prioriteres til kommuner som har besluttet kommunesammenslåing. Alle kommuner kan søke om tilskudd, og flertallet mener det er søknadens kvalitet og begrunnelse som må ligge til grunn for tildelinger av budsjettmidlene, ikke om søknadene fremmes av en sammenslått eller ikke sammenslått kommune.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at alle kommuner på likeverdig grunnlag kan søke om tildelinger fra midlene under kap. 550 post 66 Forenkling av utmarksforvaltningen – forsøksordning»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at en vellykket regional- og distriktpolitikk måles i hvilke muligheter mennesker og næringsliv har i distriktene, ikke på én bestemt budsjettpost. Satsingen på samferdsel, skatte- og avgiftslettelser, differensiert arbeidsgiveravgift, inntektssystemet for kommunene, helsetjenester, utdanning, forskning og innovasjon har stor betydning for å få til en god regional utvikling og regional balanse. Flertallet viser til at regjeringen i budsjettet foreslår en samlet innsats på regional- og distriktpolitikken på 40,8 mrd. kroner.

Flertallet viser til at budsjettstrukturen for 2017 er lagt om. Målene for programkategorien er endret, og programkategorien får nå to hovedmål, ett for distriktsrettet innsats og ett for regional utvikling. Målet for bevilgningene under kap. 550, samlet 772,5 mill. kroner, er å bidra til omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene i områder særlig preget av store avstander og spredt bosetting.

Flertallet viser til at det foreslås at fylkeskommunene får adgang til å omdisponere mellom kap. 550, post 62 og post 64. Tilsvarende vil fylkeskommunene få adgang til å omdisponere midler under kap. 553, post 60, 63 og 65. Med disse mulighetene til å omdisponere vil fylkeskommunene ha fleksibilitet til å prioritere innenfor de to hovedmålene.

Flertallet viser til at regjeringen under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk foreslår en samlet bevilgning på 1,46 mrd. kroner. En samlet reduksjon under programkategorien, kombinert med en klarere målretting mot omstilling i bedrifter, næringsmiljøer og lokalsamfunn, gir rom for

ytterligere økt satsing på fylkesveier og andre tiltak som fremmer næringsutvikling. Med forslaget for 2017 vil bevilgningene til fylkesveier være økt med 1,4 mrd. kroner, i tillegg kommer andre viktige samferdsels-satsinger som er viktige for å styrke konkurransekraften i hele landet, også distriktene.

Flertallet viser til at budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer at den betydelige satsingen på fylkesveier i hovedsak videreføres, men at omdispenseringer i forliket innebærer at den samlede økningen i perioden 2013–2017 vil være 1,3 mrd. kroner.

Flertallet viser til at regjeringen har igangsatt en forsøksordning for kommuner som ønsker å forenkle utmarksforvaltningen, og at det over post 66 er foreslått 8 mill. kroner som en tilskuddsordning aktuelle kommuner kan søke fra, noe som er en økning på 5 mill. kroner fra året før. Flertallet er opptatt av at kommunene som deltar, blant annet bidrar til redusert byråkrati og mer enhetlig saksbehandling i utmarkssaker. Flertallet viser til at alle kommuner kan søke om tilskudd, men at kommuner som har besluttet kommunesammenslåing vil bli prioritert. Flertallet støtter dette.

Komiteen viser til at post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene og post 73 Merkur-programmet videreføres med om lag samme bevilgninger som for 2016. Bevilgningene gir verdifulle bidrag til lokalsamfunns- og næringsutvikling, bl.a. gjennom Næringshageprogrammet, Bioraffineringsprogrammet og Mentortjenesten for gründere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at budsjettstrukturen for 2017 er lagt om, og at midlene samtidig er kraftig redusert i regjeringens forslag. Dette medlem mener at dette vil føre til svakere utvikling i distriktene, og at dette går på tvers av regjeringens uttalte ønske om sterke regioner. Det vises til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor kap. 500 og kap. 553 styrkes med 500 mill. kroner. Dette vil sikre fortsatt drift av Interreg-programmene, og sørge for utvikling i regionene og distriktene.

3.3.10.1 POST 62 BEDRIFTSRETTEDE LÅNE- OG TILSKUDDSORDNINGER I DISTRIKTENE, KAN NYTTES UNDER KAP. 550 POST 64

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene. Flertallet foreslår at kap. 550 post 62

økes med 60 000 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 519 200 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet støtter økningen på posten som flertallet foreslår i innstillingen og viser til sitt alternative statsbudsjett for 2017.

Komiteens medlem fra Venstre mener det blant annet er viktig med ordninger som bidrar til et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å styrke ordningen med bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene med 100 mill. kroner, samt å reversere regjeringens forslag om å omprioritere 200 mill. kroner fra ordningen til fylkesvei.

3.3.10.2 POST 64 INKLUDERENDE OG VEKSTKRAFTIGE LOKALSAMFUNN, KAN NYTTES UNDER KAP. 550 POST 62

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til partienes budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at budsjettforliket øker tilskuddet til regionale utviklingsmidler med i alt 265 mill. kroner, hvorav 200 mill. kroner foreslås bevilget over kap. 550 post 64, slik at det totalt på posten bevilges 373 mill. kroner. Flertallet legger til grunn at det innenfor denne rammen bevilges 2 mill. kroner til Nord-Trøndelag fylkeskommune, for tilskudd til Verran kommunes arbeid med opprydning og oppgradering etter Bergmannsparken, den gamle gruva – de nye mulighetene.

3.3.10.3 POST 73 MERKUR-PROGRAMMET, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at Merkur-Bok ble etablert i 2008, etter at nye regler for salg av skolebøker gjorde den økonomiske situasjonen for mange distriktsbokhandlere vanskelig. Det overordnede målet for programmet er å sikre at folk i distriktene skal ha tilgang på et bredt utvalg med bøker, det geografiske nedslagsfeltet er regionale/lokale sentra og virkemidlene er i hovedsak kompetansehevende tiltak. Om lag 50 bokhandlere deltar i programmet, og bokhandlerne og Bokhandlerforeningen gir satsingen gode tilbakemeldinger. Komiteen mener bokhandlere i distriktene er et positivt innslag i handels-, nærings- og kulturlivet. Komiteen ber derfor departementet videreføre Merkur-Bok.

3.3.11 Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping

Forslag 2017: kr 50 000 000 Saldert budsjett 2016: kr 1 382 295 000.

(For 2017 er budsjettstrukturen lagt om.)

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.11.1 POST 60 REGIONALE UTVIKLINGSMIDLER

Regionalparkene mangler en nasjonal lovforankring. I mange land i Europa finnes det en slik ordning. Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre ber regjeringen om å utrede et juridisk grunnlag for et nasjonalt system av regionalparker.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling, foreslås fjernet i Prop. 1 S (2016–2017). Fra å ha et nivå på over 2 mrd. kroner i Prop. 1 S (2013–2014) er denne tilskuddsposten foreslått til 0 for 2017. Tilskuddene til regional utvikling gjennom fylkeskommunene føres videre gjennom andre kapitler, men på et langt lavere nivå.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å bevilge 200 mill. kroner mer enn regjeringens budsjettforslag til regionale utviklingsmidler. I tillegg setter vi av 75 mill. kroner i omstillingsmidler til Andøya. Det settes også av 100 mill. kroner til ordningen med kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

Disse medlemmer viser til at regjeringen kutter i støtten til grenseregionale Interreg-program. ØKS og Botnia-Atlantica vil ikke få tildelt nasjonale midler i 2017 og Sverige-Norge får en reduksjon i nasjonal finansiering på 3 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås 13,9 mill. kroner utover regjeringens forslag til Interreg-programmene.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås 6 mill. kroner til regionalparker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peke på at Interreg-midlene bidrar til innovasjon, omstilling og verdiskaping i hele Norge, og er et sentralt verktøy for samarbeid med våre nordiske naboland og EU. Disse medlemmer mener, i likhet med Østlandssamarbeidet, at kutt i midlene

midt i en programperiode er et dårlig signal overfor våre nære samarbeidspartnere i Europa og i strid med norsk Europa-politikk og regjeringens strategier for samarbeid med EU. Fylkeskommunene på Østlandet frykter at omdømmet og troverdigheten til Norge – og norske aktører internasjonalt – vil bli svekket.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er foreslått avsatt 500 mill. kroner til regionale utviklingsmidler under dette kap. Det vises videre til Senterpartiets forslag i finansinnstillingen Innst. 2 S (2016–2017) om at Stortinget ber regjeringen videreføre fylkeskommunens rolle som ansvarlig for fordeling av midler til regional utvikling innenfor programområde 13.50.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre har bidratt til å øke bevilgningen til regionale utviklingsmidler med 200 mill. kroner, men mener det er uheldig at en som inndekning reduserer overføringen av frie midler til fylkeskommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at budsjettstrukturen for 2017 er lagt om. Målene for programkategorien er endret, og programkategorien får nå to hovedmål, ett for distriktsrettet innsats og ett for regional utvikling. Disse medlemmer viser til egne merknader under kap. 550 og 553.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å bevilge 200 mill. kroner mer på denne posten enn regjeringens forslag. Dette medlem imøteser den forestående regionreformen med stor forventning. Det å skape nye og slagkraftige regioner som kan drive samfunnsutvikling basert på sine geografiske og naturgitte fortrinn, har potensial i seg til å være det viktigste distriktpolitiske tiltaket som er gjort på mange tiår. Dette medlem ser det derfor som utfordrende at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett valgte å omdisponere store deler av de midlene som var tenkt som verktøykasse for regionale utviklings tiltak året før regionreformen skal behandles av Stortinget. Når de nye regionene er på plass, vil det være vesentlig at mange av de statlige organene som forvalter distriktpolitiske virkemidler, blir lagt inn under regional folkevalgt politisk styring.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 der det bevilges 300 mill. kroner på dette kapittel og 100 mill. kroner på kap. 552 post 72 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.11.2 POST 61 NÆRINGSRETTEDE MIDLER TIL REGIONAL UTVIKLING, KOMPENSASJON FOR ØKT ARBEIDSGIVERAVGIFT, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener det er uheldig at ordningen med kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift på post 61 foreslås avvirket ett år før forutsatt. I budsjettforslaget for 2017 er det avsatt 50 mill. kroner for å dekke tilsagn som gis i 2016. Denne tilskuddsordningen er brukt til utvikling av næringsliv og arbeidsplasser i områder som ikke fikk gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift i 2007, eller som fikk gjeninnført ordningen med en høyere sats enn i 2003 og tidligere. Midlene fra ordningen er brukt til infrastrukturtiltak, ulike prosjekter via Innovasjon Norge, kommunale næringsfond og Interreg. Kommunene som etter forslaget mister midler fra ordningen før forutsatt, får en vanskelig omstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at post 61 omhandler kompensasjon for områder som ikke fikk gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift i 2007, eller som fikk gjeninnført ordningen med en høyere sats enn i 2003 og tidligere. Departementet foreslår en bevilgning på 50 mill. kroner knyttet til tilsagn gitt i 2016, og videre at det ikke avsettes midler til nye tilsagn slik at kompensasjonsordningen i sin helhet blir avvirket fra og med 2018. Disse medlemmer viser til at dette er ett år tidligere enn varslet i Prop. 1 S (2015–2016), men disse medlemmer vektlegger at næringslivet med en avvikling etter 2017 vil ha vært indirekte kompensert i hele 14 år. Disse medlemmer mener dette er lang tid for en kompensasjonsordning, og næringslivet har hatt god tid til å tilpasse seg avgiftsnivået.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 der det er lagt inn en økning på 100 mill. kroner til post 61 Næringsrettede midler til re-

gional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017 hvor det er foreslått å bevilge 50 mill. kroner på posten.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er lagt inn en økning på 100 mill. kroner til post 61 Næringsrettede virkemidler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 der det bevilges 75 mill. kroner på dette kapittel.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.12 Kap 553 Omstillingsdyktige regioner

Forslag 2017: kr 605 000 000 Saldert budsjett 2016: kr 0.

For 2017 er budsjettstrukturen lagt om.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at poster på kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, delvis erstatter bevilgninger som tidligere ble gitt på kap. 551 Regional utvikling og nyskaping og på kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling. Bevilgningene på post 60, post 63 og post 76, som er særlig viktige for fylkeskommunenes rolle i det regionale utviklingsarbeidet og for utviklingsprogram for byregioner, foreslås redusert med henholdsvis 47 pst., 37 pst. og 17 pst. sammenlignet med 2016. Post 65 Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarkedet og post 74 Nasjonale klynger og innovasjonsmiljøer øker med henholdsvis 20 pst. og 18 pst. Dette understreker departementets vridning av budsjettmidlene over fra rammer forvaltet av fylkeskommunene til tilskuddsordninger forvaltet av departementet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at en vellykket regional- og distriktspolitikk måles i hvilke mulighe-

ter mennesker og næringsliv har i distriktene, ikke på én bestemt budsjettpost. Satsingen på samferdsel, skatte- og avgiftslettelser, differensiert arbeidsgiveravgift, inntektssystemet for kommunene, helsetjenester, utdanning, forskning og innovasjon har stor betydning for å få til en god regional utvikling og regional balanse. Disse medlemmer viser til at regjeringen i budsjettet foreslår en samlet innsats på regional- og distriktpolitikken på 40,8 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at budsjettstrukturen for 2017 er lagt om. Målene for programkategorien er endret, og programkategorien får nå to hovedmål, ett for distriktsrettet innsats og ett for regional utvikling. Målet for bevilgningene under kap. 553, samlet 610 mill. kroner, er å bidra til å bygge evne til omstilling og vekst på regionalt nivå over hele landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til videreføringen av Interreg-programmer. Flertallet foreslår at kap. 553 økes med 5 000 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S 16 (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på kapittel 553 bevilget 610 000 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det foreslås at fylkeskommunene får adgang til å omdisponere mellom kap. 553, post 60, 63 og 65. Tilsvarende vil fylkeskommunene få adgang til å omdisponere midler under kap. 550, post 62 og post 64. Med disse mulighetene til å omdisponere vil fylkeskommunene ha fleksibilitet til å prioritere innenfor de to hovedmålene.

Disse medlemmer viser videre til at det er foreslått at de nasjonale virkemiddelaktørene Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet får økte bevilgninger, der midlene går til nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

Disse medlemmer viser til at regjeringen under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk foreslår en samlet bevilgning på 1,46 mrd. kroner. En samlet reduksjon under programkategorien, kombinert med en klarere målretting mot omstilling i bedrifter, næringsmiljøer og lokalsamfunn, gir rom for ytterligere økt satsing på fylkesveier og andre tiltak som fremmer næringsutvikling. Med forslaget for 2017 vil bevilgningene til fylkesveier være økt med 1,4 mrd. kroner, i tillegg kommer andre viktige samferdselssatsinger som er viktige for å styrke konkurransekraften i hele landet, også distriktene.

Disse medlemmer viser til at budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer at den betydelige satsingen på fylkesveier i hovedsak videreføres, men at omdisponeringer i forliket innebærer at den samlede økningen i perioden 2013–2017 vil være 1,3 mrd. kroner.

3.3.12.1 POST 63 GRENSEREGIONALE INTERREG-PROGRAM, KAN NYTTES UNDER KAP. 553, POST 60 OG 65

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til videreføringen av Interreg-programmer. Flertallet foreslår at kap. 553 post 63 økes med 5 000 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 50 000 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringens opprinnelige forslag innebar kutt som ville ramme flere av Interreg-programmene. Kutforslaget er gått hardest ut over programmer som skal sikre nordisk samarbeid om grønn økonomi og bærekraftig utvikling. I Interreg-prosjekter samarbeider lokale og regionale myndigheter med både private aktører, frivillige organisasjoner og private foretak for å finne kostnadseffektive løsninger på våre felles utfordringer. Et eksempel på prosjekter som har fått støtte gjennom disse programmene, er Biogas2020, som allerede etter ett år har bidratt til både økt produksjon og økt bruk av biogass. I dag er det flere norske bedrifter som er i ferd med å få posisjoner på det internasjonale markedet for biogassanlegg. Gjennom Interreg-prosjekt har flere av disse fått kontakt med potensielle kunder i nabolandene. Prosjektet har også gitt flere av både de private og offentlige aktørene rom til å videreutvikle teknologi og produksjonsprosesser.

Disse medlemmer vil også vise til et annet eksempel på samarbeidsprosjekter som ikke ville vært mulige uten Interreg og som nå er foreslått kuttet, nemlig Øresund-Kattegat-Skagerrak (ØKS)-programmet, og prosjektet Ren kystlinje. Regjeringens forslag om å kutte støtten til Interreg-programmer kommer midt i en programperiode. Dette skaper stor usikkerhet for de norske aktører som er i ferd med å utvikle nye prosjektideer, noe som gjør at de fremstår som uforutsigbare og vinglete. Det har lenge vært et uttalt mål at Interreg-prosjektene ikke bare skal gi

konkrete resultater i Norge, men også virke som en læringsarena og et springbrett til de større europeiske støtteprogrammene, som Horisont2020 og Kreativt Europa. Det tar tid å bygge opp nettverkene og tilliten som er nødvendig for å få denne typen internasjonale samarbeid til å fungere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017, der det er lagt inn en økning på 13,9 mill. kroner til Interreg-programmene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regionalt samarbeid over landegrensene gir økt tilgang på kompetanse, ressurser og bedre utnyttelse av felles muligheter. Norge deltar derfor i fire grenseregionale Interreg-program. Dette medlem mener det er viktig å videreføre det norske engasjementet i programmene og viser i denne sammenhengen til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått en bevilgning på 100 mill. kroner for å videreføre Interreg-programmene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor kap. 550 og kap. 552 post 72 styrkes med 75 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, noe som bl.a. vil kunne sikre fortsatt drift av Interreg-programmene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.12.2 POST 75 UTFLYTTING AV STATLIGE ARBEIDSPLASSE

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener det er viktig at staten tar i bruk kompetanseressurser i hele landet. Statlige arbeidsplasser må derfor lokaliseres på ulike steder, noe som også vil bidra til vekst og verdiskapning i hele landet. Disse medlemmer viser til at regjeringen har vedtatt å lokalisere et høyere antall statlige arbeidsplasser utenfor Oslo enn det den rød-grønne regjeringen gjorde i perioden 2009–2013. Regjeringen vil fremlegge en plan for lokalisering av statlige arbeidsplasser sammen med stortingsmeldingen om byer og distrikter, som fremlegges vinteren 2017.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringens bidrag til utflytting av statlige arbeidsplasser fra hovedstadsregionen stort sett er fraværende til tross for avtaler med Venstre. Disse

medlemmer konstaterer at det mangler politisk vilje til å etablere en bedre balanse mellom regionene i fordelingen av statlige arbeidsplasser.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet ble stående alene ved behandling av Dokument 8:47 S (2013–2014) om å be regjeringen legge fram en plan for fordeling av statlige arbeidsplasser og statlige kompetansemiljøer i hele landet, i tråd med en ambisjon om at 5 000 arbeidsplasser skal vedtas flyttet ut av Oslo i løpet av perioden 2014–2017. Utflytting av statlige arbeidsplasser må skje på en slik måte at det kommer hele landet til gode, ikke bare de største byene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at statlige arbeidsplasser bidrar til å utvikle sterke og attraktive regioner, og det er derfor viktig at alle regioner får tilgang til slike arbeidsplasser. Svært mange statlige arbeidsplasser er lokalisert i Oslo, og Venstre har derfor inngått en avtale med regjeringen om å lokalisere flere statlige arbeidsplasser utenfor Oslo. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å sette av 30 mill. kroner til planlegging og prosjektering knyttet til utflytting av statlige arbeidsplasser som en oppfølging av avtalen mellom Venstre og regjeringen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.13 Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling

Forslag 2017: kr 27 729 000 Saldert budsjett 2016: kr 26 859 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at Kompetansesenter for distriktsutvikling, Distriktssenteret, har avdelinger i Steinkjer, Alstadhaug og Sogndal. Distriktssenteret skal drive faglige nettverksarenaer for kommuner, fylkeskommuner og andre aktører om lokalt utviklingsarbeid. Mens Distriktssenteret i 2015 og 2016 arbeidet mye med kommunereformen, vil lokal samfunnsutvikling være viktig i arbeidet i 2017. Distriktssenteret skal drive det nasjonale læringsnettverket i Utviklingsprogrammet for byregioner.

Komiteen mener Distriktssenteret er blitt en viktig kompetanse- og veiledningsbase for aktører som arbeider lokalt og regionalt med samfunnsutvikling. Avdelingsorganiseringen i ulike landsdeler bidrar til å gi senteret god kompetanse i regionale ulik-

heter og styrker tilgjengeligheten for brukere av deres tjenester. Komiteen vektlegger derfor at dagens struktur videreføres.

3.3.13.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 554 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 80 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 27 649 000 kroner.

3.3.14 Kap. 560 Sametinget

Forslag 2017: kr 307 317 000 Saldert budsjett 2016: kr 285 024 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at samene er anerkjent som urfolk i Norge. Grunnloven § 108 og sameloven er de nasjonale rettsgrunnlagene for samepolitikken. I tråd med Grunnloven har regjeringen som mål å legge til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Norge har også en rekke folkerettslige forpliktelser som legger føringer for samepolitikken.

Komiteen viser til at Sametinget er samenes folkevalgte organ og regjeringens viktigste premissleverandør og dialogpartner i samepolitiske spørsmål. Regjeringen bygger videre på de institusjonelle og rettslige rammene som er lagt for samepolitikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen i mars 2015 besluttet at Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal starte et arbeid med å vurdere fordeler og ulemper ved å samle bevilgningene til Sametinget på én 50-post. Arbeidet skal skje i samarbeid med berørte departementer og Sametinget.

Flertallet vil påpeke at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har ferdigstilt et utkast til rapport. Rapportutkastet ble sendt Sametinget 30. september 2016. I rapporten blir det blant annet redegjort for de ulike budsjetteringsmodellene som har blitt benyttet for Sametinget siden etableringen i 1989 og fram til i dag. Det er redegjort for premisse- ne som legges til grunn i statens økonomiregelverk for Sametingets bruk av tildelte bevilgninger, og dagens rutiner for dialog med Sametinget er beskrevet.

Med tanke på overføringsverdi for Sametinget, blir det gitt en omtale av rammestyring slik denne praktiseres for henholdsvis kommunesektoren og fylkesmannsembetet. I rapportutkastets siste kapitler blir det redegjort for fordeler og ulemper ved alternative modeller for budsjettering av Sametinget.

Flertallet viser til at Sametinget har meldt tilbake til Kommunal- og moderniseringsdepartementet at de vil komme med tilbakemelding på rapportutkastet. Konsultasjoner med Sametinget om eventuelle endringer i budsjetteringsordningen vil skje på bakgrunn av den endelige rapporten. Flertallet viser til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet antar at disse konsultasjonene vil kunne gjennomføres utover våren 2017. Dersom departementet og Sametinget kommer til enighet om å endre dagens budsjetteringsordning, vil en slik endring tidligst kunne bli gjort i statsbudsjettet for 2018.

Komiteen viser til at det i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre fremkommer at regjeringen skal komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2017 med en vurdering av eventuell endret budsjetteringsmodell for Sametinget. Komiteen ser frem til dette.

3.3.14.1 POST 50 SAMETINGET

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 560 post 50 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 280 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 301 617 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil sikre gode rammevilkår for samisk språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Disse medlemmer er bekymret for at dagens regjering undergraver dette målet, blant annet gjennom en realnedgang i bevilgningene til Sametinget og samiske formål på om lag 70 mill. kroner for budsjettårene 2015, 2016 og 2017.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiets fremste prioritering er å sikre at det er nok samiske læremidler av tilfredsstillende kvalitet i skolen, og å styrke bevilgningene til kulturformål. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor det foreslås å styrke rammene til Sametinget med 32 mill. kroner for å bedre til-

gangen på samiske læremidler og iverksette tilbakeføring av samiske kulturgjenstander til de samiske museene (Bååstede-prosjektet). Disse medlemmer ser at Beavvvaš Sámi Našunalteahter lager teater av høy kvalitet, og har blant annet fått to Hedda-priser og Teaterkritiker-prisen. Teatret har imidlertid akutt behov for nye lokaler, og disse medlemmer foreslår derfor midler til ferdigprosjektering og oppstart av nytt teaterbygg i Kautokeino. Disse medlemmer viser til at kommunene er premissleverandører for gode tjenester til den samiske befolkningen. De må derfor kompenseres for sine merutgifter, og tospråklighetsmidlene må gjøres mer fleksible og gå uavkortet til kommunene.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 hvor det foreslås å øke tilskuddssatsene som kommunene får for opplæring i samisk, med 25 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at dette innebærer en økning på 50 pst., og at satsen per klokke økes fra 527 kroner til 790 kroner. Disse medlemmer understreker at Nord universitet har et særskilt ansvar for sørsamisk og lulesamisk språk. Det vises til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017, hvor det er foreslått en økning på 5 mill. kroner for å bidra til nødvendig kapasitet og kvalitet i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre påpeker at Sametingets representanter i høringen i forbindelse med behandling av statsbudsjettet har fremhevet at det er et sterkt ønske om endrede budsjettrutiner for Sametinget, slik at de kan få alle sine tildelinger over statsbudsjettet over én post, og selv få råderett over bruken. Disse medlemmer vil også i denne saken understreke at dette fremstår som naturlig, og vil være med på å styrke Sametingets posisjon som folkevalgt organ.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Sametinget i sine møter med komiteen har problematisert manglende samordning av departementenes arbeid med samiske spørsmål. I Meld. St. 4 (2016–2017) om Sametingets virksomhet, heter det at regjeringen har besluttet at Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samarbeid med berørte departementer og Sametinget, skal vurdere fordeler og ulemper ved å samle de fleste av eller alle bevilningene til Sametinget på ett budsjettkapittel og én budsjettpost. Disse medlemmer imøteser gjennomføring av denne prosessen og mener Sametingets ønske om bedre samordning av departementenes arbeid med samiske spørsmål bør føre til endringer.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Sametinget i dag viser til at de mottar bevilgninger fra sju departementer. Dette bør kunne reduseres vesentlig.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er gitt en økning på 5 mill. kroner til Sametinget. Midlene gir rom for en økning på 3 mill. kroner til Sameskolen i Hattfjelldal og 2 mill. kroner til Sametingets areal- og miljøplanlegging.

Det vises til bevilgningsforslag til Sameskolen i Hattfjelldal under kirke-, utdannings-, og forskningskomiteens budsjett.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at den foreslåtte bevilgningen til Sametinget er på 1,6 pst., noe som er under den forventede prisstigningen i samfunnet for øvrig og svakere økning enn tilsvarende områder i statsbudsjettet for øvrig. Dette kan føre til at Sametinget som institusjon ikke kan gjennomføre de kravene som stilles og at institusjonens stilling svekkes. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der posten foreslås økt med 30 mill. kroner.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til endringer i budsjettering og tildeling av midler til Sametinget i egen proposisjon på våren på tilsvarende måte som gjøres for kommuneøkonomien, som grunnlag for fastsetting av budsjett for Sametinget året etter.»

3.3.15 Kap. 561 Tilskudd til samiske formål

Forslag 2017: kr 14 071 000 Saldert budsjett 2016: kr 15 476 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, merker seg at Sametinget i komiteens høring om Prop. 1 S (2016–2017) bemerket at det er behov for økninger i budsjettpostene dersom aktiviteten skal kunne opprettholdes. Videre merker flertallet seg at organisering for tiltak for samiske språk vil bli vurdert i oppfølgingen av rapporten fra samisk språkutvalg og i konsultasjoner med Sametinget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet hvor det foreslås å redusere bevilgningen med

1,6 mill. kroner som følge av at pilotprosjektet Samisk tradisjonell kunnskap – Árbodiehtu ble avsluttet i første halvår 2016. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten mot en tilsvarende økning på kap. 560 post 50 Sametinget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til Samisk Høgskole. Dette medlem er uenig i at bevilgningen bør reduseres og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der kap. 561 post 50 økes med 1,6 mill. kroner til Samisk Høgskole.

3.3.15.1 POST 50 SAMISK HØGSKOLE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 561 post 50 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 17 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 4 021 000 kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett for 2017 styrker posten Samisk Høgskole med 1,6 mill. kroner.

3.3.15.2 POST 51 DIVVUN

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 561 post 51 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 21 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 6 928 000 kroner.

3.3.16 *Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter*

Forslag 2017: kr 8 555 000 Saldert budsjett 2016: kr 8 405 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.16.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 563 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 17 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 5 929 000 kroner.

3.3.16.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 563 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 8 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 2 601 000 kroner.

3.3.17 *Kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter*

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.17.1 POST 2 DIVERSE INNTEKTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3563 post 2 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 8 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 2 601 000 kroner.

3.3.17.2 POST 3 LEIEINNTEKTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3563 post 3 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 1 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til

at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 357 000 kroner.

3.3.18 Kap. 567 Nasjonale minoriteter

Forslag 2017: kr 43 877 000 Saldert budsjett 2016: kr 33 140 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at etniske minoriteter med langvarig tilknytning til Norge defineres som nasjonale minoriteter. Både jøder, kvener/norskfinner, rom (sigøynere), romanifolk/tatere og skogfinner har en historie i landet fra 1800-tallet eller tidligere. Disse gruppene er anerkjent som nasjonale minoriteter.

Komiteen viser til at Norges politikk overfor nasjonale minoriteter er forankret i internasjonale menneskerettighetskonvensjoner, som Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, den europeiske pakten om regions- eller minoritetsspråk og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Politikken bygger på prinsippet om likeverd og ikke-diskriminering.

Komiteen viser til at det er et mål at de nasjonale minoritetene, i dialog med offentlige myndigheter, selv skal kunne ta aktivt del i arbeidet med å bevare og utvikle eget språk og egen kultur. Kommunal- og moderniseringsdepartementet er opptatt av å legge til rette for dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norsk Skogfinsk Museums oppgave er å samle, dokumentere og formidle den skogfinske kulturen. Museumsreformen er avsluttet for flere år siden og har i Hedmark oppnådd de mål som ble satt. Disse medlemmer understreker at Norsk Skogfinsk Museum representerer en av de fem nasjonale minoritetene i Norge. De har en nasjonal funksjon, og det er ikke et mål å presse Norsk Skogfinsk Museum inn i et konsolidert museum så lenge museet eller minoriteten ikke selv ønsker det på de betingelser som er gitt.

Disse medlemmer viser til at Anno museum i Hedmark og Hedmark fylkeskommune slår fast at sammenslåing ikke er noe tema nå – det samarbeides om prosjekter og museene har et godt forhold seg imellom.

Disse medlemmer viser til at Norsk Skogfinsk Museum i april 2013 fikk 2 mill. kroner over revidert nasjonalbudsjett til et forprosjekt for nytt museumsbygg. Tildelingsbrev i oktober 2013 ga føringer for prosjektet delt inn i tre faser: kartlegging av grunnlag og oppgaver, økonomiske konsekvenser m.m. som grunnlag for rom- og funksjonsprogram.

Disse medlemmer viser til at i juni 2014 ble forprosjektrapport som inneholdt fase 1 og 2 levert Kulturdepartementet. Behov på 5 000 m² brutto areal ble muntlig av Kulturdepartementet kommentert som for stort. Disse medlemmer viser til at Anno museum har inne en søknad om midler til forprosjekt for fellesmagasin for museene i Hedmark. Dette vil kunne dekke også magasinbehov for Norsk Skogfinsk Museum og redusere magasin delen av bygget med inntil 1 500 m².

Disse medlemmer viser til at siden juni 2014 har ikke Norsk Skogfinsk Museum kommet nærmere noen løsning. Museets siste henvendelse til Kulturdepartementet der museet ba om møte var 14. juni 2016. Museet har endelig etter nesten et halvt år fått svar og fastsatt møtedato.

Disse medlemmer mener det nå er behov for å få forgang i prosjektet og viser til behovet for å sikre at nybygg for Norsk Skogfinsk Museum blir realisert – i første omgang gjennom fullføring av forprosjekt med arkitektkonkurranse slik at museet kommer i posisjon til å søke midler til realisering av selve byggeprosjektet. Det må vurderes å avsette midler til to nye stillinger som det er søkt om de syv siste årene som en forberedelse til en økning av antall stillinger som uansett må komme.

Disse medlemmer viser til at økonomi til avslutning av forprosjekt finnes allerede.

3.3.18.1 POST 22 KOLLEKTIV OPPREISING TIL NORSKE ROM MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 567 post 22 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 9 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 1 060 000 kroner.

3.3.18.2 POST 71 TILSKUDD TIL ROMANIFOLKETS/ TATERNES KULTURFOND

Komiteen viser til at formålet med bevilgningen er å bidra til å gjenreise, utvikle og synliggjøre romanifolkets/taternes kultur og historie.

Komiteen viser til at departementet på ordinær måte har fulgt opp at bevilgningen til stiftelsen blir forvaltet i tråd med Stortingets forutsetninger og de alminnelige kravene i bevilgningsreglementet mv. I 2015 kom departementet i vesentlig tvil om hvorvidt styret ville forvalte tilskuddet på en forsvarlig og effektiv måte. Departementet holdt derfor tilskuddet tilbake.

Komiteen viser til at departementet fortsatt er i vesentlig tvil om forutsetningene for utbetaling er til stede, og tilskuddene for 2015 og 2016 er derfor fortsatt holdt tilbake per 1. oktober 2016. Bakgrunnen for at departementet fortsatt velger å holde tilbake bevilgningen, er delvis at Lotteri- og stiftelsestilsynet for tiden undersøker stiftelsen. Når Stiftelsestilsynets vurderinger foreligger, vil departementet også vurdere hvordan anbefalingene fra utvalget som kartla politikk og tiltak overfor romanifolket/taterne, kan følges opp.

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2016–2017) foreslås en bevilgning på 5,4 mill. kroner i 2017. Dersom midlene etter departementets vurdering likevel ikke bør utbetales til stiftelsen, vil regjeringen komme tilbake til saken i revidert nasjonalbudsjett for 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.18.3 POST 73 TILSKUDD TIL KVENSKE SPRÅK OG KULTUR

Komiteen viser til at departementet i budsjettproposisjonen skriver:

«Kommunal og moderniseringsdepartementet vil høsten 2016 sette i gang arbeidet med en målrettet plan for den videre innsatsen for kvensk språk, i samarbeid med berørte departementer og i kontakt med kvenske språkmiljøer.»

Komiteen støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at kvener er en nasjonal minoritet i Norge. Det er antakelig mellom 10 000–15 000 kvener i Norge. Ca. 2 000–8 000 snakker det kvenske/finske språket. I 2005 ble kvensk anerkjent som et eget språk. Det er sentralt at språk og kunnskap om kvener synliggjøres i barnehage og skole, og at den kvenske kulturen synliggjøres sterkere som en del av den norske nasjonale kulturarven.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de respektive partiers alternative budsjett der det settes av 2 mill. kroner til kvensk museum i Vadsø.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det vil være nødvendig å lage en stortingsmelding for å gjennomgå kvensk språk og kultur for å synliggjøre og styrke dette i det norske samfunn.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding for å gjennomgå kvensk språk og kultur for å synliggjøre og styrke dette språket og kulturens stilling i det norske samfunn.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.18.4 POST 74 KULTUR- OG RESSURSSENTER FOR NORSKE ROM

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, kap. 567 post 60 Tiltak for rom. Her redegjøres det for tilskudd til Oslo kommune, som i 2017 utvider satsingen på skolelos for norske rombarn og vurderer en omlegging av veiledningstjenesten for rom. Det foreslås i proposisjonen en bevilgning på 6,4 mill. kroner i 2017.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for å styrke innsatsen for rombefolkningen med brobygging mellom foreldre, skolen og elever. Det er også behov for tiltak for at flere i den voksne rombefolkningen får kompetansehevende tiltak. Mange barn i rombefolkningen er under barnevernets ansvar. Dette utløser bekymringer, både med hensyn til barnas mulighet til tilknytning til egen kultur og med tanke på det anstrengte tillitsforholdet det er mellom barnevernet og rombefolkningen.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag for Stortinget om forsterket arbeid for rombefolkningen, med særlig vekt på barna.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.19 Kap. 580 Bostøtte

Forslag 2017: kr 2 875 300 000 Saldert budsjett 2016: kr 2 763 000 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen foreslår flere tiltak for å fornye og forbedre bostøtten slik at ordningen styrkes som et viktig virkemiddel for å sikre vanskeligstilte egnet bolig. Med ny prisjusteringsmodell vil bostøttens realverdi opprettholdes over tid. Beregning av bostøtte på grunnlag av oppdaterte inntektsopplysninger i stedet for 1–2 år gamle likningsdata vil gi en mer fleksibel og målrettet bostøtte. Samlet sett foreslås det en bevilgningsøkning i forhold til saldert budsjett 2016 på 112,3 mill. kroner, til 2 875,3 mill. kroner i 2017.

3.3.19.1 POST 70 BOSTØTTE, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er sterke tilhengere av en sosial boligpolitikk, og mener at bostøtten er et viktig verktøy i arbeidet mot fattigdom og for at alle skal ha et sted å bo. Disse medlemmer viser til at bostøtten fikk en helhetlig gjennomgang i St.prp. nr. 11 (2008–2009) Ei styrkt bustøtte. Målet var å styrke bostøtteordningen, og at man i løpet av en treårsperiode skulle øke antall mottakere med rundt 50 pst. til 150 000 mottakere. Disse medlemmer mener det derfor er svært kritikkverdig at regjeringen i sine to første budsjett har underregulert satsene i bostøtten slik at mange bostøttemottakere har falt ut av ordningen. Disse medlemmer mener det derfor er på høy tid at regjeringen nå varsler at satsene i bostøtten blir regulert i takt med konsumprisindeksen og utviklingen i boutgifter.

Disse medlemmer viser til at det i 2014 var gjennomsnittlig 112 300 husstander som mottok bostøtte hver måned, mens det i regjeringens forslag for 2017 er lagt til grunn at i gjennomsnitt vil kun 100 500 husstander få bostøtte. En av årsakene til nedgangen i antall bostøttemottakere er at det enda ikke er kommet på plass en permanent ordning for bostøttemottakere som er uføre.

Disse medlemmer viser til at som en følge av uførefor reformen fikk uføretrygdene en økning i brutto inntekt som oversteg inntektsgrensen for bostøtte, men netto utbetaling er omtrent som før. Ettersom bostøtten beregnes ut fra brutto inntekt, har dette ført til at mange uføre mister bostøtten til tross for at utbetalt lønn er den samme som tidligere og boligprisene stiger. Dette var en utilsiktet virkning av uførefor reformen, og det ble derfor innført en skjermingsordning for uføre som hadde mottatt bostøtte i desember

2014. Disse medlemmer mener det er svært kritikkverdig at regjeringen ikke har funnet en permanent løsning, slik det ble varslet i forbindelse med behandlingen av uførefor reformen. Mangelen på en permanent ordning rammer særlig unge uføre som skal etablere seg i eget hjem for første gang, og disse medlemmer mener det er svært uheldig at uførefor reformen rammer denne gruppen spesielt hardt.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent løsning som sikrer at uføre ikke mister retten til eller får mindre bostøtte som følge av uførefor reformen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet påpeker at underreguleringen av bostøtte ble innført av regjeringen Stoltenberg i 2009, og at ordningen er svekket siden dette. Høyre- og Fremskrittsparti-regjeringen har nå foreslått en ny prisjusteringsmodell som vil sikre at bostøtten reguleres i takt med utgiftsutviklingen. Videre viser disse medlemmer til at regjeringen har økt boutgiftstaket, slik at bostøtten særlig er styrket for barnefamilier. Gjennom overgangen til faktisk inntekt vil bostøtten bli mer målrettet mot de som har lave inntekter og høye boutgifter. Disse medlemmer mener målet må være at de som har behov for bostøtte skal få dette, og at det ikke kan settes et bestemt måltall for antall mottakere, da dette vil variere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at bostøtten er særlig viktig for folk med lave inntekter og er helt avgjørende for at mange i det hele tatt kan skaffe seg eller beholde et hjem.

Dette medlem viser til at boligprisene har økt sterkt både på leie og eie. Samtidig har mange tusen mistet retten til bostøtte.

Dette medlem viser til at omleggingen som ble gjort skulle innebære at anslagsvis 40 000–50 000 flere husholdninger blir omfattet av ordningen, slik at omtrent 150 000 husstander vil kunne motta bostøtte, noe som vil koste 1 mrd. kroner mer. Nå anslår regjeringen at antall husholdninger som skal få bostøtte i 2017 er 100 500, altså omtrent 50 000 færre enn det som var målet.

Dette medlem viser til at i 2012 ble det innvilget mer i bostøtte enn det som er beregnet i 2017 (3 121 mill. kroner mot 3 069 mill. kroner) (Kilde: budsjettspørsmål 65 fra Sosialistisk Venstreparti 2017).

Dette medlem viser til at siden januar 2012 til september 2016 har boligprisene for eksempel i

Oslo økt med ca. 33 pst. Nasjonalt har de økt med ca. 24 pst. (kilde: <https://krogsveen.no/Boligprisstatistikk>).

I samme periode har befolkningen økt fra 4 985 870 til 5 236 836, en økning på 250 966 (kilde årbok ssb: <http://www.ssb.no/a/aarbok/tab/tab-048.html>).

Ingen av disse faktiske endringene skulle tilsi at det skulle være færre som skulle motta bostøtte i 2017, slik regjeringen foreslår.

Dette medlem viser til at Husbanken i sin årsrapport for 2015 skriver om årsaken til at utviklingen er som dokumentert:

«boutgiftene øker betydelig mer enn økningen av bostøtten, samtidig som gjennomsnittsinntekten går ned.»

Dette medlem mener at det derfor er behov for å sikre systematisk oppregulering av inntektsgrensene og boutgiftstaket slik at det dekker de faktiske boutgiftene og viser til forslag fremmet i finansinnstillingen om å be regjeringen legge fram endringer i bostøtten som sikrer at inntektsgrensene og boutgiftstaket reguleres slik at det dekker de faktiske økningene i boutgiftene.

En gruppe som er særlig rammet er mennesker på uføretrygd, der regjeringen og flertallet har stemt ned Sosialistisk Venstrepartis forslag om å sikre en permanent ordning som kunne kompensere for endringen etter omlegging av uføretrygden. En slik varig ordning måtte også omfatte nye uføretrygdede i motsetning til dagens overgangsordning som kun gjelder de som fikk pensjonen omregnet til ny ytelse etter omleggingen.

Dette medlem viser til stort behov for økt bostøtte for store barnefamilier og andre som sliter med lave inntekter og høye boutgifter – også før en får til en større endring i systemet – og viser i den sammenheng til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der kap. 580 post 70 økes med 250 mill. kroner.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram endret regelverk for bostøtte som sikrer at bostøtten er på nivå og volum for brukeren tilsvarende nivået i 2009.»

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket i bostøtten slik at de ulike elementene i ordningen justeres hvert år for å holde tritt med inntektsgrensene og boligprisutviklingen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.20 Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak

Forslag 2017: kr 1 491 029 000 Saldert budsjett 2016: kr 1 537 794 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.20.1 POST 70 BOLIGETABLERING I DISTRIKTENE

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har gjenopprettet post 70 Boligetablering i distriktene og avsatt 20 mill. kroner for 2017. Dette medlem mener det er beklagelig at regjeringen har avvirket denne ordningen. I budsjettforslaget for 2015 ble det vist til at tilskuddsordningen var evaluert positivt. Tiltakene medførte lokal optimisme og har gitt positive effekter for et boligmarked som i utgangspunktet har stått stille.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.20.2 POST 75 TILSKUDD TIL ETABLERING OG TILPASNING AV BOLIG

Komiteen viser til at bolig er et nødvendig gode alle trenger. Komiteen mener det er viktig at mange har mulighet til å eie sin egen bolig. Det er også viktig å skaffe flere egnede utleieboliger. Mange møter store barrierer når de skal skaffe seg bolig, både når det gjelder økonomi og tilgjengelighet. Det er en offentlig oppgave å føre en sosial boligpolitikk som kan dekke alles boligbehov.

Komiteen viser til et stort behov for flere rimelige boliger i forbindelse med bosetting av flyktninger og for å dekke behov for rimelige boliger for vanskeligstilte. Dette behovet merkes spesielt nå, ettersom det kom svært mange asylsøkere i fjor.

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2016–2017) er foreslått en økning i bevilgningen fra saldert budsjett i fjor på 1,5 mill. kroner til 466,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er langt større behov for boliger til vanskeligstilte enn det regjeringen tar høyde for og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å øke bevilgningen til 100 mill. kroner til dette formålet, og øke tilsvarende i tilsagnsfullmakt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.20.3 POST 76 TILSKUDD TIL Utleieboliger, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at kommunens utleieboliger er avgjørende for at mange får en trygg og god bolig til en overkommelig pris. Boligprisene har steget kraftig, noe som gjør at mange ikke lenger kommer seg inn på boligmarkedet, men i stedet må leie bolig. Disse medlemmer mener at det er sentralt å sørge for at det bygges tilstrekkelig med utleieboliger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er tilfreds med at regjeringen har satsset på tilskudd til utleieboliger. For å bistå kommunene som skal bosette flyktninger og andre vanskeligstilte, økte regjeringen rammene tre ganger i 2015. I 2016 fortsatte satsingen, og i år er rammen på hele 1 045 mill. kroner, noe som tilsvarer omkring 2 000 boliger. Det er dobbelt så mye som i 2013. Disse medlemmer viser videre til at rammen justeres i 2017 blant annet som følge av nedgang i antall nye flyktninger, men at rammen likevel vil være 300 mill. kroner større enn i 2013. Det er også iverksatt andre tiltak for å bidra til bygging av flere utleieboliger, for eksempel forenklinger i krav til utleie i egen bolig og samarbeid mellom Husbanken, kommunene og private aktører.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor bevilgningen til utleieboliger foreslås økt med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre ønsker å prioritere mer til dem som trenger det mest. Det er over 6 000 bostedsløse i Norge, og tallet øker mest i gruppen mellom 18 og 24 år.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Sosialistisk Venstreparti viser videre til at mange i tillegg sliter med å skaffe seg og beholde en bolig. Barnevernsbarn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusavhengige. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å bevilge 106 mill. kroner til 440 flere utleieboliger utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 der kap. 561 post 75 er økt med 100 mill. kroner og tilsagnsfullmakt øker tilsvarende med 100 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.20.4 POST 78 BOLIGSOSIALT KOMPETANSETILSKUDD, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det foreslås i Prop. 1 S (2016–2017) å innlemme boligsosialt kompetansetilskudd i rammetilskuddet til kommunene i 2017 for å hindre byråkrati. Det er foreslått i Prop. 1 S (2016–2017) å redusere posten med 5,7 mill. kroner mot tilsvarende økning i rammetilskuddet til kommunene kap. 571 post 60 Innbyggertilskudd. Det resterende skal gå til tilsagn gitt tidligere for 2018 og 2019, som etter hvert skal innlemmes i rammetilskuddet og 10,7 mill. kroner videreføres som egen tilskuddsordning.

Disse medlemmer vil peke på at en innlemmelse i rammetilskuddet vil føre til at flere kommuner ikke vil motta noe, og de fleste kommunene vil kun få noen få tusen kroner ekstra i innbyggertilskudd. Formålet med ordningen vil derfor forsvinne.

Disse medlemmer vil også peke på at etter som begrunnelsen er å få mindre byråkrati og mindre statlig styring, anses det som motsetningsfylt at det likevel videreføres et tilskudd. Disse medlemmer viser til NBBLs høringsuttalelse hvor de uttaler følgende om å innlemme ordningen:

«Husbanken mister viktige virkemidler i sin dialog med kommunene. Det vil føre til redusert aktivitet i kommuner for å skaffe og oppgradere boliger. Husbankens rolle som kompetanseformidler blir dessuten redusert, og NBBL er bekymret for at erfaringer om bruk av tilskudd og organisering av arbeidet i mindre grad spres mellom kommuner.»

Disse medlemmer slutter seg til dette synet og vil derfor ikke innlemme tilskuddet i rammetilskuddet, men beholde bevilgningen som et eget tilskudd og viser til at forslag om å gå mot flytting av boligsosialt kompetansetilskudd ble fremmet under behandlingen av finansinnstillingen, Innst. 2 S (2016–2017).

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen foreslår å innlemme boligsosialt kompetansetilskudd i rammetilskuddet til kommunene og støtter dette.

Flertallet viser til at regjeringen i sin helhet foreslår å flytte pengene bevilgningen fra denne posten til rammetilskuddet. På den måten styrkes det lokale selvstyret ved at lokalpolitikere kan prioritere tiltak av denne type, fremfor ordninger som krever søknad og rapportering fra både mottakeres og statens side. Flertallet mener det er positivt både å styrke det lokale selvstyret og å redusere behovet for byråkrati.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at ved en inkurie er deler av disse medlemmers forslag til bevilgning til Husbankens boligsosiale tilskudd ført under kap. 571 post 60.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et stort behov for å løfte kunnskapen om boligsosialt arbeid og boligsosial politikk, og at dette ofte er svært utfordrende for kommunene.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor det boligsosiale kompetansetilskuddet økes med 10 mill. kroner. Housing First er en metode for å få vanskeligstilte raskt inn i en egen, permanent bolig. Beregninger fra Husbanken viser at Housing First kan være lønnsomt for en kommune, når alternativet er hospits. Husbanken viser også til erfaring fra internasjonale Housing First-prosjekter som viser at deltakerne får bedre livskvalitet og et mer stabilt liv med tanke på bolig- og helseutfordringer. Forskning fra USA viser også at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å bosette personer gjennom Housing First, blant annet fordi deltakerne, etter å ha flyttet inn i egen bolig, har mindre behov for innleggelse i psykisk helsevern, særlig akuttplasser. De mestrer bedre sine rusproblemer og har færre fengselsdøgn. Dette medlem vil derfor vise til alternativt budsjett hvor det er satt av 4 mill. kroner til Housing First.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.20.5 POST 79 TILSKUDD TIL HEIS OG TILSTANDSVURDERING, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, understreker viktigheten av at nye boliger og bygg er universelt utformet, fordi så lite av eldre bolig- og bygningsmasse er tilgjengelig og brukbar for mennesker med funksjonsnedsettelse. Forenklinger og endringer som svekker krav om uni-

versell utforming og tilgjengelighet er umoderne og ekskluderende.

Flertallet viser til at mange eldre har behov for å kunne bo i egen bolig lenger, og vil kunne gjøre det dersom boligen er universelt utformet, for eksempel gjort tilgjengelig gjennom heis. Innstalling av heis vil i mange tilfelle være den viktigste velferdsteknologien for dem som har vanskelig for å bevege seg.

Flertallet viser til at det er foreslått bevilget 74,1 mill. kroner i Prop. 1 S (2016–2017) til bevilgningene til tilskudd til heis. I 2016 ble det bevilget 100 mill. kroner. I begrunnelsen er det vist til at flere nye bygninger bygges med heis.

Komiteen er usikker på om dette har ført til at etterspørselen etter tilskuddet har gått ned.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens vurdering om at antallet boligblokker med heis øker. Dette følger i hovedsak gjennom nybygging, som er det viktigste virkemiddelet for å øke antallet boliger med heis. Samtidig vil tilskuddet fortsatt være et bidrag for økt tilgjengelighet i eksisterende boligmasse.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et stort behov for å bedre den fysiske tilgjengeligheten i dagens boligmasse. Kun 10 pst. av boligene er tilgjengelige for alle, inkludert rullestolbrukere. En særlig utfordring er de om lag 350 000 boligene som ligger i 2. etasje eller høyere i bygninger som ikke har heis. Det er også utfordringer knyttet til omsorgsboliger, fordi erfaring viser at byggene ikke alltid er i tråd med tekniske forskrifter og Husbankens tilgjengelighetskrav.

Dette medlem viser til at virkemidlene til boligtilpasning er under press. I forbindelse med kommunereformen har regjeringen besluttet at Husbankens personrettede tilskudd (tilpasning og etablering) skal ut av Husbanken/staten og inn i den kommunale rammefinansieringen. Det vil da bli opp til den enkelte kommunes økonomi, prioriteringer og fagkompetanse om man får en tilrettelagt bolig. Både NHF, FFO og Norsk Ergoterapeutforbund har gått imot regjeringens forslag om å flytte disse oppgavene.

I statsbudsjettet for 2017 foreslår regjeringen et kutt på 25 pst. i Husbankens heistilskudd til borettslag og sameier til tilstandsvurdering og installering av heis i eksisterende lavblokker. I 2015 ble det gitt tilskudd til installering av 35 heiser. 9 av 10 lavblokker mangler heis ifølge NBBL. Proba samfunnsanalyse har evaluert Husbankens boligtilskudd. Evaluering av tilskudd til tilpasning, Proba rapport 2014-14. Rapporten viser et underforbruk av tilskuddet i mange kommuner.

Dette medlem påpeker behovet for å fremme tilgjengeligheten i eksisterende boliger og at det er nødvendig med både folketrygdens ordninger og Husbankens/kommunenes virkemidler. For å realisere målet er det behov for å øke bevilgningene til installering av heis i eksisterende lavblokker og satse offensivt på å bedre tilgjengeligheten i alle boliger og særlig til boliger som ligger i andre etasje eller høyere.

Dette medlem mener regjeringen må sørge for nødvendige bevilgninger og et regelverk som gjør at kommunene setter av penger til tilgjengelighetstiltak, slik at enkeltpersoner med funksjonsnedsettelse kan bli boende, og bruker kommunale tilskudd aktivt sammen med boligtilskuddet, startlån og andre lån fra Husbanken.

Dette medlem er sterkt uenig i å flytte midler fra folketrygden til Husbanken/kommunene. Det vil ikke gi trygghet for at midlene vil bli opprettholdt eller gå til formål som folketrygden i dag dekker.

Dette medlem mener det må satses på god boligrådgivning til personer med varige funksjonsnedsettelse og på 60+-modellen for boligrådgivning som Husbanken og Nav har utarbeidet, i samarbeid med kommuner, FFO og NHF. Dette bør fremmes i alle kommuner også for å motivere til at oppussingsprosjektene også bidrar til god tilgjengelighet og smarthus, slik at man kan bli boende de neste 20–30 årene.

Dette medlem mener regjeringen må sørge for at alle omsorgsboliger er i tråd med tekniske forskrifter og Husbankens krav om universell utforming. Boligene skal fungere for personer som bruker rullestol og andre hjelpemidler og må derfor være fysisk tilgjengelige og egnet for montering av utstyr og velferdsteknologi. Både Husbanken og kommunene har et ansvar for at regelverket blir fulgt.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 der bevilgningen til heis er økt med 24 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.21 Kap. 585 Husleietvistutvalget

Forslag 2017: kr 28 422 000 Saldert budsjett 2016: kr 25 710 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at Husleietvistutvalget er et alternativt tvisteløsningsorgan til domstolene, og komiteen mener ordningen er viktig for å sikre

partenes rettssikkerhet. Komiteen viser til at Husleietvistutvalget behandler tvister om leie av bolig i Oslo, Akershus, Hordaland, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, og at utvalget i tillegg behandler husleietvister fra resten av landet dersom klagen fremmes av en leier som er forbruker mot en utleier som driver utleievirksomhet som næring. Komiteen mener det er positivt at saksbehandlingstiden er redusert til tross for en økning i antall klager. Komiteen viser til regjeringens forslag og støtter dette.

3.3.21.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 585 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 77 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 28 345 000 kroner.

3.3.22 Kap. 3585 Husleietvistutvalget

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3585 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 3 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 1 035 000 kroner.

3.3.23 Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet

Forslag 2017: kr 151 506 000 Saldert budsjett 2016: kr 144 494 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. 248 S (2015–2016) vedtak 642, og ber regjeringen om å legge til rette for en overgangsordning for tilrettelegging for fjernvarme (tidl.

14-8, teknisk forskrift) slik at kommunene ikke mister viktige verktøy i arbeidet med utfasing av oljefyr.

3.3.23.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 587 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 256 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 99 985 000 kroner.

3.3.23.2 POST 22 KUNNSKAPSUTVIKLING OG INFORMASJONSFORMIDLING

Komiteen påpeker at bevilgningen på posten skal bidra til kunnskapsutvikling og informasjonsformidling om bygningspolitiske temaer og finansiere utredninger og DiBKs eksterne samhandlings- og kommunikasjonsaktiviteter. Bevilgningen bidrar til å nå hovedmål 1 Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 587 post 22 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 157 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 44 430 000 kroner.

Behovet for flere miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger, bygg og uteområder er økende, og komiteens medlem fra Venstre mener det både er nødvendig å styrke kompetansen på området og å stimulere til mer miljøvennlig boligbygging. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å bevilge 22,1 mill. kroner til kompetansetiltak innen nærnullenergibygg og energieffektivisering.

3.3.23.3 POST 70 TILSKUDD TIL LAVENERGIPROGRAMMET

Komiteen vil vise til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det statlige koordineringsansvaret for programmet som formelt eies av Byggenæringens Landsforening (BNL). DiBK skal tildele midlene på denne posten til Lavenergiopro-

grammet ved eget tilskuddsbrev og be om årlig rapportering om bruken av midlene.

Komiteen viser til at programmet styres av en styringsgruppe bestående av Direktoratet for byggkvalitet, Husbanken, Statsbygg, NVE og Enova samt Virke, Norske arkitekters landsforbund, El- og IT-forbundet, NELFO, Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) og Byggenæringens landsforening (BNL). Hovedprinsippet er at næringen og det offentlige skal bidra med like mye i egeninnsats eller bidrag.

Komiteen viser til at Lavenergiprogrammet hovedsakelig har gjennomført prosjektene i henhold til handlingsplanen i 2015. Prosjektene handler om kunnskapsutvikling og informasjonsspredning gjennom kurs, nettsider og nyhetsbrev.

Komiteen viser til at programmet ble opprettet høsten 2007, og er et tiårig samarbeidsprogram mellom statlige etater og byggenæringen. Programmet har som overordnet mål å heve kunnskapsnivået om energieffektive bygg i bygg-, anleggs- og eiendomsnæringen. Lavenergiprogrammet utvikler veiledningsmateriale og formidler kunnskap fra forbildeprosjekter i byggenæringen. Ordningen skal bidra til å nå hovedmål 1 Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter.

Komiteens medlem fra Venstre mener det er viktig å bruke alle mulige verktøy for å stimulere til økt energieffektivisering. I denne sammenhengen ønsker dette medlem å vise til Venstres alternative statsbudsjett, hvor det blir foreslått å innføre et treårig prøveprosjekt med formål å gi støtte til håndverkere som selger energieffektiviseringstiltak som en del av DiBK sitt lavenergiprogram.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader under innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor

3.3.24 Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.24.1 POST 4 GEBYRER, SENTRAL GODKJENNING FORETAK

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3587 post 4 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 135 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til

at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 44 593 000 kroner.

3.3.25 Kap. 590 Planlegging og byutvikling

Forslag 2017: kr 78 854 000 Saldert budsjett 2016: kr 109 370 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen understreker at områdesatsingene har vært en stor suksess og har vært svært viktig for å få startet opp og gjennomføre nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer. Det er i Prop. 1 S (2016–2017) foreslått bevilget 34,1 mill. kroner til områdesatsing på post 72.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det også i Prop. 1 S (2016–2017) foreslås bevilget 19,6 mill. kroner på post 65 Områdesatsing i byer, totalt 53,7 mill. kroner på kapitlet. I tillegg bidrar flere departementer med bevilgninger til områdesatsinger på sine budsjett. I 2017 foreslås det statlige bevilgninger til områdesatsinger på til sammen om lag 130 mill. kroner. Disse medlemmer påpeker at formålet med statens bidrag til områdesatsinger er å støtte oppunder kommunenes arbeid med ekstraordinære utfordringer knyttet til områder med geografisk konsentrasjon av særskilte levekårsutfordringer. Områdesatsingen skal også bidra til å utvikle og prøve ut nødvendige virkemidler og arbeidsformer gjennom bedre koordinering av statlige og kommunale virkemidler i utsatte områder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det er svært gode resultater av områdesatsingene og at slike oppgraderinger bare har positive ringvirkninger. Flertallet viser til evaluering av satsingen i Groruddalen som ikke bare viser store fysiske og visuelle forbedringer, men også viser at tiltakene har skapt entusiasme og fått fram lokale ledere. Dette er svært viktig for å drive fram god utvikling og sosialt samhold i bydelene.

Flertallet mener regjeringen prioriterer områdesatsingen for lavt. Flertallet mener det er grunn til å øke satsingen fordi det utløser positive ringvirkninger langt utover det staten legger inn av penger. Ikke minst er dette tilfellet for integrering. Det vises i den sammenheng til at Oslo kommune nå for første gang bidrar med mer penger til Groruddalssatsingen enn det staten skal gjøre.

Flertallet viser også til at tiltak som gratis kjernetid i barnehagen som en del av områdesatsingen fases ut. Dette har vært et godt tiltak for å sikre integrering og har økt barnehagedeltakelsen kraftig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at områdeutvikling i utgangspunktet er et kommunalt ansvar, men at staten har investert 1 mrd. kroner i Groruddalssatsingen, og at et nytt program nå er etablert. Disse medlemmer vil også fremme regjeringens innføring av gratis kjernetid i barnehagen for barn som bor i et hushold med en samlet inntekt på under 473 000 kroner i året.

Disse medlemmer påpeker at dette er en målrettet ordning som gir barn i familier med lav inntekt en mulighet for å gå i barnehage, uavhengig av bosted.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å øke bevilgningen totalt med 31,6 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett som foreslår å øke denne bevilgningen med 17 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og rette opp kuttet i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å øke statens tilskudd til Groruddalssatsingen fra 33 til 50 mill. kroner, med andre ord en økning på 17 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti forstår intensjonen med gratis kjernetid for husholdninger med lav inntekt, men dessverre blir dette både en byråkratisk ordning og en fattigdomsfelle fordi en liten økning i arbeidsinnsats og inntekt kan medføre at familier taper på å arbeide. Det er et prinsipp regjeringen ellers sier de er opptatt av, mens de her går motsatt veg. Dette medlem vil derfor så langt det er mulig heller sikre ordninger som er universelle og ubyråkratiske. Særlig når det gjelder barn er det viktig at tiltak mest mulig gjør at alle barn har samme tilgang på tilbudene uavhengig av inntekt.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått å øke bevilgningen med 30 mill. kroner til dette formålet.

3.3.25.1 POST 61 BÆREKRAFTIG BYUTVIKLING, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at presset på arealbruk er sterkest nær byer og tettsteder. Samtidig har vi ny kunnskap om hvor viktige nærfriluftsområder er for folks trivsel og folkehelse. I en moderne og bærekraftig by- og tettstedsutvikling må en varig sikre grøntdrag, et sammenhengende sti- og turvegnett og markagrenser.

Dette medlem understreker regjeringas ansvar for å gi kommunene gode verktøy for å ivareta disse oppgavene.

Dette medlem vil understreke viktigheten av at forenklingen og raskere saksbehandling i byggesaker og byplanlegging ikke må gå på bekostning av faglige krav og demokratiske beslutningsprosesser. Korte tidsfrister og forenklinger er en utfordring for god medvirkning fra frivillige organisasjoner som ivaretar bl.a. friluftssinteresser.

Dette medlem påpeker viktigheten av at luft- og støyforurensning må reduseres sterkt. Slik forurensning er svært helseskadelig og medfører både sykdom og for tidlig død. Derfor er det helt avgjørende at hele forvaltningen har kompetanse på dette og at disse hensyn må ivaretas i alle plan- og byggeprosesser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.25.2 POST 65 OMRÅDESATSING I BYER, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der det foreslås 10,5 mill. kroner mer enn regjeringens forslag, og fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Oslo kommune, slik at den felles satsingen i Oslo Sør eller Søndre Nordstrand bydel kan forlenges i ti år til når den går ut i 2017.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.25.3 POST 72 TILSKUDD TIL BOLIG-, BY- OG OMRÅDEUTVIKLING, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative bud-

sjett der det foreslås 21,1 mill. kroner mer enn regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Tilskudd til bolig, by- og områdeutvikling er svært viktig for kvalitet på boområder og for å sikre at det er varierte og miljøvennlige områder som vil bidra til et mer sosialt samhold og bedre bomiljø. Regjeringen har inngått en ny avtale om Groruddalssatsing, men overlater hovedansvaret til kommunen. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett hvor posten økes med 30 mill. kroner for å fortsette dette arbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til forslaget i proposisjonen.

3.3.26 Kap. 2412 Husbanken (unntatt 90-poster)

Forslag 2017 (unntatt 90-poster): kr 440 257 000
Saldert budsjett 2016 (unntatt 90-poster): kr 425 785 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel. 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Husbanken spiller en viktig rolle.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser videre til at 90-postene ikke blir behandlet i denne innstillingen. I 2015 var lånerammen på 20 mrd. kroner. I 2015 utbetalte Husbanken 16,9 mrd. kroner i nye lån, det samme som i 2014. I 2016 ble derfor lånerammen redusert til 18 mrd. kroner. I første halvår av 2016 ble det utbetalt 8,8 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen derfor foreslår videreføring av lånerammen på 18 mrd. kroner i 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Dette legger til rette for at vanskeligstilte på boligmarkedet kan få bistand til å etablere seg i egen bolig samtidig som det legges til rette for at flere boliger og bygg møter framtidens behov.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at tilgangen på kreditt i det ordinære lånemarkedet er god, og at Husbankens låneramme på 18 mrd. kroner er tilstrekkelig til å dekke prioriterte bolig sosiale formål. Slik disse medlemmer ser det, er det viktig å unngå at boligprisene presses ytterligere opp gjennom økt tilgang til kreditt i markedet, noe som også kan øke risikoen for økonomiske problemer for mange husholdninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener Husbanken er det viktigste verktøyet i den statlige boligpolitikken. Det er kommunene som har hovedansvaret for gjennomføringen av boligpolitikken, og gjennom Husbanken legger staten til rette for at kommunene skal kunne lykkes. Under den rød-grønne regjeringen ble derfor Husbankens låneramme økt fra 13,5 mrd. kroner i 2005 til 25 mrd. kroner i 2013.

Disse medlemmer viser til at styrkingen av Husbanken bidro til økt boligetablering for varig vanskeligstilte og til flere energieffektive og universelt utformede boliger og bygg. Regjeringen Solberg har kuttet i lånerammen til Husbanken flere ganger, og lånerammen er nå redusert til 18 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til respektive partiers alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å øke lånerammene i Husbanken til 25 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Husbanken har en sentral rolle i boligpolitikken. Husbanken skal bidra til at flere vanskeligstilte får et godt sted å bo, og til at det blir flere boliger og bygg som møter fremtidens utfordringer med økende krav til miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger.

Lånerammen styrer Husbankens prioriteringer, og en økning av rammen gir et større rom for å hjelpe flere. Dette medlem viser i denne sammenheng til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å utvide Husbankens låneramme med 7 mrd. kroner til 25 mrd. kroner.

3.3.26.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 2412 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 1 031 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til

at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 346 191 000 kroner.

3.3.26.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 2412 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 32 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 11 043 000 kroner.

3.3.27 *Kap. 5312 Husbanken*

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

3.3.27.1 POST 1 GEBYRER M.M.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 3512 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 38 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 10 898 000 kroner.

Kapittel under Nærings- og fiskeridepartementet

3.3.28 *Kap. 2426 Siva SF (unntatt 90-poster)*

Forslag 2017 (unntatt 90-poster): kr 99 650 000
Saldert budsjett 2016 (unntatt 90-poster):
kr 69 992 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 3.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at Siva er statens virkemiddel for tilretteleggende eierskap og utvikling av bedrifter og nærings- og kunnskapsmiljø i hele landet. Siva har et særlig ansvar for å fremme vekstkraften i distriktene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er bevilget 5 mill. kroner til ordningen for industrinære testsentre, Katapult.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at SIVA er statens virkemiddel for tilretteleggende eierskap, nyskaping og næringsutvikling. Dette medlem mener SIVA spiller en viktig rolle og at overføringene til SIVA må økes. Flere evalueringer viser at inkubatorordningen og innovasjonsmiljøene er for svakt finansiert. Ved å øke satsingen på inkubasjon er det mulig å årlig utvikle 300–400 nye bedrifter. Dette vil også gi resultater i form av avkastning og økte skatteinntekter. Dette medlem viser i denne sammenhengen til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å øke SIVAs programmidler med en økt bevilgning på 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Bevilgningen inkluderer 5 mill. kroner i tilskudd til Innovasjonssenter i Steinkjer, 2 mill. kroner til Romsdal Innovasjonssenter i Åndalsnes, 5 mill. kroner til innovasjonsbygg på Ås, 1 mill. kroner til Tindved næringshage og 1 mill. kroner til planlegging av inkubator på Gardermoen.

3.3.28.1 POST 70 TILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 2426 post 70 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 210 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser videre til at budsjettforliket styrker posten med 15 mill. kroner.

Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 64 440 000 kroner.

4. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Oversikta nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringa i Prop.1 S (2016–2017), med tillegg 1–5 (2016–2017) for rammeområde 18.

90-postar vert behandla av finanskomiteen utanfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapittel og postar i rammeområde 18

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
Utgifter			
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
571		Rammetilskudd til kommuner	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 667 000
	60	Innbyggertilskudd	121 954 282 000
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	845 390 000
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 129 275 000
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 701 000 000
	65	Regionsentertilskudd	100 000 000
	66	Veksttilskudd	422 426 000
	67	Storbytilskudd	462 127 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd	32 138 648 000
	62	Nord-Norge-tilskudd	652 285 000
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	659 000 000
573		Kommunereform	
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	1 058 325 000
	61	Engangskostnader ved fylkessammenslåing	240 000 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 190 000 000

		Prop. 1 S med Tillegg 1–5 (2016–2017)
Kap.	Post Formål	
576	Vedlikehold og rehabilitering	
	60 Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner	650 000 000
578	Valgdirektoratet	
	1 Driftsutgifter	105 737 000
	70 Informasjonstiltak	5 200 000
579	Valgutgifter	
	1 Driftsutgifter	11 235 000
Sum utgifter rammeområde 18		172 346 597 000
Netto rammeområde 18		172 346 597 000

4.1 Innleiing

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 18 frå komiteens fleirtal, medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, er ført opp under Tilråding frå komiteen under kapittel 6 i innstillinga. Dette forslaget summerer seg til kr 171 853 060 000, som er det nettobeløpet som er vedteke for dette rammeområdet ved handsaminga av Innst. 2 S (2016–2017). Nettobeløpet avvik frå regjeringas forslag i Prop. 1 S (2016–2017). Sjå tabell 3a.

Komiteen viser til at medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikkje fremmar forslag innanfor den vedtekte ramma, da dei respektive opplegga frå desse fraksjonane for disponering av ramme 1 avvik frå det vedtekte nettobeløpet. Sjå tabell 3a. Det vert vist til Innst. 2 S (2016–2017) der dei alternative budsjettforslaga til Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti går fram. Der desse avvik frå Prop. 1 S (2016–2017), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillinga.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget frå fleirtallet til vedtak om løyvingar under ramme 18.

4.2 Generelle merknader

4.2.1 Generelle merknader frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at innkjøp og anbud knyttet til båt- og fergeruter er krevende både kompetansemessig og økonomisk. Flertallet ber departementet gjøre en vurdering av hvordan slike

innkjøp kan løses bedre i fremtiden, og komme tilbake til saken i forbindelse med oppfølgingen av regionreformen våren 2017.

4.2.2 Generelle merknader frå Høgre og Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at regjeringens budsjettforslag styrker velferden i kommunesektoren og trykker Norge for fremtiden. Gjennom en tiltakspakke for rehabilitering og vedlikehold styrkes også kommunenes bidrag til aktivitet og omstilling på Sør- og Vestlandet.

Disse medlemmer viser til at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet, og støtter regjeringens arbeid for styrket lokaldemokrati. Kommunene har ansvaret for grunnleggende velferdstjenester for alle. Disse medlemmer mener det er viktig at kommunene sikres mulighet til å gi et godt velferdstilbud og legger til rette for vekst og nye arbeidsplasser i hele landet.

Kommunesektoren har et godt fundament til å møte framtidens utfordringer. Disse medlemmer mener at en robust og forutsigbar kommuneøkonomi er viktig for at kommunene skal kunne ivareta sine oppgaver. Robuste kommuner er også viktig for å styrke lokaldemokratiet.

Regjeringen foreslår en vekst i kommunesektorens frie inntekter på 4 075 mill. kroner, hvorav 3 625 mill. kroner til kommunene og 450 mill. kroner til fylkeskommunene. Dette gir kommunene et godt rom for å videreutvikle tjenestetilbudet. Disse medlemmer viser til at det er lagt opp til et bedre økonomisk handlingsrom for kommunene i årene 2014–2016 enn i de tre foregående årene under regjeringen Stoltenberg. Det har også vært en høyere gjennomsnittlig realvekst i kommunens inntekter under regjeringen Solberg, enn under regjeringen Stoltenberg II. For kommunene viser beregninger at den gjennomsnittlige årlige oppgavekorrigerte real-

veksten i perioden 2013–2016 var 2,2 pst., mens den for perioden 2009–2013 var 1,4 pst. Innbyggertallet i Norge har økt i begge perioder. Den oppgavekorrigerte realveksten per innbygger var i gjennomsnitt 1,1 pst. i årene 2013–2016 og 0,1 pst. i perioden 2009–2013.

Disse medlemmer viser til at veksten i de frie inntektene gir rom for å styrke viktige tjenester, herunder tidlig innsats i skolen, ytterligere styrking av helsestasjoner og skolehelsetjenesten, satsing på bedre rusomsorg og kommunale rehabiliteringstiltak. For fylkeskommunene er 200 mill. kroner av veksten begrunnet med behovet for å forbedre fylkesveinetet. Dette kommer i tillegg til om lag 1,2 mrd. kroner som allerede er bevilget til dette formålet innenfor regjeringensperiode.

4.2.3 *Generelle merknader frå Arbeidarpartiet*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for bedre kvalitet i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Under regjeringen Stoltenberg II fikk sektoren et betydelig økonomisk løft. Denne satsingen har Arbeiderpartiet videreført i denne stortingsperioden. Disse medlemmer vil prioritere en sterk og forutsigbar kommuneøkonomi for å sikre en bedre skole og eldreomsorg. Disse medlemmer vil bruke handlingsrommet i norsk økonomi til å investere i fremtiden.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2017 prioriterer 3 mrd. kroner mer til kommunesektoren enn regjeringens forslag. Regjeringens økonomiske opplegg er i beste fall nullvekst for sektoren etter at utgifter til befolkningsvekst og pensjon er betalt, og regjeringens egne satsinger gjennomført. Et svakt økonomisk opplegg fra regjeringen gir lite rom for å satse på de yngste og de eldste. Dette vil Arbeiderpartiet rette opp.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett fordeler veksten på 3 mrd. kroner med 2 mrd. kroner til kommunene og 1 mrd. kroner til fylkeskommunene.

Disse medlemmer viser til at dette setter kommunene bedre i stand til å prioritere viktige velferdsområder som barnehage, skole, helsetjenester og eldreomsorg. Innenfor veksten kompenseres også kommunene for inntektsbortfallet ved at Arbeiderpartiet går mot avvikling av diagnoselisten for fysioterapi.

Disse medlemmer prioriterer i tillegg 330 mill. kroner ut over regjeringens forslag til toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. Fylkeskommunene kan styrke satsingene på videregående opplæring, næringsutvikling og fylkesveiene.

Disse medlemmer vil ha en rettferdig kommuneøkonomi som sikrer et likeverdig tjenestetilbud over hele landet. Det er store forskjeller i kommunenes skatteinntekter, og det må fortsatt være en betydelig utjevning mellom kommunene. Lokalsamfunn med store utfordringer med rask tilflytting, rask fraflytting eller demografiske utfordringer må tas særlig hensyn til.

BARNEHAGE

Disse medlemmer mener gode barnehager er viktig for barna, for foreldrene og for samfunnet. For barna fordi tidlig innsats starter når barna er små: Med en trygg og utviklende tid i barnehagen, står barna bedre rustet til å takle både skolen og resten av livet. For foreldrene fordi begge kan bli i arbeid selv om de har små barn som krever mye. Og for samfunnet fordi flere jobber og bidrar til fellesskapet, og fordi likestilte foreldre bidrar til et mer likestilt samfunn.

Barnehagene er dessuten blant de viktigste arenaene for integrering og inkludering.

Disse medlemmer vil satse på både høyere kvalitet og flere plasser. Barnehagekøene har vokst hvert år under Solberg-regjeringen. Likevel vil den ikke bygge flere plasser i 2017. Disse medlemmer vil fortsette utbyggingen for å fjerne køen og for å utvide retten til plass, slik at også barna som er født på slutten av året, får et tilbud når de fyller ett år. Disse medlemmer vil også ha på plass en bemanningsnorm og flere ansatte med relevant utdanning fordi de voksne i barnehagen er det som skaper kvalitet for barna.

SKOLE

Disse medlemmer mener god kommuneøkonomi er en grunnleggende forutsetning for gode skoler. Det er kommunene som eier norske skoler og som kjenner sine skoler best. For å satse på skolen må det sørges for at den enkelte kommune har handlingsrom til å kunne prioritere, styrke og utvikle sine skoler.

Disse medlemmer vil sikre at alle elever får den hjelpen og tilretteleggingen som trengs for å kunne lese, skrive og regne før de går ut av 2. klasse. Mange av Arbeiderpartiets 205 ordførere gjennomfører dette i sine kommuner. Tiden er kommet for et nasjonalt løft.

Disse medlemmer mener læreren er den viktigste ressursen for elevenes læring. Gode lærere må ha tid til å bruke kunnskapen sin til å følge opp hver enkelt elev. I tillegg til Stortingets enstemmige satsing på etter- og videreutdanning, trengs det flere lærere i klasserommene. Disse medlemmer vil beholde lærere regjeringen har kuttet i ungdomstrinnet.

FOLKEHELSE

Disse medlemmer vil ha en gradvis opptrapping som sikrer at barn og unge på alle klassetrinn får én time fysisk aktivitet daglig. Det må settes av søkbare midler for å stimulere til økt samarbeid og samspill mellom frivillig sektor og skolene.

Disse medlemmer vil tilby alle barn og unge et enkelt skolemåltid hver dag. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil starte et prøveprosjekt med et spleiselag med 50 kommuner som ønsker å prøve ut ulike former for skolemåltid. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i tillegg vil gjeninnføre frukt og grønt i ungdomsskolen.

Disse medlemmer viser til at mange barn og unge ikke har det godt i hverdagen. Det kan være hjemmesituasjonen, mobbing eller et sterkt press for å lykkes på flere arenaer. Mange blir utslitt og syke. Folkehelseinstituttet anslår at rundt en femtedel av barn og unge i Norge har psykiske plager som påvirker dem i hverdagen. Når noe er vanskelig, må det være lett å få riktig hjelp. Disse medlemmer mener at det neste helseløftet i Norge må være et løft for barn og unges psykiske helse. Disse medlemmer vil ha flere helsesøstre og psykologer, og kunnskap om psykisk helse i skolen. Disse medlemmer mener det er nødvendig med en opprusting av skolehelsetjenesten.

Tidlig innsats er avgjørende for å unngå at helseutfordringer får vokse til større problemer som er langt vanskeligere å håndtere. Alle kommuner skal ha et lavterskeltilbud for familier, barn og unge. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet setter av midler til et lavterskel hjelpetilbud for unge og familier etter modell av Familiens hus eller Ung Arena.

ELDREOMSORG

Disse medlemmer mener det er svært viktig at ikke eldreomsorgen blir salderingspost i de kommunale prioriteringene. Disse medlemmer er bekymret for at de oppgavene som kommunene nå skal løse innenfor sine stramme budsjetter vil ramme de svakeste eldre. Ut fra foreliggende tall ser det ut til at veksten i antall årsverk i pleie- og omsorgstjenestene er lavere under denne regjeringen enn under den forrige, samtidig som behovene har økt. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil øke bevilgningene til kommunene og mener at følgende må prioriteres:

- Flere årsverk i pleie og omsorg, med vekt på heltdsstillinger og variert kompetanse, og med ansatte som ivaretar menneskers grunnleggende behov for god pleie, riktig ernæring, aktivitet og opplevelser.

- Bruk av investeringstilskuddet til både renovring og bygging av heldøgns omsorgsplasser, med vekt på nytenking og bedre tilpassede boliger for eldre, f.eks. etter modell av demenslandsbyer.
- Utprøve en ny modell for organisering av tjenestene, en «tillitsreform», som skal fjerne unødvendig byråkrati og styrke brukernes medbestemmelse.
- Forsterket satsing på velferdsteknologi og brukerteknologi både til hjemmeboende eldre og til institusjonene som yter kommunal omsorg.

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil gjennomføre en helt nødvendig satsing på yrkesfagene. I dag er det bare en av tre som begynner på yrkesfag som fullfører et fagbrev. Det må utdannes flere fagarbeidere for å dekke det store behovet i framtiden. Dette vil Arbeiderpartiet gjøre ved blant annet å øke lærlingtilskuddet, satse på flere yrkesfaglærere, investere i bedre utstyr på skolene, styrke samfunnskontrakten for flere læreplasser og sikre en mer praksisnær opplæring der elevene får prøve seg tidligere i arbeidslivet.

FYLKESVEIER

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil sette fylkeskommunene i stand til å ruste opp fylkesveinettet. Mens standarden på riksvei i Norge forbedres og forfallet reduseres, skjer det motsatte på fylkesvei. De mange fylkesveiene er grunnlaget for at folk kan bo og jobbe over hele landet. Langs disse veiene fraktes gods og mat til og fra markeder, og for næringslivets transporter er det en rekke flaskehals på fylkesveinettet.

Styrkingen av fylkenes økonomi i Arbeiderpartiets alternative budsjett vil være et bidrag for å starte arbeidet med å ruste opp fylkesveiene.

Ut over økningen i kommunerammen på 3 mrd. kroner prioriterer Arbeiderpartiet en rekke satsinger som vil styrke kommunenes økonomi og bygge ut velferdstjenester lokalt.

EFFEKTIVISERINGSREFORM

Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor den såkalte effektiviseringsreformen økes med 0,3 pst. Disse medlemmer støtter forslaget, men har teknisk valgt å legge kuttene i sin helhet på kap. 2309 post 1 under finanskomiteens rammeområde, jf. Innstilling 5 S (2016–2017).

4.2.4 *Generelle merknader frå Kristeleg Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremhever at kommunene er de fremste leverandører av velferdstjenester i folks hverdag. En forutsigbar og god kommuneøkonomi er derved noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier.

Dette medlem vil påpeke at overføringene til kommunene gjennom dette budsjettet er nøkternt positive, men forsvarlige. Veksten i frie inntekter spises i mange kommuner opp av demografiendringer, økte pensjonsforpliktelser, forslag om endringer av innslagspunktet for refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester og føringer som ligger inne i budsjett til gode formål. Mange av kommunene vil derfor ikke kjenne seg igjen i bildet om vekst i frie inntekter. Skattevekst og forutsigbarhet fra kommuneproposisjonen gjør at situasjonen i kommuneøkonomien likevel er nøkternt optimistisk.

Dette medlem vil påpeke at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett har reversert regjeringens innstramming av ordningen med refusjon til ressurskrevende tjenester og lagt inn 330 mill. kroner som KS har beregnet at hevingen av innslagspunktet vil medføre i økte utgifter for kommunene. Hevingen av innslagspunktet for refusjonsordningen er, slik dette medlem ser det, et kutt med usosial virkning. Dette gjelder tjenestene til de aller mest sårbare i samfunnet, som sterkt funksjonshemmede, alvorlig trafikkskadde og andre med særlige utfordringer og hjelpebehov. Det etterlater dessuten kommunene i en skvis mellom å gi disse menneskene et forsvarlig tilbud og å foreta kutt til andre viktige formål.

Dette medlem viser videre til at det er nødvendig å videreføre ordningen med tapskompensasjon til fylkeskommuner som kom særlig dårlig ut av endringene i inntektssystemet. Dette gjelder i første rekke Sogn og Fjordane, Nordland og Troms. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har satt av 60 mill. kroner til dette.

En del små kommuner som har fattet positivt vedtak om å danne en ny kommune med en eller flere nabokommuner, opplever et nedtrekk i statlige overføringer, i og med at de mister småkommunetilskuddet og ikke får kompensert dette i årene fram til sammenslåing. Dette medlem påpeker at det er svært uheldig og ikke i tråd med kommunereformens intensjon om at det skal lønne seg å være positiv til sammenslåing. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har satt av 50 mill. kroner til dette og forutsetter at regjeringen legger inn dette i budsjettene for 2018 og 2019.

4.2.5 *Generelle merknader frå Senterpartiet*

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at kommunene og fylkeskommunene er gitt ansvar for svært viktige velferdsområder, som skole, omsorg, sosiale tjenester og hoveddelen av samferdsel og kultur. Kommunesektoren er også hovedarena for folks deltakelse i samfunnsformingen. Folkestyret er under press. Sentralisering av makt gjennom rettsliggjøring og regelstyring fører makt fra det lokale til det sentrale.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett samlet sett styrker de samlede overføringene til kommunesektoren, inklusive avsetninger til regional utvikling og integreringstiltak, med over 4 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag. Dette er nødvendig for å sikre finansieringen av velferds- og utviklingsoppgaver og å dekke kostnadene til de oppgavene kommunene er pålagt i integrering av flyktninger.

Dette medlem mener regjeringen i sine budsjettpropplegg unnlater å gi reell kostnadsdekning for oppgavene som pålegges. Dette kom bl.a. tydelig fram i KS' høringsuttalelse til statsbudsjettet hvor det påvises at det er et negativt handlingsrom i budsjettet for 2017 når en regner inn den underliggende utgiftsveksten på områder som barnevern, brukerstyrt personlig assistent, PPT-tjenester m.m. I tillegg øker regjeringen kommunenes utgifter gjennom å øke innslagspunktet for statlig støtte til ressurskrevende brukere og omlegging av tilskuddsordningen for barnevernstiltak til enslige mindreårige asylsøkere.

Dette medlem viser til at arbeidsledigheten har bitt seg fast på et høyt nivå. Senterpartiet mener det må settes inn tiltak for å motvirke dette. I sitt alternative statsbudsjett for 2017 økes budsjettposten til vedlikehold og rehabilitering i kommunene med 300 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og ordningen gjøres gjeldende for alle kommuner med ledighet utover landsgjennomsnittet.

Dette medlem viser til at det ved omleggingen av kostnadsnøkler for fylkeskommunene i 2015 oppstod skjevvinninger som et samlet storting mente det var nødvendig å rette opp gjennom innføring av en tapskompensasjonsordning. Stortingets flertall uttalte i en merknad til kommuneproposisjonen for 2017 at omleggingen av inntektssystemet har vært dramatisk for de fylkeskommunene som kom dårligst ut. Dette medlem viser til at et nytt inntektssystem er basert på en rekke nye kostnadsnøkler og faktorer som ikke er tilstrekkelig belyst. Det er spesielt kystfylkenes ansvar for båt- og ferjedrift som er underfinansiert. Senterpartiet foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett for 2017 å øke disse fylkenes rammer.

Dette medlem mener endringene i inntektssystemet for kommunene som foreslås gjennomført

fra 2017, lider under de samme problemer som omleggingen av inntektssystemet for fylkeskommunene. Regjeringens forslag er basert på en rekke nye faktorer som er svært dårlig belyst og som har store omfordelingsvirkninger. Kommunal Rapport forteller at 92 nye kommuner kommer inn under inntektsgarantisystemet – INGAR. Disse kommunene vil som følge av endringer i inntektssystemet tape 500 mill. kroner i inntekter når de må bære effekten av omleggingen helt ut. Dette medlem viser til sitt forslag om å utsette endringer i inntektssystemet til det er gjennomført en bred og uavhengig utredning.

Dette medlem mener Høyre- og Fremskrittsparti-regjeringen er en av de mest sentraliserende regjeringene landet har hatt. Mer stat og mindre lokaldemokrati, mer konsentrasjon av makt og penger og mindre utjamning er regjeringens styringssignal i sin forming av samfunnsutviklingen gjennom kommunereformen og fylkesreformen. Senterpartiet ser det som en hovedoppgave å være motkraft til denne utviklingen.

Dette medlem viser til at regjeringen presenterte kommunereformen som en lokaldemokratireform hvor lokale prosesser og frivillighet skulle være grunnlaget for kommunenes arbeid med å vurdere endret kommunestruktur. Disse målsettingene står i sterk kontrast til virkemidlene som er tatt i bruk gjennom økonomiske ordninger og instruering av fylkesmannsembetet til å spille en pådriverrolle for kommunesammenslåing. Senterpartiet vil stå fast på at frivillighetslinjen skal gjelde, og vil ikke godta forslag til tvangssammenslåing av kommuner.

Dette medlem viser til at fylkeskommunene er instruert om å utrede sammenslåing med nabofylker. I Meld. St. 22 (2015–2016) heter det at regjeringen vil gi nye oppgaver og funksjoner til større regioner. I forslaget til statsbudsjett for 2017 går regjeringen motsatt vei. Fylkeskommunene fratas oppgaver og får svekket sin rolle som samfunnsutvikler. Senterpartiets forslag i sitt alternative statsbudsjett for 2017 vil styrke fylkeskommunene og gi dem større ansvar.

4.2.6 *Generelle merknader frå Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår at ramme 18 settes til 173 729 397 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 1 382 800 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2017 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen, jf. Prop. 1 S (2016–2017) Tillegg 1–5. Konkrete endringer på rammeområde 18 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem mener det er viktig å legge til rette for en forutsigbar og god kommuneøkonomi som gjør det mulig for kommunene å håndheve de oppgaver staten delegerer på en forsvarlig og kvalitetssikret måte. Kommunen er lokaldemokratiets arnested, og borgernes førstekontakt med det offentlige er gjerne det kommunale. Kommune- og regionreform legger videre opp til at nye, større kommuner skal anta en mer sentral rolle en tidligere. For å kunne oppfylle dette ambisjonsnivået er kommunene avhengige av tilstrekkelige bevilgninger.

Dette medlem har stor tro på lokaldemokrati og nærhetsprinsippet i Norge. Av den grunn har dette medlem ikke ønsket å gi for sterke statlige føringer på hvordan kommunale midler brukes, men heller vist tiltro til at kommunene kan og vet hvordan de skal forvalte egne midler på best måte.

Dette medlem har innenfor rammeoverføringer til kommunesektoren prioritert bevilgninger som fører til en mer framtidsrettet skole, en tryggere helshverdag for samfunnets svakeste og en kommunesektor hvor det skapes positive insentiver for sammenslåing.

Dette medlem ønsker å avvikle kontantstøtten samtidig som opptak til barnehager blir gjort på løpende og fleksibel basis. På bakgrunn av det viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått 312 mill. kroner for å legge til rette for 3 300 nye barnehageplasser. Dette er et nødvendig grep for bl.a. å møte den økende etterspørsel etter barnehageplasser som følge av avvikling av kontantstøtten.

Dette medlem understreker at kvaliteten i norsk skole i stor grad er bestemt som et resultat av antall elever per lærer. Av den grunn viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å bevilge 200 mill. kroner for å gi skolen et kompetanseløft. Denne ekstrabevilgningen vil bety mer kontaktid mellom lærer og elev, større muligheter for individuell oppfølging og en skolehverdag som i større grad enn før setter elevene i sentrum.

Dette medlem erkjenner viktigheten av IKT og spesielt programmering som en del av barns skolehverdag. Derfor vil dette medlem vise til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å bevilge 84,7 mill. kroner for å innføre en ekstra uketime for første til syvende skoletrinn hvor fokus skal være IKT og programmering spesielt. Ordningen vil innføres fra skoleåret 2017/2018, i en tidsalder hvor IKT blir en stadig viktigere del av arbeidshverdagen og hvor spesielt programmering vil utgjøre en sentral rolle for framtidige arbeidsplasser.

Dette medlem merker seg at betalingsordningen for SFO skjærer alle foreldre over en kam uavhengig av inntektsklasse. Av den grunn ønsker dette

te medlem en ny betalingsmodell på linje med den som finnes for barnehageplasser. Denne modellen vil innebære en makspris og differensiert oppholdsbetaling. Inntektsgrense for å kunne dra nytte av en slik barnehageordning settes til 500 500 kroner fra og med 1. august 2017. Dette medlem foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2017 70 mill. kroner for å innføre en slik ny betalingsmodell for SFO.

Dette medlem foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2017 også å heve beløpsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for tre-, fire- og femåringer til 500 500 kroner. Denne ordningen vil gjelde fra 1. august 2017 og vil bety at om lag 7 000 flere barn vil få rett til gratis kjernetid. Dette vil være et løft for barn fra svakerestilte familier. Tiltaket har en forebyggende helse- og utdanningseffekt som vil gi ringvirkninger i samfunnet i årene som kommer.

Dette medlem registrerer at regjeringen i sitt foreslåtte statsbudsjett ønsker å bevilge 50 mill. kroner til skolehelse og helsestasjoner. Dette medlem mener dette forslaget ikke satser nok på den nøkkelstillingen helsesøster er og vil derfor bevilge en tilleggssum på 140 mill. kroner for å skape 200 nye helsesøsterstillinger i Norge, jf. Venstres alternative statsbudsjett for 2017.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å etablere 200 nye stillinger på helsestasjonene i Norge, og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017. Dette er et tillegg som vil bety en ekstrabevilgning på 140 mill. kroner og som vil bidra til å styrke helsestasjoner som igjen spiller en viktig rolle i forebyggende helsetiltak blant unge.

Dette medlem ser også viktigheten av å ikke tape kompetanse blant skolehelsepersonell i Norge. Av den grunn ønsker dette medlem å bevilge 50 mill. kroner for videreutdanning av skolehelsepersonell som vil sikre et reelt kompetanseløft i skolehelsen, og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017. Skolehelsetjenesten lider i skrivende stund av mangel på personell, til tross for at den utfyller en viktig forebyggende funksjon i folkehelsen. En økt tidlig innsats i skolehelsetjenesten vil kunne ha en innsparende effekt i andre deler av helsesystemet på sikt.

Dette medlem mener det er viktig å innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp og en heving av dagens veiledende sosialhjelpssats med 10 pst. Dette vil medføre en gjennomsnittlig økning på 900 kroner per måned for enslige sosialhjelpsmottakere med ett barn og vil derfor være et viktig virkemiddel for å styrke denne utsatte gruppen. Dette medlem ønsker derfor å bevilge 570 mill. kroner for dette formålet og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017.

Dette medlem var skuffet over regjeringens forslag om endringer i egenandelstak og oppheving

av fritak for egenandeler gjennom den såkalte diagnoselisten. Dette medlem mener det nåværende system er en viktig bærebjelke i manges økonomiske hverdag og vil derfor reversere regjeringens foreslåtte tiltak med en kostnad på 175 mill. kroner i kompensasjon til kommunene, jf. Venstres alternative statsbudsjett for 2017.

Dette medlem er negativ til regjeringens forsøk på statlig eldreomsorg og ønsker derfor å tilbakeføre det nedtrekket for kommuner som er med i forsøksordningen. Ifølge regjeringen utgjør dette en bevilgning på 518,4 mill. kroner i statsbudsjettet for 2017.

Dette medlem viser til at Venstre har vært en ivrig pådriver for kommunereformen og fant sammen med regjeringen fram til et fornuftig nytt inntektssystem som premierer små kommuner som slår seg sammen. Mange steder har små kommuner fattet vedtak om kommunesammenslåing, mens nabokommunen dessverre har sagt nei. Disse «ja-kommunene» straffes økonomisk i det nye inntektssystemet fordi naboen sier nei. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å opprette en egen kompensasjonsordning for disse kommunene på 50 mill. kroner i 2017. Eksempler på kommuner som vil nyte godt av en slik ordning er bl.a. Eidsberg, Eid, Vågsøy, Ulvik, Granvin, Grong, Lenvik, Fjaler, Nærøy, Vikna, Sør-Fron og Ørskog.

Dette medlem vil innføre en ny ordning hvor staten garanterer for kommunale lån, samtidig som kommunelånenes vektning blir endret. Denne ordningen vil medføre billigere lån grunnet lavere rentekostnad for kommunene. En tredjedel av utbyttet blir beholdt av staten i form av nedtrekk i kommunerammen. Under dagens system blir kommunene tyngt med 600–700 mill. kroner i merutgifter. Den nye ordningen vil føre til innsparinger på 400 mill. kroner for kommunesektoren.

Dette medlem viser til at Venstres forslag til statsbudsjett for 2017 medfører en betydelig økning i kommunenes og fylkeskommunenes økonomiske handlingsrom. Som det framgår av tabellen under, foreslår Venstre økte bevilgninger på til sammen rundt 3 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag, for å ruste kommunene til bl.a. å yte bedre sosiale tjenester og et bedre barnehagetilbud til sine innbyggere.

Dette medlem legger til grunn hvor viktig lærlingordninger er for å skaffe unge arbeidssøkende praktisk erfaring som gjør dem mer attraktive på arbeidsmarkedet. Dette medlem viser til at Venstre derfor går offensivt inn for å øke antall lærlingplasser ved å bevilge et lærlingtilskudd på 5 000 kroner per kontrakt, i sitt alternative statsbudsjett for 2017. Det-

te initiativet innebærer økt tilskudd til fylkeskommunene på 100 mill. kroner.

Dette medlem er fornøyd med det nye inntektssystemet for kommunene, men det er fortsatt slik at noen fylkeskommuner taper inntekter som følge av det nye systemet. På bakgrunn av dette vil dette medlem vise til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått å øke bevilningene med 60 mill. kroner for å styrke tapskompensasjonsordningen for de fylkeskommunene som taper mest på det nye inntektssystemet.

Dette medlem ønsker å omprioritere 200 mill. kroner som regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har øremerket til fylkesveier til fordel for næringsutvikling. Denne omprioriteringen gjøres fordi næringsutvikling er et direkte vekstfremmende tiltak som på sikt vil føre til økte skatteinntekter.

Dette medlem ser videre ikke behov for å videreføre dagens ordning med en ikkebehovsprøvd stipendordning med gratis læremidler i videregående skole. I stedet ønsker dette medlem å innføre et behovsprøvd stipend med et tak på 750 kroner per måned. Samtidig ønsker dette medlem å beholde ordningen med ikkebehovsprøvd stipend for elever på bygg- og anleggsteknikk. Grunnen til å videreføre ordningen i dette tilfellet er at kostnadsnivået på læremateriell i bygg- og anleggsteknikk ligger godt

over gjennomsnittet for andre læremateriell. Dette vil føre til en netto innsparing på 150,2 mill. kroner.

Dette medlem vil heve aldersgrensen for en sjettede ferieuke fra 60 til 65 år. Anslagsvis vil en slik endring kunne bety en innsparing på rundt 370 mill. kroner for kommunene og en innsparing på 43 mill. kroner for fylkeskommune.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å omfordele midlene fra regjeringens tiltakspakke til kommuner på Sør- og Vestlandet på følgende vis:

100 mill. kroner omfordeles til tilskudd for klimatilpasning i kommunene (kap. 1420 post 61 under rammeområde 13) slik det ble gjort i budsjettavtalen for 2016. 40 mill. kroner omprioriteres fra regjeringens foreslåtte tiltakspakke til kommunene på Sør- og Vestlandet for å brukes til delvis finansiering av utbygging av Florø havn. Florø er et viktig næringscenter i Sogn og Fjordane, og det er viktig for byens samlede næringsprofil at havnen blir utbygd uten opphold. Den samlede effekten av denne omprioriteringen i forhold til regjeringens forslag vil bli omfordeling fra ramme 18 Rammeoverføringer til kommunesektoren, på 140 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det i Venstres alternative statsbudsjett for 2017 samlet er foreslått følgende konkrete endringer under rammeområde 18, Rammeoverføringer til kommunesektoren:

Kap.	Post	Formål	Mill. kroner
571	60	3300 flere barnehageplasser	312,0
571	60	Flere lærere/økt lærertetthet	200,0
571	60	Innføre en modell med makspris og differensiert oppholdsbetaling for SFO etter modell fra barnehagene	70,0
571	60	Heve beløpsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for 3-, 4- og 5-åringer til 500 500,-	24,1
571	60	200 nye helsesøstre/stillinger i skolehelsetjenesten	140,0
571	60	200 nye stillinger på helsestasjonene	140,0
571	60	Videreutdanning av skolehelsepersonell	50,0
571	60	Nasjonal minstenorm for sosialhjelp og heving av dagens veiledende sats med 10 pst.	570,0
571	60	En ekstra uketime 1.–7. trinn i grunnskolen øremerket IT/IKT/programmering	84,7
571	60	Reversere regjeringens forslag om endringer i egenandelstak 2/oppheving av fritak for egenandeler (diagnoselista)	175,0
571	60	Tilbakeføring av nedtrekk for kommuner som er med i forsøk med statlig eldreomsorg	518,4
572	60	Økt lærlingtilskudd, 5 000 kr per kontrakt	100,0
572	60	Styrking av tapskompensasjonsordningen for fylkeskommunene som taper mest på nytt inntektssystem	60,0
573	62 (ny)	Kompensasjonsordning for «ja-kommuner»	50,0

Kap.	Post	Formål	Mill. kroner
571	60	Innføre en ordning hvor staten garanterer for kommunale lån og samtidig endre vektingen av kommunelån	-200,0
572	60	Fylkesveier	-200,0
572	60	Erstatte dagens ordning med et ikkebehovsprøvd stipend (gratis læremidler) i videregående skole med et behovsprøvd stipend på inntil 750 kr måneden, men samtidig beholde og øke det ikkebehovsprøvede stipendet for elever på bygg- og anleggsteknikk	-158,4
576	60	Regjeringens tiltakspakke til kommuner på Sør- og Vestlandet m.m.	-140,0
571	60	Heve grensen for en 6. ferieuke fra 60 til 65 år	-370,0
572	60		-43,0
Sum ramme 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.			-1 382,8

4.2.7 *Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det akkurat nå er viktigere enn noen gang å gi kommunene bedre muligheter til å løse oppgavene sine. Derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 at kommunene får til sammen over 6,2 mrd. kroner mer enn det regjeringen foreslår over ulike budsjettposter. I vanskelige tider er det viktigere enn ellers at kommunene bidrar til å være en stabil og stor driver i økonomien og arbeidsmarkedet. Da får man samtidig gjort mange viktige oppgaver, som å få en satsing på en heldagsskole gjennom en norm på antall lærere, skolemåltid, flere stillinger i skolehelsetjenesten og mer fysisk aktivitet.

Dette medlem viser til at kommunene skal gi god kvalitet på skoler og omsorg, sikre barnehageplass og godt barnevern, gi gode kulturtilbud, ta sitt klima- og miljøansvar, og være en god samarbeidspartner og tilrettelegger for næringslivet. Kommunen skal også sikre boliger både til vanskeligstilte og til flyktninger, og drive godt integreringsarbeid og bidra til gode lokalsamfunn for mennesker og næringsliv. Dette medlem understreker at dersom kommunesektoren skal klare alle oppgavene sine godt, er god økonomi mye viktigere enn størrelsen på kommunene. Dette medlem kan ikke stille seg bak en kommunereform som gjør at kommuner hvor innbyggerne ikke ønsker å slå seg sammen med en annen kommune, likevel blir slått sammen, og er sterkt uenig med regjeringen i dreiningen mot mindre utjevning, svekkelse av distriktsprofilen og det store presset for kommunesammenslåinger. Dette medlem konstaterer at regjeringen og samarbeidspartiene er mer opptatt av å tegne nye kommunekart enn av å sikre økonomien og kvaliteten i velferd, omsorg og skole. Dette medlem støtter frivillig kommunesammenslåing og kan ikke se at regjeringens planer og prosess rundt kommunereform er noe godt utgangspunkt for mer demokrati og bedre velferd. Dette

medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor posten for kommunesammenslåinger reduseres i tråd med utviklingen hvor flere kommuner ikke ønsker å slå seg sammen og gjøres til en overslagsbevilgning slik at de som ønsker det skal få mulighet.

Dette medlem viser til at det viktigste er at kommunene løser de oppgavene de har, enten alene eller i samarbeid med andre kommuner. Da er kvaliteten avhengig av hvor mye midler kommunene får for å gjennomføre de ulike oppgavene. Dette medlem viser derfor til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 har prioritert en kraftig økning i kommuneøkonomien. I tillegg kommer øremerkede midler til kommunenes arbeid med rus og psykiatri, og økning og øremerking av midler til helsestasjons- og skolehelsetjenesten og tidlig innsats i skolen.

Dette medlem mener Sosialistisk Venstrepartis kommunesektorsatsing vil gi muligheter til å styrke tilbudet til innbyggerne der de bor. Det vil sikre gode, offentlige fellesløsninger, og hindre kutt i velferdsgoder. Dette medlem mener den store forskjellen mellom partiene handler om hvor høyt man vil prioritere velferd. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti setter verdien av en god skole, kamp mot fattigdom og god omsorg høyt.

Dette medlem viser også til at kommunen får økte utgifter med økt bosetting av flyktninger, men de får også mange nye innbyggere. Sikrer vi rask bosetting, mer språkopplæring, arbeidstillatelse og statlig dekning av kommunale utgifter, vil god integrering bli mye enklere og mange flere vil raskt kunne bidra i samfunnet. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 sikrer dette gjennom forslag på ulike poster i budsjettet, økning i integreringstilskuddet, i kompensasjonen for barnevernsutgifter, boligtilskudd, vertskommunetilskuddet og generell økning i kommunerammen.

Dette medlem viser til at kommunene kan spille en nøkkelrolle i miljøarbeidet dersom de får ressurser til det. Kommunene kan tilrettelegge for at innbyggerne og offentlige instanser kan ta miljøvennlige valg, og dessuten styrke arbeidet med å tilpasse seg farlige klimaendringer. Dette medlem viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 settes av 50 mill. kroner mer til klimatilpasning i kommunesektoren, og 200 mill. kroner til rentekompensasjon til kommunene for investering i vann og avløp hvor flomutsatte kommuner prioriteres.

Dette medlem viser til at innenfor Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettopplegg for 2017 er det rom for:

- Barnehager:
Senket maksimal pris, flere fagarbeidere, økt andel barnehagelærere til 50 pst., opptrapping til to opptak i året og kommunal ventestøtte er erstatning for konstantstøtte, til de som venter på plass i barnehage.
- Skole:
Flere lærere (maks. 15 elever pr. lærer) 1. til 4. trinn, veiledning til nye lærere to årstimer øvingstid, øremerke penger til tidlig innsats, mer fysisk aktivitet på ungdomstrinnet, frivillig tilbud om kulturskoletime, oppstart skolemåltid på ungdomstrinnet og øke og øremerke penger til skolehelsetjenesten.
- Barnevern:
Styrke barnevernet med 100 mill. kroner øremerkede midler og finansiere etterslep for Oslos helhetlige ansvar for barnevernet.
- Helse og omsorg:
Økte og øremerkede penger til rusomsorgen, økt bemanning og hele stillinger i eldreomsorgen, styrket BPA, økt statlige medfinansiering av særlig ressurskrevende tjenester, økt og øremerket innsats på rehabilitering, fjerne kommunenes pålegg om egenandeler på fysioterapi og en ny opptrappingsplan for psykisk helse.
- Kultur:
Et nasjonalt biblioteksløft.
- Økt satsing på vekst og storbytilskudd.
- Klima og grønt skifte:
Klimatilpassinger og tiltak i kommuner og fylkeskommuner, en rentekompensasjonsordning til kommunene for investering i vann og avløp, en ny låneordning for nødvendige tiltak som følge av ekstremvær, kollektivsatsing i fylkene, næringsutvikling i fylkene, styrket kompensasjon for omlegging av inntektssystemet i fylkeskommunene og midler til arbeidet for flere lærlingsplasser.

TILLITSREFORMER

Dette medlem mener tiden er inne for en tillitsreform, der de ansattes faglige handlingsrom styrkes på bekostning av markedsprinsipper og byråkratisk kontroll. Dette medlem sier nei til privatisering av offentlige tjenester, og vil redusere antall mål og rapporter i det offentlige. Grunnbemanningen i det offentlige må styrkes, slik at de ansatte får bedre tid til sine kjerneoppgaver. Dette medlem viser til at flere kommuner nå prøver ut tillitsreformer, deriblant i helse- og omsorgssektoren i Oslo. God kommuneøkonomi er avgjørende for å nå dette målet.

Dette medlem viser til behovet for omstillingsarbeid for å gi innbyggerne best mulig velferd og de ansatte et godt arbeidsmiljø med mindre sykefravær og utstøting. Utviklingsarbeidet må skje i nært samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner. Omsorgs- og opplæringsoppgaver er ikke en vare som kan settes ut på anbud, på linje med kjøp av inventar. Arbeidstakernes lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår må ikke svekkes som følge av konkurranseutsetting av offentlige tjenester eller samarbeid med frivillig sektor.

Dette medlem mener ideelle organisasjoner er et nyttig supplement til det offentlige tilbudet. Mange ideelle aktører har lang erfaring, høy kompetanse og stort engasjement, og kan både bidra med nye løsninger og være en pådriver for utvikling i det offentlige tilbudet. Sosiale entreprenører kan bringe med seg erfaringer og perspektiver som vil supplere og fornye det offentlige tilbudet. Dette er nå også særlig aktualisert i arbeidet med å bosette og integrere flyktninger.

Dette medlem viser til at kommersialisering og privatisering kan medføre hemmelighold og at viktige kvalitetsindikatorer ikke er offentlig tilgjengelig med begrunnelse i bedriftshemmeligheter. Dette medlem vil også minne om at private institusjoner i dag ikke har krav om å følge forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven på samme måten som offentlige institusjoner. Dette medlem viser også til at private institusjoner kan unnlate å delta i kommunale eller statlige satsinger og felles brukerundersøkelser. Dette medlem mener åpenhet rundt mangfoldet av metoder, innovasjon og nyskaping vil kunne bidra til videreutvikling av tjenestetilbudet, mens manglende åpenhet og ansvar på like vilkår med det offentlige, kan påvirke rettssikkerheten for innbyggere som bruker tjenestene hos private.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovforslag som, uavhengig av kommunal eller ikke-kommunal drift, sikrer full åpenhet rundt sentrale

kvalitetsindikatorer, herunder bemanningssituasjonen, ved tjenester kommunene har ansvaret for, samt at sentrale deler av lovverk som gjelder det offentlige, også gjøres gjeldende for private institusjoner.»

POLITIKK FOR FLERE I ARBEID

Dette medlem vil påpeke at en god kommuneøkonomi er en viktig forutsetning for å tiltrekke seg og beholde gode arbeidstakere. I dag er det en situasjon med høy arbeidsløshet og behov for tiltak for å få i gang sysselsettingen.

Dette medlem vil framheve at en styrking av kommunesektorens inntekter vil øke sysselsettingen samtidig som det vil øke arbeidstilbudet. Dette er viktig nå når arbeidsledigheten stiger og det er behov for å få flere inn i arbeidslivet. Mange jobber i offentlig sektor anses blant annet å være attraktive for kvinner, og gjør at de melder seg på arbeidsmarkedet. Økt sysselsetting gir økt verdiskaping.

SKOLE

Heldagsskolen er framtidens viktigste reform for læring, sosial utjevning og folkehelse. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 med forslag om å øke lærertettheten i 1.–4. trinn i grunnskolen til 15 elever pr. lærer som en start på en slik reform i hele skoleløpet, en veiledningsordning for nyutdannede lærere, utvidelse av timetallet for mer fysisk aktivitet, og oppstart på et enkelt skolemåltid fra 7.–10. klasse.

Dette medlem viser til tidligere erfaringer hvor økte midler til skolehelsetjenesten og helsestasjonene ikke ble øremerket, med den effekt at mye av midlene ble brukt til andre tjenester. Dette medlem mener derfor de økte midlene til skolehelsetjenesten og helsestasjonene, og til styrking av kommunale tjenester til rusavhengige og personer med psykiske lidelser, må øremerkes.

På fylkeskommunenes budsjett foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett 2017 en styrking på 120 mill. kroner for å oppfylle elevenes behov for å få lærlingplass.

BARNEHAGE

Dette medlem viser til at barnehagen er den beste arenaen for lek og læring for de minste barna, og et særlig viktig sted for utvikling av språk og integrering.

Dette medlem vil gjeninnføre makspris i barnehage så barnehagen blir billigere for alle, trappe opp mot to barnehageopptak og utvide retten til 1. januar, innfase en bemanningsnorm på tre barn per voksen på de yngste barna og seks barn per voksen på de eldste. Dette medlem viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017

om dette. Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti foreslår å gi alle barn i asylmottak rett til barnehageplass.

Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 foreslår å innføre en kommunal ventestøtte for barn uten barnehageplass, og avvikle kontantstøtten. Slik får kommunene et insitament til å stille med tilstrekkelige barnehageplasser uten at de som ikke får barnehageplass stilles dårligere enn i dag.

Dette medlem ønsker at en større andel av barnehagene skal drives av kommunene og at behovet for barnehager i hovedsak skal dekkes i samarbeid mellom kommunene og ikke-kommersielle barnehager.

KLIMA OG KLIMATILPASNING

Dette medlem vil vise til forpliktelser i klimaforliket om å redusere klimautslippene og at regjeringen sektor etter sektor unnlater å følge dette opp. I Stortingets klimaforlik fra 2012 slås det fast at kommunene kan spille en viktig rolle for å redusere klimagassutslippene, og kommunene og fylkeskommunene har en enorm mulighet til å få til drastiske kutt i klimagassutslipp hvis det legges til rette for det. Videre er det et enormt behov for klimatilpasninger i kommunene og fylkeskommunene, uten at regjeringens satsing er tilstrekkelig.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett 2017 hvor det settes av 50 mill. kroner til å styrke arbeidet med klimatilpasning i kommunene og tilsvarende 50 mill. kroner til fylkeskommunene. Videre settes det av 200 mill. kroner til en rentekompensasjon for investering i vann og avløp hvor flomutsatte kommuner prioriteres.

Dette medlem viser til at transportsektoren er en av de store utslippssektorene, og at en styrking av kollektivtrafikken ikke bare er et gode for innbyggerne, men også kan bidra til å få ned klimagassutslippene. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor kollektivtrafikken i fylkeskommunene økes med 250 mill. kroner.

Dette medlem viser i tillegg til bevilgninger under andre rammer med økninger på kollektivtrafikk i byene. Dette medlem vil minne om at i verden i dag utryddes planter og dyr i et urovekkende tempo. Naturen i Norge rommer ufattelig stor fornybar rikdom som må tas vare på, og alle arealer i Norge er del av en kommune. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke satsingen for å ta vare på norsk natur med 830 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem mener det er et stort behov for mer kompetanse i kommunesektoren både på klima- og miljøarbeidet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette krav til kompetanse på klima og miljø i kommunal forvaltning.»

HELSE

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti ønsker å styrke eldreomsorgen. Da må grunnbemanningen i eldreomsorgen økes og stoppeklokkene avskaffes. Det må legges til rette for en tillitsreform der ansatte og eldre selv får utforme best mulig tjenester, sammen. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås et kvalitets- og tillitsløft i eldreomsorgen på 200 mill. kroner. Helsetjenester må utformes i tråd med brukernes ønsker, og de som har størst behov for hjelp bør få kontroll på sin egen hverdag. Derfor vil dette medlem vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor BPA-ordningen økes med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til foreslåtte økninger og øremerking av satsing på skolehelsetjeneste i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017, og øremerking av rusomsorg.

En helhetlig helseomsorg handler også om å gjøre psykiske helsetjenester tilgjengelig for flere, også for de som bor i distriktene. Det er behov for en opptrapping av et lavterskeltilbud for psykisk helse, og dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått bevilget 200 mill. kroner til opptrappingsplan for lavterskeltilbud for psykisk helse.

Dette medlem er videre sterkt imot regjeringens forslag om å fjerne diagnoselista for fysioterapi og viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 kompenseres for reduksjonen i kommunenes rammeinntekt.

Dette medlem vil også vise til at for mange kommuner kan ressurskrevende tjenester ha stor betydning for kommuneøkonomien. Det er derfor en svekkelse av disse kommunenes økonomi når innslagspunktet for når kommunene får refundert sine utgifter blir forhøyet flere år på rad. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis statsbudsjett for 2017 hvor dette innslagspunktet senkes til før hevingen i 2015.

BARNEVERN

Dette medlem understreker at alle barn har rett til en trygg og meningsfull oppvekst. En god barndom varer i generasjoner. Barnevernet tar vare på de mest sårbare og utsatte barna våre. Alle barn

som lever i en vanskelig situasjon skal få den hjelpen og støtten de har rett til. Det trengs flere stillinger i barnevernet, så barn og familier kan få raskere og riktige hjelp.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor barnevernet har en økning på 100 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. I tillegg er det foreslått å styrke fylkesnemnden for å sikre raskere hjelp, på familie- og kulturkomiteens budsjetter.

Oslo kommune har som den eneste kommunen også ansvaret for det som kalles andrelinje barnevern. Det har lenge vært en situasjon hvor Oslo kommunes finansiering har vært mindre enn økningen i Bufetats budsjetter, og gjort at Oslo kommunes 2. linje barnevern har fått et etterslep på 160 mill. kroner. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor bevilgningen til Oslo kommune på barnevern økes med 160 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

De som jobber i barnevernet og ved institusjoner skal føle seg trygge på jobb. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2017 derfor også gir penger til tiltak for å styrke sikkerheten i barnevernet, med 5 mill. kroner over familie- og kulturkomiteens budsjett. Dette medlem vil også vise til forslaget om å refundere kommunenes utgifter til barnevern for enslige mindreårige asylsøkere.

KULTUR

Dette medlem viser til at bibliotekene er blodårene i det kulturelle systemet fordi de gjør kunnskap, kultur, litteratur og verdier tilgjengelig for alle grupper i samfunnet uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer.

Dette medlem viser til at alle landets kommuner gjennom folkebibliotekloven er pålagt å ha et folkebibliotektilbud for sine innbyggere. For å sikre dette, og sikre at bibliotekene er i stand til å levere digitale produkter til sine brukere i tiden som kommer, har Sosialistisk Venstreparti foreslått et femårig nasjonalt bibliotekløft som er til behandling i familie- og kulturkomiteen, jf. Dokument 8:79 S (2013–2014) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen om nasjonalt bibliotekløft. Dette medlem viser derfor til at Sosialistisk Venstreparti som et første steg i dette bibliotekløftet har satt av 250 mill. kroner til folkebibliotekene i sitt alternative statsbudsjett for 2017.

Tabell 3a. Samanlikning av regjeringas forslag på rammeområde 18, med forslaget frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre, og dei alternative budsjetta frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Berre postar med avvik er med. Avvikstall i parentes. I heile tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
571		Rammetilskudd til kommuner					
	21	Spesielle driftsutgifter	21 667	21 556 (-111)	21 667 (0)	21 667 (0)	21 667 (0)
	60	Innbyggertilskudd	121 954 282	121 544 312 (-409 970)	124 859 482 (+2 905 200)	125 130 082 (+3 175 800)	128 268 482 (+6 314 200)
	64	Skjønntilskudd	1 701 000	1 606 000 (-95 000)	1 601 000 (-100 000)	1 701 000 (0)	1 701 000 (0)
	65	Regionsentertilskudd	100 000	100 000 (0)	0 (-100 000)	0 (-100 000)	0 (-100 000)
	66	Veksttilskudd	422 426	422 426 (0)	422 426 (0)	422 426 (0)	502 426 (+80 000)
	67	Storbytilskudd	462 127	462 127 (0)	462 127 (0)	462 127 (0)	542 127 (+80 000)
	68	Rentekompensasjon vann og avløp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	200 000 (+200 000)
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner					
	60	Innbyggertilskudd	32 138 648	32 150 448 (+11 800)	33 382 348 (+1 243 700)	33 138 648 (+1 000 000)	32 708 648 (+570 000)
573		Kommunereform					
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	1 058 325	1 058 325 (0)	1 058 325 (0)	528 325 (-530 000)	158 325 (-900 000)
	61	Engangskostnader ved fylkessammenslåing	240 000	240 000 (0)	0 (-240 000)	120 000 (-120 000)	60 000 (-180 000)
575		Ressurskrevende tjenester					
	60	Toppfinansieringsordning	9 190 000	9 190 000 (0)	9 624 300 (+434 300)	9 520 000 (+330 000)	9 520 000 (+330 000)
576		Vedlikehold og rehabilitering					
	60	Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner	650 000	650 000 (0)	650 000 (0)	950 000 (+300 000)	650 000 (0)
578		Valgdirektoratet					

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1–5	H, FrP, KrF, V	A	Sp	SV
	1	Driftsutgifter	105 737	105 542 (-195)	105 737 (0)	78 737 (-27 000)	105 737 (0)
579		Valgutgifter					
	1	Driftsutgifter	11 235	11 174 (-61)	11 235 (0)	11 235 (0)	11 235 (0)
		Sum inntekter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sum netto			172 346 597	171 853 060 (-493 537)	176 489 797 (+4 143 200)	176 375 397 (+4 028 800)	178 740 797 (+6 394 200)

4.3 Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 18

Komiteen har ingen merknader til dei kapitla eller postane som ikkje er omtalt nedanfor, og viser til Prop. 1 S (2016–2017), med Tillegg 1–5 (2016–2017), jf. Innst. 2 S (2016–2017) og dei generelle merknadene frå dei respektive partia.

Kapittel under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

4.3.1 Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Forslag 2017: kr 127 636 167 000 Saldert budsjett 2016: kr 124 828 746 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 4.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at våre folkevalgte i kommunene er nærmest innbyggerne og vidare at kommunene har ansvaret for grunnleggende velferdstjenester som skole, barnevern og helse- og omsorgstjenester. Kommunene forvalter en betydelig del av ressursene i norsk økonomi, og en av fem sysselsatte er ansatt i kommunal sektor.

Komiteen er derfor opptatt av at kommunene sikres gode rammevilkår og at det lokale selvstyret respekteres ved at betydelige deler av overføringene er frie inntekter.

Komiteen viser samtidig til kommunenes ansvar for å bidra til å fornye, forenkle og forbedre det kommunale tjenestetilbudet som følge av nye utfordringer knyttet til endringer i befolkningssammensetning, innbyggertall og økte forventninger til tjenestetilbudet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil også understreke viktigheten av et nytt regionsentertilskudd som har som formål å bidra til å skape vekst i de nylig sammenslåtte mellomstore kommunene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2017 øker rammeoverføringene til kommunene med 2 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag. I tillegg fjernes den økte kostnadsbelastningen på 330 mill. kroner som følger av økt innslagspunkt for støtten til ressurskrevende brukere. Senterpartiet sikrer også fullfinansiering av kommunens kostnader til bosetting av flyktninger og til barnevernstiltak for enslige mindreårige asylsøkere. Senterpartiet legger inn 300 mill. kroner i en tiltakspakke til rehabilitering og vedlikehold i kommuner med høy ledighet utover pakken til Sør- og Vestlandet.

4.3.1.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 571 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 111 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 21 556 000 kroner.

4.3.1.2 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at budsjettforliket innebærer at midler til tidlig innsats i skolen øremerkes og flyttes til kap. 226 post 63. Flertallet foreslår derfor at kap. 571 post 60 reduseres med 150 mill. kroner.

Flertallet viser til at økt kontantstøtte i budsjettforliket reduserer behovet for midler til barnehageplasser over post 60 med 77, 970 mill. kroner.

Flertallet viser videre til at budsjettforliket inneholder skatte- og avgiftsendringer som medfører at kommunenes skatteinntekter øker med 182 mill. kroner. Som følge av dette nedsettes bevilgningen på post 60 med tilsvarende beløp. Samlet sett foreslår flertallet at post 60 reduseres med 409, 970 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5, til 121 544, 312 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er foreslått trukket ut midler fra rammetilskuddet, med helårseffekt for 2017, for å finansiere forsøket med statlig finansiering av eldreomsorg i utvalgte kommuner. Midlene er omdisponert til kap. 761 post 65 Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

Disse medlemmer viser til at forsøket «finansieres ved at det for hver forsøkskommune gjøres et uttrekk fra kommunerammen tilsvarende de faktiske utgiftene til omsorgstjenestene», jf. Prop. 121 S (2014–2015) Kommuneproposisjonen 2016. Disse medlemmer vil peke på at en tilbakeføring av midler fra kap. 761 til kommunenes rammetilskudd ikke innebærer en økning av kommunenes samlede inntekter, men kun vil fungere som en endret overføring av midler til de kommunene som omfattes av forsøket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets generelle merknader i kapittel 4.2.3 når det gjelder styrking av de økonomiske rammebetingelsene for kommunene og vår styrking av ulike kommunale velferdstjenester innenfor blant annet barnehage, skole, helsetjenester og eldreomsorg.

Disse medlemmer viser til at ved en inkurie er deler av vårt forslag til bevilgning til Husbankens boligsosiale tilskudd ført under kap. 571 post 60.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen gjennomfører en rekke endringer i det kommunale inntektssystemet. Disse medlemmer viser i den forbindelse til de respektive partiers merknader i forbindelse med behandlingen av Kommuneproposisjonen for 2017, jf. Innst. 410 S (2015–2016).

Disse medlemmer viser til at de respektive partier ikke støtter regjeringens byråkratiske forsøk med statlig finansiering av eldreomsorgen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått tilbakeføring til rammetilskuddet til kommunene med 1015,4 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett som foreslår å øke denne posten med 200 mill. kroner, for å øke legedekning i sykehjem og styrke grunnbemanningen i omsorgstjenestene. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett som også foreslår å øke denne posten med ytterligere 175 mill. kroner for å reversere nedtrekket i kommunenes overføringer i regjeringens forslag, som en konsekvens av deres forslag om bortfall av diagnoselista for fysioterapi.

Samtidig er posten i Kristelig Folkepartis alternative budsjett foreslått redusert med 656 mill. kroner til å omfordele midler fra regjeringens tidlige innsatsforslag til vår satsing på tidlig innsats i skolen, for redusert etterspørsel etter barnehageplasser pga. økt kontantstøtte, til øremerking av tilskudd til stillinger i skolehelsetjenesten og helsestasjonene samt øremerking av midler til opptrappingsplanen mot rus. Dette medfører at posten i Kristelig Folkepartis alternative budsjett samlet sett er foreslått redusert med 281 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener endringene i inntektssystemet for kommunene som foreslås gjennomført fra 2017, lider under de samme svakheter som omleggingen av inntektssystemet for fylkeskommunene. Regjeringens forslag er basert på en rekke nye faktorer som er svært dårlig belyst og som har store omfordelingsvirkninger. Kommunal Rapport forteller at 92 nye kommuner kommer inn under inntektsgarantisystemet – INGAR. Disse kommunene vil som følge av endringer i inntektssystemet tape 500 mill. kroner i inntekter.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er uheldig at de frie midlene til kommunesektoren reduseres til fordel for nye øremerkede tiltak i budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Kommunene er gitt trange økonomiske rammer i budsjettoppdraget, og nye tiltak som skal finansieres innenfor rammene, vil måtte gå ut over andre oppgaver kommunene er tillagt.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de respektive partier ved behandlingen av kommuneproposisjonen for 2017 fremmet forslag om at gjennomføringen av nytt inntektssystem for kommunene ikke gjennomføres etter regjeringens opplegg.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i finansinnstillingen Innst. 2 S (2016–2017), har framsatt forslag om at Stortinget

ber regjeringen om at gjennomføringen av nytt inntektssystem for kommunene utsettes. Videre at det som grunnlag for å fremme nytt forslag nedsettes et bredt sammensatt offentlig utvalg for å utrede kriteriene i utgiftsutjevningen og de struktur- og regionalpolitiske tilskuddene. Innstillingen gjøres til gjenstand for en bred høring før forslag framlegges for Stortinget.

Dette medlem viser til at i Senterpartiets alternative statsbudsjett er budsjettammen fordelt i samsvar med Senterpartiets forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti mener inntektssystemet for kommunene må sikre sterkere inntektsutjamning mellom kommunene enn i dag. Det er også grunn til å se om ulike oppgaver er vektet slik at kommuner med store utfordringer på velferdsområdene tillegges nok vekt. Det er også behov for å endre og styrke inntektssystemet slik at kommunenes ansvar for å fjerne skadelige klimagassutslipp, og det store behovet for å gjøre klimatilpassinger som følge av mer ekstremvær, blir dekket.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet ikke har gitt tilslutning til regjeringens forsøk med statlig finansiering av eldreomsorgen. Forsøksordningen gjennomføres nå i begrenset omfang siden det er svært liten interesse blant kommunene for å delta. I Senterpartiets budsjettforslag er uttrekket av rammebevilgningene til forsøkskommunene ført tilbake til rammetilskuddet.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har fjernet avsetningen på 60 mill. kroner til aktivitetsplikt for mottakere av sosialhjelp da partiet ikke støtter innføringen av denne ordningen. Midlene omdisponeres til Nav lokalt.

Komiteens medlem fra Venstre ønsker å avvikle kontantstøtten samtidig som opptak til barnehager blir gjort på løpende og fleksibel basis. På bakgrunn av det vil dette medlem vise til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen med 312 mill. kroner for å legge til rette for 3 300 nye barnehageplasser i forhold til regjeringens forslag. Dette er et nødvendig grep for å blant annet møte den økende etterspørsel etter barnehageplasser som følge av avvikling av kontantstøtten.

Dette medlem understreker at kvaliteten i norsk skole i stor grad er bestemt som et resultat av antall elever per lærer. Av den grunn viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å bevilge ytterligere 200 mill. kroner for å gi skolen et kompetanseløft i forhold til regjeringens forslag. Denne ekstrabevilgningen vil bety mer kontakttid mellom lærer og elev, større mulighe-

ter til individuell oppfølging og en skolehverdag som i større grad enn før setter elevene i sentrum.

Dette medlem erkjenner viktigheten av IKT og spesielt programmering som en del av barns skolehverdag. Derfor viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å bevilge ytterligere 84,7 mill. kroner for å innføre en ekstra uketime for første til syvende skoletrinn hvor fokus skal være IKT og programmering spesielt, i forhold til regjeringens forslag. Ordningen er foreslått innført fra skoleåret 2017/2018, i en tidsalder hvor IKT blir en stadig viktigere del av arbeidshverdagen og hvor spesielt programmering vil utgjøre en sentral rolle for framtidige arbeidsplasser.

Dette medlem merker seg at betalingsordningen for SFO skjærer alle foreldre over en kam uavhengig av inntektsklasse. Av den grunn ønsker dette medlem å vise til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått en ekstrabevilgning på 70 mill. kroner til en ny betalingsmodell på linje med den som finnes for barnehageplasser i forhold til regjeringens forslag. Denne modellen vil innebære en makspris og differensiert oppholdsbetaling. Inntektsgrense for å kunne dra nytte av en slik barnehageordning settes til 500 500 kroner fra og med 1. august 2017.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å heve beløpsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for 3-, 4- og 5-åringer til 500 500 kroner. Denne ordningen er foreslått å gjelde fra 1. august 2017 og vil bety at om lag 7 000 flere barn vil få rett til gratis kjernetid. Dette vil være et løft for barn fra svakerestilte familier. Tiltaket har en forebyggende helse- og utdanningsseffekt som vil gi ringvirkninger i samfunnet i årene som kommer.

Dette medlem registrerer at regjeringen i sitt foreslåtte statsbudsjett ønsker å bevilge 50 mill. kroner til skolehelse og helsestasjoner. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å øke bevilgningen foreslått av regjeringen med 140 mill. kroner for å skape 200 nye helsesøsterstillinger i Norge.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å etablere 200 nye stillinger på helsestasjonene i Norge. Dette er et tillegg som vil bety en ekstrabevilgning på 140 mill. kroner og som vil bidra til å styrke helsestasjoner som igjen spiller en viktig rolle i forebyggende helsetiltak blant unge, og dette medlem viser i den sammenheng til Venstres alternative statsbudsjett hvor denne bevilgningen blir foreslått.

Dette medlem ser også viktigheten av å ikke tape kompetanse blant skolehelsepersonell i Norge. Av den grunn ønsker dette medlem å bevilge 50 mill. kroner for videreutdanning av skolehelseperso-

nell som vil sikre et reelt kompetanseløft i skolehel- sen. Skolehelsetjenesten lider i skrivende stund av mangel på personell, til tross for at den utfyller en viktig forebyggende funksjon i folkehelsen. En økt tidlig innsats i skolehelsetjenesten vil kunne ha en innsparende effekt i andre deler av helsesystemet på sikt.

Dette medlem mener det er viktig å innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp og en heving av dagens veiledende sosialhjelpssats med 10 prosent. Dette vil medføre en gjennomsnittlig økning på 900 kroner per måned for enslige sosialhjelpsmottakere med ett barn og vil derfor være et viktig virke- middel for å styrke denne utsatte gruppen. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative stats- budsjettt hvor det blir foreslått å bevilge ytterligere 570 mill. kroner for dette formålet i forhold til regje- ringens forslag.

Dette medlem var skuffet over regjeringens forslag om endringer i egenandelstak og oppheving av fritak for egenandeler gjennom den såkalte diag- noselisten. Dette medlem mener det nåværende system er en viktig bærebjelke i manges økonomiske hverdag og viser derfor til Venstres alternative stats- budsjettt hvor det blir foreslått å reversere regjerin- gens foreslåtte tiltak med en kostnad på 175 mill. kroner i kompensasjon til kommunene.

Dette medlem er negativ til regjeringens for- søk på statlig eldreomsorg og viser til Venstres alter- native statsbudsjettt hvor det blir foreslått å tilbakefø- re det nedtrekket for kommuner som er med i forsøksordningen. Ifølge regjeringens forslag utgjør dette en 518,4 mill. kroner i statsbudsjetttet for 2017.

Dette medlem vil innføre en ny ordning og viser til Venstres alternative statsbudsjettt hvor det blir foreslått at staten garanterer for kommunale lån, samtidig som kommunelånenes vektning blir endret. Denne ordningen vil medføre billigere lån grunnet lavere rentekostnad for kommunene. En tredjedel av utbyttet blir beholdt av staten i form av nedtrekk i kommunerammen. Under dagens system blir kom- munene tynget med 600–700 mill. kroner i merutgif- ter. Den nye ordningen vil føre til innsparinger på 400 mill. kroner for kommunesektoren.

4.3.1.3 POST 63 SMÅKOMMUNETILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Arbeider- partiet, Kristelig Folkeparti og Sosia- listisk Venstreparti registrerer at regjeringen foreslår å avvike småkommunetilskuddet. Disse medlemmer viser til at flere øykommuner har rea- gert på denne omleggingen, og de viser til at distriktsindeksen ikke fanger opp de særskilte utfor- dringene som en øykommune med manglende fast- landsforbindelse har. Disse medlemmer ber der- for regjeringen i forbindelse med Kommuneproposi-

sjonen for 2018 gi en vurdering av øykommunenes situasjon med det nye inntektssystemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at det tidligere småkommunetilskuddet fra 2017 er lagt inn som et eget småkommunetillegg i Distriktstilskudd Sør-Norge (post 61) og Distriktstilskudd Nord-Nor- ge (post 62). Småkommunetillegget går til kommu- ner med under 3 200 innbyggere, og skatteinntekter under 120 pst. av landsgjennomsnittet de siste tre årene. For at dette tillegget skal målrettes mer mot kommuner med reelle distriktsutfordringer, er satse- ne i 2017 differensiert etter kommunenes verdi på distriktsindeksen. Kommuner som slår seg sammen i reformperioden og som taper på denne endringen i småkommunetillegget, blir kompensert for denne endringen gjennom overgangsordningen for kommu- ner som slår seg sammen.

Komiteens medlemmer fra Arbeider- partiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse medlemmer avviser inndeling av små kommuner i såkalt «ufrivil- lig små» og «frivillig små», og at partiet mener inn- føring av nytt inntektssystem for kommunene ikke bør gjennomføres etter regjeringens opplegg.

Komiteens medlem fra Kristelig Fol- keparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjettt for 2017 som foreslår å øke denne be- vilgningen med 50 mill. kroner i forhold til regjerin- gens budsjettt. Hensikten med denne bevilgningen er at kommuner som tidligere mottok småkommunetil- skudd ikke skal få nedtrekk i de statlige overføringe- ne i årene mellom vedtak om sammenslåing og etableringen av ny kommune.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.1.4 POST 64 SKJØNNSTILSKUDD, KAN NYTTES UNDER KAP. 572 POST 64

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjetttforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspar- tiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor bevilgnin- gen for 2017 reduseres med 100 mill. kroner. Flert- allet viser til at det i budsjetttforliket er avtalt at 100 mill. kroner av ubrukte skjønnsmidler til uforut- sette hendelser overføres fra 2016 til 2017.

Flertallet viser til at en gjennom budsjetttforli- ket øker omstillingsmidler til Tinn kommune. Flert-

tallet foreslår at kap. 571 post 64 økes med 5 000 000 kroner. Som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 1 606 000 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at partiene som stod bak avtalen om nytt inntektssystem, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, er enige om at endringer i basistilskuddet og småkommunetillegget fra 2016 til 2017 skal inkluderes i overgangsordningen for kommuner som har vedtatt å slå seg sammen. For å unngå dobbel kompensasjon skal det korrigeres for kompensasjon som allerede er gitt gjennom inntektsgarantisystemet (INGAR).

Disse medlemmer viser til at noen kommuner har søkt å redusere sine smådriftsulemper gjennom å arbeide for, og vedta, sammenslåing med andre kommuner, men uten at det er fattet gjensidige vedtak i nabokommunen. Disse medlemmer viser til at kommuner i denne situasjonen kan komme til å få nedtrekk i det nye inntektssystemet fra 2017 som følge av differensiering av basistilskuddet. Disse medlemmer viser til at ett av formålene med endringene i inntektssystemet var å stimulere til kommunesammenslåinger der det lå til rette for det, og at det for enkelte kommuner fremstår som lite rimelig at de opplever trekk i overføringene når de har jobbet for kommunesammenslutning, men ikke lykkes i å få med en eller flere nabokommuner. Disse medlemmer er fornøyd med at disse kommunenes situasjon vurderes nærmere og imøteser at regjeringen kommer tilbake på egnet måte i løpet av vårseksjonen 2017 til saken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Stortinget i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2016 (Innst. 16 S (2015–2016)) satte av 50 mill. kroner på kap. 571 post 64 til infrastrukturtiltak i kommuner som vedtok sammenslåing med følgende begrunnelse:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, understreker at kommunereformen vil bidra til sterkere lokalsamfunn, bedre velferdstjenester og en mer helhetlig samfunnsutvikling i hele landet. Flertallet mener at bedre infrastruktur kan legge til rette for og forsterke effekten av en ny og mer hensiktsmessig kommunestruktur. Flertallet foreslår derfor å opprette en bevilgning til fylkesveier og andre infrastrukturtiltak, som fylkene eventuelt sammen med kommunene kan søke om midler fra. Det forutsettes at ordningen skal tilgodese kommuner som har søkt eller fattet vedtak om sammenslåing innen 1. juli 2016.»

Flertallet er tilfreds med at regjeringen for 2017 foreslår å forsterke avsetningen til dette formålet, og at beløpet dobles til 100 mill. kroner.

Flertallet viser til regjeringens forslag om å sette av i alt 100 mill. kroner innenfor skjønnsrammen til kommunesektoren til infrastrukturtiltak i kommuner som skal slå seg sammen. Flertallet viser videre til at det anslås at 50 mill. kroner av skjønnsmidler til uforutsette hendelser ikke vil bli brukt i 2016, og at regjeringen i Prop. 29 S (2016–2017) har foreslått å tilføye stikkordet «kan overføres» på kap. 571 post 64 og kap. 572 post 64. Flertallet legger til grunn at de overførte midlene skal brukes til å styrke tilskuddet til infrastrukturtiltak til kommuner som slår seg sammen. Ordningen skal omfatte alle kommuner som slås sammen i reformperioden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen prioriterer 100 mill. kroner av skjønnsstilskuddet til infrastrukturtiltak i kommuner som skal slå seg sammen. Disse medlemmer finner dette noe underlig, da regjeringen selv i Kommuneproposisjonen for 2015 (Prop. 95 S (2013–2014)) skrev følgende:

«I kommunereformen legges det derfor ikke opp til en modell der støtte til infrastrukturtiltak knyttes opp til kommunesammenslåingen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet prioriterer heller å bruke disse 100 mill. kroner til å styrke økonomien i alle landets kommuner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går imot at skjønnsstilskuddet skal brukes på å smøre kommunereformen ytterligere og mener pengene må brukes til å bistå kommuner med særlige utfordringer de ikke selv har mulighet til å påvirke.

Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Høyre, Framstegspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, legg vekt på at omsynet til nynorsk språk skal takast vare på i arbeidet med kommunereforma. Fleirtallet legg til grunn at 1,2 mill. kroner av løyvinga til prosjektskjønn over kap. 572 post 64 vert løyvd til Landssamanslutninga av nynorsk kommunar for å bidra til dette arbeidet og i 2017.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å øke denne bevilgningen med 5 mill. kroner i forhold til regjeringens

gens budsjett, som øremerkes som omstillingsmidler til Tinn kommune etter avviklingen av akuttmottaket på Rjukan sykehus.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener regjeringen innenfor skjønnsmiddelrammen må gi rom for økte omstillingsmidler til Tinn kommune etter avviklingen av lokalsykehuset på Rjukan.

4.3.1.5 POST 65 REGIONSENTERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil understreke viktigheten av et nytt regionsentertilskudd som har som formål å bidra til å skape vekst i nylig sammenslåtte kommuner. Flertallet viser til at etter at ordningen ble vedtatt ved behandling av kommuneproposisjonen for 2017, er det enda flere kommuner som har vedtatt sammenslåing, og som vil omfattes av kriteriene for tilskuddet. Flertallet ber regjeringen vurdere å styrke ordningen for 2017, og komme tilbake til Stortinget på en god måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til enigheten mellom regjeringspartiene og Venstre om endringer i basistilskuddet i det kommunale inntektssystemet. Endringen har store konsekvenser for mange kommuner og medfører blant annet at kommuner med mellom 10 000 og 20 000 innbyggere taper inntekter. Etter disse medlemmers syn er regionsentertilskuddet et forsøk på å bøte på virkningene av endringene i inntektssystemet. Paradoksalt nok vil tilskuddet medføre at kommuner som gjennom sammenslåing blir større enn 9 000 innbyggere, får økt tilskudd, mens kommuner som allerede har mellom 10 000 og 20 000 innbyggere, vil få redusert tilskudd. Disse medlemmer støttet ikke endringene i basistilskuddet og har derfor ikke behov for avbøtende tiltak ala regionsentertilskuddet.

Disse medlemmer prioriterer heller å bruke 100 mill. kroner til å styrke økonomien i alle landets kommuner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er uenig i de endringene som regjeringen og Venstre ble enige om for å presse gjennom kommunesammenslåinger og ønsker ikke å belønne eventuelle sammenslåinger kun for kommuner som har et regionsenter som fyller helt tilfeldig satte innbyggerantall med regionsentertilskudd. Dette medlem stryker dette tilskuddet i sitt økonomiske opplegg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.1.6 POST 66 VEKSTTILSKUDD

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er behov for å styrke vekstkommunetilskuddene. Det er behov for store investeringer i disse kommunene, og det er særlig behov for å styrke sosial boligbygging og gode bomiljø. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der posten er økt med 80 mill. kroner.

Dette medlem mener veksttilskuddet må finansieres som et påslag til de kommunene det gjelder, uten uttrekk av ramma for alle kommunene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av vekstkommunetilskuddet og storbytilskuddet slik at det bevilges som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.1.7 POST 67 STORBYTILSKUDD

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at storbyene har økte utfordringer med urbanisering, både for å sikre klimavennlige transportløsninger, gode og fortattede bomiljø, nødvendige investeringer i gang- og sykkelveier og bygging av skoler og barnehager til sin økende befolkning. Derfor styrker dette medlem storbytilskuddene i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 med 80 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.1.8 POST 68 RENTEKOMPENSASJON VANN OG AVLØP

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kommunene vil ha et stort investeringsbehov framover for å foreta nødvendige klimatilpasninger som følge av mer ekstremvær. Dette medlem mener derfor at det må opprettes en ny rentekompensasjonsordning for slike investeringer, på linje med den som eksisterer for utbygging

av sykehjem, og foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2017 å opprette dette i 2017 med en bevilgning på 200 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at kap. 572 post 60 som følge av dette totalt foreslås bevilget med 32 150 448 000 kroner, som er en økning på 11 800 000 kroner sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

4.3.2 Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Forslag 2017: kr 33 449 933 000 Saldert budsjett 2016: kr 32 848 874 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 4.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at fylkeskommunene fikk et nytt inntektssystem i 2015, som fases inn over fem år, og som medførte en omfordeling av inntekter mellom fylkeskommunene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, ber departementet vurdere hvordan fylkenes inntektssystem kan tilpasses en ny regionstruktur, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til endringer.

Komiteen understreker hvor viktige rammetilskuddene til fylkeskommunene er for å sikre en bærekraftig fylkeskommunal økonomi i hele landet.

Komiteen ønsker å sikre en forsvarlig tilskuddsramme for fylkeskommunen som gir mulighet til videreutvikling av det fylkeskommunale tilbudet.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett øker rammeoverføringen til fylkeskommunene med 1 mrd. kroner utover regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017. Dette for å sette fylkeskommunene i stand til å løse sine hovedoppgaver innen videregående opplæring, opprustning av veinettet og bedring av kollektivtilbudet.

4.3.2.1 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til foreldre og barn-sentrene i Oslo. Flertallet vi-

ser til at midler flyttes fra BLD til rammetilskuddet. Flertallet foreslår at kap. 572 post 60 økes med 14 800 000 kroner sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til økt kjøp av plasser fra ideelle foreldre og barn-sentre (Oslo). Flertallet foreslår at kap. 572 post 60 økes med 4 000 000 sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til fylkesveiferger, kompensasjoner til offentlig kjøp av persontransporttjenester. Flertallet foreslår at kap. 572 post 60 økes med 6 000 000 kroner sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til lokale båtruter, kompensasjoner til offentlig kjøp av persontransporttjenester. Flertallet foreslår at kap. 572 post 60 økes med 4 000 000 kroner sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til tapskompensasjon for fylkeskommuner. Flertallet foreslår at kap. 572 post 60 økes med 40 000 000 sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til budsjettforliket der tapskompensasjonen for fylker som taper på omlegging til nytt inntektssystem økes med 40 mill. kroner over kap. 572 post 60. Flertallet forutsetter at midlene fordeles etter samme modell som lagt til grunn for 2016.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket omprioriterer 100 mill. kroner fra fylkeskommunenes rammetilskudd til regionale utviklingsmidler på kap. 550 post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn. Som en konsekvens av dette reduseres kap. 572 post 60 med 100 000 000 kroner sammenliknet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker tilskuddet til lærlingtilskudd. Flertallet foreslår at kap. 572 post 60 økes med 50 000 000 kroner.

Flertallet vil videre vise til at budsjettforliket for 2017 inneholder skatte- og avgiftsendringer, og at dette innebærer at posten foreslås redusert med 7 mill. kroner isolert sett.

Flertallet viser til at kap. 572 post 60 som følge av dette totalt foreslås bevilget med 32 150 448 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil understreke betydningen av at regjeringen foreslår å øke bevilgningene med ytterligere 200 mill. kroner for å ruste opp fylkesveiene over fylkeskommunenes budsjetter. Med dette

forslaget er bevilgningene økt med ca. 1,4 mrd. kroner siden regjeringsskiftet i 2013. Disse medlemmer viser til at budsjettenigheten mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer at den betydelige satsingen på fylkesveier i hovedsak videreføres, men at omdispenseringer i forliket innebærer at den samlede økningen i perioden 2013–2017 vil være 1,3 mrd. kroner. I samme periode er de regionale utviklingsmidlene redusert. Dette innebærer en omprioritering og målretting av innsats som bidrar til å trygge og skape arbeidsplasser og næringsliv i Distrikts-Norge som er avhengig av bedre veier for å få varer og tjenester frem. I tillegg kommer at regjeringen da den tiltrådte valgte å videreføre, ikke avvike, ordningen med rentekompensasjon for investering i fylkesveier. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen for 2017 foreslår en samlet innsats på regional- og distriktpolitikken på over 40 mrd. kroner. Dette inkluderer blant annet den differensierte arbeidsgiveravgiften, tiltak innenfor landbrukssektoren, samferdsel, kommuneøkonomi, infrastrukturtiltak og spesielle tiltak for Finnmark og Nord-Troms. Disse medlemmer viser for øvrig til sine generelle merknader for omtale av hvordan kommunesektorens, herunder fylkeskommunenes, reelle økonomiske handlingsrom er økt i denne stortingsperioden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at fylkeskommunene har viktige oppgaver innenfor videregående opplæring, opprusting av fylkesveier, kollektivtrafikk, regionalt utviklingsarbeid og tannhelse. Arbeiderpartiet prioriterer 1 mrd. kroner mer til fylkeskommunene enn regjeringens budsjettforslag. Innenfor denne veksten finansieres en sterkere satsing på yrkesfag gjennom 100 mill. kroner til utstyrspakke, 175 mill. kroner til økt lærlingtilskudd og 20 mill. kroner til bedrifter som tar inn elever i praksis. Dette setter også fylkeskommunene bedre i stand til å prioritere videregående opplæring, opprusting av fylkesveier og bedre kollektivtilbud.

Fylkeskommunene er viktige for at det legges til rette for å etablere arbeidsplasser over hele landet. Disse medlemmer viser til at regjeringen har kuttet i samtlige budsjett siden regjeringsskiftet i midler til regional utvikling. Regjeringen sier den i stedet har prioritert generelle virkemidler som skatte-kutt, som ikke har dokumentert effekt på å skape nye arbeidsplasser, og satsing på fylkesveier. Disse medlemmer støtter satsingen på fylkesveier og viser til at Arbeiderpartiet har prioritert mer penger til fylkeskommunene enn regjeringen med begrunnelse i opprusting av fylkesveinettet.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2017 der midlene til regional utvikling styrkes med 200 mill. kroner og kompensasjonsordningen for økt arbeidsgiveravgift styrkes med 100 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i alternativt statsbudsjett foreslår en kraftfull tiltakspakke for å øke aktivitetsnivået og avhjelpe situasjonen for de som har mistet jobben på Sør-Vestlandet. Disse medlemmer viser til at det foreslås en ekstraordinær bevilgning på 250 mill. kroner til fylkesveier på Sør-Vestlandet, som kommer i tillegg til det som fordeles i de fylkeskommunale rammene.

Disse medlemmer viser til endringene i det fylkeskommunale inntektssystemet og at Arbeiderpartiet prioriterer 70 mill. kroner i tapskompensasjonsordning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det ved omleggingen av kostnadsnøklerne for fylkeskommunene i 2015 oppstod skjevvinninger som et samlet storting mente det var nødvendig å rette opp gjennom innføring av en tapskompensasjonsordning. Stortingets flertall uttalte i en merknad til kommuneproposisjonen for 2017 at omleggingen av inntektssystemet har vært dramatisk for de fylkeskommunene som kom dårligst ut.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett som foreslår å videreføre ordningen med tapskompensasjon til fylkeskommuner som kom særlig dårlig ut av endringene i inntektssystemet. Dette gjelder i første rekke Sogn og Fjordane, Nordland og Troms. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har satt av 60 mill. kroner til dette.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å øke lærlingtilskuddet med 5 000 kroner per kontrakt og foreslår å øke budsjettposten med 100 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at innenfor rammen av budsjettøkningen til fylkeskommunene på 1 mrd. kroner utover regjeringens forslag, har Senterpartiet satt av 60 mill. kroner i økt tapskompensasjon, 200 mill. kroner til tunnelvedlikehold, 100 mill. kroner til fylkesveiene og 100 mill. kroner til båt- og ferjedrift i de fylkene som tapte stort på omleggingen i 2015. Senterpartiet har dessuten lagt en økning i lærlingtilskuddet på 5 000 kroner, totalt 100 mill. kroner.

Dette medlem mener det er uheldig at de frie inntektene til fylkeskommunene er redusert med 100 mill. kroner i budsjettforliket mellom regjeringsspar-

tiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. I opprinnelig budsjett var det avsatt 400 mill. kroner i økt ramme til fylkene, hvorav 200 mill. kroner avsatt til fylkesveier. Budsjettforliket innebærer at de frie midlene som skal dekke lønns- og kostnadsvekst i videregående skole, kollektivtrafikk, tannhelsetjeneste, kultur m.m. er redusert til 100 mill. kroner. Resultatet vil bli redusert satsing på disse tjenestene i 2017.

Komiteens medlem fra Venstre legger til grunn hvor viktig lærlingordninger er for å skaffe unge arbeidssøkende praktisk erfaring som gjør dem mer attraktive på arbeidsmarkedet. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å øke antall lærlingplasser ved å bevilge et lærlingtilskudd på 5 000 kroner per kontrakt. Dette initiativet innebærer økt tilskudd til fylkeskommunene på 100 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem er fornøyd med det nye inntektssystemet for kommunene, men det er fortsatt slik at noen fylkeskommuner taper inntekter som følge av det nye systemet. På bakgrunn av dette viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningene med 60 mill. kroner for å styrke tapskompensasjonsordningen for de fylkeskommunene som taper mest på det nye inntektssystemet i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å omprioritere 200 mill. kroner som regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har øremerket til fylkesveier til fordel for næringsutvikling. Denne omprioriteringen gjøres fordi næringsutvikling er et direkte vekstfremmende tiltak som på sikt vil føre til økte skatteinntekter.

Dette medlem ser ikke behov for å videreføre dagens ordning med en ikke-behovsprøvd stipendordning med gratis læremidler i videregående skole. I stedet viser dette medlem til Venstres alternative statsbudsjett hvor det blir foreslått å innføre et behovsprøvd stipend med et tak på 750 kroner per måned. Samtidig ønsker dette medlem å beholde ordningen med ikke-behovsprøvd stipend for elever på bygg- og anleggsteknikk. Grunnen til å videreføre ordningen i dette tilfellet, er at kostnadsnivået på læremateriell i bygg- og anleggsteknikk ligger godt over gjennomsnittet på andre lærematerialer. Dette vil føre til en netto innsparing på 158,4 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag innenfor ramme 18.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å heve aldersgrensen for en sjettede ferieuke fra 60 til 65 år. Anslagsvis vil en slik endring kunne bety en innsparing på rundt 370 mill. kroner for kommunene og en innsparing på 43 mill. kroner for fylkeskommune.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at omleggingen har gitt mange fylker svært trang økonomi, liten tid til omstilling og store utfordringer med å sikre gode videregående skoletilbud, kollektivtrafikk og muligheter til å bidra positivt til næringsutvikling i regionene. Dette medlem mener derfor det er behov for å styrke overgangsordningen for disse fylkene med 100 mill. kroner.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2017 der kompensasjonsordningen er styrket med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til sitt alternative statsbudsjett der fylkeskommunene er styrket med 570 mill. kroner og distrikts- og regionalpolitikken styrkes med 500 mill. kroner, noe som gjør at fylkeskommunen får mer enn 1 mrd. kroner mer enn regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem viser til nødvendigheten av å gjøre det mulig for langt flere å reise klimavennlig og kollektivt. Dette medlem øker derfor fylkenes tilskudd til dette formålet med 250 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett som gjennomfører en storsatsing på kollektivtrafikk, sykkel og jernbane som vil være et stort løft i fylkene. Dette medlem mener det er nødvendig å prioritere et stort kollektivløft for å gi folk mulighet til å reise klimavennlig som alternativ til bil i flere områder av landet. Staten må støtte inntil 70 pst. av store investeringer i kollektivtrafikken i de store byene og i tillegg økte tilskudd drift av kollektivtransport, mot at kommuner og fylker reduserer biltrafikken. Sosialistisk Venstreparti vil utvide ordningen med bymiljøavtaler som gir støtte til miljøvennlig transport til flere byer, blant annet Bodø, Tønsberg, Moss, Hamar, Molde, Lillehammer, Gjøvik og Sandefjord. Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett hvor satsingen på sykkelveier økes med totalt med 600 mill. kroner, hvorav 400 mill. kroner på kommunal- og fylkesveier.

Dette medlem viser også til økte bevilgninger til bredbånd med 100 mill. kroner, rassikring med 200 mill. kroner og havner med 40 mill. kroner på samferdselsrammen, noe som vil være store satsinger som er god regionalutvikling.

Dette medlem viser til det store behovet for flere fagarbeidere i mange yrker og at det forutsetter at antall lærlingplasser økes kraftig. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett med en generell økning av lærlingtilskudd med 120 mill. kroner. Dette medlem viser til Riksrevisjonens undersøkning av styresmaktens arbeid for å auke talet på lære plassar, Dokument 3:12 (2015–2016), der hovedfunnene blant annet viser at

prosentandelen søkere som får læreplasser har gått ned etter 2011, at styresmaktene ikke har prioritert arbeidet med å rekruttere nye lærebedrifter høyt nok, og at rekrutteringsbehovet i den enkelte virksomhet er den viktigste hindringen for å øke tallet på læreplasser:

«Over ein tredel av bedriftene med og utan lærling svarar og at meir praktisk rettleiing, auka tilbod om instruktør opplæring og betre høve til å dele opplæringa med andre bedrifter, kunne medverka til å gi fleire læreplassar. Riksrevisjonen meiner dette viser at styrkt bruk av pedagogiske verkemiddel frå styresmaktene kan medverke til å auke talet på læreplassar og lærebedrifter.»

Dette medlem mener Riksrevisjonens rapport viser behovet for bedre oppfølging og veiledning av lærebedriftene.

Dette medlem vil særlig påpeke behovet for å øke antall læreplasser i kommunene der det er stor mangel på lærlingplasser i relevante fag. Dette medlem viser til at private bedrifter har inntjening på lærlingene, mens kommunene har kun lønnsutgifter og ingen ekstrainntekter av arbeidet som utføres. Det er verken riktig eller mulig for kommunene å si opp faste ansatte for å ha lønnsmidler nok til å ta flere lærlinger. Lærlinger kan ikke gå inn i vakter og lignende, så grunnbemanningen må minst være den samme skal lærlingene få opplæring og opplæringen ikke gå ut over de som skal ha tjenesten. Dette medlem vil påpeke at kommunene har et enormt trykk som praksisarena for svært mange i høyere utdanning, også lærere, førskolelærere, sykepleie, ergoterapi osv. Det er ekstra stor arbeidsmengde knyttet til det å drive obligatorisk praksisopplæring som gjør at mange ikke har kapasitet og vegrer seg for å ta inn lærlinger i tillegg. På denne bakgrunn mener dette medlem at fylkeskommunene må kunne vurdere å gi kommuner økt tilskudd til lærlinger for å få opp antallet læreplasser.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre tilskuddsordningen for lærlinger slik at kommuner og andre virksomheter som ikke har inntjening og ikke drives kommersielt, kan få økt tilskudd til lærlinger.»

4.3.3 Kap. 573 Kommunereform

Forslag 2017: kr 1 298 325 000 Saldert budsjett 2016: kr 100 000 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 4.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at departementet foreslår en bevilgning i Prop. 1 S (2016–2017) på nærmere 1,3

mrd. kroner til dekning av engangskostnader og reformstøtte til kommuner som slår seg sammen, samt dekning av engangskostnader til fylkeskommuner som slår seg sammen. Komiteen viser til at dette er en oppfølging av Stortingets behandling av kommunereformen, jf. Innst. 300 S (2013–2014) og senere regionreformen, jf. Innst. 377 S (2015–2016) samt sammenslåingen av Trøndelagsfylkene, jf. Innst. 361 L (2015–2016) og Innst. 360 S (2015–2016).

Komiteen viser til at forslaget til bevilgning på post 60, i overkant av 1 mrd. kroner, knytter seg til kommuner som slår seg sammen i reformperioden, det vil si kommunesammenslåinger hvor det er fattet nasjonalt vedtak om sammenslåing innen utgangen av 2017. Det er ikke knyttet betingelser til bruken av midlene i kommunene, men departementet forutsetter at kommunene benytter midlene der de finner det best, i tråd med Stortingets intensjoner. Komiteen støtter dette.

Komiteen viser til at forslaget til bevilgning på post 61, 240 mill. kroner, skal bidra til at fylkeskommuner som slår seg sammen, får dekket engangskostnader knyttet til etablering av den nye fylkeskommunen. Beløpet er et anslag basert på åtte fylkessammenslåinger som hver utløser 30 mill. kroner til dekning av engangskostnader. Komiteen viser til at utbetaling av 30 mill. kroner til dekning av engangskostnader i forbindelse med sammenslåingen av Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner ble utbetalt i 2016.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen gjennom hele sin regjeringperiode har gjennomført en systematisk sentralisering av samfunnet gjennom budsjettpolitikken og politiske reformer. Kommunereformen er eksempel på dette.

Disse medlemmer viser til at regjeringen presenterte kommunereformen som en lokaldemokratireform hvor lokale prosesser og frivillighet skulle være grunnlaget for kommunenes arbeid med å vurdere ny kommunestruktur. Disse målsettingene står i sterk kontrast til virkemidlene som er tatt i bruk gjennom økonomiske ordninger og instruering av fylkesmannsembetene om å spille en pådriverrolle i arbeidet med å slå sammen kommuner.

Disse medlemmer viser til at gjennomføring av nytt inntektssystem for kommunene hvor skillet mellom såkalt frivillige små og ufrivillige små kommuner er et ledd i å presse fram kommunesammenslåinger, selv om det ikke er ønsket lokalt.

4.3.3.1 POST 60 ENGANGSKOSTNADER OG REFORMSTØTTE VED KOMMUNESAMMENSLÅING

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det er avsatt nær 1,3 mrd. kroner i engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing. Det er uklart hvor stort bevilgningsbehovet blir. Støtten er en utbetaling som skal brukes til å forberede gjennomføring av kommunesammenslåinger fra og med 2021. Kostnadene som tilskuddene skal dekke, vil påløpe mellom 2017 og 2021. Senterpartiet har i sitt budsjettforslag lagt opp til at bevilgningene deles over to budsjettår, og har derfor halvert forslaget til bevilgning for 2017.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener kommunesammenslåinger skal være frivillige og at det derfor ikke er så store bevilgningsbehov som foreslått. Dette medlem mener denne posten bør være en overslagsbevilgning, der tilskudd utløses ved frivillig sammenslåing og viser til Innst. 2 S (2016–2017) med forslag om dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.3.2 POST 61 ENGANGSKOSTNADER VED FYLKESAMMENSLÅING

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse medlemmer har som utgangspunkt at sammenslåing av fylkeskommuner baseres på frivillighet. Disse medlemmer støtter at fylkeskommuner som slår seg sammen skal få dekket engangskostnader. Disse medlemmer mener det på det nåværende tidspunkt er høyst usikkert hvor mange fylkessammenslåinger som vil bli realisert. Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette komme tilbake til finansiering av engangskostnader i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2017.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor bevilgningene til engangsstøtte ved fylkessammenslåing utbetales over to budsjettår.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener denne posten bør være en overslagsbevilgning, der tilskudd utløses ved frivillig sammenslåing og viser til finansinnstillingen Innst. 2 S (2016–2017) med forslag om dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.3.3 POST 62 KOMPENSASJONSTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å opprette en egen kompensasjonsordning på 30 mill. kroner i 2017 for kommuner som har blitt stående alene til tross for ønske og forsøk på sammenslåing. Tilskuddet bør kun utdeles til de kommuner som har vist en reell vilje til sammenslåing. Derfor er det et krav som må oppfylles at kommunen har fullført en offentlig utredning om kommunesammenslåing. Videre vil det være hensiktsmessig å sette et befolkningstak, slik at de som mottar tilskuddet ikke er store bykommuner som også alene nyter gode økonomiske forutsetninger.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre har vært en ivrig pådriver for kommunereformen og fant sammen med regjeringen fram til et fornuftig nytt inntektssystem som premierer små kommuner som slår seg sammen. Mange steder har små kommuner fattet vedtak om kommunesammenslåing, mens nabokommunen dessverre har sagt nei. Disse «ja-kommunene» straffes økonomisk i det nye inntektssystemet fordi naboen sier nei. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett for 2017 hvor det ble foreslått å opprette en egen kompensasjonsordning for disse kommunene på 50 mill. kroner i 2017. Eksempler på kommuner som vil nyte godt av en slik ordning er bl.a. Eidsberg, Eid, Vågsøy, Ulvik, Granvin, Grong, Lenvik, Fjaler, Nærøy, Vikna, Sør-Fron og Ørskog. Tilskuddet bør kun utdeles til de kommuner som har vist en reell vilje til sammenslåing. Derfor er et krav som må oppfylles at kommunen har fullført en offentlig utredning om kommunesammenslåing. Videre vil det være hensiktsmessig å sette et befolkningstak, slik at de som mottar tilskuddet ikke er store bykommuner som også alene nyter gode økonomiske forutsetninger.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett der postene er redusert og omgjort til en overslagsbevilgning slik at fylker og kommuner som faktisk blir sammenslått, vil få dekket engangskostnader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.4 Kap. 575 Ressurskrevende tjenester

Forslag 2017: kr 9 190 000 000 Saldert budsjett 2016: kr 9 271 000 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 4.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at formålet med ordningen med toppfinansiering av ressurskrevende tjenester er å sikre at tjenestemottakere som krever stor ressursinnsats fra det kommunale tjenesteapparatet, får et best mulig tilbud uavhengig av kommunens økonomiske situasjon. Behovet for ressurskrevende tjenester varierer betydelig mellom kommunene.

Komiteen merker seg forslaget om å oppjustere innslagspunktet til 1 157 000 kroner. Kompensasjon utover innslagspunktet beholdes uendret på 80 pst.

4.3.4.1 POST 60 TOPPFINANSIERINGSORDNING, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at regjeringen gjennom dette budsjettforslaget har økt det statlige bidraget til toppfinansiering av ressurskrevende tjenester med nær 3 mrd. kroner fra 2013 til 2017. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II i budsjettforslaget for 2014 foreslo å redusere kompensasjonen for ressurskrevende tjenester fra 80 til 77,5 pst., noe som ville ha påført kommunene en merkostnad på om lag 214 mill. kroner. Dette ville også ha ført til mer uforutsigbarhet for kommunene, da utgiftene over innslagspunktet varierer sterkt. Slik disse medlemmer ser det, er en moderat justering av innslagspunktet rimelig, og dette gir kommunene en større forutsigbarhet enn å redusere kompensasjonsgraden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag foreslår at innslagspunktet for ordningen med ressurskrevende tjenester oppjusteres med 50 000 kroner utover anslått lønnsvekst. Med dette sender regjeringen en ekstraregning til norske kommuner på 330 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at regjeringen med dette kutter i nok en ordning, noe som rammer noen av de mest utsatte gruppene i samfunnet. Dette føyer seg inn i rekken av usosiale kutt fra Høyre- og Fremskrittsparti-regjeringen. Disse medlemmer vil ikke sende denne ekstraregningen til norske kommuner og viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2017 der det er foreslått 330 mill. kroner til ordningen utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer støtter ikke regjeringens byråkratiske forsøk med statlig finansiering av eldreomsorgen. Dette innebærer en tilbakeføring til ordningen med ressurskrevende tjenester.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det foreslås å øke denne bevilgningen med 330 mill. kroner og dermed reversere regjeringens innstramming av ordningen med refusjon til ressurskrevende tjenester. Kristelig Folkeparti har lagt inn 330 mill. kroner som KS har beregnet at hevingen av innslagspunktet vil medføre i økte utgifter for kommunene. Hevingen av innslagspunktet for refusjonsordningen er, slik dette medlem ser det, et kutt med usosial virkning. Dette gjelder tjenestene til de aller mest sårbare i samfunnet, som sterkt funksjonshemmede, alvorlig trafikk-skadde og andre med særlige utfordringer og hjelpebehov. Det etterlater dessuten kommunene i en skvis mellom å gi disse menneskene et forsvarlig tilbud og å foreta kutt til andre viktige formål.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at en samlet kommunesektor har bedt om en bedre finansieringsordning for ressurskrevende tjenester. Å øke statens bidrag er et meget treffsikkert og godt grep for å sikre akkurat de kommunene som har store utgifter til slike tjenester. Dette er utgifter kommunene bare må ta fordi det er omsorg til mennesker som er totalt avhengig av omfattende og kostbare hjelpetiltak. Tidligere rapporter om situasjonen i kommunen har vist at de ressurskrevende tjenestene kan gå på bekostning av omsorg og hjelpetjenester, særlig til eldre. Dette medlem mener derfor at ordningen må styrkes og at den statlige medfinansieringen må økes og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2017 der ordningen er styrket med 330 mill. kroner.

Dette medlem mener også det er behov for å utvide ordningen til også å omfatte innbyggere over 67 år. En slik utvidelse kan ha andre kompensasjonsordninger for denne gruppen og må stå i forhold til generell kompensasjon i inntektssystemet for ulike aldersgrupper.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til måter å utvide ordningen med statlig medfinansiering av ressurskrevende tjenester til å omfatte også innbyggere over 67 år.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.5 *Kap. 576 Vedlikehold og rehabilitering*

Forslag 2017: kr 650 000 000 Saldert budsjett 2016: kr 0.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 4.2 og merknader nedenfor.

Komiteen merker seg at tilskuddsbeløpet for rehabilitering og vedlikehold i kommuner er forbedret i Aust- og Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane samt Møre og Romsdal med høyere ledighet enn landsgjennomsnittet. Kommuner i dette området med en registrert ledighet på under 3,1 pst. eller lavere vil ikke motta tilskudd. Komiteen merker seg at tilskuddet skal brukes til tiltak innen bygg og anlegg samt veier som er eid av kommunen, kommunalt foretak eller kirkelig fellesråd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, ser at det er spesielle utfordringer i nevnte områder, men vil påpeke at arbeidsledigheten for en del kommuner i resten av landet også ligger over landsgjennomsnittet på 3,1 pst. målt i august 2016.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2017 hvor det er foreslått å øke denne posten med 500 mill. kroner utover regjeringens forslag. Engangstilskudd til vedlikehold i kommuner i det området som er hardest rammet av økt arbeidsledighet, er et tiltak som virker raskt, stimulerer sysselsettingen i privat sektor og raskt kan normaliseres når utviklingen blir bedre.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det er foreslått bevilget 300 mill. kroner som skal tildeles kommuner i andre deler av landet enn Sør- og Vestlandet med en høyere ledighet enn landsgjennomsnittet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, har for øvrig ingen merknader og slutter seg til proposisjonen.

4.3.6 *Kap. 578 Valgdirektoratet*

Forslag 2017: kr 110 937 000 Saldert budsjett 2016: kr 65 100 000.

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 2.2 og merknader nedenfor.

Komiteen viser til at Valgdirektoratet har det operative ansvaret for valggjennomføring på statlig nivå. Komiteen viser til at regjeringen foreslår en bevilgningsøkning på 40,6 mill. kroner blant annet grunnet valgår i 2017.

4.3.6.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 578 post 21 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 195 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 105 542 000 kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor det er foretatt et kutt i bevilgningsøkningen til Valgdirektoratet på 27 mill. kroner. Dette er et nytt direktorat som det kan stilles spørsmål ved berettigelsen av og hvor kostnadsveksten må kontrolleres.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til at under budsjettøringen påpekte Blindeforbundet at elektronisk stemmegiving i praksis er den eneste måten blinde kan avgi hemmelig stemme på. Disse medlemmer viser til undersøkelsen gjort etter kommune- og fylkestingsvalget i 2011 der det viste seg at hver tredje blinde og svaksynte velger opplyste at de ikke hadde fått stemt hemmelig. Blindeforbundet påpeker at e-valg også gir synshemmede muligheter til å rette på valglistene, en mulighet de ikke har ved manuelle løsninger. Disse medlemmer viser til at det i USA er utviklet en app som kan brukes ved stemmegiving, og at denne kan brukes kun i stemmelokalet, noe som vil fjerne de motforestillingene som har vært knyttet til elektronisk stemmegiving hjemme. Disse medlemmer påpeker at dette handler om å legge til rette for å ivareta alles grunnleggende menneske- og borgerrettigheter.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, gjennom utvikling av og tilgjengelighet til e-valgløsninger, sikre at synshemmede og andre som trenger det, gis mulighet

til å avgi stemme elektronisk for å sikre at alle kan delta i hemmelige valg.»

4.3.7 Kap. 579 Valguttgifter

Forslag 2017: kr 11 235 000 saldert budsjett
2016: kr 20 348 000

Komiteen viser til proposisjonen, generelle merknader i innstillingens kapittel 4.2 og merknader nedenfor.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforlik av 3. desember 2016. Flertallet viser til at kravet i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,8 pst., noe som for kap. 579 post 1 innebærer at bevilgningen foreslås redusert med 61 000 kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2016–2017) med Tillegg 1–5. Flertallet viser til at som følge av dette foreslås det totalt på posten bevilget 11 174 000 kroner.

5. Forslag frå mindretal

Forslag frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram en helhetlig plan for bruk av felles IKT-løsninger i hele offentlig sektor, på tvers av etater og forvaltningsnivåer.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent løsning som sikrer at uføre ikke mister retten til eller får mindre bostøtte som følge av uføreforhøringen.

Forslag frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at alle kommuner på likeverdig grunnlag kan søke om tildeling fra midlene under kap. 550 post 66 Forenkling av utmarksforvaltningen – forsøksordning.

Forslag frå Arbeidarpartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen innlede forhandlinger med Oslo kommune, slik at den felles satsingen i Oslo Sør eller Søndre Nordstrand bydel kan forlenges i ti år til når den går ut i 2017.

Forslag frå Kristeleg Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sikre igangsetting av en uavhengig tilsynsordning for asylmottaksdrift i revidert budsjett for 2017.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen, gjennom utvikling av og tilgjengelighet til e-valgløsninger, sikre at synshemmede og andre som trenger det, gis mulighet til å avgi stemme elektronisk for å sikre at alle kan delta i hemmelige valg.

Forslag frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sørge for at det i kontraktinngåelser om utført arbeid for all statlig virksomhet stilles konkrete krav om bruk av lærlinger minst på linje med kravene som stilles i Statsbygg og Difi.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nødvendig styrking av Difi slik at det sikres at nye miljøkrav til offentlige anskaffelser blir gjennomført i praksis.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen etablere en medfinansieringsordning for lønnsomme IT-prosjekter i kommunene etter modell fra den allerede etablerte ordningen i staten.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen fjerne bestemmelsen fra juni 2014 om at barn med begrenset opphold i Norge ikke skal bosettes i fosterhjem eller i en kommune.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen om en midlertidig stans av utsending av unge asylsøkere med avslag i saker hvor asylsøkere har oppgitt å være mindreårige, men har blitt oppjustert til å være overårige av utlendingsmyndighetene inntil det er foretatt en ny aldersvurdering av Folkehelseinstituttet.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen beholde muligheten for kontantuttak fra betalingskort til asylsøkere.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen revidere ordningen med omstillingsdyktige regioner og distrikts- og næringsutvikling slik at midlene avgrenses mot å brukes i olje- og gassrelatert utvikling.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til endringer i budsjettering og tildeling av midler til Sametinget i egen proposisjon på våren på tilsvarende måte som gjøres for kommuneøkonomien, som grunnlag for fastsetting av budsjett for Sametinget året etter.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding for å gjennomgå kvensk språk og kultur for å synliggjøre og styrke dette språket og kulturens stilling i det norske samfunn.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag for Stortinget om forsterket arbeid for rombefolkningen, med særlig vekt på barna.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen legge fram endret regelverk for bostøtte som sikrer at bostøtten er på nivå og volum for brukeren tilsvarende nivået i 2009.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen endre regelverket for bostøtten slik at de ulike elementene i ordningen justeres hvert år for å holde tritt med inntektsgrensene og boligprisutviklingen.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovforslag som, uavhengig av kommunal eller ikke-kommunal drift, sikrer full åpenhet rundt sentrale kvalitetsindikatorer, herunder bemanningssituasjonen, ved tjenester kommunene har ansvaret for, samt at sentrale deler av lovverk som gjelder det offentlige, også gjøres gjeldende for private institusjoner.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen sette krav til kompetanse på klima og miljø i kommunal forvaltning.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av vekstkommunetilskuddet og storbytilskuddet slik at det bevilges som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen endre tilskuddsordningen for lærlinger slik at kommuner og andre virksomheter som ikke har inntjening og ikke drives kommersielt, kan få økt tilskudd til lærlinger.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til måter å utvide ordningen med statlig medfinansiering av ressurskrevende tjenester til å omfatte også innbyggere over 67 år.

6. Tilråding frå komiteen

Komiteens tilråding vert fremja av medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre.

Komiteen viser til proposisjonane og til det som står ovanfor, og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning)

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter	117 900 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	169 500 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	95 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 200 000	
502		Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 502 post 70</i>	1 000 000	
	70	Tilskudd til kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 502 post 21</i>	16 500 000	
	71	Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	181 000 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	703 333 000	
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	136 894 000	
	23	22. juli-senteret	8 403 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 791 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer i regjeringsbyggene, <i>kan overføres</i> ..	8 200 000	
520		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	8 730 000	
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	296 088 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	33 360 000	
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	72 805 000	
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes ungdomsorganisasjoner	21 580 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	8 039 000	
525		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	1 838 069 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	160 702 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	89 037 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 455 000 000	
	34	Etterbruk og salg av statens eiendom på Adamstuen	4 300 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	77 000 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	26 025 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	32 251 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	98 000	
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	10 200 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	20 164 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 600 000	
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter	266 711 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 310 000	
	22	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	36 000 000	
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	95 255 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	86 272 000	
	25			
	27	Opplæringskontoret OK stat	2 000 000	
	71	Tilskudd til IKT-standardisering ...	794 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	50 639 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	1 914 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-4 726 960 000	
		2 Driftsutgifter	2 173 770 000	
		3 Avskrivninger	1 224 014 000	
		4 Renter av statens kapital	86 000 000	
		5 Til investeringsformål	1 029 976 000	-213 200 000
30		Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		138 001 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		115 000 000
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		145 200 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		2 256 254 000
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		599 498 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		183 828 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		75 793 000
		Totale utgifter		10 551 038 000
		Inntekter		
3021		Statsrådet		
	2	Diverse refusjoner	100 000	
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker .	18 000 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Ymse inntekter	21 501 000	
	3	Brukerbetaling for tilleggstenester fra departementene	122 649 000	
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag	160 702 000	
3531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Ymse inntekter	40 000	
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Ymse inntekter	3 121 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	2	Opplæringskontoret OK stat	3 000 000	
	3	Diverse inntekter	1 750 000	
	4	Internasjonale oppdrag	686 000	
	5	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	36 000 000	
	6	Betaling for tilleggstjenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	746 000	
	86	Tvangsmulkt	100 000	
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål ...	1 029 976 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000	
		Totale inntekter		1 398 571 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan nettoføre som ut-

giftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktorat for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	96 mill. kroner

V

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et byggeprosjekt under kurantordningen.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2016–2017) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

---

overskride bevilgningen under
kap. 21 post 1

VIII

Fullmakter som gjelder kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettårer.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av kurante byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2017 kan:

---

mot tilsvarende merinntekter under
kap. 3021 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1, for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuel-

le mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XI

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2017 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

B.

Rammeområde 6**(Innvandring, regional utvikling og bustad)**

I

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 187 762 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	2 200 405 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	62 006 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 321 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	117 000 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	230 469 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	308 350 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak ...	31 046 000	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	101 117 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 496 post 60</i>	20 997 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	15 623 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	320 187 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	8 747 000	
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	262 727 000	
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	43 704 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	50	Norges forskningsråd	7 076 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	12 134 571 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 768 338 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	179 906 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 104 000	
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	85 460 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 649 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	73	Tilskudd	15 035 000	
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	40 816 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	29 195 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	2 303 003 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	396 327 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 443 000	
	23	Husleie for fellesareal m.m.	23 619 000	
	50	Forskningsprogrammer	75 155 000	
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene		
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under kap. 550 post 64</i>	519 200 000	
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under kap. 550 post 62</i>	373 000 000	
	66	Forenkling av utmarksforvaltning – forsøksordning, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	95 000 000	
	73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	37 300 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
553		Omstillingsdyktige regioner		
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under kap. 553 post 63 og 65</i>	133 000 000	
	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65</i>	50 000 000	
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 63</i>	130 000 000	
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø ...	243 000 000	
	76	Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	27 649 000	
560		Sametinget		
	50	Sametinget	301 617 000	
	54	Samefolkets fond	5 420 000	
561		Tilskudd til samiske formål		
	50	Samisk høyskole	4 021 000	
	51	Divvun	6 928 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Samisk språk, informasjon m.m.	3 084 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	5 929 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 601 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 060 000	
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	6 371 000	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 199 000	
	71	Tilskudd til Romanifolkets/taternes kulturfond	5 374 000	
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 032 000	
	73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	4 832 000	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	12 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 875 300 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	466 534 000	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	887 460 000	
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	22 120 000	
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	38 865 000	
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	76 050 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	28 345 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	99 985 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	44 430 000	
	70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 678 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	61	Bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	19 613 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	19 639 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	830 000	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	34 171 000	
	81	Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata, <i>kan overføres</i>	4 601 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	346 191 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 043 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	62 960 000	
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000 000	
	72	Rentestøtte	6 000 000	
2426		Siva SF		
	70	Tilskudd	64 440 000	
	71	Tilskudd til testfasiliteter	50 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Totale utgifter		31 388 030 000
		Inntekter		
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	111 258 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	17 562 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	1 374 310 000	
	5	Refusjonsinntekter	8 486 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	20 997 000	
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	251 326 000	
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter ..	154 723 000	
	3	Tilskudd til integreringsmottak, ODA-godkjente utgifter	9 900 000	
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	85 198 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		
	2	Diverse inntekter	2 601 000	
	3	Leieinntekter	357 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	1 035 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Diverse inntekter	103 000	
	4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	44 593 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.	10 898 000	
	11	Tilfeldige inntekter	82 240 000	
5326		Siva SF		
	70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
5613		Renter fra Siva SF		
	80	Renter	24 000 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	3 013 000 000	
		Totale inntekter		5 219 587 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 490 post 1	Kap. 3490 post 5
Kap. 491 post 1	Kap. 3491 post 1
Kap. 495 post 1	Kap. 3495 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, overslagsbevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2017 kan inngå avtaler med varighet utover 2017 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget

samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet utover 2017 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2017.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuel-

le mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2017 kan gi tilsagn om til-

skudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	696 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	11 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	28 mill. kroner

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

På statsbudsjettet for 2017 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 556 000	
	60	Innbyggertilskudd	121 544 312 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	845 390 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 129 275 000	
		Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572</i>		
	64	<i>post 64</i>	1 606 000 000	
	65	Regionsentertilskudd	100 000 000	
	66	Veksttilskudd	422 426 000	
	67	Storbytilskudd	462 127 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	32 150 448 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	652 285 000	
		Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571</i>		
	64	<i>post 64</i>	659 000 000	
573		Kommunereform		
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	1 058 325 000	
	61	Engangskostnader ved fylkessammenslåing	240 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 190 000 000	
576		Vedlikehold og rehabilitering		
	60	Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner	650 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	105 542 000	
	70	Informasjonstiltak	5 200 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	11 174 000	
		Totale utgifter		171 853 060 000

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 9. desember 2016

Helge André Njåstad

leiar og ordf. for kap. 533, 587, 3533 og
3587

Karin Andersen

ordf. for kap. 20, 21, 24, 581, 590, 3021 og
3024

Heidi Greni

ordf. for kap. 550, 551, 553 og 554

Stine Renate Håheim

ordf. for kap. 578, 585, 2426, 3585, 5326 og
5613

Frank J. Jensen

ordf. for kap. 520 og 573

Mudassar Kapur

ordf. for kap. 530, 532, 580, 2412, 5312,
5446 og 5615

Mazyar Keshvari

ordf. for kap. 490 og 3490

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 491, 500, 561, 563, 576, 579
og 3563

Bjørn Lødemel

ordf. for kap. 540, 560, 567 og 3540

Ingjerd Schou

ordf. for kap. 545 og 546

André N. Skjelstad

ordf. for kap. 571, 572 og 575

Eirin Sund

ordf. for kap. 495, 497, 510, 525, 2445,
3497, 3510, 3525 og 5445

Geir Sigbjørn Toskedal

ordf. for kap. 496, 502, 531, 3496 og 3531

VEDLEGG 1**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner til Stortingets presidentskap, datert 9. november 2016****Feil i Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet**

Jeg vil med dette gjøre oppmerksom på følgende feil i Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

Under overskriften *Samer og nasjonale minoriteter* på s. 62 står det at det offentlige utvalget som skal utrede lovverk, tiltak og ordninger for de samiske språkene avga den endelige rapporten i september 2016. Dette er feil. Det skulle ha stått at den endelige rapporten leveres i oktober 2016. Rapporten omtales for øvrig også på s. 148 med korrekt tidspunkt.

Under overskriften *Utviklingstrekk og utfordringer* på s. 104 står det om innbyggernes forhold til offentlig forvaltning at "Færre enn tidligere mener tjenestene er tilpasset brukernes behov og at brukerne blir tatt med på råd når tjenester skal utvikles." Det korrekte er at det er *flere* enn tidligere som mener tjenestene er tilpasset brukernes behov og at brukerne blir tatt med på råd når tjenester skal utvikles.

Under overskriften *Budsjettforslag* på s. 145 står følgende setning: "Det foreslås videre å tildele 700 000 kroner til videre arbeid med etablering av et arktisk nettverk med base i Tromsø". Siste del av setningen, "med base i Tromsø", skulle ikke ha inngått i proposisjonsteksten, da Kommunal- og moderniseringsdepartementet vurderer andre mulige steder for lokalisering av nettverket. Denne delen av setningen utgår derfor.

Under overskriften *Likelønn i staten* på s. 243 er det en trykkfeil i tabell 7.1 Årsverk og gjennomsnittlig månedsfortjeneste 2014 og 2015. For ansatte omfattet av Hovedtariffavtalen skal lønn til kvinner i 2014 være 42 561 og ikke 41 561 som det står i tabellen. Det gjøres for øvrig oppmerksom på at for ledere omfattet av Lederlønsordningen er tallene for 2014 og 2015 ikke sammenlignbare. Dette skyldes at det fra og med 2015 ble det gjort en endring i statistikkgrunnlaget for statens lederlønnssystem. Med 2014-tallene beregnet etter samme metode som for 2015, blir kjønnsbalansen 69 pst. menn og 31 pst. kvinner blant totalt 290 tilsatte, mens lønn for menn blir 100 470, lønn for kvinner blir 100 179, og kvinners lønn som andel av menns lønn utgjør 99 pst.

VEDLEGG 2**Brev fra Justisdepartementet v/statsråd Sylvi Listhaug til Stortingets presidentskap, datert 2. november 2016****PROP. 1 S (2016-2017) - RETTELSE**

Jeg viser til Prop. 1 S (2016-2017) for Justis- og beredskapsdepartementet, og vil gjøre oppmerksom på noen faktafeil under omtale av Innvandrings- og integreringsministerens ansvarsområder. Jeg presiserer at dette ikke har konsekvenser for forslag til bevilgningsvedtak.

På side , kap. 490, post 01 Driftsutgifter, avsnitt, fremgår:

«Regjeringen foreslår videre å videreføre bevilgningen på 3,8 mill. kroner til norsk personell i EUs «hotspots» i Hellas og Italia, som skal bistå med helsejekk, registrering, informasjon til migrantene, effektivt returarbeid mv.»

Det riktige er at det foreslås å videreføre 2,8 mill kroner. Samlet beløp på 12,2 mill. kroner til relokalisering på posten i 2017 er imidlertid riktig oppgitt i budsjettproposisjonen.

På side 232, under postomtalen for kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter asylmottak, siste avsnitt, fremgår:

«Bevilgningsforslaget bygger på et anslag om gjennomsnittlig belegg i mottak på 18 180 personer, hvorav om lag 1 630 personer i mottak for enslige mindreårige mellom 15 og 18 år.»

Det riktige er:

«Bevilgningsforslaget bygger på et anslag om gjennomsnittlig belegg i mottak på om lag 16 940 personer, hvorav om lag 1 400 personer i mottak for enslige mindreårige mellom 15 og 18 år.»

På side 258, under budsjettforslag for kap. 496, post 71, første strekpunkt står følgende:

«13,43 mill. kroner til lokale innvandrersorganisasjoner og frivillig virksomhet i lokalsamfunn.»

Jeg presiserer at 2,3 mill. kroner av disse skal gå til organisasjoner og aktivitet i Groruddalen og Søndre Nordstrand, slik at omtalen skulle vært: : «13,43 mill. kroner til lokale innvandrersorganisasjoner og frivillig virksomhet i lokalsamfunn, blant annet 2,3 mill. kroner til organisasjoner og aktivitet i Groruddalen og Søndre Nordstrand.

På side 260, under postomtalen for kap. 497, post 21, andre avsnitt, fremgår:

«Bevilgningen skal blant annet benyttes til å videreføre arbeidet med etter- og videreutdanning og til å utvikle norskprøver opp til et høyere språknivå.»

Det riktige er at bevilgningen blant annet skal benyttes til å videreføre arbeidet med etter- og videreutdanning og til å utvikle norskprøver.

VEDLEGG 3**Brev fra Justisdepartementet v/statsråd Anders Anundsen til Stortingets president, datert 4. november 2016****Prop. 1 S (2016-2017) – Rettelser**

Jeg viser til Prop. 1 S (2016-2017) for Justis- og beredskapsdepartementet, og vil gjøre oppmerksom på noen feil i proposisjonen i omtale av Justis- og beredskapsministerens ansvarsområder. Jeg presiserer at dette ikke har konsekvenser for forslag til bevilgningsvedtak.

Svalbardbudsjettet

På side 21 i svalbardbudsjettet, under overskriften «Energiforsyning», er det oppgitt at det foreslås å bevilge 10,3 mill. kroner til tilskudd til Longyearbyen lokalstyre knyttet til rehabilitering av kraftverket på Svalbard. Det riktige er at det foreslås å bevilge 13,3 mill. kroner til formålet i 2017.

Prop. 1 s (2016-2017)

På side 73, under overskriften «9.4 Endringer i rettsgebyr», fremgår at

«Regjeringen foreslår å øke rettsgebyret (R) fra 1 025 kroner til 1 049 kroner, med virkning fra 1. januar 2017. En økning på 2,3 pst. er i tråd med anslått prisvekst for 2017.»

En tilleggsopplysning er at denne prisjusteringen omfatter noe mer enn 2017, dvs. fra høsten 2016 til 31. desember 2017. Siste anslag på forventet prisvekst for 2017 er ikke 2,3 pst. men 2 pst, jf. omtalte i gul bok. Grunnlaget for prisjusteringen som er innarbeidet for 2017 for bevilgningen på kap. 3410 Domstolene, post 01 Rettsgebyr er totalt 2,3 pst.

På s. 16 under «Styrking av politiet», tredje avsnitt fremgår:

«Bevilgningen til Den høyere påtalemyndighet er i tillegg økt med 62 mill. kroner bl.a. til styrket fagledelse og 19 nye stillinger (derav 16 statsadvokatembetsstillinger).»

Det riktige er:

«I perioden 2014-2016 er bevilgningen til Den høyere påtalemyndighet i tillegg økt med 62 mill. kroner bl.a. til styrket fagledelse og 23 nye stillinger (derav 16 statsadvokatembetsstillinger).»

På side 97 under 1.2.2 Politidistriktene og særorganene, fremgår:

«Namsfogden i Oslo var direkte underlagt POD, men er fra 26. august organisert som en del av Oslo politidistrikt.»

Det riktige er:

«Namsfogden i Oslo er direkte underlagt POD, men vil fra 1. januar 2017 være organisert som en del av Oslo politidistrikt.»

På s. 98 under «Budsjettmessige prioriteringer», første avsnitt, fremgår:

«Det er også bevilget midler til 50 nye jurister i politiet og 19 nye stillinger hos Den høyere påtalemyndighet (derav 16 statsadvokatstillinger).»

Det riktige er:

«Det er også bevilget midler til 50 nye jurister i politiet og 23 nye stillinger i Den høyere påtalemyndighet (derav 16 statsadvokatstillinger).»

På side 128, andre avsnitt under «5.3.1 Resultat – forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme», fremgår:

«Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har, med bistand fra sine underliggende direktorater, utarbeidet veiledningsmaterieell for individuelt tilpassede mentorordninger i kommunene. Det er også utarbeidet rammer og innhold for en sentralisert nasjonal opplæringsordning for mentorer, som et tilbud til kommunene.»

Tiltaket er ikke gjennomført, men planlegges gjennomført i 2017. Det er i tillegg usikkert om aktiviteten omtalt i siste setning vil bli gjennomført.

På side 270 under «4.7 Utlendingsforvaltningen», andre avsnitt, fremgår:

«Ny ordning med nasjonale ID-kort med tilknyttet elektronisk identitet (eID) skal etter planen tas i bruk fra høsten 2017.»

Det riktige er våren 2018, slik det også er omtalt på side 134 under punkt 7.2.2 om forvaltningsoppgaver.

VEDLEGG 4**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner til stortingsrepresentant Karin Andersen, datert 28. november 2016****Spørsmål til Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett 2017**

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentant Karin Andersen 23. november angående budsjettet for 2017.

1. Hvordan vil en økning i kommunenes frie inntekter på henholdsvis 4,34 og 6,21 mrd. kroner fordele seg på kommunene?

Svar:

I forslaget til statsbudsjett for 2017 legger Regjeringen opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter på 3,625 mrd. kroner fra 2016 til 2017, regnet fra anslått inntektsnivå for 2016 i revidert nasjonalbudsjett 2016. Departementet legger til grunn at det i spørsmålet bes om en tabell med en vekst i frie inntekter på henholdsvis 4,34 og 6,21 mrd. kroner utover dette.

I vedlegg til Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Grønt hefte, er det beregnet et anslag på kommunenes frie inntekter i 2017. I dette anslaget regnes skatt på inntekt og formue og rammetilskudd fra staten som kommunenes frie inntekter. Fordelingen av skatteinntektene mellom kommunene i 2017 er ikke kjent, så i anslaget på frie inntekter i 2017 er skatteanslaget for den enkelte kommune basert på fordelingen av kommunenes skatteinntekter i 2015.

For å gi et anslag på hva en økning i kommunenes frie inntekter på henholdsvis 4,34 og 6,21 mrd. kroner utover regjeringens forslag vil gi i merinntekt for den enkelte kommune, er de samme forutsetningene lagt til grunn. Økningen i frie inntekter er fordelt mellom kommunene etter samme andel av frie inntekter som i anslaget på frie inntekter i Grønt hefte 2017. Det er dermed forutsatt at økningen i frie inntekter fordeler seg mellom skatt og rammetilskudd på samme måte som i Regjeringens forslag. Fordelingen på den enkelte kommune er vist i kolonne 1 og 2 i den vedlagte tabellen.

2. Hvordan ville midlene fordelt seg med inntektssystemet som var gjeldende fram til 2014?

Svar:

For å anslå hvordan en økning i de frie inntektene på henholdsvis 4,34 og 6,21 mrd. kroner hadde fordelt seg mellom kommunene med inntektssystemet i 2014, er midlene fordelt mellom kommunene etter kommunens andel av frie inntekter i 2014, som anslått i beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2013–2014) Grønt hefte.

I tillegg til at det har vært foretatt endringer i inntektssystemet for kommunene etter 2014, har det også vært oppgaveendringer, regelendringer, innlemminger/utlemminger av øremerkede tilskudd og endringer i befolkningstall og befolkningssammensetning i årene etter 2014, som også har ført til endringer i fordelingen av frie inntekter mellom kommunene.

Fordelingen på den enkelte kommune, av en økning i kommunenes frie inntekter på henholdsvis 4,34 og 6,21 mrd. kroner med inntektssystemet fra 2014, er vist i kolonne 3 og 4 i den vedlagte tabellen.

3. Hvordan vil en økning til fylkeskommunene på henholdsvis 450 og 570 mill. kroner fordele seg mellom fylkeskommunene?

Svar:

I forslaget til statsbudsjett legger Regjeringen opp til en realvekst i fylkeskommunenes frie inntekter på 450 mill. kroner fra 2016 til 2017, regnet fra anslått inntektsnivå for 2016 i revidert nasjonalbudsjett 2016. Departementet legger til grunn at det i spørsmålet bes om en tabell med en vekst i frie inntekter på hhv. 450 og 570 mill. kroner utover dette.

I vedlegg til Prop. 1 S (2016–2017) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Grønt hefte, er det beregnet et anslag på fylkeskommunenes frie inntekter i 2017. I dette anslaget regnes skatt på inntekt og formue og rammetilskudd fra staten som fylkeskommunenes frie inntekter. Fordelingen av skatteinntektene mellom fylkeskommunene i 2017 er ikke kjent, så i anslaget på frie inntekter i 2017 er skatteanslaget for den enkelte fylkeskommune basert på fordelingen av fylkeskommunenes skatteinntekter i 2015.

For å gi et anslag på hva en økning i fylkeskommunenes frie inntekter på hhv. 450 og 570 mill. kroner vil gi i merinntekt for den enkelte fylkeskommune, er de samme forutsetningene lagt til grunn. Økningen i frie inntekter er fordelt mellom fylkeskommunene etter samme andel av frie inntekter som i anslaget på frie inntekter i Grønt hefte 2017. Det er dermed forutsatt at økningen i frie inntekter fordeler seg mellom skatt og rammetilskudd på samme måte som i Regjeringens forslag. Fordelingen på den enkelte fylkeskommune er vist i vedlagt tabell.

VEDLEGG 5**Svar fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner på spørsmål fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, datert 5. desember 2016****Svar på spørsmål om statsbudsjettet - Overgangsordning for kommuner som slår seg sammen**

Jeg viser til ditt spørsmål i e-post per 1.12.16:

"Det vises til at partiene som stod bak avtalen om nytt inntektssystem, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, er enige om at endringer i basistilskuddet og småkommunetillegget fra 2016 til 2017 skal inkluderes i overgangsordningen for kommuner som har vedtatt å slå seg sammen. Det bes om en beregning av hvor mye aktuelle kommuner vil få tildelt gjennom overgangsordningen i 2017, der det justeres for kompensasjon som allerede er gitt gjennom inntektsgarantiordningen INGAR."

I statsbudsjettet for 2017 foreslo regjeringen å innføre en overgangsordning til kommuner som slår seg sammen, men som midlertidig vil få redusert basistilskudd i perioden fram til sammenslåingen trer i kraft og de mottar inndelingstilskudd på vanlig måte. Det ble lagt til grunn at ordningen omfatter kommuner der det fattes et nasjonalt vedtak om sammenslåing i reformperioden, og at disse kommunene skal få full kompensasjon for en eventuell reduksjon i basistilskuddet fra 2016 til 2017 som følge av innføringen av nytt inntektssystem i 2017. I beregningen av ordningen skal det tas hensyn til at deler av denne reduksjonen blir kompensert gjennom inntektsgarantiordningen.

Departementet legger til grunn de samme prinsippene for beregning av overgangsordningen når denne utvides til også å inkludere endringene i småkommunetillegget. Tabellen under viser hva de kommunene som per november 2016 har gjensidige, positive vedtak om sammenslåing vil få tildelt gjennom denne overgangsordningen i 2017.

Forutsetningene for beregningene av beløpet til den enkelte kommune:

- Overgangsordningen skal kompensere for differansen mellom det kommunen fikk i basistilskudd og småkommunetilskudd i 2016, og det kommunen mottar gjennom gradert basistilskudd og småkommunetillegg i distriktstilskudd Sør- og Nord-Norge i 2017.
- Det korrigeres for den delen av inntektsgarantiordningen (INGAR) i 2017 som kan tilskrives endringen i basistilskuddet og småkommunetillegget, ved å anslå hva kommunen ville fått gjennom INGAR hvis basistilskuddet og småkommunetillegget hadde vært uendret fra 2016 til 2017.
- Reduksjonen i sum basistilskudd og småkommunetillegg, som ikke allerede er kompensert gjennom INGAR, kompenseres fullt ut.

Tabell 1: Tilskudd gjennom overgangsordningen i 2017. Kommuner med gjensidige, positive vedtak om sammenslåing per november 2016.

Kommune	Innbyggere i alt per 1.7.16	Sum endring gradert basis og småkommunetillegg	INGAR - knyttet til endringen i gradert basistilskudd og småkommunetillegg	Kompensasjon overgangsordning: Gradert basistilskudd og småkommunetillegg
		(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)
0104 Moss	32 399	-5 559	0	5 559
0121 Rømskog	680	-1 276	970	306
0124 Askim	15 679	-5 434	0	5 434
0136 Rygge	15 561	-5 148	944	4 204
0138 Hobøl	5 441	-4 244	0	4 244
0213 Ski	30 457	-5 301	0	5 301
0217 Oppegård	26 830	-5 494	0	5 494
0220 Asker	60 531	-5 395	0	5 395
0221 Aurskog-Høland	16 045	-3 865	2 417	1 448
0602 Drammen	68 202	-5 596	0	5 596
0627 Røyken	21 734	-5 034	0	5 034
0628 Hurum	9 437	-4 081	0	4 081

Kommune	Innbyggere i alt per 1.7.16	Sum endring gra- dert basis og små- kommunetillegg	INGAR - knyttet til endringen i gradert basistilskudd og små- kommunetillegg	Kompensasjon over- gangsordning: Gradert basistilskudd og små- kommunetillegg
0702 Holmestrand	10 825	-5 203	0	5 203
0704 Tønsberg	44 676	-5 416	0	5 416
0709 Larvik	43 978	-5 039	0	5 039
0711 Svelvik	6 632	-4 419	4 097	323
0713 Sande	9 428	-4 568	1 577	2 992
0714 Hof	3 155	-6 293	6 139	153
0716 Re	9 440	-4 195	754	3 440
0722 Nøtterøy	21 753	-5 301	0	5 301
0723 Tjøme	4 991	-4 460	1 038	3 422
0728 Lardal	2 471	-5 276	5 156	120
0821 Bø	6 114	-4 678	1 752	2 926
0822 Sauherad	4 303	-3 564	3 354	209
1027 Audnedal	1 756	-3 317	3 232	85
1032 Lyngdal	8 537	-4 145	0	4 145
1102 Sandnes	75 298	-5 433	0	5 433
1103 Stavanger	132 920	-5 604	0	5 604
1129 Forsand	1 242	-819	0	819
1141 Finnøy	3 218	-5 366	5 210	157
1142 Rennesøy	4 879	-2 889	2 651	237
1227 Jondal	1 105	1 538	0	0
1228 Odda	6 963	-3 880	3 542	339
1231 Ullensvang	3 401	951	0	0
1241 Fusa	3 882	-194	0	194
1243 Os	19 970	-4 780	0	4 780
1245 Sund	7 032	-3 666	0	3 666
1246 Fjell	25 012	-4 811	1 018	3 793
1256 Meland	7 944	-4 360	3 910	449
1259 Øygarden	4 901	-3 100	231	2 869
1260 Radøy	5 090	-3 420	1 136	2 284
1263 Lindås	15 683	-3 649	2 886	763
1430 Gaular	2 948	-3 586	43	3 543
1431 Jølster	3 020	-2 474	2 327	147
1432 Førde	13 002	-4 772	0	4 772
1433 Naustdal	2 848	-4 585	0	4 585
1444 Hornindal	1 197	-129	71	58
1502 Molde	26 715	-4 771	0	4 771
1504 Ålesund	46 872	-5 309	0	5 309
1519 Volda	9 053	-4 236	3 796	440
1529 Skodje	4 627	-3 967	3 742	225
1543 Nesset	2 964	466	0	0
1545 Midsund	2 080	-2 066	1 808	258
1546 Sandøy	1 267	985	0	0

Kommune	Innbyggere i alt per 1.7.16	Sum endring gra- dert basis og små- kommunetillegg	INGAR - knyttet til endringen i gradert basistilskudd og små- kommunetillegg	Kompensasjon over- gangsordning: Gradert basistilskudd og små- kommunetillegg
1548 Fræna	9 749	-3 163	2 689	474
1551 Eide	3 472	-2 797	2 628	169
1571 Halså	1 569	1 538	0	0
1601 Trondheim	187 973	-5 544	0	5 544
1612 Hemne	4 259	-1 579	461	1 119
1613 Snillfjord	966	1 538	0	0
1617 Hitra	4 627	686	0	0
1622 Agdenes	1 743	1 538	0	0
1624 Rissa	6 631	-2 005	1 683	323
1630 Åfjord	3 275	1 538	0	0
1632 Roan	951	1 538	0	0
1636 Meldal	3 978	-2 625	2 431	193
1638 Orkdal	11 803	-4 657	0	4 657
1662 Klæbu	6 086	-4 258	841	3 417
1702 Steinkjer	21 909	-4 336	0	4 336
1703 Namsos	13 001	-4 608	2 226	2 383
1718 Leksvik	3 508	-16	-155	171
1724 Verran	2 541	-929	805	124
1725 Namdalseid	1 620	586	0	0
1748 Fosnes	630	1 538	0	0
1927 Tranøy	1 524	1 538	0	0
1931 Lenvik	11 633	-2 813	2 247	566
2004 Hammerfest	10 505	-5 156	0	5 156
2017 Kvalsund	1 036	1 538	0	0
Sum	1 231 177	-237 140	79 655	174 998

